ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ :

Α΄.) † Πριγκηποννήσων Δωροθέου : «Ἡ κλεὶς τῆς Θείας Λειτουργίας».

Β΄.) † Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου : «Ἡ διαρρύθμισις τῶν νοσοκομείων κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχήν».

Γ΄.) † Προικοννήσου Φιλοθέου: «Ἡ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διδασκαλία τοῦ Κυρίου». (Συνέχεια).

Δ΄.) † Φιλαδελφείας Ἰακώβου : «Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὴν θρονικὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀποστόλου Ἀνδρέου».

Ε΄.) † Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ Τσακοπούλου, Ἀρχειοφύλακος τῶν Πατριαρχείων : «Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι κατὰ τοὺς Κώδικας τῶν Ὑπομνημάτων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου». (Συνέχεια).

ΣΤ΄.) Βασιλείου Σταυρίδου, Καθηγητοῦ : «Ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ μετὰ τὸν Ὠριγένη». (Συν.)

Ζ΄.) Βασιλ. Ἀναγνωστοπούλου, Καθηγητοῦ : «Βί-

ΕΤΟΣ ΛΒ΄. — 1957 — ΤΕΥΧΟΣ Δ΄.

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ— ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ— ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1957 .

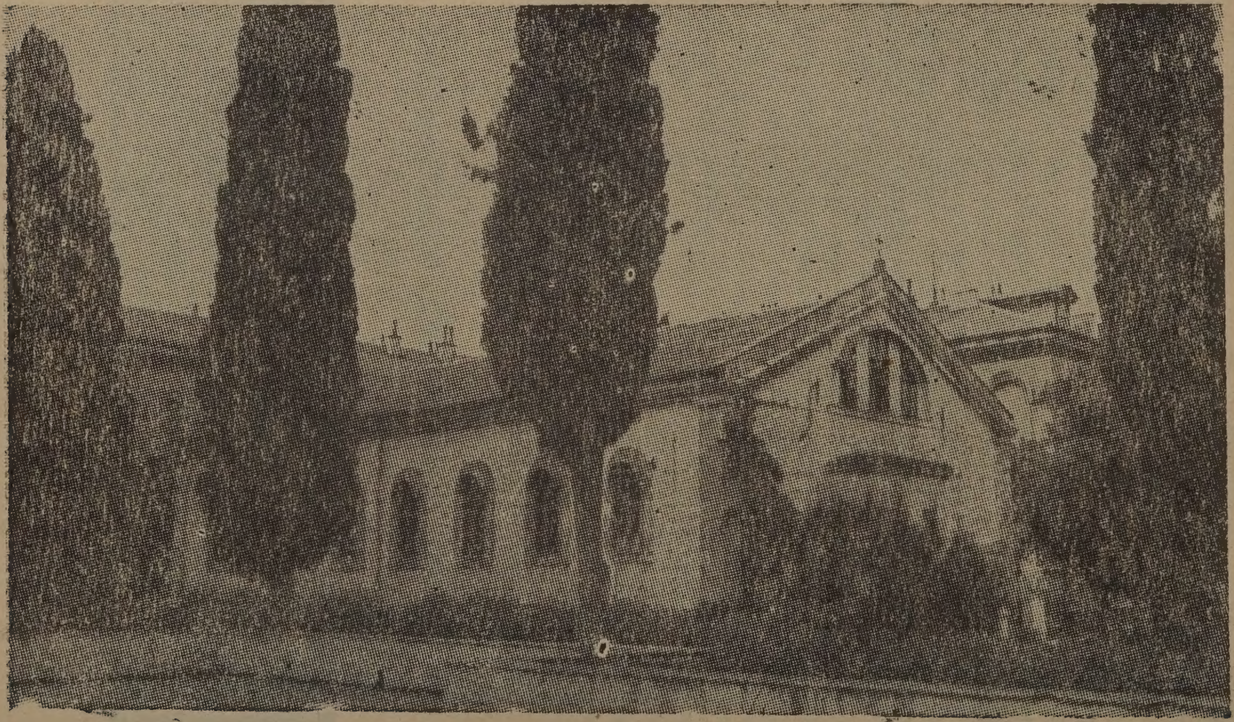
ος τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ».

Η΄.) † Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ Τσακοπούλου, Ἀρχειοφύλακος : «Περιγραφικὸς Κατάλογος τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τόμ. Γ΄. — Τμῆμα Χειρογράφων Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης». (Συνέχεια).

Θ΄.) Χρονικά.

Ι΄.) Νεκρολογίαι.

ΙΑ΄.) Βιβλιοκρισίαι.

Τὸ Ναΐδριον τῆς Ἰ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης.

Η ΚΛΕΙΣ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΣ

ΘΕΙΑ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ εἶναι ἡ συνάθροισις γύρω ἀπὸ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, ὅπου τελεῖται τὸ Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐξηγοῦμεν ἐνταῦθα εὐσυνόπτως τὴν κλεῖδα τῆς γενικῆς γραμμῆς, ἡ ὁποία διέπει τὴν τελεσιουργίαν. Ἡ συνάθροισις πρέπει νὰ ἔχῃ βαθεῖαν καὶ ζωντανὴν καὶ συνειδητὴν ἐπίγνωσιν τῶν ἐπὶ τῆς Ἁγίας Τραπέζης γινομένων, καὶ νὰ μετέχῃ αὐτῶν.

Δὲν πρόκειται περὶ μιᾶς κατὰ σύμπτωσιν συναθροίσεως, ἀλλὰ περὶ συγκεντρώσεως ἐν ὀνόματι τοῦ σταυρωθέντος καὶ ἀναστάντος Χριστοῦ. Ἡ Λειτουργία εἶναι ἡ πρᾶξις συναθροίσεως τῆς ὁποίας καὶ ἡ ὕπαρξις μόνη ἀποκαλύπτει παρουσίαν τινὰ τοῦ Χριστοῦ : «Ὅπου δύο ἢ τρεῖς εἰσι συνηγμένοι ἐν τῷ ὀνόματί μου, ἐκεῖ εἰμι ἐν μέσῳ αὐτῶν.»

Τὸ ἐκκλησίασμα δέον νὰ εὑρίσκεται εἰς πλήρη συνοχὴν καὶ ἑνότητα πρὸς ἑαυτὸ ἀφ' ἑνός, καὶ πρὸς τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν ἀφ' ἑτέρου. Εἰς τοῦτο συμβάλλει τὰ μέγιστα ὁ ἱερουργῶν, μὲ τὴν κατάρτισίν του, τὴν καθαρότητά του, τὴν πίστιν του, τὴν μεταρσίωσίν του. Πρέπει κατὰ τὴν ὥραν ἐκείνην νὰ περνᾷ μέσα ἀπὸ καθαρὰν τὴν ψυχήν του ἡ χάρις τοῦ Ἁγίου Πνεύματος. Πρέπει νὰ τὸν κατέχῃ ἡ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ. Πρέπει νὰ εἶναι ἐνώπιον τοῦ Ἐκκλησιάσματος τεταπεινωμένος, ὡς ὁ Τελώνης τῆς Παραβολῆς, νὰ ὁμολογῇ τὴν ἁμαρτωλότητά του, καὶ νὰ ἐκλιπαρῇ τὴν συγγνώμην καὶ τὸ ἔλεος τοῦ Θεοῦ, μὲ καρδίαν συντετριμμένην.

Εἶναι φυσικὸν αὐθόρμητα ὁ ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος νὰ αἰσθάνεται κλονισμὸν ἐνώπιον τοῦ ἁγίου Θεοῦ. Ὅταν ὁ Ἰησοῦς ἀπὸ τὸ πλοῖον τοῦ Πέτρου, ὀλίγον ἀπομεμακρυσμένον ἀπὸ τὴν ἀκτήν, ἡμέραν τινά, ἐτελείωσε τὴν ὁμιλίαν Του πρὸς τὸν ἐν τῇ ξηρᾷ λαόν, ἐζήτησεν ἀπὸ τὸν Πέτρον, νὰ

ἀπομακρυνθοῦν καὶ νὰ ρίψῃ τὰ δίκτυα εἰς τὴν θάλασσαν, Τῷ ἀπεκρίθη ὁ Πέτρος : «Ἐπιστάτα, ὅλην τὴν νύκτα ἐκοπιάσαμεν πολύ, καὶ δὲν συνελάβομεν τίποτε, ἀλλ' ἀφοῦ τὸ θέλεις, θὰ ρίψω τὸ δίκτυον.» Ἔπιασαν δὲ τόσους πολλοὺς ἰχθεῖς, ὥστε παρ' ὀλίγον νὰ καταστραφῇ τὸ δίκτυον. Ἐγέμισαν δύο πλοῖα, τὸ τοῦ Πέτρου, καὶ ἕτερον ἐκεῖ πλησίον εὑρισκόμενον. Ἔκθαμβος ὁ Πέτρος, ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα τοῦ Ἰησοῦ, λέγων : «Ἔξελθε ἀπ' ἐμοῦ, ὅτι ἀνὴρ ἁμαρτωλός εἰμι, Κύριε». (Λουκ. ε', 8). Ἐπίσης ὁ αὐτὸς μαθητὴς ἔχυσε πικρὰ δάκρυα, διότι εἶχεν ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν τρεῖς φορὰς ἐνώπιον μιᾶς παιδίσκης. Εἰς τὰς προσευχάς των οἱ Ἅγιοι συχνά, καὶ μὲ συντριβήν, ἐκραύγαζον : «Ἐλέησόν με, Κύριε, ἐλέησόν με !»

Ὅσον ὁ Θεὸς προβάλλει ἕτοιμος νὰ μᾶς συγχωρήσῃ, τόσον αὐξάνει ἡ λύπη μας δι' ὅσα διεπράξαμεν ἁμαρτήματα. Εἶναι μία ὄψις ἀληθινῆς ἀγάπης. Μὲ παρομοίαν θλῖψιν, ἀκολουθεῖ ἡ γαλήνη τῆς ψυχῆς, ἡ ὁποία εἶναι ἀπαραίτητος διὰ τὴν τέλεσιν τῆς θείας Λειτουργίας. Μὲ τὰ δάκρυα καθαρίζεται ἡ ψυχή, καὶ ἀρχίζει νὰ βλέπῃ καλύτερα τὰ πράγματα τοῦ οὐρανοῦ, καὶ νὰ ἀνθίζῃ εἰς τὸ βάθος της ἡ ἀγάπη.

Ἡ Θεία Λειτουργία ἔχει πολλὰ στοιχεῖα, τὰ ὁποῖα ἀφοροῦν τὴν ὅρασιν καὶ τὸ σῶμα. Ὁ πιστὸς πρέπει νὰ βλέπῃ, νὰ ἀκούῃ, νὰ εἶναι ἡνωμένος μὲ τοὺς ἄλλους, ἡνωμένος ἐν προσοχῇ καὶ θαυμασμῷ πρὸς τὴν ἱερὰν πρᾶξιν, ἡ ὁποία τελεσιουργεῖται ἐκτὸς αὐτοῦ. Δὲν πρέπει νὰ παρεμβάλλωνται ἐμπόδια. Πρέπει ἡ Ὡραία Πύλη νὰ εἶναι ἐνώπιόν μας, νὰ βλέπωμεν τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, νὰ πλησιάζωμεν περισσότερον πρὸς αὐτήν, πρὸς τὸν ἀναγινώσκοντα, πρὸς τὸν τελοῦντα, πρὸς τὸν ὁμιλοῦντα. Νὰ θεαζώμεθα τὴν στάσιν τοῦ λειτουργοῦντος, νὰ παρακολουθῶμεν τὰς κινήσεις του. Κατέχει τὴν προέχουσαν θέσιν. Ἀπ' αὐτὸν θὰ ἀπορρεύσῃ ἡ τελεσιουργία νὰ εἶναι περισσότερον ζωντανή, εὐκολώτερον οἰκειουμένη, βαθύτερον μυστηριακή. Ἡ ὕπαρξις παιδιῶν εἰς τὴν Λειτουργίαν βοηθεῖ τὴν δημιουργίαν καλυτέρας ἀτμοσφαίρας. Ἡ συμμετοχή των εἶναι ἀκραιφνεστέρα καὶ ἀληθεστέρα. Καὶ ὅσον συχνότερον παριστάμεθα εἰς τὴν Λειτουργίαν, καὶ συμμετέχομεν εἰς αὐτήν, τόσον περισσότερον ἐμβαθύνομεν καὶ μεταρσιούμεθα. Διὰ νὰ ἑνωθῶμεν περισσότερον μὲ τοὺς ἄλλους καὶ μὲ τὴν Ἁγίαν Τράπεζαν, εἰς τὴν ὁποίαν τελεσιουργεῖται ἡ Θεία Εὐχαριστία, θὰ μᾶς βοηθήσῃ ἡ ἀκρόασις τοῦ Εὐαγγελίου καὶ τὸ θεῖον κήρυγμα.

Μὲ τὴν παρακολούθησιν τοῦ θείου κηρύγματος καὶ τὴν τακτικὴν φοίτησιν, ἡ τελεσιουργία τῆς Θείας Λειτουργίας θὰ κατανοηθῇ καλύτερον, θὰ ἐκτιμηθῇ, οἱ Χριστιανοὶ θὰ γευθοῦν καλύτερον τὴν ὡραιότητα τῶν λειτουργικῶν εὐχῶν, καὶ θὰ αἰσθανθοῦν ὅτι ἡ Θεία Εὐχαριστία εἶναι ἡ

πηγὴ τῆς ἀληθινῆς Χριστιανικῆς εὐσεβείας. Θὰ νοιώσουν, προσέτι, ὅτι ὅλοι ὁμοῦ ἀποτελοῦν ἓν μόνον σῶμα, στενῶς ἡνωμένον, μὲ κεφαλὴν τὸν Χριστόν, καὶ ὅτι ὁ Χριστιανικὸς λαὸς ἔχει τὸ καθῆκον νὰ μετέχῃ εἰς τὰς λειτουργικὰς τελεσιουργίας.

Ἡ Λειτουργία εἶνε προσηνατολισμένη πρὸς τὴν δόξαν τοῦ Θεοῦ. Ἡ συμμετοχὴ δὲ τοῦ τοῦ ἀνθρώπου δέον νὰ εἶνε οὐχὶ παθητική, ἀλλ' ἐνεργός, προερχομένη ἀπὸ τὸ βάθος τῆς ψυχῆς αὐτοῦ καὶ τῆς ζωῆς. Τὸ κήρυγμα μᾶς δίδει τὸ θ. διάγγελμα, τὴν προκήρυξιν τῆς σωτηρίας. Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ ἡ ἑρμηνεία του ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς ὅλης Λειτουργίας, εἶναι ὁ χυμὸς τῆς Ἐκκλησίας, ὁ τρέφων τοὺς πιστούς. Δύο εἶναι αἱ τράπεζαι εἰς τὴν Θείαν Λειτουργίαν, ἡ τράπεζα τοῦ θείου λόγου, καὶ ἡ τράπεζα ἡ μυστηριακή, ἡ πρώτη ἐνισχύουσα τὴν πίστιν ὁδηγεῖ εἰς τὴν δευτέραν, εἰς τὴν ὁποίαν γίνεται ἡ κλάσις τοῦ ἐπουρανίου ἄρτου. Ὁ θεῖος λόγος δύναται νὰ κηρυχθῇ καὶ ἀλλαχοῦ, εἰς μίαν συγκέντρωσιν, ἀπὸ τῆς ἕδρας, εἰς δημοσίας διαλέξεις, νὰ γραφῇ εἰς περιοδικά, εἰς ἐφημερίδας, ἀλλὰ δὲν ἔχει τὴν δύναμιν τὴν ὁποίαν ἔχει, ὅταν συνυφαίνεται μὲ τὸ μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἐδῶ φέρει καρποὺς πλουσιωτέρους. Ἐδῶ ὁ τελεσιουργῶν εἶναι ποιμὴν ψυχῶν, ὁδηγὸς ἐμπεπιστευμένων εἰς αὐτὸν ἀνθρώπων, ἀντιπρόσωπος τοῦ Θεοῦ, διωρισμένος ἀπὸ τὸν Ἐπίσκοπόν του, διάδοχον τῶν Ἀποστόλων. Δεῖπνος μυστικὸς καὶ ὁ θεῖος λόγος. Τὰ δύο μαζὺ ἡνωμένα, κάμνουν τὴν Θείαν Λειτουργίαν. Ἡ προκήρυξις τοῦ λόγου τοῦ Θεοῦ στοιχεῖον σπουδαιότατον, στοιχεῖον συμφυὲς τοῦ ὅλου μυστηρίου. Ὁ θεῖος λόγος θέλει τὴν ἀπάντησιν τοῦ πιστοῦ. Φέρει τὸν Θεὸν καὶ τὸν ἄνθρωπον εἰς συνάντησιν.

Προσκομίζει τὸ θεῖον διάγγελμα, καὶ τροφοδοτεῖ τὴν πίστιν, ἀπαραίτητον διὰ νὰ εἰσδύσωμεν ἀκολούθως εἰς τὸ μυστήριον τῶν σεπτῶν Παθῶν καὶ τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Κυρίου.

† Ὁ Πριγκηποννήσων ΔΩΡΟΘΕΟΣ.

Η ΔΙΑΡΡΥΘΜΙΣΙΣ ΤΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΕΙΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΒΥΖΑΝΤΙΝΗΝ ΕΠΟΧΗΝ

Σώζεται τὸ τυπικὸν τῆς μονῆς τοῦ Παντοκράτορος, τοῦ ἐσωτερικοῦ δηλονότι κανονισμοῦ τῆς Μονῆς, τῆς ὁποίας ἐξάρτημα ἦτο τὸ νοσοκομεῖον. Ἐκ τοῦ τυπικοῦ δὲ τούτου ὁ διακεκριμένος καθηγητὴς κ. Α. Ὀρλάνδος ἐπέτυχε τὴν ἀκριβῆ ἀναπαράστασιν τοῦ ξενῶνος, νοσοκομείου δηλαδὴ τῆς Μονῆς ταύτης. Κατὰ τὴν ἀναπαράστασιν ταύτην αἱ κατὰ τὸ τυπικὸν δύο μεγάλαι κατηγορίαι διαμερισμάτων ἐξετείνοντο πέριξ δύο αὐλῶν, αἱ δὲ αὐλαὶ αὗται συνεκοινώνουν πρὸς ἀλλήλας. Τὰ διαμερίσματα διεκρίνοντο ὡς κυρίως θεραπευτικὰ εὑρισκόμενα εἰς ὑψηλοτέραν στάθμην καὶ εἰς βοηθητικὰ εὑρισκόμενα εἰς στάθμην χαμηλοτέραν. Ἡ κυρία εἴσοδος τοῦ ξενῶνος εὑρίσκετο κατὰ τὴν ἀνατολικὴν πλευρὰν μετὰ δύο κιόνων, μεταξὺ παραστάσεων, κατὰ τὸ ὑπόδειγμα τῆς ἐν Θεσσαλονίκῃ μονῆς τοῦ Ἁγίου Νικολάου τοῦ Ὀρφανοῦ.

Διὰ θολωτοῦ διαδρόμου ἢ διαβατικοῦ, συγκοινωνεῖ ἡ εἴσοδος πρὸς τὴν πρώτην αὐλήν, περὶ τὴν ὁποίαν ὑπῆρχον τὰ διαμερίσματα, τὰ κυρίως θεραπευτικά. Ὄπισθεν τῆς εἰσόδου εὑρίσκετο τὸ δωμάτιον ἢ κελλίον τοῦ θυρωροῦ, ἑκατέρωθεν δὲ τοῦ θολωτοῦ διαδρόμου πρὸς νότον μὲν τὸ ἐξωτερικὸν ἰατρεῖον προοριζόμενον πρὸς ἐξέτασιν τῶν ἔξωθεν ἢ ἐκ τοῦ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ τῆς Μονῆς ἐρχομένων ἀρρώστων, πρὸς βορρᾶν δὲ τὸ γραφεῖον τῶν ἰατρῶν. Τὸ τυπικὸν ἀναφέρει ρητῶς ὅτι «τῶν ἀρρώστων μοναχῶν ἐν τῇ Μονῇ γενήσεται πρόνοια».

Τὰ κυρίως θεραπευτικὰ διαμερίσματα ἀπετέλουν κατὰ τὸ τυπικόν, 5 θάλαμοι ἢ ὄρδινοι. Ἐκ τούτων εἷς προωρίζετο διὰ τὰ τραύματα ἢ κλάσεις (δηλ. τμῆμα χειρουργικὸν) καὶ περιελάμβανε 10 κλίνας, δύο ἄλλοι ἐξυπηρέτουν τὰ κοινὰ νοσήματα (τμῆμα παθολογικὸν) περιελάμβανον δ' ἑκάτερος ἀνὰ 10 κλίνας, ὁ τέταρτος θάλαμος περιελάμβανεν 8 κλίνας καὶ προωρίζετο διὰ τὰ ὀφθαλμικὰ καὶ ὀξύτατα νοσήματα (τμῆμα ὀφθαλμολογικὸν) καὶ τέλος ὁ πέμπτος «προωρισμένος γυναιξὶ νοσούσαις» (τμῆμα δηλ. γυναικολογικὸν) περιελάμβανε 12 κλίνας. Πλὴν τῶν μνημονευθεισῶν κλινῶν, ἕκαστος ὄρδινος ἦτο ἐφωδιασμένος καὶ μὲ μίαν βοηθητικὴν κλίνην ὡς καὶ μὲ ἓν παρακρέββατον. Περαιτέρω τὸ τυπικὸν ἀναφέρει ὅτι τρεῖς ἐν ὅλῳ ἄρουλαι ὑπῆρχον εἰς τὸν ξενῶνα, ἐξ ὧν ἀνὰ μία μικρὰ εἰς τὸν ὄρδινον τῶν τραυμάτων καὶ τῶν γυναικῶν μία δὲ μεγάλη εἰς τὸν ἕτερον τῶν κοινῶν νοσημάτων. Ἄρουλα δὲ ἦτο ἑστία τις ἰσόγειος κα-

τασκευαζομένη εἰς τὸ κέντρον τοῦ θαλάμου καὶ προωρισμένη ἵνα ἐπ' αὐτῆς ψήνωνται τὰμαγειρεύματα τῶν ἀρρώστων καὶ παρασκευάζωνται «τὰ θερμὰ καὶ ἄλλα πρὸς τὴν τῶν ἀρρώστων παράκλησιν», ὅπως ἀναφέρει τὸ τυπικόν. Ἵνα δὲ μὴ τὰ ἐκ τῆς καύσεως τῶν ξύλων καὶ δὴ καὶ τοῦ καβούνου τῆς ἑστίας ἀνθυγιεινὰ ἀέρια παραμένωσιν ἐν τῷ θαλάμῳ, ἀλλ' ἀφίπτανται, κατεσκευάζετο ὑπὲρ τὴν ἑστίαν τροῦλλος, ὑπὲρ τὴν θολωτὴν ὀροφήν, φέρων ἀνοίγματα πέριξ, δι' ὧν ἐξέφευγον τὰ ἀέρια καὶ ἀφ' ἑτέρου εἰσήρχετο φῶς ἐκ τῶν ἄνω εἰς τὸν θάλαμον. Ὁ τροῦλλος οὗτος ὑπεστηρίζετο κάτωθεν διὰ τεσσάρων τόξων ἐπὶ ἰσαρίθμων κιόνων. Τοιοῦτος τροῦλλος στηριζόμενος ἐπὶ 4 κιόνων, σώζεται εἰς τὰ μόνα σήμερον σωζόμενα βυζαντινὰ νοσοκομεῖα τῶν Μετεώρων.

Εἰς τὸ τυπικὸν ἐν συνεχείᾳ, γίνεται λόγος περὶ τῶν ἀκοιμήτων κανδηλῶν, αἱ ὁποῖαι πρέπει νὰ ἅπτωνται εἰς τὸν ξενῶνα. Μία ἐξ αὐτῶν ἔπρεπε νὰ ὑπάρχῃ εἰς τὴν περὶ τὴν μεγάλην αὐλὴν στοάν. Ὁ ξενὼν περιεῖχε καὶ δύο ἐκκλησίας, ὅπως ἄλλως τε ἦτο φυσικὸν εἰς τοιαῦτα βυζαντινὰ ἱδρύματα. Ἐκ τούτων, ἡ μία προωρίζετο διὰ τοὺς ἄνδρας, ἡ δὲ ἑτέρα διὰ τὰς γυναῖκας. Ὁ εἷς ἐκ τῶν ναῶν τούτων θὰ ἐτιμᾶτο ἐπ' ὀνόματι τῶν ἰατρῶν ἁγίων ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ, ὅπως ἄλλως τε καὶ εἰς τὸ νοσοκομεῖον τῆς Μονῆς τοῦ Βαρλαὰμ τῶν Μετεώρων, ὑπάρχει προσηρτημένος ναὸς τῶν Ἁγίων Ἀναργύρων Κοσμᾶ καὶ Δαμιανοῦ. Ἀπαραίτητον ἐπίσης συμπλήρωμα τοῦ νοσοκομείου ἦτο καὶ ὁ λουτρών. Πράγματι δὲ ἀναφέρεται τοιοῦτος καὶ εἰς τὸ τυπικόν, τὸ ὁποῖον ὀνομάζει αὐτὸν «τὸ λουτρὸν τοῦ ξενῶνος», ἀκόμη δὲ καὶ τὸ βαλανεῖον, ἐξ οὗ συμπεραίνομεν ὅτι θὰ ἦτο ὑπόκαυστος κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ σήμερον σωζομένου λουτροῦ τῆς ἐπὶ τοῦ Κιθαιρῶνος Μονῆς τῆς Ζωοδόχου Πηγῆς. Εἰς τὰ ἀνωτέρω διαμερίσματα πρέπει νὰ προστεθῇ τελευταῖον καὶ τὸ φαρμακεῖον, τὸ ὁποῖον ὑπῆρχεν ἀσφαλῶς, διότι ἀναφέρονται οἱ πιμεντάριοι δηλ. οἱ φαρμακοποιοί. Ὅσον ἀφορᾷ τὰ βοηθητικὰ διαμερίσματα, ταῦτα ἦσαν διατεταγμένα πέριξ τῆς δευτέρας αὐλῆς, ἡ ὁποία ἦτο μικροτέρα, συνεκοινώνει δὲ μετὰ τῆς πρώτης. Ἦσαν δὲ τὰ διαμερίσματα ταῦτα: τὰ τοῦ μειζοτέρου ἤτοι οἰκονόμου τοῦ ξενῶνος, τὰ τῶν ὀπτιόνων ἤτοι λογιστῶν τοῦ ἱδρύματος, τὸ μαγκιπεῖον, ἤτοι τὸ ἀρτοποιεῖον μετὰ τοῦ φούρνου, τὸ πλυντήριον πλησίον τοῦ λουτρῶνος, οἱ σταῦλοι, τὰ κελλία τῶν ἱερέων, τῶν μαγείρων, τῶν ὑπηρετῶν τοῦ ξενῶνος. Εἰς τὸν ξενῶνα τοῦ Παντοκράτορος ἦτο προσηρτημένον καὶ γηροκομεῖον, τὸ ὁποῖον περιελάμβανεν 24 κλίνας.

† Ὁ Εἰρηνουπόλεως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Η ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΣ ΤΟΥ ΘΕΟΥ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑ ΤΩΝ ΑΠΟΣΤΟΛΩΝ (*)

Καὶ ἐν τῷ ἀνωτέρω δὲ χωρίῳ τῆς πρὸς Κολασσαεῖς ἐπιστολῆς (α', 13), τὰ λεγόμενα τοῦ Ἀποστόλου οὕτω προφανῆ ἔχουσι τὴν διάνοιαν, ὥστε οὐδεὶς ἀπροκάλυπτος ἑρμηνευτὴς δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ ἐλλόγως ὅτι πρόκειται ἐνταῦθα περὶ παρελθόντος. Οἱ τἀναντία φρονοῦντες ἀποδέχονται ὅτι ἡ ἀπολύτρωσις ἡμῶν ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους, — περὶ ἧς ἐν τῷ πρώτῳ ἡμίσει τοῦ ὡς ἄνω στίχου λέγεται, — κατὰ τὴν ἔννοιαν καὶ ἀντίληψιν τοῦ Ἀποστόλου, ὅστις πολλάκις πολλαχοῦ τῶν ἐπιστολῶν αὐτοῦ ἀναφέρει ὅτι ἡμεῖς οὐκέτι ἐσμὲν δοῦλοι τῆς σαρκὸς καὶ τῆς ἁμαρτίας (πρβλ. Ρωμ. στ', 18. 22 Γαλ. δ', 7 ε' 1. 18 α' Κορ. ζ', 22. 23 α' Πέτρ. β', 16 Ἐφεσ. ε', 8 κτλ.), εἶναι πράγματι γεγονὸς τετελεσμένον. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει καὶ ἡ εἴσοδος, ἐπιπροσθέτομεν, εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ υἱοῦ, — περὶ ἧς ἐν τῷ δευτέρῳ ἡμίσει τοῦ ἰδίου στίχου λέγεται, — εἶναι ἐπίσης γεγονὸς τετελεσμένον, καθόσον ἀμφότερα εἶναι διάφοροι ὄψεις ἑνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ γεγονότος· ἡ ἀπολύτρωσις δηλονότι ἐκ τῆς ἐξουσίας τοῦ σκότους εἶναι σύναμα καὶ εἴσοδος «εἰς τὴν μερίδα τοῦ κλήρου τῶν ἁγίων ἐν τῷ φωτὶ» (Κολ. α', 12), ἥτις εἶναι ἡ τοῦ υἱοῦ βασιλεία.

Ἐν τῷ χωρίῳ τούτῳ τοῦ Ἀποστόλου παρατηροῦμεν, ὅσον ἀφορᾷ τὴν οὐσίαν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, ὅτι αὕτη ὡς σφαῖρα φωτὸς ἀντιτίθεται πρὸς τὸ σκότος. Δῆλον δ' ὅτι ἐνταῦθα τὸ σκότος τοῦ αἰῶνος τούτου, ἐφ' οὗ βασιλεύει τὸ πνεῦμα τῆς πονηρίας καὶ ἀπειθείας (πρβλ. Ἐφεσ. στ', 12), εἶναι ὁ ἄρχων τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος (αὐτ. β', 2), τὸ βασίλειον τοῦ ὁποίου πυκνὰ καὶ ἐν ἄλλοις χωρίοις ἀντιτίθεται πρὸς τὸ βασίλειον τοῦ Χριστοῦ, τὴν Ἐκκλησίαν (πρβλ. β' Κορ. δ', 4 β' Θεσ. β', 9. 10 κτλ. καὶ Δαν. η', 24), περὶ τῆς ὁποίας ἐν τῇ ἐννοίᾳ ταύτῃ εἰδικώτερον ὁμιλεῖ ὁ Ἀπόστολος ἐν τοῖς ἑξῆς· «καὶ ἐκάθισεν... ὑπεράνω πάσης ἀρχῆς καὶ ἐξουσίας καὶ δυνάμεως... καὶ πάντα ὑπέταξεν ὑπὸ τοὺς πόδας αὐτοῦ, καὶ αὐτὸν ἔδωκε κεφαλὴν ὑπὲρ πάντα τῇ ἐκκλησίᾳ, ἥτις ἐστὶ τὸ σῶμα αὐτοῦ, τὸ πλήρωμα τοῦ τὰ πάντα ἐν πᾶσι πληρουμένου (Ἐφεσ. α', 21—23).65) Εἰς δὲ τὴν ἐπιστολὴν αὐτοῦ (α' Κορ. ιε', 24—27), ἐν ᾗ κατὰ λέξιν σχε-

---

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

65) Περὶ τῆς λέξεως «πλήρωμα» πρβλ. Ἰωάν. α', 16 Ἐφεσ. α', 23 γ', 19 Κολ. α', 19 β', 9 καὶ ἀλ.

δὸν ἀπαντῶσι φράσεις τινὲς τοῦ ἀνωτέρω χωρίου, ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἀποκαλεῖ τὴν ἐξουσίαν τοῦ Χριστοῦ ἐπὶ τῆς Ἐκκλησίας αὐτοῦ, ἀμέσως βασιλείαν.»

Καίτοι ἐν τῇ ἐξηγήσει τῶν χωρίων τούτων οἱ ἐνιστάμενοι ἀποδέχονται ἀφ' ἑνὸς ὅτι ἐν αὐτοῖς πρόκειται περὶ βασιλείας ἀνηκούσης τῷ Χριστῷ πρὸ τῆς ἐνδόξου δευτέρας αὐτοῦ ἐν τῷ κόσμῳ παρουσίας, ἰσχυρίζονται δ' ὅμως ἀφ' ἑτέρου ὅτι ὑπὸ βασιλείαν ἐνταῦθα οὐδαμῶς ἐννοεῖται ἡ ἐπὶ τῆς γῆς ἀνήκουσα τῷ Χριστῷ βασιλεία ἤτοι ἡ Ἐκκλησία. Εἰς τὸν ἰσχυρισμὸν δὲ τοῦτον οὐδὲν ἕτερον οὗτοι ἐπιπροσθέτουσι, περιοριζόμενοι ἁπλῶς εἰς τὸ νὰ διασαφήσωσιν ὅτι ἡ βασιλεία αὕτη ἐδόθη τῷ Κυρίῳ ἵνα ὑποτάξῃ πάσας τὰς ἀντιθέους καὶ πονηρὰς δυνάμεις τὰς κωλυούσας τὴν εἴσοδον τῶν τέκνων τοῦ Θεοῦ εἰς τὴν βασιλείαν αὐτοῦ. Ἀλλ' ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει, ἄπορον διατὶ ἡ πάλη αὕτη νὰ μὴ διεξάγηται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ, ἐν ᾗ ὡς γνωστὸν οἱ ποικιλώνυμοι ἐχθροί, αἱ μεθοδεῖαι τοῦ διαβόλου (Ἐφεσ. στ', 11), αἱ ἀντικείμεναι ἐν γένει αὗται δυνάμεις πολλαχῶς παρακωλύουσι τὸν ἄνθρωπον πρὸς εἴσοδον εἰς τὴν οὐράνιον τοῦ Θεοῦ βασιλείαν.

Πρὸς περαιτέρω διασάφησιν καὶ συμπλήρωσιν τοῦ περιεχομένου τῆς ἰδέας τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἡ ὁποία, συνῳδὰ τῇ διδασκαλίᾳ τῶν Ἀποστόλων, εἶναι καὶ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς «Ἐκκλησίας» 66) προσάγομεν τὰ χωρία ἐκεῖνα, ἐν οἷς ὁ λόγος περὶ τῆς οὐσίας καὶ τοῦ σκοποῦ αὐτῆς. Κατὰ ταῦτα ἡ πρὸς ἀλλήλους ἕνωσις τῶν πιστῶν πρὸς ἐπιτέλεσιν συστήματος καὶ ὀργανισμοῦ διὰ τῆς κοινῆς πάντων σχέσεως πρὸς μίαν κεφαλὴν τοῦ σώματος «τὸν Χριστὸν» (πρβλ. Ἐφεσ. α', 22. 23)· ὁ ζῶν σύνδεσμος τοῦ Χριστοῦ μετὰ τῆς Ἐκκλησίας, ὡς νύμφης αὐτοῦ (Ἐφεσ. ε', 22—33)· 67) ἡ κοινὴ πάντων αὔξησις εἰς ναὸν ἅγιον

66) Ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ἐν τῇ ἐννοίᾳ τῆς «Ἐκκλησίας», καλεῖται ὑπὸ τῶν Ἀποστόλων κατ' ἐξοχὴν «βασιλεία τοῦ Χριστοῦ», ἡ δὲ μέλλουσα βασιλεία, ἡ ἔνδοξος καὶ ἀΐδιος, «βασιλεία τοῦ Θεοῦ» ἢ «βασιλεία οὐράνιος» καὶ «βασιλεία αἰώνιος» (πρβλ. Ματθ. κε', 34 Λουκ. ιγ', 29 β' Τιμ. δ', 18 β' Πέτρ. α', 11). Πλὴν αἱ ἐκφράσεις αὗται οὐδόλως ἀπ' ἀλλήλων διαφέρουσιν· ἄλλως τε δὲ καὶ ἡ τῶν ἐκφράσεων τούτων διάκρισις δὲν τηρεῖται αὐστηρῶς.

67) Περὶ τοῦ Χριστοῦ ὡς νυμφίου, καὶ τῆς Ἐκκλησίας ὡς νύμφης (πρβλ. καὶ α'. Τιμ. γ', 15 Ἰωάν. δ', 28 Ἀποκ. ιθ', 7 κα', 2 Ὠσηὲ γ', 4 κ. ἑ. Ἡσ. νδ', 6 κ. ἑ. Ἱερ. β', 2 Ἰεζ. ιστ', 8. 14. 23. 43 κ. ἑ.), (πρβλ. καὶ τὸν μδ'. ψαλ. ἐν ᾧ ὑπὸ τὴν εἰκόνα βασιλέως καὶ τῆς ἐκλεκτῆς αὐτοῦ βασιλίσσης παρίσταται ἡ ἀμοιβαία ἀγάπη τοῦ προσδοκωμένου Μεσσίου καὶ τοῦ ἐκλεκτοῦ αὐτοῦ λαοῦ).

ἐν Κυρίῳ καὶ ἑκάστου ἰδίᾳ εἰς κατοικητήριον τοῦ Θεοῦ ἐν Πνεύματι (Ἐφεσ. 6΄, 21)· εἰς ἄνδρα τέλειον, εἰς μέτρον ἡλικίας τοῦ πληρώματος τοῦ Χριστοῦ (αὐτ. δ΄, 13 πρβλ. καὶ Κολ. α΄, 28 6΄΄ 18)· ἰδοὺ οἱ χαρακτῆρες οἱ παριστῶντες τὴν οὐσίαν τῆς Ἐκκλησίας, κατ' ἀκολουθίαν δὲ καὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· χαρακτῆρες δι' ὧν αὕτη ὡρίσθη καὶ ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἱ. Εὐαγγελίων.

Τὰ ἀνωτέρω ὑπομιμνήσκουσιν ἡμᾶς τὴν ἀποχαιρετιστήριον ὁμιλίαν καὶ τὴν ἐπακολουθήσασαν αὐτῇ προσευχὴν τοῦ Κυρίου, ὡς καὶ τοὺς λόγους αὐτοῦ περὶ ἀμπέλου καὶ κλημάτων, καὶ τῆς δι' αὐτοῦ ἑνώσεως πάντων τῷ Θεῷ καὶ πατρὶ (πρβλ. Ἰωάν. ιε΄, 1 κ. ἑ.). Πλὴν παρὰ πάντα ταῦτα τὸ μνημονευθὲν χωρίον τοῦ Ἀποστόλου (α΄ Κορ. ιε΄, 24—28), ὁρίζεται μετὰ προφανοῦς σαφηνείας τὸν σκοπὸν τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ καὶ τὴν οὐσίαν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, τουτέστιν «ἵνα ᾖ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν» (ἔν. ἀν.). 68)

Ἐὰν λάβῃ τις ὑπ' ὄψιν ὅτι ἡ Ἐκκλησία παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ τῶν ἐθνῶν καλεῖται ἀποκλειστικῶς βασιλεία Χριστοῦ καὶ υἱοῦ (Κολ. α΄, 13), καθὼς καὶ τοὺς ἐν τῷ ἀνωτέρῳ χωρίῳ τῆς πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς λόγους αὐτοῦ καθ' οὓς ὁ Κύριος, ὅταν καταργήσῃ πᾶσαν ἀρχὴν καὶ πᾶσαν ἐξουσίαν καὶ δύναμιν θὰ παραδώσῃ τὴν βασιλείαν τῷ Θεῷ καὶ πατρί,69) δύναται νὰ ἰσχυρισθῇ διάκρισιν ἐν τῇ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Χριστοῦ καὶ τοῦ Θεοῦ διδασκαλίᾳ τῶν Ἀποστόλων. Ἀλλ' οὐδαμῶς παρ' αὐτοῖς ὑπάρχει τοιαύτη διάκρισις, ὡς τοῦτο καταδείκνυται οὐ μόνον ἐκ τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου τῆς περιτομῆς καλοῦντος τὴν βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ «αἰώνιον» (πρβλ. 6΄ Πέτρ. α΄, 11), ἀλλὰ καὶ ἐξ αὐτῶν πάλιν τῶν λόγων τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, καθ' οὓς ὁ Κύριος Ἰησοῦς Χριστὸς μέλλει νὰ κρίνῃ ζῶντας καὶ νεκροὺς «κατὰ τὴν ἐπιφάνειαν αὐτοῦ καὶ τὴν βασιλείαν αὐτοῦ» (6΄ Τιμ. δ΄, 1), καὶ ὅτι οἱ ὑπομένοντες συμβασιλεύσουσι μετ' αὐτοῦ» (αὐτ. 6΄, 12).

---

68) Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς (+ 389) ἑρμηνεύων τὸ ρητὸν τοῦτο λέγει «ἔσται δὲ ὁ Θεὸς τὰ πάντα ἐν πᾶσιν ἐν καιρῷ τῆς ἀποκαταστάσεως... ὅτι μηκέτι πολλὰ ὦμεν, ὥσπερ νῦν τοῖς κινήμασι καὶ τοῖς πάθεσιν,... ἀλλ' ὅλοι θεοειδεῖς, ὅλοι θεοειδεῖς, ὅλοι τοῦ Θεοῦ χωρητικοὶ καὶ μόνου· τοῦτο γὰρ ἡ τελείωσις πρὸς ἣν σπεύδομεν» (Λόγ. 6΄. περὶ Υἱοῦ. Βλ. καὶ Γρηγόρ. Θεσσαλ. ἀντιρρητ. κατὰ Ἀκινδ.).

69) Ἐν τῇ τελικῇ νίκῃ παύει μὲν ἡ βασιλικὴ τοῦ Χριστοῦ ἐξουσία καὶ δύναμις, ἅτε τῶν ἐχθρῶν τοῦ Θεοῦ ἡττηθέντων ἤδη καὶ ὑποταγέντων αὐτῷ, οὐχὶ δ' ὅμως καὶ τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα (πρβλ. Λουκ. α΄, 33).

Τὸ δ' αὐτὸ δύναταί τις νὰ εἴπῃ καὶ δι' ἄλλα χωρία, ἐν οἷς ἡ μέλλουσα βασιλεία καλεῖται ἁπλῶς «βασιλεία Θεοῦ» (πρβλ. α' Κορ. στ', 9—10 ιε', 50 Γαλ. ε', 21 β' Θεσ. α', 5 καὶ Ἐφεσ. ε', 5 ἔνθα ἡ μέλλουσα ἔνδοξος βασιλεία τοῦ Θεοῦ καλεῖται καὶ «βασιλεία Χριστοῦ»).

Καὶ ὁ Ἀπόστολος Ἰωάννης ποιούμενος λόγον περὶ τῆς μελλούσης βασιλείας, ἐν ᾗ ἡ ἀληθὴς εὐπραγία καὶ μακαριότης, λέγει ἐν τῇ Ἀποκαλύψει 70) ὅτι «ἐγένετο ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν καὶ τοῦ Χριστοῦ αὐτοῦ» (ια', 15 πρβλ. καὶ ιβ', 10). Πρόδηλον δ' ὅτι, ἐὰν ἡ μέλλουσα βασιλεία τοῦ Θεοῦ εἶναι συνέχεια τῆς βασιλείας τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ, ἡ βασιλεία τοῦ κόσμου τοῦ Κυρίου ἡμῶν, ἡ ἐπίγειος τοῦ Χριστοῦ βασιλεία, εἶναι ἀρχὴ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ· ἄρα ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ καὶ ἡ βασιλεία τοῦ Χριστοῦ εἶναι μία καὶ ἡ αὐτὴ (πρβλ. καὶ Λουκ. κβ', 29. 30).

Ὅπως ἐν τοῖς ἱ. Εὐαγγελίοις οὕτω καὶ ἐνταῦθα, μὴ εἰσερχόμενοι εἰς τὰς λεπτομερείας τῆς ἐσχατολογίας τῶν Ἀποστόλων περὶ τοῦ ζητήματος τούτου, σημειοῦμεν τοῦτο μόνον ὅτι εἰς τὰ διάφορα χωρία τῶν ἐπιστολῶν αὐτῶν τὰ ὁποῖα ἀμέσως ἢ ἐμμέσως διασαφηνίζουσι τοὺς χαρακτῆρας τῆς ἀϊδίου τοῦ Θεοῦ βασιλείας, αὕτη ὁρίζεται νῦν μὲν ὡς «βασιλεία ἁγίων» περιπατούντων ἀξίως τοῦ Θεοῦ (πρβλ. α' Θεσ. β', 12 δ', 6. 7 α' Κορ. στ', 9. 10 Γαλ. ε', 19—21 Ἐφεσ. ε', 3. 5 Ἀποκ. κα', 8. 27 κβ', 15), νῦν δὲ ὡς «πνευματικὴ βασιλεία», «βασίλειον ἀφθαρσίας» (πρβλ. α' Κορ. ιε', 50. 53), καὶ ἄλλοτε ὡς «βασιλεία ἀσάλευτος» καὶ «αἰωνία» (Ἑβρ. ιβ', 28 β' Κορ. ε', 2. 4 Ἀποκ. ια', 15 πρβλ. καὶ Λουκ. α', 33 Ψαλ. πη', 37 Ἠσ. λγ', 20 κ. ἑ. Δαν. β', 44 κτλ. Μαλ. δ', 7 α' Παραλ. κβ', 10 κτλ). 71)

Ἡ ἰδέα περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ὡς σφαίρας ἀγωνιζομένης ἐναντίον τῶν πνευμάτων τοῦ σκότους, τοῦ ἄρχοντος τοῦ κόσμου, τῆς ἐξουσίας τοῦ ἀέρος, ἡ ἐν γενικῇ ἐννοίᾳ παρὰ τῷ Ἀποστόλῳ Παύλῳ ἀπαντῶσα (ἔν. ἀν.), ἐν τῇ Ἀποκαλύψει περιγράφεται λεπτομερέστερον (πρβλ.

70) Τινὲς ὡς συγγραφέα τῆς Ἀποκαλύψεως ἀποδέχονται, οὐχὶ ὀρθῶς, τὸν πρεσβύτερον Ἰωάννην, ἕτερον μαθητὴν τοῦ Κυρίου, ἐν Ἐφέσῳ καὶ τοῦτον ζήσαντα καὶ ἐνεργήσαντα (βλ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Εὐσεβ. γ', 39). κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ Ἀποστολικοῦ αἰῶνος.

71) Οἱ χιλιασταὶ τῶν πρώτων αἰώνων ἀπεδέχοντο ἐκ πλάνης ὡς χιλιετῆ τὴν ἐπὶ γῆς βασιλείαν τοῦ Χριστοῦ, εἰς ἣν πλάνην περιέπεσον εἶτα καὶ ἄλλοι, ἐκλαμβάνοντες κατὰ γράμμα τὸ χωρίον τῆς Ἀποκαλύψεως κ', 4—6 (Βλ. Ἐκκλ. Ἱστορ. Βαφείδου σελ. 119 τ. α'. § 41).

γ', 2 ι', 7 ια', 6 κ. ἑ.). 72) Ὁ δράκων δηλονότι ὁ πυρρὸς ὁ μέγας, ὁ ἔχων ἑπτὰ κεφαλὰς καὶ ἐπ' αὐτὰς ἑπτὰ διαδήματα τουτέστιν ὁ Σατανᾶς, ὃς ἐπαρθεὶς «πέπτωκεν εἰς τὸν λάκκον αὐτοῦ», διώκει καὶ πολεμεῖ τὴν γυναῖκα τὴν περιβεβλημένην τὸν ἥλιον, ἥτις εἶναι εἰκὼν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τῆς γῆς ἤτοι τῆς στρατευομένης Ἐκκλησίας, 73) ἀλλ' ἐν τῇ πάλῃ ταύτῃ ἡττᾶται οὗτος ὑπὸ τῶν οὐρανίων δυνάμεων (πρβλ. Ἀποκ. ιβ', 1 κ. ἑ.). Καὶ ἐξεγείρονται μὲν εἶτα φοβερὰ ἐπὶ τῆς γῆς θηρία καὶ ἰσχυρὰ ζητοῦντα ἐξουσίαν (πρβλ. ιγ', 1 κ. ἑ. ιζ', 8 καὶ Δαν. ζ', 1—28), ὅμως ταῦτα οὐδέποτε οὐδαμῶς θὰ δυνηθῶσι νὰ κατισχύσωσιν· ἡ τελικὴ νίκη ἀνήκει τῷ Ἀρνίῳ (πρβλ. ιθ', 5—21 κ', 1—10).

Τὴν περατοῦσαν δὲ τὴν νίκην «αἰώνιον τοῦ Θεοῦ βασιλείαν», 74) ὁ Ἀπόστ. Ἰωάννης περιγράφει ὡς ἑξῆς· «ἰδοὺ ἡ σκηνὴ τοῦ Θεοῦ μετὰ τῶν ἀνθρώπων, καὶ σκηνώσει μετ' αὐτῶν... καὶ ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι... ἐγὼ τῷ διψῶντι δώσω ἐκ τῆς πηγῆς τοῦ ὕδατος τῆς ζωῆς... καὶ ἔσομαι αὐτῷ Θεὸς καὶ αὐτὸς ἔσται μοι υἱὸς (Ἀποκ. κα', 3—7 πρβλ. καὶ ζ', 14 κ. ἑ. Ἰεζ. λζ', 27 Ζαχ. β', 10 η', 8 Ἱερ. λη', λα', 16 Ἡσ. μγ', 19 ξθ', 18 19 η', Βασ. ζ', 14 καὶ Σοφ. γ', 14 κ. ἑ.).

Ἐν τῷ τελευταίῳ δὲ τῆς Ἀποκαλύψεως κεφαλαίῳ (κβ'.), περιγράφεται, συνῳδὰ ταῖς προφητείαις τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης (πρβλ. Ζαχ. ιδ', 8. 11 Ἰωὴλ γ', 18 Ἰεζ. ρι̇ζ', 1. 7. 12 Ψαλ. ιστ', 15 μα', 2 κτλ.), ἡ μακαρία ἐν τῷ οὐρανῷ κατάστασις πάντων τῶν «ἐρραντισμένων τὰς καρδίας ἀπὸ συνειδήσεως πονηρᾶς» (Ἑβρ. ι', 22), ἤτοι τῶν εὐσεβῶν καὶ δικαίων, ἐξ οὗ παντί που δῆλον ὅτι καὶ ἐν τῷ προφητικῷ τούτῳ βιβλίῳ, ἡ βασιλεία τοῦ Θεοῦ ὁρίζεται ὡς «ζωὴ αἰώνιος καὶ μακαρία», ἐξαρτωμένη ἐκ τῆς γνώσεως τοῦ Θεοῦ καὶ τοῦ ἁγίου θελήματος αὐτοῦ· ἐκ τῆς ἀναγεγεννημένης πνευματικῆς καὶ ἠθικῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ τοῦ ἀνθρώπου

---

72) Αἱ πρὸς τὰς ἑπτὰ Ἐκκλησίας ἐπιστολαὶ τοῦ Εὐαγγελ. Ἰωάννου βεβαιοῦσιν ὅτι ἡ ἐπὶ γῆς βασιλεία τοῦ Χριστοῦ, ἡ «Ἐκκλησία», δέον ν' ἀγωνίζεται πρὸς τὸν κόσμον καὶ τὴν ἁμαρτίαν ἐν ὑπομονῇ καὶ καρτερίᾳ, μέχρι τῆς τελικῆς αὐτῆς νίκης διὰ τῆς δυνάμεως τοῦ θείου αὐτῆς ἱδρυτοῦ.

73) Ὅρα καὶ τὴν γ'. ἀποκάλυψιν τοῦ προφήτου Δανιὴλ τὴν ἀναφερομένην ἀμεσώτερον εἰς τὴν ἐπὶ γῆς βασιλείαν τοῦ Θεοῦ (β', 21), ὡς καὶ τὴν ἑρμηνείαν τοῦ Ἱππολύτου τῆς ἱστορίας τῆς Σωσάννης (παρὰ Μὶγν τ. 10).

74) Ὁ ἱ. Μάξιμος ἑρμηνεύων τὸ τοῦ Μωϋσέως (Ἐξόδ. ιε', 13), λέγει· «οὐκοῦν ἔστι τι πρᾶγμα ὑπὲρ αἰωνίας· ἡ ἀκραιφνὴς τοῦ Θεοῦ βασιλεία» (κεφ. πστ', τῆς βας ἑκατοντ. Θεολογ.) (πρβλ. καὶ Ψαλ. ρμβ', 13).

ζωῆς (πρβλ. Ἰωάν. γ', 5 Τίτ. γ', 5 Ἑβρ. ι', 22 Ἐφεσ. δ', 22—24 Ἰάκ. α', 25 καὶ Ἰεζ. ια', 19. 20 κτλ.), - καὶ συνισταμένη ἐν τῇ ἐκτυποτέρᾳ διαρκεῖ ὄψει καὶ θεωρίᾳ τοῦ προσώπου τοῦ Θεοῦ 75) (πρβλ. Ἀποκ. κβ', 4 ζ', 15 α' Κορ. ιγ', 12 καὶ Ματθ. ε', 8 Ἰωάν. γ', 2 Ψαλ. μα', 2), ἐν τῇ ἀναφαιρέτῳ καὶ ἀϊδίῳ πνευματικῇ χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ (πρβλ. Ἀποκ. ϛ', 7 ζ', 17 κα', 4 Ψαλ. μϛ', 1. 2 κτλ.), ἐν τῇ ἀκαταλήκτῳ καὶ αἰωνίᾳ μετὰ τοῦ Θεοῦ σχέσει καὶ κοινωνίᾳ (πρβλ. Ἀποκ. κα' 3. 7 κβ', 5 κ. ἑ.). 76)

75) Ὅρα καὶ Γρηγόρ. Θεολ. Λόγ. εἰς Μ. Ἀθανάσιον καὶ Χρυσοστ. Ὁμιλ. πζ'. εἰς τὸν Ἰωάν.).

76) Ὅρα καὶ Γρηγόρ. Νύσσης, ἐν οἷς λέγει· «καθαρότης γὰρ ἀπάθεια καὶ κακοῦ παντὸς ἀλλοτρίωσις ἡ θεότης ἐστιν· εἰ οὖν ταῦτα ἐν σοί ἐστι, Θεὸς πάντων ἐν σοί ἐστιν».

ΛΟΓΟΣ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΟΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΘΡΟΝΙΚΗΝ ΕΟΡΤΗΝ ΤΟΥ ΑΠΟΣΤΟΛΟΥ ΑΝΔΡΕΟΥ

Ἡ Σεπτὴ ἡμῶν Μήτηρ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, συνεχίζουσα, ὡς νοητὴ ὁλκάς, τὴν ὑψηλὴν αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἀποστολήν, ἄλλοτε οὐριοδρομοῦσα, ἄλλοτε παλαίουσα πρὸς τὰ κύματα, πάντοτε δὲ στηριζομένη ἐπὶ τὴν πέτραν τῆς πίστεως, προσορμίζει σήμερον εἰς τὸν Πάνσεπτον Πατριαρχικὸν Ναὸν διὰ νὰ ἑορτάσῃ, ἐν ὕμνοις καὶ ᾠδαῖς πνευματικαῖς, τὴν μνήμην τοῦ Ἱδρυτοῦ αὐτῆς Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου. Πρὸ δέκα ἐννέα αἰώνων, ὁ Ἀπόστολος Ἀνδρέας, ὁ Εὐαγγελιστὴς τῆς Σκυθίας καὶ τῆς Ἀχαΐας, ἔπηξεν ἐν τῇ πόλει ταύτῃ τὴν πρώτην Ἐκκλησίαν, «κοσμήσας καὶ καθιερώσας τὸν ἐν αὐτῇ ἱερὸν Θρόνον». Ἔκτοτε ἡ Ἐκκλησία αὕτη, αὐξηθεῖσα βαθμηδὸν καὶ μεγαλυνθεῖσα, ἀπέβη Οἰκουμενικὴ Καθέδρα, Κέντρον Ὀρθοδόξου παραδόσεως καὶ πολιτισμοῦ, καὶ ὡς τοιαύτη εἶναι «ἀγαλλίαμα αἰώνιον, εὐφροσύνη γενεῶν γενεαῖς» (Ἡσ. 60, 15).

Τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον, ὡς Ἐκκλησία τοῦ ζῶντος Χριστοῦ, δὲν ἔχει μόνον τὸ παρελθὸν αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τὸ παρόν. Ἐὰν τὸ παρελθὸν εἶναι αἱ χρυσαῖ σελίδες, τὰς ὁποίας ἔγραψε, τὸ παρὸν εἶναι ἡ ζῶσα μαρτυρία τῆς πίστεως καὶ τῆς ὀρθοδόξου ζωῆς. Τὸ παρελθὸν ἀποτελεῖ τὸν στέφανον αὐτοῦ ὡς θριαμβευούσης Ἐκκλησίας, τὸ δὲ παρὸν τὴν ἄθλησιν αὐτοῦ ὡς στρατευομένης. Κατὰ τὸ παρελθὸν ἡ Ὀρθοδοξία διεμορφώθη ἐν τῷ σεβασμίῳ τούτῳ Κέντρῳ ὡς θεολογικὴ καὶ λατρευτικὴ παράδοσις· κατὰ τὸ παρὸν ἐκφράζεται ὡς δόγμα καὶ ὡς βίωμα ἐν τῇ ζωῇ τῶν πιστῶν. Ὅσοι μελετοῦν μόνον τὸ παρελθὸν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου, χωρὶς νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν ζωὴν καὶ τὴν ἀποστολὴν αὐτοῦ κατὰ τὸ παρόν, δὲν δύνανται νὰ τὸ ἐννοήσωσι. Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου θ' ἀποτελέσωσι τὰ δύο σημεῖα τοῦ πανηγυρικοῦ τῆς ἡμέρας.

Παναγιώτατε Δέσποτα,

Σεβασμία τῶν Ἱεραρχῶν χορεία,

Λαὲ τοῦ Κυρίου Περιούσιε,

Ἡ Ἐκκλησία τοῦ Χριστοῦ ἀποτελεῖ μοναδικὸν θεσμόν, ὅστις ἤλλαξε τὸν ἱστορικὸν ροῦν τῆς ἀνθρωπότητος. Ἂν καὶ εἶναι φαινόμενον ἱστορικὸν ἐξωτερικῶς, ἐν τούτοις δὲν περιλαμβάνεται καθ' ὁλοκληρίαν εἰς τὰ πλαίσια τῆς ἱστορίας, διότι ἡ ἀρχὴ αὐτῆς ἀνάγεται εἰς τὰς αἰωνίους βουλὰς τοῦ Θεοῦ, ἡ ἱστορικὴ αὐτῆς ἐν τῷ κόσμῳ ἵδρυσις ἐγένετο ὑπὸ τοῦ Κυρίου, καὶ οἱ σκοποὶ αὐτῆς ταυτίζονται πρὸς τὴν τελείωσιν τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Ὡς σῶμα Χριστοῦ εἶναι μία. «Εἷς Κύριος, μία πίστις, ἓν βάπτισμα» (Ἐφεσ. 4, 15).

Κατὰ τὴν ἀποστολικὴν ἐποχὴν τῆς μιᾶς πίστεως καὶ τοῦ ἑνὸς βαπτίσματος, ἱδρύθη ὑπὸ τοῦ πρώτου κατὰ τὴν κλῆσιν Ἀποστόλου ἡ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Ἐκκλησία. Ὀλιγομελὴς καὶ εὐάριθμος τὸ κατ' ἀρχάς, ἀπέβη, ἐν τῇ πορείᾳ τῶν αἰώνων, ἡ καλλιγόνος Μήτηρ, τὸ Πανορθόδοξον Κέντρον. Ἀλλ' ἡ περίοπτος θέσις, εἰς ἥν, κατ' ἐπίσημον ἀναγνώρισιν Οἰκουμενικῶν Συνόδων, τῆς Β' καὶ τῆς Δ', ἀνυψώθη, δὲν κατεκτήθη δι' ὀλίγων κόπων καὶ θυσιῶν. Θρησκευτικὴ καὶ πνευματικὴ ζωὴ ἀπαράμιλλος εἰς ἄνθησιν, ἀγῶνες διὰ τὴν περιθρίγκωσιν καὶ τὴν προάσπισιν τῆς πίστεως συνεχεῖς, καὶ λαμπρὰ ἱεραποστολικὴ ἀνὰ τὴν οἰκουμένην δρᾶσις, εἶναι αἱ γενικαὶ γραμμαὶ μιᾶς πολυπλεύρου κατὰ τὸ παρελθὸν ἀποστολῆς, ἥτις ἐπεβλήθη εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ Ἀνατολικοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἡ Ἐκκλησία Κωνσταντινουπόλεως διεκρίθη ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς διὰ «τὴν ζωτικὴν αὐτῆς δύναμιν, μίαν ἀσύγκριτον ἠθικὴν δύναμιν» (Γκρεγκουὰρ Βυζάντιον, σελ. 86). Ἡ δύναμις αὕτη εἶναι ἔκφρασις τῆς πίστεως, ἥτις διαποτίζει τὴν θρησκευτικήν, πνευματικὴν καὶ λατρευτικὴν αὐτῆς ζωήν. Παραλαβοῦσα τὰς ἀρχαίας παραδόσεις καὶ τὰ ἀξιόλογα φιλοσοφικά, φιλολογικὰ καὶ καλλιτεχνικὰ στοιχεῖα, ἐχρησιμοποίησεν αὐτὰ διὰ νὰ οἰκοδομήσῃ τὸν ἐξαίσιον Ναὸν τῆς χριστιανικῆς πίστεως, ἐν τῷ ὁποίῳ καθαγιάζεται καὶ ἐξευγενίζεται ὅ,τι ὑψηλὸν καὶ ὡραῖον παρήγαγεν ὁ ἀνθρώπινος πολιτισμός. Ἡ τοιαύτη λαμπρὰ σύνθεσις ἔφερεν εἰς φῶς τὴν χριστιανικὴν αὐτὴν Ἀκρόπολιν τῆς Ἀνατολῆς. Ἐν τῇ πόλει ταύτῃ ἀπεκρυσταλλώθη τελικῶς ἡ διδασκαλία καὶ ἡ μορφὴ τῆς Ὀρθοδοξίας. Ὑπὸ τὴν λέξιν δὲ «Ὀρθοδοξία» δὲν ἐννοοῦμεν μόνον τὴν ὀρθὴν πίστιν, ἀλλὰ καὶ τοὺς ἀτρύτους ἀγῶνας, τὰς θυσίας καὶ τὰ μαρτύρια, τὰ ὁποῖα ὑπήνεγκον Ἅγιοι Πατριάρχαι, Ἀρχιερεῖς, κλῆρος καὶ λαὸς ὑπὲρ τῶν Ἀποστολικῶν Παραδόσεων.

Ἐκεῖνο δὲ τὸ ὁποῖον προσεπόρισεν ὄντως οἰκουμενικὴν αἴγλην εἶναι ἡ ἱεραποστολικὴ αὐτοῦ δρᾶσις. Ἱεραπόστολοι τοῦ Πατριαρχείου διεσπάρησαν εἰς ὅλας τὰς χώρας τοῦ τότε γνωστοῦ κόσμου, ἀναγεννήσαντες ἐν Χριστῷ λαοὺς ὁλοκλήρους καὶ ἱδρύσαντες τὰς διαφόρους Ἐκκλησίας εἰς τὰ Βαλκάνια, τὴν Μέσην Ἀνατολὴν καὶ τὰς Ἰνδίας, τὴν Αἴγυπτον καὶ τὴν Βόρειον Ἀφρικήν. Οἱ παρ' αὐτοῦ δὲ βαπτισθέντες Ὀρθόδοξοι λαοί, μνήμονες ἀεὶ τῆς μεγάλης εὐεργεσίας, ἀτενίζουσι πρὸς τὴν Μητέρα αὐτῶν Ἐκκλησίαν μὲ νοσταλγίαν καὶ βαθὺν σεβασμόν.

Τὸ θυσιαστήριον καὶ ὁ ἄμβων εἶναι αἱ δύο ἱεραὶ ἐπάλξεις, τὰς ὁποίας ὑπερήσπισαν μέχρι θανάτου οἱ ἡγιασμένοι Πατριάρχαι τοῦ Σεπτοῦ τούτου Θρόνου. Ἄλλοι ἐξ αὐτῶν διέπρεψαν εἰς τὴν κατὰ Θεὸν σοφίαν, ἄλλοι εἰς τὴν ἀρετὴν καὶ τὴν φιλανθρωπίαν, ἄλλοι εἰς τὴν συνετὴν ποιμαντορίαν καὶ ἄλλοι ἐστεφανώθησαν μὲ τὸν στέφανον τῆς ἁγιότητος καὶ τοῦ μαρτυρίου.

Τὸ παρελθὸν τῆς σεβασμίας ταύτης Καθέδρας εἶναι εἷς ποταμὸς σοφίας, ἁγιότητος καὶ ἀρετῆς, τοῦ ὁποίου τὰ νάματα ἀρδεύουσι μέχρι σήμερον τὴν πνευματικὴν καὶ ἠθικὴν ζωὴν οὐ μόνον τῶν Ὀρθοδόξων, ἀλλὰ καὶ πάντων τῶν Χριστιανῶν.

Ἡ Ἐκκλησία, ὡς Κιβωτὸς τῆς Διαθήκης τῆς Καινῆς, ὡς βωμὸς τῆς μυστηριωδῶς ἀνανεουμένης θυσίας τοῦ Ἐσταυρωμένου, εἶναι πάντοτε νέα, ἀναλλοίωτος καὶ ἀκατάλυτος. Καὶ ἡ Ἁγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία, ἀποτελοῦσα ἀδιάσπαστον συνέχειαν τοῦ Ἀποστολικοῦ παρελθόντος, εἶναι ἡ ζῶσα Ἐκκλησία τῆς Χάριτος καὶ τῆς ἀληθείας. Εἶναι καὶ παραμένει ἐσαεὶ Πρωτόθρονος καὶ Οἰκουμενική, ἡ δὲ Οἰκουμενικότης, ὑπὸ τὴν γεωγραφικὴν τῆς λέξεως ἔννοιαν, εἶναι σήμερον πολλῷ εὐρυτέρα, καθότι ἡ δικαιοδοσία αὐτῆς ἐπεκτείνεται καὶ εἰς τὸν Νέον Κόσμον τῆς Ἀμερικῆς καὶ τῆς Αὐστραλίας. Ἔχουσα συνείδησιν τῆς ἐν τῷ σημερινῷ κόσμῳ ἀποστολῆς αὐτῆς, παρέχει συνεχῶς τρανὰς μαρτυρίας τοῦ Εὐαγγελικοῦ αὐτῆς φρονήματος καὶ τοῦ Ὀρθοδόξου πνεύματος. Ὡς Πρωτόθρονος ἐν τῷ συστήματι τῶν Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, κατευθύνει μὲ τὴν κανονικὴν αὐτῆς αὐθεντίαν τὰ γενικώτερα ἐκκλησιαστικὰ ζητήματα. Προνοοῦσα ὑπὲρ τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν παρέχει τὸ Αὐτοκέφαλον εἰς τὰς ἐθνικὰς Ἐκκλησίας τῶν Βαλκανίων καὶ ὀργανώνει τὰς ἐκκλησιαστικὰς περιοχὰς Πολωνίας καὶ Φιλλανδίας, ἡ ἰδία ἱσταμένη ὑπεράνω φυλετικῶν ἀνταγωνισμῶν καὶ διακρίσεων. Δὲν λανθάνει ὡσαύτως τῆς προσοχῆς αὐτῆς ὅτι, ἡ Ἐκκλησία κατὰ τὰ ἐξωτερικὰ αὐτῆς στοιχεῖα, τὸ κοινωνικόν, τὸ κανονικὸν καὶ τὸ τελετουργικόν, ἔχει ἀνάγκην προσαρμο-

γῆς πρὸς τὰς συνθήκας τῆς συγχρόνου ζωῆς. Διὸ παντὶ τρόπῳ προωθεῖ τὴν ἰδέαν τῆς Πανορθοδόξου Συνόδου. Θλιβομένη δ' ἐξ ἄλλου διὰ τὴν ὑφισταμένην μεταξὺ τῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν θλιβερὰν διαίρεσιν, ἐκάλεσε ταύτας διὰ τῆς Ἐγκυκλίου τοῦ 1920 πρὸς συνεργασίαν κατὰ τοῦ πνευματικοῦ κατακλυσμοῦ. Συνεπὴς πρὸς τὴν ἀρχὴν ταύτην, καλλιεργεῖ τὰς φιλικὰς μετὰ τῆς Ἀγγλικανικῆς καὶ τῆς Παλαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας σχέσεις καὶ συμμετέχει ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Συμβουλίῳ τῶν Ἐκκλησιῶν. Ἡ συνεργασία ὅμως αὕτη δὲν σημαίνει συγκατάβασιν εἰς τὰ τῆς πίστεως. Τοιαύτην συγκατάβασιν οὐδέποτε ἐπέτρεψεν ὁ Θρόνος οὗτος. Εἶναι πρωτίστως συνεργασία ἐπὶ τοῦ ἠθικοῦ καὶ τοῦ κοινωνικοῦ πεδίου καὶ ἐπαφὴ ἐπὶ τοῦ θεολογικοῦ. Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία ἀποκαλύπτει οὕτω τὸν θησαυρὸν τῶν παραδόσεων αὐτῆς, καθ' ἣν στιγμὴν πολλοὶ θεολόγοι τῆς Δύσεως, στρεφόμενοι πρὸς αὐτὴν διακηρύττουσι : «Ζητοῦντες τὴν Ὀρθοδοξίαν, ζητοῦμεν φωτισμὸν καὶ ἴασιν». (Χότζες Ἀγγλικανισμὸς καὶ Ὀρθοδοξία σελ. 46).

Μὲ τὴν πεῖραν τῶν αἰώνων, μὲ πρωτοπόρους σκέψεις καὶ ἁγίους στοχασμούς, συνεχίζει τὴν ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ πορείαν αὐτῆς ἡ Μεγάλη τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησία. Ἀλλὰ τὸ κατ' ἐξοχὴν παρὸν αὐτῆς εἴσθε σεῖς, εὐσεβεῖς Χριστιανοί, οἵτινες ἀποτελεῖτε τὸ πλήρωμα αὐτῆς. Σεῖς εἴσθε τὸ καύχημα καὶ ἡ δόξα αὐτῆς. Οἱ θησαυροὶ τῆς πίστεως, τὰ μυστήρια, οἱ κανόνες καὶ ἡ οἰκονομία, τὰ πάντα γίνονται διὰ τὴν ἰδικήν σας σωτηρίαν καὶ τὴν γαλήνην τῆς ψυχῆς σας. Ἀγάλλεται ὅταν σεῖς χαίρετε. Πάσχει ὅταν σεῖς ἀσθενεῖτε. Θλίβεται ὅταν λυπεῖσθε σεῖς.

Τοιαύτη ἡ δρᾶσις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου κατὰ τὸ παρελθόν. Τοιαύτη ἡ ἀποστολὴ αὐτοῦ κατὰ τὸ παρόν. Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῆς Ἐκκλησίας συνάπτονται στενῶς. Εἶναι δύο στιγμαὶ εἰς τὸν ὠκεανὸν τῆς αἰωνιότητος. Εἶναι δύο σκηναὶ τοῦ συνεχιζομένου δράματος τῆς ἀνθρωπίνης ἀπολυτρώσεως. Εἶναι ἡ χθὲς καὶ ἡ σήμερον ἐν τῷ σχεδίῳ τῆς θείας προνοίας. Εἶναι δύο χρυσοῖ στῦλοι, ἐφ' ὧν στηρίζεται ὁ θεοδόξαστος Ἀποστολ. καὶ Οἰκουμενικὸς Θρόνος Σου, Παναγιώτατε Δέσποτα. Τὸ παρελθὸν δίδει εἰς τὸ δένδρον τῆς Ἐκκλησίας τὰς ρίζας διὰ μίαν πλουσίαν ἄνθησιν καὶ καρποφορίαν, ἐνῷ τὸ παρὸν παρέχει τὰς λύσεις εἰς τὰ ἐρωτήματα τῆς ἱστορίας. Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρὸν τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας εἶναι μία συνεχὴς πορεία, εἷς ὕμνος ἀκατάπαυστος πρὸς τὸν Χριστόν. Εἶναι ἡ ἀπ' αἰώνων διακονία ἐν τῷ μυστηρίῳ τῆς ἀνθρωπίνης σωτηρίας. Τὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρόν, συναντώμενα ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ἐτησίας ταύτης πανηγύρεως, ἀποτελοῦσι τὸν ἀμαράντινον τῆς δόξης στέφανον εἰς τὸν Πάνσεπτον Θρόνον Σου. Οἱ μεγάλοι Προκάτοχοί

Σου, οἱ Στάχυες καὶ οἱ Ὀνήσιμοι, οἱ Γρηγόριοι καὶ οἱ Χρυσόστομοι, οἱ Γεράσιμοι καὶ οἱ Ταράσιοι, οἱ Μεθόδιοι καὶ οἱ Φώτιοι καὶ πᾶσα ἡ χορεία τῶν ἀοιδίμων Πατριαρχῶν, συμπαρίστανται κατὰ τὴν σεμνὴν ταύτην τελετήν, κυκλοῦντες τὴν Κιβωτὸν ταύτην τοῦ Ἁγιάσματος τῆς δόξης, τὴν ὁποίαν ἡ Θεία Πρόνοια ἐνεπιστεύθη εἰς τὴν ἁγίαν Πατριαρχικήν Σου διακονίαν. Τὸ παρὸν εἶναι ὁ πολυτιμότατος θησαυρὸς εἰς τὰ ὄμματα τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ὁ κόσμος, ὁ ὁποῖος καλεῖται εἰς μετάνοιαν, οἱ ἁμαρτωλοί, οἱ ὁποῖοι σώζονται, οἱ δίκαιοι, οἱ ὁποῖοι πορεύονται εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ. Εἰς τὴν μεγάλην ταύτην στιγμὴν τοῦ παρόντος εἶσαι, Παναγιώτατε, ἡ ἀποστολικὴ φωνή, ὁ Οἰκουμενικὸς Ἡγέτης, ὁ κανὼν τῆς Ὀρθοδοξίας. Τὰ ἐγγὺς καὶ τὰ μακρὰν τέκνα Σου, ὑποβάλλοντα τὰ εὐλαβῆ αὐτῶν σεβάσματα, ἀπεκδέχονται τὴν Πατριαρχικήν Σου εὐχὴν καὶ εὐλογίαν. Ἡ σεβασμία Ἱεραρχία, ὁ ἱερὸς κλῆρος καὶ ὁ εὐσεβής σου λαός, περιβάλλοντές Σε ἐν ἀγάπῃ καὶ ἀφοσιώσει, συνενοῦμεν τὰς θερμὰς ἡμῶν πρὸς τὸν Ὕψιστον προσευχὰς ὑπὲρ εὐσταθείας τῆς Ἁγίας καὶ Οἰκουμενικῆς ταύτης Καθέδρας. Γένοιτο.

Ἐξεφωνήθη ἐν τῷ Πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ τῇ 30ῇ Νοεμβρίου 1957, ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τοῦ Ἁγίου Ἀποστόλου Ἀνδρέου τοῦ Πρωτοκλήτου, Ἱδρυτοῦ καὶ πρώτου Ἱεράρχου τῆς Ἐκκλησίας Κων)πόλεως, ἱερουργούσης τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῶν Σεβασμιωτάτων Συνοδικῶν Μητροπολιτῶν.

Η ΑΛΕΞΑΝΔΡΙΝΗ ΣΧΟΛΗ
ΜΕΤΑ ΤΟΝ ΩΡΙΓΕΝΗ (*)

Τὰ ἐξωτερικὰ γνωρίσματα τῶν Μυστηρίων διεμορφώθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον καὶ ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ Ἀλεξανδρείας. 34)

Ἡ Θ. Εὐχαριστία ἐτελεῖτο κατὰ τὰς τακτὰς ἡμέρας καὶ περὶ τὴν ἑσπέραν. 35) Ὡς καὶ εἰς τὸ τέλος κάθε προσευχῆς εἰς τὸ πέρας τῆς Θ. Λειτουργίας ἐλέγετο ἡ δοξολογία κατὰ τὸν Διονύσιον. 36) Εἰς τὸ τέλος τῆς Θ. Εὐχαριστίας ἀνεφώνουν τὸ «Ἀμήν». 37) Τῆς Θ. Εὐχαριστίας μετελάμβανον προτείνοντες τὰς χεῖρας αὐτῶν. 38) Τὰ Ἅγια ἐφυλάσσοντο καὶ μετεφέροντο εἰς τοὺς ἀσθενεῖς ὑπὸ τῶν Κληρικῶν, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ προσώπων μὴ ἀνηκόντων εἰς τὴν τάξιν ταύτην. 39)

Κατὰ τὰς Συνάξεις ἀνεγινώσκοντο αἱ Ἅγιαι Γραφαὶ καὶ ἐπηκολούθει ἡ ἐξήγησις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου. Μέχρι τῆς ἐποχῆς τοῦ Ἀρείου τὸ ἔργον τοῦτο ἐπετελεῖτο καὶ ὑπὸ τῶν Πρεσβυτέρων. Ὁ Σωκράτης λέγει ὅτι «οἱ διδάσκαλοι ταύτας ἑρμηνεύουσι». Πιθανῶς νὰ συνέβαινε καὶ τοῦτο ἐν τῇ ἀπουσίᾳ τοῦ Ἐπισκόπου. 40) Ἀνεμέλποντο καὶ προσευχαί, ἀργότερον δὲ καὶ ὕμνοι. Ὁ Κλήμης διέσωσε τοιοῦτόν τινα ὕμνον εἰς τὸ τέλος τοῦ Παιδαγωγοῦ αὐτοῦ. Τὸ Εὐαγγέλιον ἀνεγίνωσκεν ὁ ἀρχιδιάκονος καὶ κατὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ὁ Ἐπίσκοπος ἐκάθητο. 41) Εἰς τὰς Ἀκολουθίας ἦσαν ἐν χρήσει λοιπὸν αἱ εὐχαί, ἡ ψαλμῳδία καὶ τὰ ἀναγνώ-

---

(*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

34) Ἴδε σχετικὰ παρὰ Βασ. Σταυρίδη, ἔνθ. ἀν. σ. 172—6.

35) Σωκράτους, ἔνθ. ἀν.

36) Ἔλεγχος καὶ Ἀπολογία, σ. 198.

37) Ἐπιστ., σ. 58.

38) Αὐτόθι.

39) Αὐτ., σ. 20.

40) Σωκράτους, αὐτ.. Σωζομενοῦ, ἔνθ. ἀν. Ὁ ἐπ. Δημήτριος γράφων πρὸς τοὺς ἐν Παλαιστίνῃ ἐπισκόπους, οἵτινες ἐπέτρεψαν τῷ Ὠριγένει νὰ κηρύξῃ τῇ παρουσίᾳ τούτων λέγει, «ὅτι τοῦτο οὐδέποτε ἠκούσθη οὐδὲ νῦν γεγένηται, τὸ παρόντων ἐπισκόπων λαϊκοὺς ὁμιλεῖν». Εὐσεβίου, Ε. Ι., VI, XIX.

41) Σωζομενοῦ, αὐτ.

σματα, ὡς σημειοῖ ὁ Σωζομενός. Εἰς τὴν τάξιν τῶν ἀναγνωστῶν καὶ ὑποβολέων ἠδύναντο νὰ εἰσέλθουν ἀδιακρίτως οἱ κατηχούμενοι καὶ οἱ πιστοί. 42)

Εἰς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας ἐπεκράτησε νὰ τελῆται ἡ Λειτουργία τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Μάρκου, ἡ ὁποία βεβαίως εἶναι ἔργον μεταγενέστερον. Αἱ λατρευτικαὶ πράξεις τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης διεσώθησαν εἰς τὸ Εὐχολόγιον τοῦ Ἐπισκόπου Θμούεως Σεραπίωνος.

Καὶ κατὰ τοὺς χρόνους τούτους οἱ Χριστιανοὶ δεικνύουν τὴν ἀνωτερότητά των εἰς τὴν ἐξάσκησιν τῶν ἔργων τῆς Χριστιανικῆς ἀγάπης. Ὁ Διονύσιος, καθὼς καὶ ὁ προκάτοχός του Κλήμης ὁ Ἀλεξανδρεύς, ὁμιλεῖ ἐπαινετικώτατα διὰ τὰ αἰσθήματα τῶν πνευματικῶν του τέκνων.

Οἱ γοῦν πλεῖστοι τῶν ἀδελφῶν δι' ἡμῶν ὑπερβάλλουσαν ἀγάπην καὶ φιλαδελφίαν ἀφειδοῦντες ἑαυτῶν καὶ ἀλλήλων ἐχόμενοι, ἐπισκοποῦντες ἀφυλάκτως τοὺς νοσοῦντας, λιπαρῶς ὑπηρετούμενοι, θεραπεύοντες ἐν Χριστῷ, συναπηλλάττοντο ἐκείνοις ἀσμενέστατα, τοῦ παρ' ἑτέρων ἀναπιμπλάμενοι πάθους καὶ τὴν νόσον ἐφ' ἑαυτοὺς ἕλκοντες ἀπὸ τῶν πλησίον καὶ ἑκόντες ἀναμασσόμενοι τὰς ἀλγηδόνας. καὶ πολλοὶ νοσοκομήσαντες καὶ ῥώσαντες ἑτέρους, ἐτελεύτησαν αὐτοί, τὸν ἐκείνων θάνατον εἰς ἑαυτοὺς μεταστησάμενοι, καὶ τὸ δημῶδες ῥῆμα, μόνης ἀεὶ δοκοῦν φιλοφροσύνης ἔχεσθαι, ἔργῳ δή, τότε πληροῦντες, ἀπιόντες αὐτῶν καὶ περίψημα. Οἱ γοῦν ἄριστοι τῶν παρ' ἡμῖν ἀδελφῶν τοῦτον τὸν τρόπον ἐξεχώρησαν τοῦ βίου, πρεσβύτεροί τέ τινες καὶ διάκονοι καὶ τῶν ἀπὸ τοῦ λαοῦ λίαν ἐπαινούμενοι ὡς καὶ τοῦ θανάτου τοῦτο τὸ εἶδος διὰ πολλὴν εὐσέβειαν καὶ πίστιν ἰσχυρὰν γενάμενον μηδὲν ἀποδεῖν μαρτυρίου δοκεῖν. καὶ τὰ σώματα δὲ τῶν ἁγίων ὑπτίαις χερσὶ καὶ κόλποις ὑπολαμβάνοντες, καθαιροῦντές τε ὀφθαλμοὺς καὶ στόματα συγκλείοντες, ὠμοφοροῦντες τε καὶ διατιθέντες, προσκολλώμενοι, συμπλεκόμενοι, λουτροῖς τε καὶ περιστολαῖς κατακοσμοῦντες, μετὰ μικρὸν ἐτύγχανον τῶν ἴσων, ἀεὶ τῶν ὑπολειπομένων ἐφεπομένων τοῖς πρὸ αὐτῶν. 43)

Μία ἀπὸ τὰς πολλαπλᾶς ὑπηρεσίας, τὰς ὁποίας προσέφερεν ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας εἰς τὸν καθόλου Χριστιανισμὸν εἶναι καὶ ἡ ἐν αὐτῇ γένεσις καὶ ἀνάπτυξις τοῦ Μοναχισμοῦ. 44)

42) Σωκράτους, αὐτ.

43) Ἐπιστολαί, σ. 82—84.

44) Ὡς πηγαὶ διὰ τὴν Ἱστορίαν τοῦ Μοναχισμοῦ χρησιμεύουν τὰ συγγράμματα τοῦ Σωκράτους, Ε. Ι., τοῦ Σωζομενοῦ, Ε. Ι., τοῦ Ἀθανασίου, Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Ἀντωνίου, τοῦ Παλλαδίου, Λαυσαϊκὴ Ἱστορία, τὰ Ἀποφθέγματα τῶν Πατέρων, τοῦ Θεοδωρήτου, Φιλόθεος Ἱστο-

Ἐκδηλώσεις τῆς Μοναχικῆς ζωῆς συναντῶμεν καὶ εἰς ἄλλας θρησκείας πρὸ τῆς ἐλεύσεως τοῦ Χριστοῦ παρὰ τοῖς Ἰνδοῖς καὶ τοῖς Ἰουδαίοις. Οἱ τελευταῖοι εἶχον τοὺς Ναζιραίους, τοὺς Θεραπευτὰς καὶ τοὺς Ἐσσαίους. Οὗτοι ἔζων εἰς τὰς ἐρήμους χώρας τῆς Παλαιστίνης καὶ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος ἵσταται εἰς τὸ μεταίχμιον μεταξὺ Ἰουδαϊσμοῦ καὶ Χριστιανισμοῦ καὶ εἰς τὸ σημεῖον τοῦτο.

Παρὰ τὰς πιθανὰς ἐπιδράσεις, ἔν τινι μέτρῳ, τῶν ξένων ρευμάτων εἰς τὴν μετέπειτα ἀνάπτυξιν τῆς Μοναχικῆς Πολιτείας ἐντὸς τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὁ Μοναχισμὸς θὰ πρέπῃ νὰ θεωρηθῇ ὡς μία ἐκδήλωσις αὐτοῦ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἥτις διεμορφώθη ἐκ τῆς ἐσωτερικῆς ζωῆς καὶ τῶν ἐξωτερικῶν περιστάσεων, ἃς ἀντεμετώπισεν ἡ νέα θρησκεία.

Οἱ Χριστιανοί, κατὰ τὴν Κ. Δ., δὲν εἶναι ἐκ τοῦ κόσμου τούτου. Ἡ πρὸς τὸν κόσμον ἀντίθεσις σημειοῦται καὶ εἰς τὰ ἔργα τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων καὶ Ἀπολογητῶν. «Οἱ Χριστιανοὶ ἐν οὐρανοῖς πολιτεύονται». Ἡ στάσις τῶν Χριστιανῶν κατὰ τὴν περίοδον τῶν διωγμῶν δεικνύει τὰς ἀντιλήψεις των ταύτας. Σὺν τῇ παρόδῳ τοῦ χρόνου εἰς τὸν Χριστιανισμὸν εἰσήρχοντο πολλοὶ καὶ δι' αὐτῶν τὸ ἐπίπεδον τῆς γενικῆς ἠθικότητος κατέπιπτε. Διὰ τῆς ἀναγνωρίσεως πλέον τοῦ Χριστιανισμοῦ ὡς ἐπισήμου θρησκείας ὑπὸ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, ὁ κόσμος καὶ ἡ πολιτεία δὲν ἐθεωροῦντο ξένα πρὸς τὸν Χριστιανισμόν. Πολλοὶ ἕνεκα τῶν ἐξωτερικῶν τούτων λόγων ζητοῦν νὰ φύγουν ἀπὸ τοῦ κόσμου τούτου, ἀπὸ τῆς ἀνηθικότητος καὶ ἐκ τῆς ὠργανωμένης Ἐκκλησίας. Καὶ ἐσωτερικοὶ ὅμως λόγοι συνιστοῦν τὴν τοιαύτην φυγήν. Τοιοῦτοι λόγοι εἶναι ἡ κατ' ἰδίαν προσευχή, ἡ ἄσκησις, ἡ διαφυγὴ ἀπὸ τῶν πειρασμῶν, ἡ συνεχὴς μετὰ τοῦ Θεοῦ ψυχικὴ ἐπικοινωνία κ. ἄ. Ὀλίγον κατ' ὀλίγον διαμορφοῦται ὁ Μοναχικὸς Βίος καὶ ἀναπτύσσονται αἱ παρομαρτοῦσαι αὐτῷ ἀρεταί. Αἱ

ρία, αἱ Βιογραφίαι τῶν Μοναχῶν, τοῦ Νείλου, τοῦ Ἰσιδώρου τοῦ Πηλουσιώτου, ἐκ δὲ τῶν Λατίνων, τοῦ Ρουφίνου, τοῦ Ἱερωνύμου, τοῦ Σουλπικίου, τοῦ Σευήρου καὶ τοῦ Κασσιανοῦ.

Διαφωτιστικὰ εἶναι τὰ κεφάλαια περὶ τοῦ Μοναχικοῦ Βίου, Χρυσ. Παπαδοπούλου, ἔνθ. ἀν. σελ. 211—229, Βασ. Στεφανίδου, ἔνθ. ἀν., σελ. 139—149 καὶ τοῦ ἰδίου Ἱστορικὴ Κριτικὴ τῶν Προβλημάτων τῶν ἐν Αἰγύπτῳ μοναχικῶν ἐγκαταστάσεων τῆς Νητρίας, τῶν Κελλίων καὶ τῆς Σκήτεως, ἐν τῷ Ἀναμνηστικῷ Τόμῳ τῆς Χιλιετηρίδος τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης Ἀλεξανδρείας, Ἰω. Φωκυλίδου, Ἡ ἱ. Λαύρα Σάβα τοῦ Ἡγιασμένου, Ἀλεξάνδρεια, 1927, σελ. ζ—πα΄. Π. Φουγιάκη, Τὰ Ἰδεώδη τοῦ Μοναχικοῦ Βίου κατὰ τὸν Δ΄ μ. Χ. αἰῶνα ἐπὶ τῇ βάσει ἁγιολογικῶν πηγῶν, Ἀθῆναι, 1945.

κυριώτεραι τούτων εἶναι τρεῖς : ἡ πτωχεία, ἡ ἄσκησις καὶ ἡ ὑποταγή, εἰς τὰς ὁποίας προστίθενται καὶ ἄλλαι.

Κατὰ τὸν Γ΄ αἰῶνα ὑπῆρχον πολλοί, ἄνδρες καὶ γυναῖκες, ἐφαρμόζοντες τὰς ἀρχὰς τοῦ Μοναχικοῦ Βίου, ζῶντες ὅμως ἐντὸς τῶν οἰκογενειῶν αὐτῶν. Ὁ Ὠριγένης, διὰ τοῦ παραδείγματός του, μᾶς δίδει τὴν εἰκόνα τῆς ἀσκήσεως ἐντὸς τῆς Κοινωνίας. Ὁ Ἱερώνυμος θεωρεῖ πρῶτον Μοναχὸν Παῦλον τὸν Θηβαῖον. Ὁ τίτλος ὅμως τοῦ ἱδρυτοῦ τῆς Μοναχικῆς ζωῆς ἀποδίδεται εἰς τὸν Μ. Ἀντώνιον, τὸν οἰκιστὴν τῆς Ἐρήμου.

Οὗτος ἐγεννήθη περὶ τὸ 251 ἐν Κόμᾳ τῆς Αἰγύπτου καὶ ἐνωρὶς ἀπαλλαγεὶς τῶν ὑπαρχόντων αὐτοῦ ἀφῆκε τὸν κόσμον τοῦτον καὶ ἔζησεν ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν εἰς τὴν ἔρημον. Πέριξ αὐτοῦ ἤρχισαν νὰ προσέρχωνται καὶ ἄλλοι ἀναχωρηταὶ καὶ οὕτω διεμορφοῦντο αἱ λαῦραι, αἵτινες ἦσαν ἀθροίσματα κελλίων. Ὁ Μ. Ἀντώνιος δὲν ἔθεσεν αὐστηρῶς εἰπεῖν κανόνας διὰ τὴν ζωὴν ταύτην. Ἀπέθανεν εἰς ἡλικίαν 105 ἐτῶν τὸ 355 ἢ 356. Τὴν Βιογραφίαν του ἔγραψεν ὁ Μ. Ἀθανάσιος καὶ τὸ ἔργον τοῦτο θεωρεῖται ὡς ὁ ἀδάμας τῆς Μοναστικῆς Φιλολογίας. Μετεφράσθη ὑπὸ τοῦ Εὐαγρίου Ἀντιοχείας εἰς τὴν Λατινικὴν καὶ ἐπέδρασε, τόσον τὸ βιβλίον τοῦτο ὅσον καὶ ἡ παρουσία αὐτοῦ τοῦ Μ. Ἀθανασίου, κατὰ τὴν διάρκειαν τῆς διαμονῆς του ἐν τῇ Δύσει, εἰς τὴν μεταφύτευσιν τοῦ Μοναχισμοῦ καὶ ἐν τῇ Δύσει.

Μοναστικὰς ἐγκαταστάσεις εὑρίσκομεν εἰς τὰ ὑψώματα τῆς Νιτρίας, μὲ ἱδρυτὴν τὸν Ἀμμώνιον (πρὸ τοῦ 356), εἰς τὴν ἔρημον τῆς Σκήτεως, μὲ ἱδρυτὴν τὸν Μακάριον, τὸν λεγόμενον Αἰγύπτιον καὶ εἰς τὰ Κελλία.

Διοργανωτὴς τοῦ Μοναχικοῦ Βίου καὶ ἱδρυτὴς τοῦ Κοινοβιακοῦ συστήματος θεωρεῖται ὁ Παχώμιος (+346). Οὗτος ἔδρασεν εἰς ἔρημον κώμην Ταβενῆσιν (ἢ Ταβεννισίδα) λεγομένην καὶ καθώρισε τὰ τῆς διαβιώσεως, διατροφῆς, ἐπιδόσεως, ἐργασίας, προσευχῆς καὶ νηστείας τῶν ὑπ' αὐτὸν Μοναχῶν.

Εἰς τὴν Αἴγυπτον ἐνωρὶς ἀνεφάνησαν καὶ Μοναστήρια γυναικῶν.

Αἱ σχέσεις τῶν Μοναχῶν πρὸς τὴν ἐπίσημον Ἐκκλησίαν ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἧττον ἁρμονικαί.

Ὁ Μοναχισμὸς ἐκ τῆς Αἰγύπτου μετεδόθη εἰς τὴν Παλαιστίνην, τὴν Συρίαν, τὴν Μ. Ἀσίαν, τὴν Δύσιν καὶ εἰς ἄλλα μέρη τοῦ γνωστοῦ κόσμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 4.

ΕΡΙΔΕΣ, ΣΧΙΣΜΑΤΑ, ΑΙΡΕΣΕΙΣ.

Τὸ περιβάλλον τῆς Ἀλεξανδρείας μὲ τὰς συγκρητιστικὰς αὐτοῦ τάσεις καὶ τὰ διάφορα θρησκευτικὰ καὶ φιλοσοφικὰ ρεύματα ἦτο ἐπόμενον νὰ ἐπιδράσῃ ὄχι μόνον θετικῶς, ἀλλὰ καὶ ἀρνητικῶς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς Σκέψεως καὶ τῆς ἐν γένει ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας. Τὸ ἔδαφος ἀπεδείχθη τὰ μᾶλλα κατάλληλον διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἐντὸς τῶν κόλπων τοῦ Χριστιανισμοῦ αἱρετικῶν τάσεων καὶ μετέπειτα μεγάλων αἱρέσεων, αἱ ὁποῖαι συνετάραξαν ἐπὶ αἰῶνας τὸν Χριστιανικὸν κόσμον καὶ ἀφῆκαν τὰ ἴχνη των καὶ μέχρι τῆς σήμερον. 1)

Ὁ Γνωστικισμὸς εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν 2) ἐγέννησε τοὺς μεγαλυτέρους διδασκάλους αὐτοῦ καὶ διεδόθη ἐκεῖθεν εἰς ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Κλήμης καὶ ὁ Ὠριγένης ἠσχολήθησαν ἐν ἐκτάσει μὲ τὸ σύστημα τοῦτο, καταπολεμήσαντες τὰς ἀρχὰς αὐτοῦ. Κατὰ τοὺς μετὰ τὸν Ὠριγένη χρόνους, ὁ Γνωστικισμὸς φαίνεται νὰ ἀπώλεσε πλέον τὴν προτέραν αὐτοῦ δυναμικότητα καὶ ὀλίγον κατ' ὀλίγον νὰ ἐλησμονήθη.

Ἡ Χριστιανικὴ Ἐκκλησία ἀντεμετώπισε κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας πολλὰ προβλήματα, ἅτινα ἐγέννησαν ἔριδας, σχίσματα καὶ αἱρέσεις. Καὶ ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας δὲν ἔμεινεν ἀμέτοχος τῶν προβλημάτων τούτων.

Τὸ ζήτημα τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα 3) χρονολογεῖται ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τῶν Ἀποστολικῶν Πατέρων, οἵτινες πάλιν στηρίζονται ἐπὶ τῆς παραδόσεως τῶν Ἀποστόλων. Κατὰ τὸν ἱστορικὸν Εὐσέβιον τὸ Πάσχα ἑωρτάζετο κατὰ δύο τρόπους. Ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν τῆς Μ. Ἀσίας καὶ τῶν ὁμόρων αὐταῖς παροικιῶν τὴν 14ην Νισάν, «τὴν τεσσαρεσκαιδεκά-

---

1) Ἴδε μίαν σύντομον κατάταξιν τῶν αἱρέσεων τούτων εἰς τὸ βιβλίον τοῦ M. L. Cozens, A Handbook of Heresies, London, 1946, pp. 108.

2) Βασ. Θ. Σταυρίδου, ἔνθ. ἀν., σελ. 177—180.

3) Εὐσεβίου, Ε. Ι., V, XXIII, XXIV. Βίος Κωνσταντίνου, III, 18, 19. Σωζομενοῦ, Ε. Ι., Ι, 16, 21. Σωκράτους, Ε. Ι., 1, 8, 9. Θεοδωρήτου, Ε. Ι., 1 6, 2, 10. Ἀμ. Ἀλιβιζάτου, Τὸ αἴτιον τῶν περὶ τοῦ Πάσχα ἐρίδων τοῦ Β΄ αἰῶνος, Ἀθῆναι, 1911.

την» καὶ ὑπὸ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τὴν Κυριακὴν μετὰ τὴν 14ην Νισάν. Ὁ Ἱ. Πολύκαρπος κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν του εἰς Ρώμην συνεζήτησε τὸ ζήτημα τοῦτο μετὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ρώμης Ἀνικήτου. Ἀμφότεροι ἐνέμειναν εἰς τὰς ἀπόψεις αὐτῶν, ὅμως «ἐκοινώνησαν ἑαυτοῖς... καὶ μετ' εἰρήνης ἀπ' ἀλλήλων ἀπηλλάγησαν». 4) Ἀργότερον ὁ Ἐπίσκοπος Ρώμης Βίκτωρ διέκοψε τὴν μετὰ τῶν ἀντιφρονούντων αὐτῷ Ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν. 5) Ἡ Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἠσχολήθη καὶ μὲ τὸ ζήτημα τοῦτο. Ἀπὸ τὴν ἐπιστολὴν τῆς Συνόδου ταύτης πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας βλέπομεν τὴν συμφωνίαν, εἰς ἣν ἔφθασαν αἱ Ἐκκλησίαι.

Εὐαγγελιζόμεθα δὲ ὑμῖν, περὶ τῆς συμφωνίας τοῦ ἁγιωτάτου Πάσχα, ὅτι ὑμετέραις εὐχαῖς κατωρθώθη καὶ τοῦτο τὸ μέρος· ὥς τε πάντας τοὺς ἐν τῇ ἑώᾳ ἀδελφούς, τοὺς μετὰ τῶν Ἰουδαίων τὸπρότερον ποιοῦντας, συμφώνως Ρωμαίοις καὶ ἡμῖν, καὶ πᾶσιν τοῖς ἐξ ἀρχαίου μεθ' ἡμῶν φυλάττουσι τὸ Πάσχα, ἐκ τοῦ δεῦρο ἄγειν. 6)

Ἡ Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας μὲ τὴν ἐν αὐτῇ ἀκμὴν τῶν Μαθηματικῶν καὶ τῆς Ἀστρονομίας, ἔπαιξε σημαίνοντα ρόλον εἰς τὴν λύσιν καὶ τὸν καθορισμὸν τοῦ ἑορτασμοῦ τοῦ Πάσχα.

Κύριον γνώρισμα τῆς Ἀλεξανδρινῆς θεολογίας ἀποτελεῖ ἡ χρῆσις τῆς ἀλληγορικῆς μεθόδου. Ὁ Ὠριγένης ἐχρησιμοποίει ἐκτενῶς τὴν μέθοδον ταύτην καὶ πολλάκις ἔφθασεν εἰς τὰ ἄκρα. Ἐκτὸς τῆς Ἀντιοχειανῆς Σχολῆς, ἥτις ἔθεσεν εἰς ἐφαρμογὴν τὴν γραμματικοϊστορικὴν μέθοδον καὶ ἐν Αἰγύπτῳ ἀνεφάνησαν ὑπέρμαχοι τῆς αὐστηρᾶς γραμματικῆς ἐξηγήσεως τῶν Γραφῶν. Οὗτοι ἐξελάμβανον κατὰ γράμμα τὰ ἐν τῇ Γραφῇ καὶ ἰδίως τὰ περὶ Θεοῦ λεγόμενα. Διὰ τοῦτο δὲ ἐκλήθησαν Ἀνθρωπομορφῖται. Συναφῶς ἀνεπτύχθησαν καὶ χιλιαστικαὶ ἀντιλήψεις. Οἱ ἐμμένοντες πιστοὶ εἰς τὴν ἀλληγορικὴν ἑρμηνείαν τοῦ Ὠριγένους καὶ ἀντίθετα πρὸς τοὺς Ἀνθρωπομορφίτας πρεσβεύοντες ἐκλήθησαν Ἀλληγορισταί. Αἱ δύο αὗται τάσεις ἀνεπτύχθησαν καὶ ἔφθασαν εἰς τὰ ἄκρα παρὰ τοῖς μοναχοῖς τῆς Αἰγύπτου καὶ τῆς Παλαιστίνης καὶ αἱ συγκρούσεις αὐτῶν συνιστοῦν τὰς Ὠριγενιστικὰς ἔριδας.

Ὁ ἀριθμητικὸς πολλαπλασιασμὸς τῶν Χριστιανῶν καὶ αἱ σχέσεις αὐτῶν πρὸς τὰ τοῦ κόσμου ἐπέφερον καὶ τὴν κατάπτωσιν τῶν ἠθῶν. Μὲ τὴν πάροδον τοῦ χρόνου καὶ τὰ βαρέα ἁμαρτήματα ἤρχισαν νὰ χάνουν τὴν ἀρχικὴν αὐτῶν σημασίαν καὶ ἡ Ἐκκλησία νὰ δεικνύῃ μεγαλυτέραν

4) Εὐσεβίου, Ε. Ι., V, XXIV.

5) Εὐσεβίου, ἔνθ. ἀν.

6) Σωκράτους, Ε. Ι., Ι, 9.

ἐπιείκειαν πρὸς τοὺς ἁμαρτάνοντας. Εἴδομεν ὅτι ὁ Μοναχισμὸς ὤφειλε τὰς ἀρχάς του εἰς τὸ ἀντίθετον ρεῦμα, τῆς φυγῆς δηλ. ἀπὸ τοῦ κόσμου καὶ τῆς προφυλάξεως τῶν ἠθῶν.

Ἐνωρὶς ὁ Μοντανισμὸς κατὰ τὰ τέλη τοῦ Β΄ αἰῶνος προσεπάθησε νὰ διαφυλάξῃ τὴν ἀρχικὴν ἁγνότητα τῶν ἠθῶν. Κατόπιν δὲ ὡρισμέναι Μοντανιστικαὶ τάσεις ἐπέζησαν παρὰ πολλοῖς καὶ ἐγέννησαν καὶ ἄλλα σχίσματα.

Αἱ συζητήσεις περὶ τοῦ ἐγκύρου ἢ μὴ τοῦ Βαπτίσματος καὶ γενικῶς τῶν Μυστηρίων τῶν Αἱρετικῶν προυξένησαν ὡρισμένας διχογνωμίας καὶ ἔριδας μεταξὺ τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὁ διωγμὸς τοῦ Δεκίου, ἐκτὸς τῶν ἄλλων καταστροφῶν, ἐγέννησε καὶ ἐσωτερικὸν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν ζήτημα. Τὸ ζήτημα ἔγκειται εἰς τὸ ἐὰν θὰ πρέπῃ οἱ πεπτωκότες νὰ γίνωνται ἐκ νέου δεκτοὶ εἰς τοὺς κόλπους τῆς Ἐκκλησίας, καὶ εἰς καταφατικὴν ἀπάντησιν, ὕστερον ἀπὸ ποίαν διαδικασίαν. Ἡ λύσις τοῦ ζητήματος τούτου ἐγέννησεν εἰς τὰς κατὰ τόπους Ἐκκλησίας τοπικὰ σχίσματα. Εἰς τὴν Ρώμην ἔχομεν τὸ Σχίσμα τοῦ Νοβατιανοῦ, εἰς τὴν Καρχηδόνα τοῦ Φηλικησσίμου καὶ εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν τοῦ Μελιτίου.

Ἀπὸ τὴν μελέτην τῶν σχετικῶν πηγῶν συναντῶμεν καὶ μίαν ἄλλην αἰτίαν διὰ τὴν γένεσιν τοῦ Μελιτιανοῦ Σχίσματος, τὰς παρ' ἐνορίαν πράξεις (χειροτονίας). Ὁ Ἐπίσκοπος Ἀλεξανδρείας Πέτρος, καθὼς ἐμφαίνεται ἀπὸ τοὺς Κανόνας αὐτοῦ 7) καὶ τὰς ἀρχαίας μαρτυρίας 8) ἐφήρμοζεν ἤπια μέτρα πρὸς τοὺς ἐκπεσόντας καὶ ἐδέχετο αὐτοὺς ὑπὸ ὡρισμένους ὅρους, ἐνῷ ὁ Μελίτιος, Ἐπίσκοπος Λυκοπόλεως, ἐνεφορεῖτο ἀπὸ αὐστηροτέρας ἀρχάς. Κατὰ τὸν ἐπὶ Διοκλητιανοῦ διωγμὸν (303), ὅτε πολλοὶ τῶν Ἐπισκόπων συνελήφθησαν καὶ ἄλλοι ἐκρύβησαν, μεταξὺ δὲ αὐτῶν καὶ ὁ Πέτρος, ὁ Μελίτιος ἤρχισε νὰ περιέρχηται τὰς ἐκτὸς τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ ἐνορίας καὶ νὰ καθιστᾷ Ἐπισκόπους καὶ ἑτέρους Κληρικοὺς ἐν αὐταῖς.

Οἱ τέσσαρες Αἰγύπτιοι Ἐπίσκοποι, εἰς τὰς ἐπαρχίας τῶν ὁποίων συνέβησαν τὰ γεγονότα ταῦτα ἔγραψαν πρὸς τὸν Μελίτιον. Οὗτος ὅμως ἐκώφευσεν. Ὁ δὲ Πέτρος εἰς ἐπιστολήν του πρὸς Ἀλεξανδρεῖς λέγει ὅ-

7) Οἱ 15 Κανόνες Πέτρου Ἀλεξανδρείας, παρὰ Ἀμ. Ἀλιβιζάτῳ, ἔνθ. ἀν., σελ. 334—344.

8) Πέτρου Ἀλεξ., Ἐπιστολὴ πρὸς Ἐκκλ. Ἀλεξανδρέων, ΕΠΜ., 18, 509—510, Εὐσεβίου, Βίος Κωνστ., II, 62. Ἀθανασίου, Ἀπολ. κατὰ Ἀρειανῶν. Σωκράτους, Ε. Ι., 1, 6, 9. Ἐπιφανίου, Πανάριον, ΕΠΜ., 42, 105.

πως ἀποφεύγουν οὗτοι τὴν μετὰ τοῦ Μελιτίου ἀναστροφήν. Τὸ ἔτος 306 ἢ 307 ὁ Πέτρος εἰς μίαν Σύνοδον ἐν Ἀλεξανδρείᾳ καθήρεσε τὸν Μελίτιον, ὁ ὁποῖος ἐβαρύνετο ἀπὸ πολλὰς ἁμαρτίας, «δι' ἄλλας τε πολλὰς αἰτίας, καὶ μάλιστα ὅτι ἐν τῷ διωγμῷ ἀρνησάμενος τὴν πίστιν, ἐπέθυσεν». 9) Ἀργότερον ὅ, τε Πέτρος καὶ ὁ Μελίτιος συλληφθέντες ἐκλείσθησαν εἰς τὰς φυλακάς. Ὁ Πέτρος ἐμαρτύρησεν (311 ;), ὁ δὲ Μελίτιος μετ' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα ἠλευθερώθη. Ὁπουδήποτε καὶ ἂν μετέβαινε ἐχειροτόνει Ἐπισκόπους καὶ κληρικούς, ᾠκοδόμει ἐκκλησίας καὶ ἐκάλει τὴν Ἐκκλησίαν αὐτοῦ Ἐκκλησίαν μαρτύρων, ἐν ἀντιθέσει πρὸς τὴν Καθολικὴν Ἐκκλησίαν. Ἐγκατεστάθη εἰς τὴν Ἀλεξάνδρειαν ἔχων καὶ ἰδίαν σύναξιν.

Μεταγενέστεραι σύνοδοι, ὅπως ἡ Α´ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενική, ἠσχολήθησαν μὲ τὰ κατ' αὐτόν. Οἱ Μελιτιανοὶ ὅμως ἐξηκολούθουν νὰ παραμένουν ἀπεσχισμένοι, ἀργότερον δὲ ἡνώθησαν μετὰ τῶν Ἀρειανῶν, παρασχόντες ἐπὶ πολὺν χρόνον πράγματα τῇ Καθολικῇ Ἐκκλησίᾳ.

Ἱστορικῶς αἱ πρῶται θεολογικαὶ συζητήσεις ἐντὸς τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας εἶχον ὡς ἀντικείμενόν των τὸ Τριαδικὸν δόγμα. Συνεζητεῖτο ἡ σχέσις τῶν Τριῶν Προσώπων πρὸς τὴν Θεότητα. Κατ' ἀρχὰς δὲ ἡ σχέσις τοῦ Θεοῦ Λόγου πρὸς τὸν Θεὸν Πατέρα. Ἔναυσμα διὰ τὰς συζητήσεις ταύτας καὶ τὸν καθορισμὸν τοῦ δόγματος ἐν Νικαίᾳ (325) καὶ Κ.Πόλει (381) ἔδωκαν αἱ ἔριδες τῶν Ἀντιτριαδικῶν ἢ Μοναρχικῶν,τῶν Ἀρειανῶν καὶ τῶν Πνευματομάχων.

Οἱ Ἀντιτριαδικοὶ Μοναρχικοί, ἔχοντες ὡς κριτήριον τὸν ἀνθρώπινον λόγον προσεπάθουν νὰ συμβιβάσουν τὴν μοναρχίαν, τὴν μονάδα πρὸς τὴν περὶ Τριάδος Χριστιανικὴν διδασκαλίαν. Οὗτοι ἔλυσαν τὸ πρόβλημα τοῦτο κατὰ δύο τρόπους.

Ἄλλοι ἐξ αὐτῶν κληθέντες Υἱοθετισταί, Δυναμικοὶ Μοναρχικοί, παρεδέχοντο τὴν μονάδα ἐν τῇ Θεότητι, δὲν ἐδέχοντο ὅμως τὸν Ἰησοῦν Χριστὸν ὡς Θεόν. Ἐθεώρουν τοῦτον ψιλὸν ἄνθρωπον, ἐπὶ τοῦ ὁποίου κατῆλθε τὸ Ἅγιον Πνεῦμα κατὰ τὴν ἡμέραν τοῦ Βαπτίσματος. Εἰς τὴν ὁμάδα ταύτην συγκαταλέγονται ὁ Θεόδοτος ὁ Σκυτεύς, ἐκ Βυζαντίου ὁρμώμενος, ὁ Θεόδοτος ὁ Τραπεζίτης, ὁ Ἀρτέμων, ὁ Παῦλος ὁ Σαμοσατεὺς καὶ ὁ Λουκιανὸς ὁ ἀποσυνάγωγος.

Οἱ τῆς δευτέρας παρατάξεως, καλούμενοι Πατροπασχῖται ἢ Τροπικοὶ Μοναρχικοί, ἐδέχοντο τὴν μονάδα ἐν τῇ Θεότητι καὶ τὰ τρία πρόσωπα ὡς ἐκδηλώσεις ἢ προσωπεῖα τῆς Θεότητος εἰς δοθείσας ἱστορικὰς

9) Σωκράτους, Ε.Ι., 1, 6.

περιστάσεις. Οὕτω ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ἦτο ἡ ἐνσάρκωσις αὐτοῦ τοῦ Πατρός. Ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ ἔπαθεν οὐχὶ ὁ Χριστὸς ἀλλ' αὐτὸς ὁ Πατήρ. Ὑπέρμαχοι τῶν ἀρχῶν τούτων ἦσαν ὁ Πραξέας, ἐν Μ. Ἀσίᾳ, ὁ Νοητὸς ὁ Σμυρναῖος, ὁ Βήρυλλος ὁ Βόστρων καὶ ὁ Σαβέλλιος ὁ Λίβυς. Ὁ τελευταῖος διέδωσε τὴν κακοδοξίαν του εἰς τὴν Λιβύην. ὁ δὲ Ἀλεξανδρείας Διονύσιος ἐμερίμνησεν, ἐντὸς τῆς δικαιοδοσίας του, διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς ὀρθῆς πίστεως καὶ κατεπολέμησε τὸν Σαβέλλιον.

Κατὰ τὰς συζητήσεις ταύτας ἐλαμβάνοντο ὅροι ἐκ τῆς φιλοσοφίας, ὡς οὐσία, φύσις, ὁμοούσιον, πρόσωπον, ὑπόστασις, Λόγος, ἐνοίκησις, συνάφεια, ὑπόταξις κ.ἄ.. Πολλάκις ἐδίδετο εἰς αὐτοὺς ἄλλη ἔννοια ὑπὸ τῶν μὲν καὶ ἄλλη ὑπὸ τῶν λοιπῶν. Παραλλήλως συνηντῶντο δυσκολίαι διὰ τὴν ἀπόδοσίν των εἰς τὴν Λατινικήν.

Ἡ προσπάθεια τοῦ Ὠριγένους, ὅπως καθορίσῃ τὰς σχέσεις τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα ἀπέδωκαν τὴν περὶ τῆς Προαιωνίου γεννήσεως τοῦ Λόγου διδασκαλίαν, τὴν ὁποίαν ἀπεδέχθη ἡ Ἐκκλησία, ἀφ' ἑτέρου ὅμως καὶ τὴν περὶ τῆς ὑποτάξεως τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα ἐκδοχήν.

Ὁ Ἀρειανισμὸς 10) θὰ πρέπῃ νὰ θεωρηθῇ ὡς ἓν ρεῦμα, τὸ ὁποῖον ἠκολούθησε τὰς θεωρίας τῶν Δυναμικῶν Μοναρχικῶν τῆς Ἀντιοχειανῆς Σχολῆς καὶ τὴν περὶ ὑποτάξεως τοῦ Λόγου πρὸς τὸν Πατέρα διδασκαλίαν τοῦ Ὠριγένους καὶ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς.

Ὁ Ἄρειος, καταγόμενος ἐκ τῆς Λιβύης ὑπῆρξεν εἷς ἐκ τῶν Πρεσβυτέρων ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπὸ τὸν Ἐπίσκοπον Ἀλεξανδρείας. Ἦτο ἀσκητικός, σοβαρός, μὲ διαλεκτικὴν δεινότητα «ἀνὴρ οὐκ ἄμοιρος τῆς διαλεκτικῆς λέσχης». Κατ' ἀρχὰς ὀπαδὸς τοῦ Μελιτίου, κατόπιν ἤλλαξε φρονήματα, ἐχειροτονήθη Διάκονος ὑπὸ τοῦ Πέτρου Ἀλεξανδρείας καὶ Πρεσβύτερος ὑπὸ τοῦ Ἀλεξανδρείας Ἀχιλλᾶ. Ἐπ' Ἐκκλησίας καὶ ἔξω-

10) Ὡς πηγαὶ χρησιμοποιοῦνται τὰ διασωθέντα ἀποσπάσματα ἐκ τῶν ἔργων τοῦ Ἀρείου, τὰ ἔργα Ἀλεξάνδρου Ἀλεξανδρείας, Ἀθανασίου τοῦ Μεγάλου, Εὐσεβίου τοῦ Παμφίλου, Ἐπιφανίου, τοῦ Σωκράτους, Σωζομενοῦ, Θεοδωρήτου, Φιλοστοργίου, τὰ Πρακτικὰ τῶν Οἰκουμενικῶν καὶ Τοπικῶν Συνόδων καὶ γενικῶς ἡ συγγραφικὴ παραγωγὴ τῶν λαβόντων μέρος εἰς τὰς Ἀρειανικὰς Ἔριδας κατὰ τὴν Ἑξηκονταετίαν ἀπὸ τοῦ 320—381. Ἴδε καὶ Ἰ. Νιοῦμαν, Οἱ Ἀρειανοὶ τῆς Δ' Ἑκατονταετηρίδος, μετ. Ἰωακεὶμ Φαροπούλου, Κ. Πολις, 1890, Κυζίκου Καλλινίκου, Ἡ Πρώτη ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος, Κ. Πολις, 1930, Π. Πρλάκη, Ἱστορικαὶ προϋποθέσεις τοῦ πρωτείου τοῦ Ἐπισκόπου Κ. Πόλεως, Ἀθῆναι, 1954, καὶ τὰ σχετικὰ κεφάλαια εἰς τὰς Ἐκκλησιαστικὰς Ἱστορίας.

θεν αὐτῆς ἤρχισε νὰ διδάσκῃ καινοφανῆ περὶ τοῦ προσώπου τοῦ Χριστοῦ διδάγματα.

Οὐκ ἀεὶ ὁ Θεὸς πατὴρ ἦν· ἀλλ' ἦν ὅτε ὁ Θεὸς πατὴρ οὐκ ἦν. Οὐκ ἀεὶ ἦν ὁ υἱοῦ Θεοῦ Λόγος, ἀλλ' ἐξ οὐκ ὄντων γέγονεν. Ὁ γὰρ ὢν Θεός, τὸν μὴ ὄντα ἐκ τοῦ μὴ ὄντος πεποίηκε. Διὸ καὶ ἦν ποτε, ὅτε οὐκ ἦν. Κτίσμα γάρ ἐστι καὶ ποίημα ὁ Υἱός. Οὔτε δὲ ὅμοιος κατ' οὐσίαν τῷ Πατρί ἐστιν, . . Διὸ καὶ τρεπτός ἐστι καὶ ἀλλοιωτὸς τὴν φύσιν, ὡς καὶ πάντα τὰ λογικά. 11)

Ὁ Ἄρειος κατώρθωσε νὰ παρασύρῃ μὲ τὸ μέρος του πολὺν λαὸν ἐν Αἰγύπτῳ καὶ Κληρικοὺς ἐντὸς καὶ ἐκτὸς τοῦ Κλίματος Ἀλεξανδρείας. Περιφανέστεροι ἐκ τῶν πρὸς αὐτῶν φίλα φρονούντων ἦσαν οἱ δύο Εὐσέβιοι, οἱ τῆς Νικομηδείας καὶ τῆς Καισαρείας Ἐπίσκοποι. Ὁ Ἀλέξανδρος προσεπάθησε κατ' ἀρχὰς νὰ ἐπαναφέρῃ τὸν Ἄρειον εἰς τὴν ὀρθὴν πίστιν, ἀλλὰ βλέπων τὴν ἐμμονὴν αὐτοῦ συνεκάλεσε σύνοδον καὶ ἀνεθεμάτισε τὸν Ἄρειον καὶ τοὺς ἀκολούθους του. «Ἡμεῖς μὲν μετὰ τῶν κατ' Αἴγυπτον ἐπισκόπων καὶ τῆς Λιβύης, ἐγγὺς ἑκατὸν ὄντων, συνελθόντες ἀνεθεματίσαμεν». 12)

Αἱ ἔριδες ἐσυνεχίζοντο. Ὁ Μ. Κωνσταντῖνος ἀνακηρυχθεὶς Μονοκράτωρ ἠθέλησε νὰ διευθετήσῃ τοὺς ἐνδοοικογενειακοὺς τούτους ἀγῶνας καὶ ἀπέστειλεν εἰς Ἀλεξάνδρειαν τὸν Ἐπίσκοπον Κορδούης Ὅσιον. Τούτου ἀπράκτου ἐπιστρέψαντος, ὁ Κωνσταντῖνος συγκαλεῖ τὴν Α΄ ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (325) πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ ἐπιμάχου τούτου ζητήματος. Εἰς τὴν Σύνοδον ταύτην καταδικάζεται ὁ Ἀρειανισμὸς καὶ θετικῶς ἐκτίθεται ἡ Ὀρθόδοξος διδασκαλία περὶ τοῦ Υἱοῦ, γενομένης δεκτῆς τῆς περὶ τοῦ Ὁμοουσίου τοῦ Υἱοῦ πρὸς τὸν Πατέρα διδασκαλίας. Ὁ Ἄρειος καὶ οἱ μὴ ὑπογράψαντες τὴν καταδίκην αὐτοῦ ἐξωρίσθησαν.

Οὕτω καὶ μετὰ τὴν ἀποδοχὴν καὶ ἄλλων τινῶν ἀποφάσεων, ἔληγε τὸ ἔργον τῆς Α΄ Οἰκουμενικῆς Συνόδου, 13) ἤρχιζεν ὅμως ἡ δευτέρα φάσις τῶν Ἀρειανικῶν ἐρίδων. Μετ' ὀλίγον οἱ Ἀρειανίζοντες κατώρθωσαν νὰ ἐπιβληθοῦν ἐπὶ τοῦ Μ. Κωνσταντίνου. Οὗτος συνεχώρησε τὸν Ἄρειον, ὑποβαλόντα ὁμολογίαν πίστεως, ἐκ τῆς ἐξορίας καὶ ἠνάγκασε τὸν Κ. Πόλεως Ἀλέξανδρον ὅπως δεχθῇ αὐτὸν εἰς ἐκκλησιαστικὴν κοινωνί-

11) Σωκράτους, Ε. Ι., 1, 6. (Ἐπιστολὴ Ἀλεξάνδρου Ἀλεξ.).

12) Αὐτόθι.

13) Χαρακτηριστικὰ εἶναι τὰ ὅσα λέγει ὁ Duchesne καταλείων τὸ «περὶ τοῦ Ἀρείου καὶ τῆς ἐν Νικαίᾳ Συνόδου» κεφάλαιόν του. Ἔνθ. ἀνωτ. II, 157.

αν. Ὁ Ἄρειος τὴν παραμονὴν τῆς εἰσόδου αὐτοῦ εἰς τὴν ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν ἀπέθανεν αἰφνιδίως εἰς δημόσιόν τι ἀποχωρητήριον τῆς Κ. Πόλεως, τὸ 336.

Ἀδυνατεῖ τις εὐκόλως νὰ παρακολουθήσῃ τοὺς ἀγῶνας, οἵτινες διεξάγονται μεταξὺ τῶν διαφόρων παρατάξεων, τας συνερχομένας συνόδους καὶ τὰς ἀποφάσεις αὐτῶν ἔν τε τῇ Ἀνατολῇ καὶ τῇ Δύσει. Ὑπέρμαχος τῆς Ὀρθοδοξίας ἐπὶ μίαν ὁλόκληρον Πεντηκονταετίαν παραμένει ὁ Μ. Ἀθανάσιος καὶ εἰς τοῦτον, παρὰ τοὺς διωγμοὺς οἵους ὑπήνεγκεν, ὀφείλεται ἡ διάσωσις τῆς ὀρθῆς πίστεως τῆς Νικαίας. Ἐντὸς τῆς Ἀρειανικῆς παρατάξεως διεμορφώθησαν τρεῖς μερίδες : οἱ ὀπαδοὶ τῶν αὐστηρῶν ἀρχῶν κληθέντες Ἀνόμοιοι, οἱ ἀποβαλόντες τὴν χρῆσιν τοῦ ὅρου οὐσία καὶ καλοῦντες τὸν Υἱὸν Ὅμοιον πρὸς τὸν Πατέρα, ἐξ οὗ καὶ Ὅμοιοι, καὶ οἱ παραδεχόμενοι τὸν Υἱὸν Ὁμοιούσιον πρὸς τὸν Πατέρα, ἐξ οὗ καὶ Ὁμοιούσιοι.

Στροφὴν πρὸς τὰς ὀρθοδόξους ἀπόψεις ἐπετέλεσεν ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ τὸ 362 συγκληθεῖσα ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου Σύνοδος. Ἐν αὐτῇ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν οἱ Ὁμοιουσιανοί, οἱ ὑπογράφοντες τὸ ἐν Νικαίᾳ σύμβολον. Τελικῶς ἡ Β΄ ἐν Κ. Πόλει Σύνοδος (381) ἐχάριζε τὴν νίκην εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν καὶ κατεδίκαζε καὶ τοὺς Πνευματομάχους, οἱ ὁποῖοι ἐφήρμοζον τὰς περὶ τοῦ Υἱοῦ Ἀρειανικὰς ἀπόψεις καὶ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Β΄. ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 5.

ΓΕΝΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΗΣ. 1)

Εἰς τὴν Ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν ὁ ὅρος τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς κατὰ κυριολεξίαν, καὶ κατὰ τὴν δευτέραν αὐτῆς περίοδον, ἐξα-

1) Ἀ. Διακόνωφ, Ἡ Θεολογικὴ Σχολὴ τῆς Ἀλεξανδρείας, μετ. Γρ. Παπαμιχαήλ, Ἐκκλ. Φάρος ΙΒ΄ (1913) 193—213. Νικ. Καλογερᾶ, Περὶ τῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ πρώτης Χριστιανικῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τῆς καὶ Κατηχητικῆς λεγομένης, Πέστη, 1867. Ἀ. Δ. Κυριακοῦ, Περὶ τῶν Ἀλεξανδρινῶν Θεολόγων καὶ ἰδίως τοῦ Ὠριγένους, Ἀθῆναι, 1898 (Θεολογικαὶ Διατριβαί). Ἰ. Α. Λόντου, Ἡ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Κατηχητικὴ Ἐπίκλην Σχολή, Ἀθῆναι, 1932. Β. Θ. Σταυρίδου, Θεολογικὴ Ἐκπαίδευσις ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ Σχολῇ, Ὀρθοδοξία 1954, 1955 καὶ ἀνάτυπον, 1956.

κολουθεῖ νὰ ἀναφέρηται εἰς τὸ Θεολογικὸν ἐκεῖνο Ἵδρυμα τῆς Ἐκκλησίας Ἀλεξανδρείας, τὸ ὁποῖον κατὰ διαδοχὴν χρονικήν, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων, διευθύνεται ἀπὸ διδασκάλους, ἀκολουθοῦντας τὰς αὐτὰς ἀρχὰς καὶ ἔχοντας περὶ αὐτοὺς μαθητάς, πολλοὶ τῶν ὁποίων ἀναδεικνύονται ἐπιφανεῖς Ἐκκλησιαστικοὶ ἡγέται καὶ μύσται τῆς Θεολογίας δόκιμοι.

Αἱ ἀρχαὶ τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς εἶναι αἱ αὐταί, οἵας ἐχάραξεν ἡ μεγαλοφυὴς διάνοια τοῦ Ὠριγένους καὶ οἱ πρὸ αὐτοῦ διδάσκαλοι, ἡ χρῆσις τῆς Ἑλληνικῆς φιλοσοφίας, ἡ ἀλληγορικὴ μέθοδος καὶ ἡ σπουδαιότης τῆς Ἁγίας Γραφῆς καὶ τῆς Ἱ. Παραδόσεως. Ὡρισμένοι ἐκ τῶν διδασκάλων δέχονται κατὰ γράμμα ὄχι μόνον τὰς ἀρχὰς τοῦ μεγάλου διδασκάλου, ἀλλὰ καὶ τὰ ἀποτελέσματα, εἰς ἃ οὗτος ἔφθασε. Γενικῶς ὅμως θὰ εἶναι ὀρθὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἡ Σχολὴ κατὰ τὴν δευτέραν αὐτῆς περίοδον συνεχίζει μᾶλλον τὸ πνεῦμα καὶ τὰ ἴχνη, τὰ ὁποῖα ἔθηκεν ὁ Ὠριγένης, παρὰ τὰ ἐσφαλμένα ἀποτελέσματα, τὰ ὁποῖα ἐνίοτε διδάσκει.

Πλησίον τῆς Θεολογικῆς ταύτης Σχολῆς, κλινούσης μᾶλλον πρὸς τὴν Πλατωνικὴν φιλοσοφίαν, βλέπομεν ἐπ' ὀλίγον χρονικὸν διάστημα καὶ μιαν ἑτέραν Σχολήν, διευθυνομένην ὑπὸ τοῦ περιφανοῦς Χριστιανοῦ διδασκάλου Ἀνατολίου, καὶ ἀναπτύσσουσαν τὴν Ἀριστοτελικὴν παράδοσιν. 2)

Αἱ ἑκάστοτε καιρικαὶ συνθῆκαι ἐπέδρων εὐμενῶς ἢ δυσμενῶς ἐπὶ τῆς ὁμαλῆς λειτουργίας τῆς Σχολῆς. Σχεδὸν πάντες οἱ διδάσκαλοι ἵστανται εἰς τὸ ὕψος ἢ προσπαθοῦν νὰ φθάσουν τοὺς προκατόχους αὐτῶν. Ἀλλὰ καὶ οὗτοι διὰ τῶν ἱκανοτήτων αὐτῶν χαράσσουν κατευθυντηρίους γραμμὰς εἰς τὴν Θεολογικὴν Σκέψιν καὶ στηρίζουν οὐκ ὀλίγον τὸν θρόνον Ἀλεξανδρείας.

Οἱ Χριστιανοὶ τῶν χρόνων ἐκείνων ἔστελλον τὰ τέκνα αὐτῶν κατ' ἀρχὰς εἰς τοὺς Ἐθνικοὺς διδασκάλους πρὸς ἐκμάθησιν τῆς φιλοσοφίας καὶ κατόπιν εἰς μοναχοὺς πρὸς ἄσκησιν ἐν τῇ θεολογικῇ ἐπιστήμῃ καὶ τῇ κατὰ Χριστὸν βιοτῇ. Ἡ Σχολὴ ὅμως τῆς Ἀλεξανδρείας συνεδύαζεν ἀμφότερα καὶ τοιουτοτρόπως ἐν αὐτῇ οἱ μαθηταὶ εὕρισκον ὅ,τι ἐζήτουν. Ἡ ἐμφάνισις παραλλήλως νέων παραγόντων, οἵτινες ἐθεράπευον κατ' οὐσίαν ἐκπαιδευτικὰ ἰδεώδη, ὡς ὁ Μοναχισμός, μὲ τὴν εὐρεῖαν διάδοσίν του ἐν Αἰγύπτῳ, αἱ Μητροπολιτικαὶ Καθέδραι, αἵτινες ἀπετέλουν καὶ κέντρα σπουδῶν καὶ ἕτεροι λόγοι, ὡς ὁ σάλος τοῦ Ἀρειανισμοῦ, αἱ Ὠριγενιστικαὶ ἔριδες, ἡ ἵδρυσις τῆς Κ.Πόλεως καὶ τῶν ἐν αὐτῇ Σχολῶν ἐπέδρασαν δυσμενῶς ἐπὶ τῆς Χριστιανικῆς ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Σχολῆς. Τέλος διὰ τοῦ

2) Εὐσεβίου, Ε. Ι. VII, XXXII, 6, Ἱερωνύμου, De Vir. Ill., 73.

Ρόδωνος ἡ Σχολὴ μεταφέρεται ἐκτὸς τῆς Ἀλεξανδρείας εἰς Σίδην καὶ οὕτω παύει πλέον νὰ ἀκούηται ἡ φήμη τῆς Σχολῆς ταύτης. 3)

Ἡ Σχολή, ὡς καὶ προηγουμένως, ἐξακολουθεῖ νὰ παραμένῃ συνδεδεμένη πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν Ἀλεξανδρείας. Ὑπηρετεῖ τοὺς σκοποὺς αὐτῆς διὰ τῆς Κατηχητικῆς διδασκαλίας, ἀλλὰ καὶ εὐρέως διὰ τῆς θεολογικῆς ἐπιστήμης. Ἡ Σχολὴ ἵσταται παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς Ἐκκλησίας εἰς τοὺς ἀγῶνας αὐτῆς κατὰ τῶν πολυποικίλων ἐχθρῶν καὶ ἀκολουθεῖ τὴν τύχην αὐτῆς. Καὶ ἡ Ἐκκλησία πιθανῶς θὰ ἐφρόντιζε διὰ τὴν ὁμαλὴν λειτουργίαν καὶ τὴν οἰκονομικὴν συντήρησιν τῶν ἐν τῇ Σχολῇ ἐργαζομένων. Μὲ τὴν κατάπαυσιν τῶν κατὰ τῶν Χριστιανῶν διωγμῶν, πιθανὸν ἡ Σχολὴ νὰ ἀπέκτησε καὶ ἴδιον οἴκημα καὶ Βιβλιοθήκην ἐν αὐτῇ. Βεβαίως δὲν θὰ ὑπῆρχε καὶ μεγάλη ἀνάγκη πλουσίας Βιβλιοθήκης λόγῳ τῶν ἐν Ἀλεξανδρείᾳ ὑπαρχουσῶν τοιούτων.

Οἱ διδάσκαλοι, κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, εἶναι λαϊκοί, μοναχοὶ καὶ κληρικοί. Περισσότερον ἢ ἄλλοτε ἀποτελοῦν ἀναπόσπαστον μέρος τῆς Ἐκκλησίας, σάρκα ἐκ τῆς σαρκὸς αὐτῆς. Ὡς συμβαίνει καὶ κατὰ τὴν μακραίωνα Ἱστορίαν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν, πολλοὶ ἐκ τῶν διδασκάλων προατιμῶνται καὶ ἐκλέγονται Ἐπίσκοποι Ἀλεξανδρείας. Ὡς ὁ Ἡρακλᾶς ὁ Διονύσιος καὶ ὁ Πέτρος ὁ Μάρτυς. Ὡς Ἐπίσκοποι ἐνδιαφέρονται διὰ τὴν Σχολήν, τὴν περιβάλλουν διὰ τῆς εὐνοίας καὶ τῆς προστασίας αὐτῶν, εἴτε καὶ ἐξακολουθοῦν νὰ παραμένουν διδάσκοντες ἐν αὐτῇ. Οἱ διδάσκαλοι ὡς μοναχοὶ δεικνύουν τὴν συμπάθειάν των πρὸς τὸν Μοναχισμόν, ἀλλὰ καὶ ἀντιστρόφως, ἡ μεγάλη αὕτη δύναμις τοῦ Μοναχισμοῦ ἐκδηλώνει τὸν σεβασμόν της πρὸς τὴν μάθησιν καὶ τὸν σύνδεσμόν της πρὸς τὰς ἐκκλησιαστικὰς ἀρχάς.

Τὸ πνεῦμα τοῦ μαρτυρίου ἐξακολουθεῖ νὰ κατέχῃ τὴν ἰδίαν σπουδαιότητα εἰς τὴν ψυχοσύνθεσιν τῶν διδασκάλων. Ὁ Διονύσιος, ὁ Πιέριος, ὁ Πέτρος ὁ Μάρτυς συνιστοῦν παραδείγματα τρανὰ τοῦ τοιούτου πνεύματος.

Ἡ ἀτομικὴ των μόρφωσις ἦτο εὐρεῖα. Ἐγνώριζον καὶ οὗτοι καλῶς τοὺς θύραθεν, τὰ ἐγκύκλια μαθήματα, τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ἠθικὴν ὅπως καὶ τὸν Χριστιανισμόν. Ἐξηκολούθουν νὰ μορφώνωνται καὶ κατὰ τὰ ἔτη τῆς διδασκαλίας αὐτῶν. Ἡ μόρφωσις ἑνὸς Ἡρακλᾶ, ἑνὸς Διονυσίου καὶ ἑνὸς Διδύμου τοῦ Τυφλοῦ ἐνεποίει τὴν μεγαλυτέραν ἐντύπωσιν

3) Ἀ. Διακόνωφ, ἔνθ. ἀν., σ. 213.

εἰς τοὺς μαθητὰς αὐτῶν, ἀλλὰ ἐξακολουθεῖ νὰ προξενῇ τὴν ἰδίαν ἐντύπωσιν καὶ εἰς πάντας τοὺς μελετητὰς τῆς Χριστιανικῆς φιλολογίας καὶ θεολογίας.

Οἱ διευθύνοντες τὴν Σχολὴν φέρουν τὰ γνωρίσματα τῶν ἀληθινῶν διδασκάλων, τὰ γνωρίσματα τῆς μορφώσεως, τῆς ταπεινοφροσύνης, τῆς ἐργατικότητος, τῆς θυσίας. Παραλλήλως ὅμως θεωροῦνται καὶ ἱκανοὶ συγγραφεῖς. Θὰ πρέπῃ νὰ εἴμεθα εὐγνώμονες εἰς ὅσους διέσωσαν πολλὰ ἐκ τῶν ἔργων ἐκείνων καὶ εἰς ὅσους ἠσχολήθησαν μὲ τὴν ἔκδοσιν τῶν ἔργων τούτων, κριτικὴν εἴτε καὶ φιλολογικήν.

Αἱ μεταγενέστεραι Ἐκκλησιαστικαὶ ἔριδες ἐπέδρασαν δυσμενῶς ἐπὶ τοῦ ὀνόματος καὶ τῆς μνήμης ὡρισμένων ἐκ τῶν διδασκάλων. Ἐνῷ οὗτοι, ἐφόσον ἔζων, ἐθαυμάζοντο καὶ ἐθεωροῦντο ἱκανοὶ διδάσκαλοι ὑπὸ τῶν μεγάλων Πατέρων τῆς Ἐκκλησίας, ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀθανασίου, τοῦ Βασιλείου, Γρηγορίου τοῦ Ναζιανζηνοῦ κ. ἄ., ἤρχισαν νὰ θεωρῶνται ὕποπτοι κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν Ὠριγενιστικῶν Ἀγώνων. Ὁ δὲ φανατισμὸς τῶν δύο παρατάξεων, σὺν τοῖς ἄλλοις, ἐγένετο αἰτία ὅπως προσαφθῇ εἰς αὐτοὺς ὁ τίτλος τοῦ αἱρετικοῦ, τὸν ὁποῖον ἐπεκύρωσαν καὶ μετέπειτα Οἰκουμενικαὶ Σύνοδοι.

Εἰς τὴν Σχολὴν καὶ κατὰ τὴν περίοδον ταύτην μαθητεύουν σχεδὸν πᾶσαι αἱ τάξεις τῆς κοινωνίας. Κυρίως ὅμως οἱ Χριστιανοί. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους, καθ' οὓς συγκρούονται ἀμειλίκτως ὁ ἐθνισμὸς μετὰ τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ αἱ Αἱρέσεις μετὰ τῆς Ὀρθοδόξου καὶ Καθολικῆς Ἐκκλησίας, δὲν θὰ εἶναι ὀρθὸν νὰ δεχθῶμεν τὴν ὕπαρξιν καλῆς διαθέσεως ὑπὸ τῶν ἐθνικῶν καὶ αἱρετικῶν ὅπως ἔλθουν καὶ μαθητεύσουν παρὰ τοὺς πόδας τῶν Ὀρθοδόξων διδασκάλων τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς. Ἡ φήμη τῆς Σχολῆς καὶ τῶν διδασκάλων αὐτῆς ἐπὶ τοσοῦτον διεδόθη ὥστε πολλοὶ περίφημοι Χριστιανοὶ ἐξ ἄλλων τμημάτων τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους νὰ προσέρχωνται πρὸς ἐπίσκεψιν καὶ μαθητείαν ἐν τῇ Σχολῇ. Τοιοῦτοι ἐπισκέπται ἢ μαθηταὶ ὑπῆρξαν ὁ Πάμφιλος, ὁ Εὐσέβιος, ὁ Παλλάδιος, Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, Ἰούλιος ὁ Ἀφρικανός, ὁ ἱ. Ἀντώνιος καὶ ἐκ τῆς Δύσεως ὁ Ρουφῖνος, ὁ Ἱερώνυμος μετὰ τῆς ἀκολουθίας αὐτοῦ κ. ἄ. Οἱ μαθηταὶ οὗτοι ἀπερχόμενοι εἰς τὰς πατρίδας αὐτῶν καὶ εἰς τοὺς τόπους τοῦ καθήκοντος ἀναμιμνήσκονται τῆς Σχολῆς ἐκείνης καὶ τῶν Διδασκάλων των καὶ ὁμιλοῦν ἐπαινετικῶς δι' αὐτούς, τὸ κυριώτερον δέ, γίνονται φορεῖς τοῦ πνεύματος τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟΝ 6.

ΟΙ ΔΙΔΑΣΚΑΛΟΙ

«Πολλάς φοράς, εἰς τὸν κόσμον τοῦτον, ὁ βίος καὶ ἡ δρᾶσις ὡρισμένων ἀνθρώπων πληροῦν τὴν ἱστορίαν μιᾶς ἐποχῆς, ἑνὸς ἱδρύματος, μιᾶς ἰδέας». 1) Ἡ βιογραφία πολλάκις ἑνὸς ἀνδρὸς εἶναι ἀρκετὴ διὰ νὰ καταστήσῃ γνωστὴν μίαν ὁλόκληρον περίοδον. Οἱ μεγάλοι ἄνδρες γεννοῦν τὰς μεγάλας ἐποχάς. Ἀλλὰ καὶ τὸ ἀντίθετον συμβαίνει. Αἱ ἐποχαὶ καὶ αἱ γενεαὶ τῶν ἀνθρώπων γεννοῦν τοὺς μεγάλους ἄνδρας. Οὕτως ἢ ἄλλως, ἡ ἐξέτασις τοῦ βίου προσώπων, ἀμέσως συνδεομένων πρὸς τὴν ζωὴν ἑνὸς ἱδρύματος δίδει ἀνάγλυφον τὴν εἰκόνα τοῦ ἱδρύματος ἐκείνου. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον καὶ ἡ Βιογραφία κατέχει σημαντικὴν θέσιν ἐν τῷ Γενικῷ Κλάδῳ τῆς Ἱστορίας, ὡς καὶ ἡ Χριστιανικὴ Βιογραφία ἐν τῇ Ἐκκλησιαστικῇ Ἱστορίᾳ.

Εἰς τὴν σειρὰν τοῦ λόγου θὰ ἐξετασθοῦν οἱ Βίοι καὶ τὰ Ἔργα τῶν Διδασκάλων τῆς Ἀλεξανδρινῆς Σχολῆς. Κατὰ μὲν τὴν πρώτην περίοδον τῆς λειτουργίας αὐτῆς δὲν γνωρίζομεν ἀκριβῶς τὰς λεπτομερείας τῆς ἱδρύσεως καὶ τοὺς πρὸ τοῦ Πανταίνου διδασκάλους. Προσεπαθήσαμεν ὅμως νὰ δώσωμεν τὴν πλησιεστέραν πρὸς τὴν ἐπιστημονικὴν ἀλήθειαν λύσιν τοῦ προβλήματος τούτου. 2) Κατὰ τὴν δευτέραν περίοδον τῆς ζωῆς τῆς Σχολῆς ταύτης συναντῶμεν ὡρισμένα κενά, εἴτε καὶ ἀγνοοῦμεν τὰ ἀκριβῆ χρονολογικὰ ὅρια, ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔδρασαν οἱ ὑπὸ μελέτην διδάσκαλοι. Καὶ ἐνταῦθα θὰ καταβληθῇ πᾶσα προσπάθεια διὰ τὴν ὀρθοτέραν τοποθέτησιν τῶν πραγμάτων.

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀρχαίων διασῴζει πλήρη καὶ τέλειον κατάλογον τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδαξάντων. Ὁ γνωστὸς κατάλογος Φιλίππου τοῦ Σιδίτου ἔχει ὡς ἑξῆς :

Καὶ φησὶ Φίλιππος ὁ Σιδητὴς ἐν λόγῳ κδ΄. Τοῦ διδασκαλείου τοῦ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ Ἀθηναγόρας πρῶτος ἡγήσατο, κατὰ τοὺς χρόνους ἀκμά-

1) Βασ. Θ. Σταυρίδου, Ἰωάννης Γ. Παναγιωτίδης, σ. 34.

2) Τοῦ αὐτοῦ, Θεολογικὴ Ἐκπαίδευσις ἐν τῇ Ἀλεξανδρινῇ Σχολῇ, Ὀρθοδοξία ΚΘ΄ (1954) 180—3.

σας Ἀδριανοῦ καὶ Ἀντωνίνου, ὅστις καὶ τὸν ὑπὲρ Χριστιανῶν πρεσβευτικὸν προσεφώνησεν· ἀνὴρ ἐν αὐτῷ Χριστιανίσας τῷ τρίβωνι, καὶ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς σχολῆς προϊστάμενος. Οὗτος πρὸ τοῦ Κέλσου κατὰ Χριστιανῶν γράψαι προθυμηθείς, ἐντυχὼν ταῖς θείαις γραφαῖς εἰς τὸ ἀκριβέστερον ἀγωνίσασθαι, οὕτως εἵλετο τῷ Παναγίῳ Πνεύματι ὥστε διδάσκαλον, κατὰ τὸν μέγαν Παῦλον, ἀντὶ διώκτου γενέσθαι τῆς πίστεως ἧς ἐδίωκεν. Τούτου μαθητὴν γενέσθαι φησὶν ὁ Φίλιππος τὸν Στρωματέα Κλήμεντα καὶ Πάνταινον τοῦ Κλήμεντος. Ὁ δὲ Πάνταινος καὶ αὐτὸς Ἀθηναῖος ὑπῆρχεν φιλόσοφος Πυθαγόρειος. Εὐσέβιος δὲ φησὶν τοὐναντίον ὅτι Πάνταινος τοῦ Κλήμεντος διδάσκαλος γέγονεν, οὗ καὶ ὡς διδασκάλου ἐν ταῖς ὑποτυπώσεσιν μέμνηται. Οὗτος δὲ ὁ Πάνταινος ἔσχεν μαθητὴν διάδοχον τοῦ διδασκαλείου μετ' αὐτὸν προϊστάμενον, κατὰ μὲν Φίλιππον, Ὠριγένην· κατὰ δὲ Εὐσέβιον, Κλήμεντα, καὶ μετὰ Κλήμεντα Ὠριγένην. Πλὴν εἴτε οὗτος, εἴτε ἐκεῖνος, τέταρτος προέστη τῆς Χριστιανικῆς Διατριβῆς Ὠριγένης. Μετὰ Ὠριγένην Ἡρακλᾶς, μετὰ τοῦτον, Διονύσιος· μετὰ τοῦτον Πιέριος· μετὰ Πιέριον, Θεόγνωστος. μετὰ τοῦτον, Σεραπίων· μετὰ τοῦτον, Πέτρος ὁ μέγας Ἐπίσκοπος Μάρτυς γενόμενος· Μετὰ Πέτρον Μακάριος· ὃν Πολιτικὸν ἐκάλουν οἱ ἐπιχώριοι. Μετὰ τοῦτον Δίδυμος· μετὰ Δίδυμον, Ῥόδων· ὃς καὶ μετήγαγε, κατὰ Φίλιππον, τὴν Διατριβὴν ἐν τῇ αὐτῇ πόλει τῇ Σίδῃ, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ μεγάλου Θεοδοσίου. Τούτῳ Ῥόδωνι λέγει μαθητεῦσαι ὁ Φίλιππος, ὥτινι καὶ πλεῖστα μαρτυρεῖ περὶ εἰδήσεως λόγων, τῶν τε καθ' ἡμᾶς καὶ τῶν ἔξωθεν. 3)

Ὁ Μ. Ἀθανάσιος, ὁ Εὐσέβιος, ὁ Σωκράτης, ὁ Σωζομενός, ὁ Θεοδώρητος, ὁ Ρουφῖνος, ὁ Ἱερώνυμος, ὁ Ἐπιφάνιος, ὁ Φώτιος κ. ἄ. ὀνομάζουν ἐνίους ἐκ τῶν διδασκάλων καὶ γενικῶς παρέχουν πληροφορίας περὶ τοῦ ἔργου καὶ τῆς δράσεως αὐτῶν.

Ἐκ τῆς ἀντιπαραβολῆς τοῦ καταλόγου τούτου τοῦ Σιδίτου, οὐχὶ καὶ κατὰ πάντα πλησιάζοντος πρὸς τὴν ἀλήθειαν, πρὸς τὰς ἄλλας ἱστορικὰς μαρτυρίας καὶ τὰς σωζομένας πηγὰς εἶναι δυνατὸν νὰ ἀποκτήσωμεν τὸν πληρέστερον κατάλογον τῶν ἐν τῇ Σχολῇ διδαξάντων. 4)

(Συνεχίζεται)

3) Dodwell, Dissertationes in Irenaeum, Oxford, 1689, p. 488 καὶ ἐν ΕΠΜ., 39, 249.

4) Βασ. Θ. Σταυρίδου, ἔνθ. ἀν., σελ. 198—203.

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΕΠΙΣΚΟΠΙΚΟΙ ΚΑΤΑΛΟΓΟΙ

ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΚΩΔΙΚΑΣ ΤΩΝ ΥΠΟΜΝΗΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΙΟΥ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ (*)

ΕΤΟΣ 1855

766) ΒΕΛΕΓΡΑΔΩΝ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΑΛΕΞΟΥΔΗΣ — (Δευτερεύων) Ἰωάσαφ «πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

26 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄. σελ. 295).

767) ΚΑΛΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ (Ἀρχιμ.) Ἀρχιερ. Προϊστάμενος Ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ.

Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 296).

768) ΠΕΤΡΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΥ (Παραίτησις αὐτόγραφος πρὸς τὸν Μ. Κρήτης).

25 Ἰουλίου 1855 (Κῶδ. Π. Ἀρχειόφ. ΚΒ΄., σελ. 263).

769) ΜΟΣΧΟΝΗΣΙΩΝ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (Ἱερομ. Ἱερομνήμων τῆς Μ. Σμύρνης). Τιτουλάριος Ἐπίσκ. τοῦ Μ. Σμύρνης Παϊσίου. «Μελετίου ἐκπτώτου γενομένου».

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο, προτροπῇ καὶ ἀδείᾳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας, εἰς τὸν ἐν Σμύρνῃ Ἱ. Ναὸν τῆς Μεγαλομάρτυρος Φωτεινῆς.

Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 298).

770) ΛΙΝΟΥ ΓΑΒΡΙΗΛ (ἀπὸ Δημητριάδος) «Σωφρονίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος...».

11 Ἰουλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 299).

*) Συνέχεια ἐκ τῆς 332ας σελίδος τοῦ ἔτους ΛΒ΄. (1957).

771) ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ (ἀπὸ Σάμου) «Γαβριὴλ μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς 'Αγιωτάτης Μητροπόλεως Αἴνου...».

11 'Ιουλίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 300).

772) ΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΙΚΑΡΙΑΣ ΓΑΒΡΙΗΛ — ΚΑΤΣΑΡΟΣ — (Μ. 'Αρχιδιάκονος) «Γρηγορίου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Δημητριάδος...».

12 'Ιουλίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 301).

773) ΛΙΤΙΤΖΗΣ ΙΩΣΗΦ (Πρωτοσύγκελλος Μ. Χαλκηδόνος) «Γρηγορίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

26 'Ιουλίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 302).

774) ΑΝΘΙΜΟΥ ΤΟΥ ΣΤ'. ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ — ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ — (ἐνυπόγραφος παραίτησις).

21 Σεπτεμβρ. 1855 (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 308).

775) ΚΥΡΙΛΛΟΥ ΤΟΥ Ζ'. ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΚΛΟΓΗ (ἀπὸ 'Αμασείας).

Σεπτέμβ. (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 309—10).

776) ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ — ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ. — (ἀπὸ Χίου) Κυρίλλου ἀνελθόντος εἰς τὸν Οἰκουμ. Θρόνον.

Σημ. 'Αρχειοφ. : 'Ο 'Αμασείας Σωφρόνιος ὁ Βυζάντιος τῷ 1858 εὑρισκόμενος εἰς τὴν Πόλιν μας ταύτην, διετέλεσε πρὸς τοῖς ἄλλοις Σκευοφύλαξ τοῦ Πατριαρχικοῦ Θησαυροφυλακείου, ὅπερ μετέφερεν εἰς «τὸν πύργον τῶν Πατριαρχείων, ὃν καταλλήλως πρῶτος αὐτὸς πρὸς τοῦτο διεσκεύασε. ('Ι. Σύνδεσμος 1900, σελ. 3 ἔνθα καὶ ἐκτενὴς βιογραφία).

27 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 311).

777) ΧΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Βιζύης) «Σωφρονίου προβιβασθέντος εἰς τὸν Θρόνον τῆς 'Αγ. Μητροπόλεως 'Αμασείας».

27 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 312).

778) ΒΙΖΥΗΣ ΜΑΤΘΑΙΟΥ (Ἀρχιδιάκονος Μ. Ἡρακλείας). Γρηγορίου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Χίου.

28 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 313).

779) ΒΕΛΙΣΣΟΥ ΑΝΘΙΜΟΥ (Ἀρχιδιάκονος Μ. Ἐφέσου). Αὐξεντίου ἐκπτώτου γενομένου.

21 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 314).

780) ΧΑΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΔΩΡΟΘΕΟΣ (Ἀρχιμ.) Ἀρχιερ. Προϊστάμενος Παναγίας Σταυροδρομίου. Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

3 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 315).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἐν τῷ ὑπομνήματι κατὰ λάθος ἀναφέρεται Προκόπιος, ἀντὶ Δωρόθεος. Ἀναφέρεται ἐν τῇ πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ἀπὸ 3ης Δεκεμβρίου 1855 σχετικῇ αἰτήσει τῶν ἐνοριτῶν Σταυροδρομίου ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἱερόθεος καὶ ἐν τῷ αὐθημερὸν ἐπιδοθέντι ὑποσχετικῷ ὑπογράφεται ὡς Δωρόθεος. (Βλ. Σάρδεων Γερμανοῦ : Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι τῆς Ἀνατολικῆς καὶ Δυτικῆς Θράκης, 1935, σελ. 99).

781) ΕΥΔΟΞΙΑΔΟΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος. Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο, ἀδείᾳ τῆς Μ. Ἐκκλησίας ὑπὸ τοῦ Μ. Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλου, Λιτίτζης Ἰωσὴφ καὶ Συνάδων Μελετίου, ἐν τῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου Ἀδριανουπόλεως. Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος τοῦ Μ. Ἀδριανουπόλεως Κυρίλλου.

17 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 316).

ΕΤΟΣ 1856

782) ΡΟΔΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ — ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ — Ἱερομ.) «Ἰακώβου παραιτηθέντος διὰ τὸ γῆρας καὶ τὰς πολλὰς ἀσθενείας».

30 Ἰανουαρίου (αὐτόγραφος παραίτησις).

6 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 318, 319).

783) ΧΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ — ΔΡΥΜΑΔΗΣ — (Μ. Πρωτοσύγκελλος) «Γρηγορίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος...».

16 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 320).

784) ΠΟΣΝΑΣ (sic). ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (Προέδρου) ἀπὸ Κρήτης. Προκοπίου «ἐξ ἀγωγῆς τῶν ἐπαρχιωτῶν Χριστιανῶν παυθέντος τῆς Ἐπαρχίας ταύτης».

28 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 321).

785) ΚΡΗΤΗΣ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ — ΖΑΓΟΡΗΣΙΟΣ — (ἀπὸ πρ. Ἰωαννίνων). Διονυσίου «ἀποκατασταθέντος προεδρικῶς εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Πόσνας». (sic).

28 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. 322).

ΕΤΟΣ 1857

786) ΜΥΡΕΩΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ (Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱ. Μ. Δέρκων) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος τοῦ Μ. Δέρκων Γερασίμου.

Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 323).

787) ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΑΪΣΙΟΥ — ΚΛΕΙΝΟΒΙΟΣ — (ἀπὸ Σμύρνης). «Χρυσάνθου παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ἀπ' αὐτῆς ποιησαμένου...».

15 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'. σελ. 324, αὐτόγραφος παραίτησις).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ὁ Φιλιππουπόλεως Παΐσιος καθηρέθη τῇ 25η Φεβρουαρίου 1861.

788) ΣΜΥΡΝΗΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (πρ. Φιλιππουπόλεως). «Παϊσίου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Φιλιππουπόλεως.».

Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'. σελ. 325).

789) ΚΥΘΗΡΩΝ ΕΥΓΕΝΙΟΥ — ΜΑΧΑΙΡΙΩΤΗΣ — (Ἱερομ.) «Προκοπίου Ἀρχιεπισκόπου τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς Κυθήρων μεταστάντος εἰς τὰς αἰωνίους Μονάς.»

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ ἐκλογὴ καὶ χειροτονία ἐγένετο (30 Ὀκτωβρ. 1857), διὰ Πατριαρχικῆς ἐγγράφου ἐκδόσεως, ὑπὸ τοῦ Μητροπολίτου Λευκάδος καὶ ἁγίας Μαύρας Γρηγορίου, τῶν Ἐπισκόπων Ἰθάκης Γαβριὴλ καὶ Παξῶν Διονυσίου.

23 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 326).

ΕΤΟΣ 1858

790) ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ—ΟΛΥΜΠΙΟΣ— (ἀπὸ Θεσσαλονίκης), θανόντος Ἱεροθέου Β'.

26 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'. σελ. 327).

791) ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Τορνόβου). «Καλλινίκου προβιβασθέντος εἰς τὸν Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν καὶ Ἀποστολικὸν Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας».

26 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 328).

792) ΤΟΡΝΟΒΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΚΑΤΡΗΣ — (ἀπὸ Μυτιλήνης) «Νεοφύτου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης».

26 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 329).

793) ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ — ΜΥΤΙΛΗΝΑΙΟΣ — (ἀπὸ Ξάνθης). «Γρηγορίου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Τορνόβου».

26 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 330).

794) ΞΑΝΘΗΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Λαμψάκου). «Μελετίου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτ.. Μητροπόλεως Μυτιλήνης».

26 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 331).

795) ΘΑΥΜΑΚΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (ἀπὸ Διοκλείας), θανόντος Νικηφόρου. Τιτουλάριος τῆς Μ. Λαρίσσης.
Σημ. 'Αρχειοφ. : Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο εἰς τὸν Μητροπολιτικὸν Ναὸν Λαρίσσης.

22 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 332).

796) ΛΑΟΔΙΚΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ ('Ιερομ.) 'Αρχιερατικῶς Προϊστάμενος 'Αγίου Γεωργίου 'Εδιρνὲ - καποῦ (τῆς 'Αρχιεπισκοπῆς Κ.). Τιτουλάριος 'Επίσκοπος.

28 'Απριλίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 333).

797) ΓΟΡΤΥΝΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ ('Ιερομ.) 'Αρχιερατικῶς Προϊστάμενος Χάσκιοϊ.

Σημ. 'Αρχειοφ.: Εἰς τὸν πρώην 'Αρχιερατικῶς Προϊσταμένου Χάσκιοϊ 'Επίσκοπον Μελιτινῆς Μελέτιον (Συνοδικῇ διαγνώσει ἐπεβλήθη ἡ ἀπὸ πάσης 'Αρχιεροπραξίας παῦσις ἀργῷ τό γε νῦν ὑπάρχοντος καὶ μὴ δυναμένῳ ἐκτελεῖν τὸ ἀπὸ τοῦδε οὐδὲν τῶν 'Αρχιερατικῶν ὑπουργημάτων ἐπὶ βαρυτάτῃ εὐθύνῃ». Τιτουλάριος 'Επίσκοπος.

'Απρίλιος (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. 334—35). ι

798) ΚΡΑΤΟΒΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (Πρωτοσύγκελλος Μ. Πόσνας) (sic) Τιτουλάριος 'Επίσκοπος Μ. Πόσνας Διονυσίου.
Μάϊος (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 336—37).

799) ΚΡΗΤΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ — ΧΑΡΙΤΩΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Μ. Πρωτοσύγκελλος). 'Ιωαννικίου «πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

26 'Ιουλίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 338).

800) ΛΑΜΨΑΚΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ ('Ιερομ.) Τιτουλάριος τοῦ Μ. Κυζίκου 'Ιωακείμ.

20 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 339).

801) ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΟΣ ΚΑΙ ΖΑΓΟΡΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΥ — ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ — (ἀπὸ Σωζουαγαθουπόλεως) «Γρηγορίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

23 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 340).

802) ΣΩΖΟΥΑΓΑΘΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ (πρ. Πόσνας) «Δωροθέου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Δημητριάδος καὶ Ζαγορᾶς».

Σεπτέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 341).

803) ΜΑΚΑΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ — ΑΓΙΟΡΕΙΤΗΣ — (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

4 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 342).

804) ΚΕΣΤΕΝΤΗΛΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ — ΜΠΙΣΤΗΣ — (ἀπὸ Πρεσπῶν — Ἀχριδῶν) θανόντος Ἀρτεμίου.

Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 343).

805) ΠΡΕΣΠΩΝ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ (ἀπὸ Δυρραχίου). «Διονυσίου διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ Συνοδικῆς ἐκλογῆς μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Κεστεντηλίου».

Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 344).

806) ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Μυρέων). «Ἰωαννικίου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μ. Πρεσπῶν».

Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 345).

807) ΜΟΓΛΕΝΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Δεβρῶν). «Νεοφύτου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος...».

10 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 346).

808) ΔΕΒΡΩΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ (Δυρραχίου). Μελετίου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Μογλενῶν.

Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 347).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Δὲν ἀπεδέχθη οὗτος τὴν ἐκλογήν του.

809) ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ ΑΥΞΕΝΤΙΟΥ (ἀπὸ πρ. Βελισσοῦ). «Γενναδίου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγ. Μητροπόλεως Δεβρῶν».

Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 348).

ΕΤΟΣ 1859

810) ΑΥΡΡΑΧΙΟΥ ΙΩΣΗΦ (ἀπὸ πρ. Τρίκκης), παραιτηθέντος Αὐξεντίου «διὰ τὸ γῆρας καὶ τὰς ἐξ αὐτοῦ σωματικὰς ἀσθενείας».
21 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 349), Αὐτόθι αὐτόγραφος παραίτησις Αὐξεντίου.

811) ΒΟΛΕΝΩΝ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ. — (Ἱερομ.) «Ἀνθίμου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».
8 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 350).

812) ΚΥΔΩΝΙΑΣ —ΚΙΣΣΑΜΟΥ ΜΙΣΑΗΛ (Ἡγούμενος τῆς Ἰ. Πατριαρχικῆς καὶ Σταυροπηγιακῆς Μονῆς Χρυσοπηγῆς). «Καλλίστου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».
Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ ἐκλογὴ ἐγένετο εἰς τὸν Ἰ. Ναὸν τῶν Ἀναργύρων. (Κρήτης).
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 351).

813) ΝΙΚΑΙΑΣ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ (ἀπὸ Νύσσης)ὁ «Ἰωσὴφ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».
20 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 352).

814) ΝΥΣΣΗΣ ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΥ — ΘΩΜΑΛΗΣ — (Ἱερομ.) «Ἰωαννικίου προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς ἁγιωτάτης Μητροπόλ. Νικαίας.»
21 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 353).

815) ΠΟΛΥΑΝΗΣ ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ (Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος τοῦ Μ. Θεσσαλονίκης Νεοφύτου. «Ἰακώβου παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ἀπ' αὐτῆς ποιησαμένου».
27 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 355).

816) ΣΙΝΑΙΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (Ἀρχιμ.) «τοῦ γνησίου Ἀρχιεπισκόπου Παναγιωτάτου πρώην Κωνσταντινουπόλεως κυρίου Κωνσταντίου μεταβάντος εἰς τὰς οὐρανίους Μονάς».
24 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 356).

ΕΤΟΣ 1860

817) ΠΡΕΣΠΩΝ ΚΑΙ ΑΧΡΙΔΩΝ — ΜΕΛΕΤΙΟΥ (Ἐπισκ. Βελίτζης). «Ἰωαννικίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος...».

Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 357).

818) ΒΕΛΙΤΖΗΣ ΠΑΪΣΙΟΥ (Ἱερομ.) Τιτουλάριος τοῦ Μ. Σαμακοβίου Ματθαίου.

24 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 358).

819) ΜΥΡΕΩΝ ΙΕΡΕΜΙΟΥ (Πρωτοσύγκελλος Μητροπόλεως Χαλδείας (sic) καὶ Χερροιάνων). Τιτουλάριος Ἐπίσκ. τοῦ Μ. Χαλδίας καὶ Χερροιάνων Θεοφίλου.

13 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 359).

820) ΚΙΣΣΑΜΟΥ ΚΑΙ ΣΕΛΙΝΟΥ ΓΕΡΑΣΙΜΟΥ — ΣΤΡΑΤΗΓΑΚΗΣ — (Ἱερομ.) (ἀποσπασθείσης τῆς Κυδωνίας μεθ' ἧς ἦτο συνηνωμένη ἀπὸ τοῦ 1831).

14 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 360).

821) ΚΥΡΙΛΛΟΥ Ζ΄. ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ (αὐτόγραφος). «Διὰ τῆς παρούσης ἡμετέρας οἰκειοθελοῦς παραιτήσεως δηλοποιοῦμεν ὅτι ἐπὶ πενταετίαν περίπου διακυβερνήσαντες ὅσον τὸ ἐφ' ἡμῶν τὸ πάγκοινον τῆς Πατριαρχείας σκάφος, μὴ ἀντέχοντες δὲ τοῦ λοιποῦ τοῖς μόχθοις καὶ τῇ πολυειδῇ τύρβῃ τῆς θέσεως ταύτης...... οἰκείᾳ βουλῇ καὶ αὐθορμήτῳ προαιρέσει ἀπεκδυόμεθα τὴν γενικὴν ταύτης ποιμαντορίαν.....».

822) ΙΩΑΚΕΙΜ Β΄. — ΚΟΚΚΩΔΗΣ ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΚΛΟΓΗ (ἀπὸ Κυζίκου) τὸ Α΄.

4 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 363—65).

823) ΚΥΖΙΚΟΥ ΙΑΚΩΒΟΥ — Ο ΠΑΤΜΙΟΣ — (ἀπὸ Σερρῶν) «Ἰωακεὶμ ἀναχθέντος κανονικῶς καὶ ἀποκατασταθέντος κανονικῶς καὶ εὐκλεῶς εἰς τὸν Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον».

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ὁ Κυζίκου Ἰάκωβος ἐξελέγη Πατριάρχης Ἀλεξανδρείας τῇ 24η Μαΐου 1861.

11 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 366).

824) ΣΕΡΡΩΝ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ — (Ἐπίσκ. Λαμψάκου). «Ἰακώβου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Κυζίκου».

Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 367).

825) ΦΙΛΑΔΕΛΦΕΙΑΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Ἀγκύρας). «Ἰωαννικίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος.»

16 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., 368).

826) ΑΓΚΥΡΑΣ ΙΩΑΝΝΙΚΙΟΥ — ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ — (ἀπὸ πρ. Μ. Πρωτοσύγκελλος). «Μελετίου μετατεθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Φιλαδελφείας».

Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 369).

827) ΔΙΔΥΜΟΤΕΙΧΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Συνάδων). «Μελετίου πρὸ ἱκανοῦ τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος.»

2 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 370).

828) ΝΥΣΣΑΒΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΥ (ἀπὸ Ἐπίσκ. Βράτζης). «Ἀνθίμου διὰ λόγους εὐλόγους καὶ κανονικοὺς ἐκπτώτου γενομένου».

13 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 371).

829) ΒΡΑΤΖΗΣ ΠΑΪΣΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπίσκ. Βελίτζης). «Δωροθέου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς Ἁγ. Μητρ. Νυσσάβας». Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Τορνόβου Γρηγορίου.

Νοέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 372).

830) ΤΡΙΚΚΗΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ — ΚΑΒΑΣΙΛΑΣ — (Ἀρχιδιάκ. Μ. Ἀδριανουπόλεως). «Ἀνθίμου πρὸ ἱκανοῦ τὸ ζῆν ἐκμετρήσαντος». Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος Μ. Λαρίσσης Στεφάνου.

8 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 373)

831) ΠΟΣΝΑΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ (ἀπὸ Ἐλασσῶνος). «Διονυσίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

24 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 374).

832) ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ (ἀπὸ Κασσανδρείας). «Ἰγνατίου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Ἱ. Μ. Πόσνας».

Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 375).

833) ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ — ΑΡΥΜΑΔΗΣ — (ἀπὸ Χίου). «Ἰγνατίου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Ἱ. Μ. Ἐλασσῶνος».

Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 376).

834) ΧΙΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΠΑΥΛΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου). «Νεοφύτου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Κασσανδρείας».

Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 377).

ΕΤΟΣ 1861

835) ΦΙΛΙΠΠΟΥΠΟΛΕΩΣ ΠΑΝΑΡΕΤΟΥ (ἀπὸ Ξάνθης) «Παϊσίου παντελῶς καθαιρεθέντος τῆς ἀρχιερωσύνης».

25 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 391).

836) ΞΑΝΘΗΣ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ — ΜΠΙΣΤΗΣ — (ἀπὸ Κεστεντηλίου «Παναρέτου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Φιλιππουπόλεως».

23 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 392)

837) ΚΕΣΤΕΝΤΗΛΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ — ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ — (ἀπὸ Ρόδου). «Διονυσίου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Ξάνθης».

Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 393).

Σημ. 'Αρχειοφ. : 'Ως Κεστεντηλίου δὲν συνηνώθη μετὰ τῶν Βουλγάρων ἀρχιερέων, κτίσας δὲ Παρεκκλήσιον εἴς τι χωρίον, μακρὰν τοῦ Κεστεντηλίου ἰδιώτευσεν ἐκεῖ μέχρι τοῦ θανάτου του.

838) ΡΟΔΟΥ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (Μ. Πρωτοσύγκελλος). «'Ιγνατίου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Κεστεντηλίου».

Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 394).

839) ΛΙΤΙΤΖΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ (Μ. 'Αρχιδιάκονος) παυθέντος 'Ιωσήφ.

Μάρτιος (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 395).

840) ΣΟΦΙΑΣ ΔΩΡΟΘΕΟΥ (ἀπὸ Νυσσάβας) παραιτηθέντος Γεδεών.

19 'Απριλίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 397).

Αὐτόθι ὑπὸ ἡμερομ. 19 'Απριλίου 1861,
αὐτόγραφος παραίτησις τοῦ Γεδεών.

841) ΝΥΣΣΑΒΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ (ἀπὸ Προικοννήσου) «Δωροθέου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Σοφίας».

'Απρίλιος (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 398).

842) ΠΡΟΙΚΟΝΝΗΣΟΥ ΓΕΔΕΩΝ (ἀπὸ πρ. Σοφίας) «Σωφρονίου μετατεθέντος καὶ ἀποκατασταθέντος εἰς τὸν θρόνον τῆς 'Αγιωτάτης Μητροπόλεως Νυσσάβας».

'Απρίλιος (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 399).

843) ΣΑΜΑΚΟΒΙΟΥ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Στρωμνίτσης) «Ματθαίου διὰ λόγους εὐλόγους παυθέντος».

13 Μαΐου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 400).

844) ΣΤΡΩΜΝΙΤΣΗΣ ΙΕΡΟΘΕΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Καμπανίας) «Νεοφύτου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μητρ. Σαμακοβίου».

13 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 401).

845) ΔΡΑΜΑΣ ΑΓΑΘΑΓΓΕΛΟΥ (ἀπὸ Σδουνικίου) «Μελετίου διὰ λόγους εὐλόγους ἐκκλησιαστικοὺς ἐκπτώτου γενομένου».

23 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 402).

846) ΠΡΕΣΛΑΒΑΣ ΑΝΘΙΜΟΥ —ΜΙΧΑΗΛΩΦ —(Ἀρχιμ.) «Βενιαμὶν διὰ λόγους εὐλόγους ἐκκλησιαστικοὺς ἐκπτώτου γενομένου».

23 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 403).

847) ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ ΙΑΚΩΒΟΥ — Ο ΠΑΤΜΙΟΣ (ἐκλογὴ ἀπὸ Κυζίκου), παραιτηθέντος Καλλινίκου.

24 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 405).
αὐτόθι παραίτησις Καλλινίκου πρὸς τὸν Οἰκουμ. Πατριάρχην καὶ τὴν Ἁγ. καὶ Ἱ. Σύνοδον (24 Μαΐου 1861).

848) ΚΥΖΙΚΟΥ ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ — ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ — (ἀπὸ Σερρῶν). «Ἰακώβου προαχθέντος καὶ ἀποκατασταθέντος ἀξιοπρεπῶς ἐπὶ τὸν Ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν καὶ Ἀποστολικὸν Θρόνον τῆς Ἀλεξανδρείας καὶ πάσης γῆς Αἰγύπτου».

24 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 406).

849) ΣΕΡΡΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Σηλυβρίας). «Νικοδήμου προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Κυζίκου».

Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 407).

850) ΠΙΣΣΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙΣΑΡΙΟΥ (Ἐπισκ. Ξανθουπόλεως) Μελετίου παραιτηθέντος.

2 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 409).

851) ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (Ἱερομ.) Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος Ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας.

3 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 410).
Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

852) ΣΒΟΡΝΙΚΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (Ἀρχιμ.) «Ἀγαθαγγέλου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Μ. Δράμας».

8 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 411).

853) ΣΗΛΥΒΡΙΑΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Μετρῶν). «Μελετίου διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ Συνοδικῆς ἐκλογῆς μεαττεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἁγ. Μητροπόλεως Σερρῶν».

12 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 412).

854) ΜΕΤΡΩΝ ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ (Πρ. Μετρῶν) «Ζαχαρίου διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ Συνοδικῆς ἐκλογῆς μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἁγ. Μητροπόλεως Σηλυβρίας».

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἐγένετο ἀποκατάστασις τοῦ πρ. Μετρῶν Θεοκλήτου εἰς τὴν Ἐπισκ. Μετρῶν ἄνευ ψήφων.

22 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 413).

855) ΧΑΛΕΠΙΟΥ ΙΕΡΟΘΕΟΥ — ΦΙΝΤΙΑΣ — (Ἱερομ.) θανόντος Κυρίλλου.

4 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 414).

ΕΤΟΣ 1862

856) ΡΟΔΟΥ ΔΩΡΟΘΕΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Χαριουπόλεως) θανόντος Κυρίλλου.

11 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 415).

857) ΠΑΜΦΙΛΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ — ΓΕΩΡΓΙΑΔΗΣ — (Ἱερομ.) Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος Σταυροδρομίου.

Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.
Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 416).

Σημ. Ἀρχειοφ. : (Τὴν 11ην Φεβρουαρίου 1862 ἐγένετο ἡ ἐκλογὴ τοῦ πρώτου Διαρκοῦς Μ. Συμβουλίου).

858) ΠΕΡΙΣΤΕΡΑΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (Ἡγούμενος Ἱ. Μοναστηρίου τῶν Πατέρων (Ἰωαννίνων). Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

Μάϊος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 421).

859) ΧΑΛΕΠΙΟΥ ΤΙΜΟΘΕΟΥ — ΛΑΜΠΡΙΔΗΣ — (ἀπὸ Μ. Ἡλιουπόλεως). «Ἱεροθέου οἰκειοθελῶς παραιτηθέντος».

23 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 422).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ Ἱ. Μητρόπολις Χαλεπίου ὑπόκειτο τότε τῷ Πατριαρχικῷ Οἰκουμενικῷ Θρόνῳ. Βιογραφίαν : (βλ. Μ. Γεδεών. Μνήμη Χανοχώρων σελ. 100).

860) ΤΡΩΑΔΟΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ (Ἱερομ.) Τιτουλάριος τοῦ Μ. Δημητριάδος Δωροθέου.

Αὔγουστος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 423).

ΕΤΟΣ 1863

861) ΒΙΖΥΗΣ ΠΛΑΤΩΝΟΣ — ΣΚΟΥΛΙΚΙΔΗΣ — (Μ. Πρωτοσύγκελλος) «παυθέντος Ματθαίου διὰ λόγους κανονικοὺς καὶ τέλος ἀπομακρυθέντος».

27 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 443)

862) ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΘΕΟΚΛΗΤΟΥ — ΘΕΟΔΟΣΙΑΔΗΣ — (Μ. Ἀρχιδιάκονος) θανόντος Κυρίλλου.

16 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 434).

863) ΞΑΝΘΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ (Ἀρχιδιάκονος Μ. Σμύρνης). Τιτουλάριος Ἐπισκ. Μ. Σμύρνης Χρυσάνθου.

Ἀπρίλιος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 435).

864) ΒΕΡΡΟΙΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ - ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ — (Πρωτοσύγκελλος Μ. Ἄρτης) παραιτηθέντος Θεοκλήτου.

3 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 436).

865) ΛΑΜΠΗΣ ΠΑΐΣΙΟΥ — ΠΕΡΓΑΜΗΝΟΣ — ΚΙΡΠΑΣ — (Ἀρχιμ.) — Διευθυντὴς τῆς Μ. Σχολῆς.

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ Ἐπισκοπὴ Λάμπης συνηνώθη μὲν πρό τινων χρόνων ἕνεκα καιρικῶν περιστάσεων τῇ Ἰ. Μ. Κρήτης διὰ Συνοδικοῦ Τόμου καὶ συγκαταθέσει τοῦ Μ. Κρήτης Διονυσίου, νῦν ἀπεσπάσθη ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως ταύτης.

22 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειαφ. ΚΒ'., σελ. 437).

866) ΛΕΡΝΗΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ — ΟἸΚΟΝΟΜΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ.) θανόντος Διονυσίου. Τιτουλάριος Ἐπισκ. τοῦ Μ. Ρόδου Δωροθέου.

22 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 438).

867) ΒΕΛΛΑΣ ΚΑΙ ΚΟΝΙΤΣΗΣ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΤΣΕΝΙΔΗΣ — (Ἱεροδιάκονας).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἡ Ἐπισκοπὴ Βελλᾶς καὶ Κονίτσης ἐκέκτειτο ἔκπαλαι ἴδιον Ἀρχιερέα, συνηνώθη πρό τινων χρόνων λόγῳ καιρικῶν περιστάσεων τῇ Μ. Ἰωαννίνων, νῦν ἀπεσπάσθη ἀπὸ τῆς Μητροπόλεως ταύτης.

27 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 439).

Τόμ. Συνοδ. (Κῶδ. ΚΘ'. Ἔτος 1863, σελ. 141—142).

868) ΡΟΔΟΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ — ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΩΤΗΣ — (Ἱεροδιδάσκαλος). «Διὰ Πατριαρχικοῦ καὶ Συνοδικοῦ Τόμου ἀνεδείχθη εἰς Ἐπαρχίαν ἰδίαν ἐν τάξει Ἀρχιεπισκοπῆς ὑπὸ τὸ ὄνομα Ροδοπόλεως τὰ κατὰ μέρη τῆς Λαζικῆς μεταξὺ τῶν Ἐπαρχιῶν Τραπεζοῦντος καὶ Χαλδίας κείμενα ἱκανὰ χωρία ὑπὸ Ὀρθοδ. Χριστια-

νῶν οἰκούμενα, τέως δὲ ἐξαρχικὰ ὄντα τῶν ἐκεῖ κειμένων Σταυροπηγιακῶν Μοναστηρίων, ἤτοι τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου Σουμελᾶ, τοῦ Ἁγίου Προδρόμου Βαζελῶν καὶ ἁγίου Γεωργίου Περιστερεώτα...»

Ἰούνιος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 440).

Τόμος Συνοδικὸς (Κῶδ. ΚΘ΄., σελ. 151—153).

869) ΙΩΑΚΕΙΜ Β΄. — ΚΟΚΚΩΔΗΣ — ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ (αὐτόγραφος).

18 Αὐγούστου 1863 (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 442).

870) ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ Γ΄. — Ο ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ — ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΚΛΟΓΗ. (ἀπὸ Ἀμασείας).

Ὀκτώβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 443).

871) ΕΡΣΕΚΙΟΥ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ (ἀπὸ Ἀμασείας) «Γρηγορίου πρὸ ἱκανοῦ χρόνου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

Δεκέμβριος (Κῶδ. Π .Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 446).

872) ΙΜΒΡΟΥ ΠΑΪΣΙΟΥ — ΚΟΥΡΕΝΤΗΣ — (Ἀρχιδιάκ. Ἰ. Μ. Ἐφέσου). «Ἰωαννικίου παυθέντος καὶ τέλειον ἀπομακρυνθέντος ἀπ' αὐτῆς διὰ τοὺς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἱ. Συνόδου φαινομένους εὐλόγους καὶ κανονικοὺς λόγους».

Δεκέμβριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 447).

ΕΤΟΣ 1864

873) ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ (ἀπὸ Ἄρτης). «Σωφρονίου προαχθέντος καὶ ἀποκατασταθέντος εἰς τὸν ἁγιώτατον Πατριαρχικὸν Ἀποστολικὸν καὶ Οἰκουμενικὸν Θρόνον».

17 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 448).

874) ΑΡΤΗΣ ΣΕΡΑΦΕΙΜ — ΞΕΝΟΠΟΥΛΟΣ — (ἀπὸ Ἐπισκ. Ἀργυρουπόλεως). «Σωφρονίου μετατεθέντος εἰς τὴν Μ. Ἀμασείας».

17 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 449).

875) ΕΛΕΥΘΕΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. πρ. Πολυανῆς) θανόντος Ἀνθίμου.

3 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 450).

876) ΜΥΡΙΟΦΥΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ— ΛΕΟΝΤΟΠΟΥΛΟΣ — (Ἀρχιμ.) θανόντος Νεοφύτου. Ἐπίσκοπος τοῦ Μ. Ἡρακλείας Παναρέτου.

17 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 451).

877) ΣΙΣΑΝΙΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ — ΛΑΣΚΑΡΙΣ — (Ἀρχιμ.) «Μελετίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ὁ Σισανίου Ἀλέξανδρος εἶχε καὶ οἰκογενειακὸν ἐπώνυμον Κατρακύλας.

27 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 452).

878) ΧΑΛΔΙΑΣ ΓΕΡΒΑΣΙΟΥ — ΣΟΥΜΕΛΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ. Πρωτοσύγκελλος Ἰ. Μ. Μελενίκου). «Θεοφίλου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους Μονὰς μεταστάντος».

14 Ἰουλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 453).

879) ΓΡΕΒΕΝΩΝ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ — ΠΑΠΑΡΟΥΣΗΣ — (Μ. Ἀρχιδιάκονος). «Ἀγαπίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος καὶ τὰς οὐρανίους Μονὰς μεταστάντος».

14 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 454).

880) ΝΕΟΚΑΙΣΑΡΕΙΑΣ ΙΕΡΟΘΕΟΥ — ΦΙΝΤΙΑΣ — (Μητρ. πρ. Χαλεπίου). «Λεοντίου παυθέντος διὰ τοὺς ἐν τοῖς Πρακτικοῖς τῆς Ἰ. Συνόδου φαινομένους εὐλόγους καὶ κανονικοὺς λόγους.

7 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π .Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 455).

881) ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΙΕΡΕΜΙΟΥ — ΧΑΤΖΗΣ (Ἐπισκ. Μυρέων) «Χριστοφόρου πρὸ ἱκανοῦ ἤδη καιροῦ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

27 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 456).

882) ΒΑΡΝΗΣ ΙΩΑΚΕΙΜ — Ο ΒΥΖΑΝΤΙΟΣ — (ἀπὸ πρ. Μ. Πρωτοσύγκελλος). «Πορφυρίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσανοτς».

10 Δεκεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 457).

ΕΤΟΣ 1865

883) ΙΚΟΝΙΟΥ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ —ΧΡΗΣΤΙΔΗΣ —(ἀπὸ Μ. Ἀρχιμανδρίτης). «Νεοφύτου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

11 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 458).

884) ΣΒΟΡΝΙΚΙΟΥ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (ἀπὸ Δευτερεύοντος) «Διονυσίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

17 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 459).

885) ΚΑΡΠΑΘΟΥ ΝΙΚΗΦΟΡΟΥ (Ἀρχιμ.) «Μεθοδίου παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ποιησαμένου».

17 Φεβρουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 461),
αὐτόθι ὑπὸ ἡμερ. 18 Νοεμβρίου 1864
αὐτόγραφος παραίτησις Μεθοδίου.

886) ΔΕΡΚΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΥ — ΑΡΥΜΑΛΗΣ — (ἀπὸ Κασσανδρείας) «Γερασίμου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

14 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 462).

887) ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Δεκαπόλεως) «Νεοφύτου μετατεθέντος καὶ προαχθέντος εἰς τὴν Ἱ. Μ. Δέρκων».

15 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ΄., σελ. 463).

888) ΚΡΑΤΟΒΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΟΣ ('Αρχιμ.) Τιτουλάριος 'Επισκ. τοῦ Μ. Πόσνας 'Ιγνατίου.

15 Μαρτίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 464).

889) ΡΟΔΟΥ ΣΥΝΕΣΙΟΥ (ἀπὸ 'Επισκ. Τζερβενοῦ). «Δωροθέου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

15 'Απριλίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 465).

890) ΤΖΕΡΒΕΝΟΥ ΠΑΙΣΙΟΥ (ἀπὸ 'Επισκ. Περιστερᾶς). Μέχρι τοῦδε οὖσα 'Επισκοπὴ (Τζερβενοῦ) διετέλει ὑπὸ τὴν Μητρόπολιν Τορνόβου, νῦν ἀνυψοῦται εἰς Μητρόπολιν. «Συνεσίου προαχθέντος εἰς τὴν 'Ι. Μ. Ρόδου».

1 Μαΐου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 466).

891) ΜΟΓΛΕΝΩΝ ΠΡΟΚΟΠΙΟΥ (ἀπὸ 'Επισκ. Κλαυδιουπόλεως). «Μελετίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

7 Μαΐου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 467).

892) ΑΓΧΙΑΛΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ — ΑΣΤΕΡΙΟΥ — ('Αρχιδιακ. Νικαίας) παραιτηθέντος Σωφρονίου.

21 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 469).

893) ΜΑΡΩΝΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΥ (Πρ. Νυσσάβας). «Θεοκλήτου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

11 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 471).

894) ΜΕΤΡΩΝ ΑΝΘΙΜΟΥ ('Αρχιμ. Πρωτοσύγκελλος 'Ηρακλείας). «Θεοκλήτου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

7 'Οκτωβρίου (Κῶδ. Π. 'Αρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 472).

ΕΤΟΣ 1866

895) ΣΕΛΕΥΚΕΙΑΣ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΜΑΖΑΡΑΚΗΣ — (Ἀρχιμ. — Διευθυντὴς τῆς ἐν Χάλκῃ Ἐμπορικῆς Σχολῆς) «ἐπὶ ψιλῇ μόνῃ προσηγορίᾳ τῆς πάλαι ποτὲ διαλαμψάσης ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Σελευκείας». Τιτουλάριος.

20 Ἀπριλίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΚΒ'., σελ. 473).

896) ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ Γ'. ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΙΔΙΟΓΡΑΦΟΣ ΠΑΡΑΙΤΗΣΙΣ.

4 Δεκεμβρίου 1866 (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ'., σελ. 1.)

ΕΤΟΣ 1867

897) ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ ΤΟΥ ΣΤ'. — ΦΟΥΡΤΟΥΝΙΑΔΗΣ — (πρώην Κωνσταντινουπόλεως) ΟΙΚΟΥΜ. ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ ΕΚΛΟΓΗ. (τὸ β'.)

Φεβρουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ'., σελ. 1—2.
Αὐτόθι ἡ αὐτόγραφος παραίτησις (4 Δεκεμβρίου 1866) Σωφρονίου τοῦ Γ'.

898) ΣΕΡΡΩΝ ΝΕΟΦΥΤΟΥ (ἀπὸ Φαναριοφερσάλων). «Μελετίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

3 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ'., σελ. 3).

899) ΕΛΑΣΣΩΝΟΣ ΚΥΡΙΛΛΟΥ (ἀπὸ Κώου). «Ἰγνατίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

Μάρτιος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ'., σελ. 4).

900) ΦΑΝΑΡΙΟΦΕΡΣΑΛΩΝ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Γορτύνης). «Νεοφύτου μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Ἱ. Μητροπ. Σερρῶν».

8 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ'., σελ. 5).

901) ΔΥΡΡΑΧΙΟΥ ΒΗΣΣΑΡΙΩΝΟΣ (ἀπὸ Ἐπισκ. Κρατόβου). «Ἰωσὴφ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

8 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 6).

902) ΚΩΟΥ ΓΕΡΜΑΝΟΥ — ΚΑΒΑΚΟΠΟΥΛΟΣ — (Μ. Ἀρχιδιάκονος). «Κυρίλλου διὰ κανονικῶν ψήφων καὶ Συνοδικῆς ἐκλογῆς μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὴν Ἱ. Μ. Ἐλασσῶνος».

10 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 7).

903) ΞΑΝΘΗΣ ΙΛΑΡΙΩΝΟΣ (ἀπὸ Ἐπισκ. Λεύκης). «Διονυσίου διὰ λόγους εὐλόγους καὶ κανονικοὺς ὡς ἐν τοῖς Συνοδικοῖς Πρακτικοῖς καταφαίνεται ἐκπτώτου γενομένου».

16 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 8).

904) ΔΕΒΡΩΝ ΑΝΘΙΜΟΥ — ΑΠΟΛΛΩΝΙΟΣ — (Ἀρχιμ.) «Γενναδίου διὰ λόγους εὐλόγους καὶ κανονικούς, ὡς ἐν τοῖς Συνοδικοῖς Πρακτικοῖς καταφαίνεται παυθέντος».

9 Μαΐου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 9).

905) ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΤΑΡΑΣΙΟΥ — ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ — (Ἀρχιδιάκονος τοῦ Μ. Δράμας Ταρασίου). Τιτουλάριος Ἐπισκ. τοῦ Μ. Δράμας Ἀγαθαγγέλου.

29 Ἰουνίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 10).

906) ΘΑΥΜΑΚΟΥ ΧΡΥΣΑΝΘΟΥ (Ἐπισκοπή). (ἀπὸ Εὐδοξιάδος) «Χρυσάνθου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

22 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 11).

907) ΑΙΝΟΥ ΜΕΛΕΤΙΟΥ (πρ. Λοφιζοῦ). «Γαβριὴλ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος καὶ εἰς τὰς οὐρανίους μονὰς μεταστάντος».

24 Αὐγούστου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 12).

908) ΕΡΥΘΡΩΝ ΔΙΟΝΥΣΙΟΥ (Ἀρχιδιάκονος Μ. Ἐφέσου). Τιτουλάριος Ἐπισκ. τοῦ Μ. Ἐφέσου Παϊσίου.

4 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 13).

909) ΔΡΥΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΑΤΘΑΙΟΣ — ΠΕΤΡΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ.). «τοῦ ἐν τῇ Ἱ. Μ. ταύτῃ Παντελεήμονος παραίτησιν οἰκειοθελῆ καὶ ἀβίαστον ἀπ' αὐτῆς ποιησαμένου».

15 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 16).

910) ΜΕΣΗΜΒΡΙΑΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΥ (ἀπὸ Νυσσάβας). «Νικηφόρου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

20 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 17).

911) ΝΥΣΣΑΒΑΣ ΠΑΡΘΕΝΙΟΥ (ἀπὸ Ἐπισκ. Πολυανῆς). «Σωφρονίου διὰ κανονικῶν ψήφων μετατεθέντος καὶ προβιβασθέντος εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἁγιωτάτης Μητροπόλεως Μεσημβρίας».

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ὁ σχισματικὸς τῆς Βουλγαρικῆς Ἐξαρχίας Ἀρχιερεὺς Παρθένιος, ἐτάφη ἐντὸς τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Ἁγίου Στεφάνου. (Ἐκκλ. Ἐπιθεώρησις IV. 92). Φαναρίου.

20 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 18).

912) ΧΑΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ — ΣΧΟΛΑΡΙΟΣ ἢ ΣΩΤΗΡΙΑΔΗΣ — (Ἀρχιμ.) Ἀρχιερατικῶς Προϊστάμενος Κοινότητος Ἁγίων Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης Ὑψωμαθείων. Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

30 Σεπτεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 19).

913) ΑΡΓΥΡΟΥΠΟΛΕΩΣ ΑΘΑΝΑΣΙΟΥ — ΝΙΚΟΛΑΙΔΗΣ — (Ἀρχιμ.) Ἀρχιερατ. Προϊστάμενος Κοινότητος Ἁγίου Νικολάου Γαλατᾶ. Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

14 Ὀκτωβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 20).

914) ΜΥΤΙΛΗΝΗΣ ΜΕΘΟΔΙΟΥ — ΑΡΩΝΗΣ — (Μ. Πρωτοσύγκελος). «Μελετίου πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

8 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 21).

915) ΕΛΕΥΘΕΡΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΝΕΟΦΥΤΟΥ — ΠΑΠΑΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ — (Ἀρχιδιάκονος Μ. Ἀμασείας). Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος. «Μελετίου μετατεθέντος εἰς τὸν Θρόνον τῆς Ἐπισκοπῆς Πολυανῆς».

25 Νοεμβρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 22).

916) ΚΑΣΣΑΝΔΡΕΙΑΣ ΓΡΗΓΟΡΙΟΥ — ΜΙΣΑΙΑΝΟΣ — (Ἀρχιμανδρίτης). «Χρυσάνθου διὰ λόγους εὐλόγους καὶ κανονικοὺς... ἐκπτώτου γενομένου».

10 Σεπτεμβρίου (Κῶδ .Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 23).

ΕΤΟΣ 1868

917) ΚΛΑΥΔΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΚΛΗΜΕΝΤΟΣ (Ἱερομ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος τοῦ Μ. Δέρκων Νεοφύτου.

15 Ἰανουαρίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 24).

918) ΕΙΡΗΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΙΓΝΑΤΙΟΥ — ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ —(Ἀρχιμ.) Τιτουλάριος Ἐπίσκοπος.

Ἰανουάριος (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 25).

919) ΣΚΟΠΕΙΩΝ ΠΑΪΣΙΟΥ (ἀπὸ Τζερβενοῦ). «Ἰωακεὶμ πρὸς Κύριον ἐκδημήσαντος».

11 Μαρτίου (Κῶδ. Π. Ἀρχειοφ. ΞΖ΄., σελ. 26).

Σημ. Ἀρχειοφ. : Ἔκτοτε ἡ Ἐπισκοπὴ Τζερβενοῦ παραμένει ἄνευ ἰδίου Ἀρχιερέως.

(Συνεχίζεται)

ΣΗΜ. : Εἰς τὸ ἔτος 1850 καὶ εἰς τὸν ὑπ' ἀριθμ. σειρᾶς τῶν Ἐπισκόπων 688 ἀντὶ Μελίτης ἀναγνωστέον Μελιτινῆς.

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ (*)

ΜΕΡΟΣ Α΄.

ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ

Ο ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΣ ΩΣ ΜΟΝΑΧΟΣ ΚΑΙ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΣ *)

Παραιτηθεὶς τοῦ ἀξιώματος τοῦ πρωτοσυμβούλου μετὰ τὴν συγγραφὴν τῶν ὑπὲρ τῆς τῶν σεβασμίων Εἰκόνων τιμῆς, λόγων του, (23) πιθανῶς περὶ τὸ 730, μετέβη εἰς Ἱεροσόλυμα «καὶ τὴν προσήκουσαν προσκύνησιν, ποιησάμενος, ἐν τόποις τούτοις τοῖς σεβασμίοις, ὡς ἔλαφος διψῶσα τὸν Θεὸν εἰς τὴν ἔρημον ἔξεισι, καὶ τὴν τοῦ Θεοφόρου Σάβα Λαύραν καταλαμβάνει, ἔχων ὀπαδὸν οὐ τῆς ὁδοῦ μόνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ σκοποῦ κοινωνόν, Κοσμᾶν τὸν αὐτὸν συμμετασχόντα καὶ ἀναγωγῆς καὶ παιδεύσεως». (24)

Οἱ Ἰωάννης καὶ Κοσμᾶς οὐδὲν ἀναφέρουσι περὶ τοῦ διδασκάλου αὐτῶν Κοσμᾶ, ὅστις μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἐκπαιδευτικοῦ αὐτοῦ ἔργου ἐν Δαμασκῷ, εἶχεν ἀποσυρθῆ εἰς τὴν ἰδίαν Λαύραν. Ἀσφαλῶς ὁ δι-

(*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου.

(23) Ὅτι οἱ κατὰ τῶν διαβαλλόντων τὰς ἁγίας εἰκόνας ἐπιστολιμαῖοι Λόγοι τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ συνεγράφησαν μεταξὺ 726—730 ἐξάγεται ἐξ αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου τῶν Λόγων. Τὸ ὕφος καὶ τὸ περιεχόμενον καὶ τῶν τριῶν ἀποδεικνύουσιν, ὅτι οὗτοι συνεγράφησαν πρὸ τῆς ἐκδόσεως τοῦ δευτέρου διατάγματος τοῦ Λέοντος Γ΄., κατὰ τὸ 730, τὸ ὁποῖον διέτασσεν ἐπισήμως τὴν καταστροφὴν τῶν εἰκόνων. Εἰς τὸν Α΄ λόγον ὁ Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Γερμανὸς εὑρίσκεται εἰσέτι εἰς τὸν Πατριαρχικὸν Θρόνον. Εἰς τὸν Β΄ ὅμως ὄχι. «καὶ νῦν ὁ μακάριος Γερμανός, ἐρραπίσθη καὶ ἐξόριστος γέγονε» (Λόγος Β΄ κεφ. 12). Εἰς τὸν Γ΄ δὲ Λόγον παρίσταται ἡ Ἐκκλησία ἐν εἰρήνῃ εἰσέτι εὑρισκομένη «νῦν εἰρήνην ἔχουσαν τὴν τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίαν συνταράξαι σπουδάζει» (κεφ. 1) κάτι, τὸ ὁποῖον δυσκόλως θὰ ἐλέγετο μετὰ τὴν ἔκδοσιν τοῦ δευτέρου διατάγματος τοῦ Λέοντος Γ΄, ὅτε τόσαι ἀγριότητες καὶ βανδαλισμοὶ διεπράχθησαν εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας καὶ τῶν πιστῶν.

(24) Βίος κεφ. 22.

δάσκαλος αὐτῶν δὲν εὑρίσκετο ἐν τῇ ζωῇ, (25) καθ' ἣν ἐποχὴν οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ εἰσήχθησαν εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάβα. Ἡ γνώμη αὕτη ἐνισχύεται καὶ ἐκ τῆς δημιουργηθείσης ἐν τῇ Λαύρᾳ ἀνησυχίας, ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἀρνήσεως πολλῶν μοναχῶν, ὅπως ἀναλάβωσιν, ὡς ὑποτακτικὸν τὸν Ἰωάννην τὸν Δαμασκηνόν.

Κατὰ τὸν βιογράφον, οἱ μοναχοὶ «ἤρξαντο ἀπὸ μιᾶς παραιτεῖσθαι ἅπαντες τὴν προστασίαν τοῦ Ἰωάννου». (26) Ἐὰν ὁ Κοσμᾶς εὑρίσκετο εἰσέτι ἐν τῇ ζωῇ οὐδεμίαν θ' ἀντεμετώπιζε δυσκολίαν, ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, διὰ τὴν ἀνεύρεσιν ἑνὸς καθηγουμένου, ὁ ὁποῖος θ' ἀνελάμβανε νὰ μυήσῃ αὐτὸν εἰς τὰ τοῦ μοναχικοῦ βίου.

Ὑπὸ τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων Ἰωάννου τοῦ Ε΄, χειροτονεῖται εἰς πρεσβύτερον. (27) Πότε ἀκριβῶς ἐγένετο ἡ χειροτονία αὕτη δὲν εἶναι εὔκολον νὰ καθορισθῇ. Ὁπωσδήποτε, ὅμως, ἐγένετο αὕτη μεταξὺ τῶν ἐτῶν 730—735. (28)

Ἡ γνώμη, ὅτι ἐχειροτονήθη πρὸ τοῦ 726 καὶ ὅτι ὑπερημύνθη τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, ὡς ἱερεύς, προσκρούει εἰς τὰς ἐν τῇ βιογραφίᾳ του παρεχομένας πληροφορίας, περὶ τῆς δράσεώς του ἐν τῇ ἐποχῇ, καθ' ἣν ἤρχισαν αἱ περὶ τῶν Εἰκόνων ἔριδες. Ἐν τῇ βιογραφίᾳ του σαφῶς δηλοῦται, ὅτι οὗτος ἀνέλαβε τὴν ὑποστήριξιν τῆς προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων, ὅτε κατεῖχε τὸ ἀξίωμα τοῦ πρωτοσυμβούλου, συγγράψας «ἐπιστολιμαίους λόγους ὑπὲρ τῆς τῶν σεβασμίων Εἰκόνων τιμῆς», (30) τοὺς ὁποίους «τοῖς εἰδόσιν αὐτὸν Ὀρθοδόξοις ἐξέπεμπεν,

---

(25) Ὁ Παπαδόπουλος Κεραμεύς, μν. ἔρ. τ. IV, σ. 2—3 ἀναφέρει, ὅτι ὁ Κοσμᾶς ἀπέθανεν ἐπὶ τῆς βασιλείας Λέοντος τοῦ III. Ἀναφέρων διάφορα γεγονότα τῆς ἐποχῆς τοῦ Λέοντος καὶ ἰδίως μεταξὺ 717—730 κάμει λόγον καὶ περὶ τοῦ θανάτου τοῦ Κοσμᾶ, τοῦ διδασκάλου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ.

(26) Βίος κεφ. 23.

(27) «τὸν Ἰωάννην γάρ, ὁ τῶν Ἱεροσολύμων ἰθύνων οἴακας, ἐκ θεοπνευστίας μεταστειλάμενος, ἐν καθέδρᾳ πρεσβυτέρων, αἰνεῖν τὸν Κύριον τοῦτον χειροτονεῖ.» Βίος 34.

(28) Κατὰ τοὺς ἐπισκοπικοὺς καταλόγους τῆς Ἐκκλησίας Ἱεροσολύμων, ὁ Πατριάρχης τῆς Ἐκκλησίας ταύτης Ἰωάννης ὁ Ε΄ ἀπέθανε περὶ τὸ 735.

(29) Ὁ M. Jugie ὑποστηρίζει τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ἐχειροτονήθη πρὸ τοῦ 726 καὶ ὅτι οἱ Ἀπολογητικοὶ κατὰ τῶν εἰκονομάχων Λόγοι του ἐγράφησαν εἴτε ἐκ τῆς Λαύρας τοῦ Ἁγίου Σάβα, εἴτε ἐξ Ἱεροσολύμων. Dictionnaire de Th. Cathol., (μν. ἔρ. 694).

(30) Βίος κεφ. 14.

ἄγαν δεικνὺς ἐμφιλοσοφώτατα, ἀναγκαίαν εἶναι τῆς τῶν θείων ἐκτυπωμάτων προσκύνησιν». (31) Ὡσαύτως ἐν τῇ βιογραφίᾳ αὐτοῦ λέγεται, ὅτι ἔγραψεν οὗτος δίς, κατὰ δύο διαφόρους περιόδους, ὑπεραμυνόμενος τῆς τιμῆς καὶ προσκυνήσεως τῶν Ἱερῶν Εἰκόνων. «Ἐκ Δαμασκοῦ μὲν πρότερον, ἐκ δὲ Παλαιστίνης τὸ δεύτερον, βαλεῖν τοὺς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν σεπτῶν Εἰκόνων καθαιρέτας καὶ ὑβριστάς». (32) Τοὺς ἐκ Δαμασκοῦ λόγους αὐτοῦ γράφει, ὡς λαϊκός, ἐνῷ τοὺς ἐκ Παλαιστίνης, ὡς κληρικὸς καὶ καθ' ἣν ἐποχήν, ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ Ἁγίου Σάβα, κατεγίνετο μὲ τὴν συγγραφὴν τῶν θεολογικῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων. (33)

ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΙΩΑΝΝΟΥ ΤΟΥ ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ.

Ὁ Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ εἰς πρεσβύτερον ἐπιστρέφει εἰς τὴν Λαύραν τοῦ Ἁγίου Σάβα (34) καὶ παραμένει ἐν αὐτῇ μέχρι τῆς τελευτῆς του, ἀσχολούμενος μὲ τὴν ἐπιθεώρησιν τῶν συγγραμμάτων, (35) τὰ ὁποῖα μέχρι τῆς εἰς πρεσβύτερον χειροτονίας

(31) Εἰς τὴν «Histoire de l'Eglise» τοῦ Augustin Fliche καὶ Victor Martin, 1938, τόμ. 5, σελ. 455, ὅπου ἐξετάζονται τὰ ἐπακολουθήσαντα τὸ 1ον διάταγμα το Λέοντος γεγονότα ἀναφέρονται καὶ τὰ ἑξῆς περὶ τῆς συμβολῆς τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ : «Ce fut ce cette époque que Saint J. Damascène, appartenant a la famille chrétienne des Mansour, hauts fonctionnaires de père en fils à la cour des califes ommiades écrivit ses discours contre les iconoclastes, qui devaient avoir un grand retentissement Du monastère de Saint Sabas en Palestine, où il se retira en 736, il continua à lutter pour la défence des images».

(32) Βίος κεφ. 37.

(33) «ἔτει γὰρ καὶ μακροὺς συνεῖρε λόγους ὁ Ἰωάννης καὶ αὖθις περὶ τῆς τῶν θείων εἰκόνων περιφανοῦς προσκυνήσεως». Βίος κεφ. 33.

(34) «ὁ γὰρ πρὸς τὴν τοῦ θεοφόρου Σάβα λαύραν αὖθις ἐπανιὼν καὶ αὖθις τὴν οἰκείαν, ὡς εἰπεῖν, νοσσιὰν ὑπεισίων ὁ ὑψιπέτης ἀετός».

(35) «ἃ πεπόνηκε πρότερον ἐπισυναγηοχὼς ἐποιεῖτο τούτων ἐπίσκεψιν, ἐπικοσμῶν, ἐπικαλλλύνων, ἐπιδιορθούμενος, πρὸς ἀκρίβειαν καὶ λέξιν καὶ νοῦν καὶ ρυθμὸν καὶ συνθήκην». Βίος Κεφ. 36.

Κατὰ τὸν Κ. Δυοβουνιώτην, ἡ διπλὴ ἔδοσις μερικῶν ἐκ τῶν συγγραμμάτων τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐπικυροῖ τὸ ἐνταῦθα ἀναφερόμενον Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, Ἀθῆναι 1903, σελ. 9, ὑπ. 2.

αὐτοῦ εἶχε συγγράψει καὶ τὴν συγγραφὴν ὕμνων, πανηγυρικῶν λόγων, καὶ δογματικῶν πραγματειῶν. (36)

Τὸ ἔτος τοῦ θανάτου τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ παραμένει εἰσέτι ἀκαθόριστον. Μεγάλαι κατεβλήθησαν προσπάθειαι ὑπὸ διαφόρων μελετητῶν τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ πολλαὶ ὑπ᾿ αὐτῶν προεβλήθησαν λύσεις διὰ τὴν ἐξακρίβωσιν καὶ τὸν καθορισμὸν τῆς χρονολογίας τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, (37) πλὴν ὅμως οὐδεμία τῶν προβληθεισῶν λύσεων θεωρεῖται ἀπολύτως ἱκανοποιητική, ὥστε νὰ γίνῃ ὑπὸ πάντων ἀποδεκτή. Ὡς ἐκ τού-

---

(36) Ὅτι ὁ Ἰ. ὁ Δαμασκηνὸς συνέγραψε ὅλα σχεδὸν τὰ συγγράμματα αὐτοῦ ἐκ τῆς ἁγίας Λαύρας δὲν ὑπάρχει ἀμφιβολία. Ἐν τῇ βιογραφίᾳ του λέγονται τὰ ἑξῆς περὶ τοῦ συγγραφικοῦ αὐτοῦ ἔργου : «ἐκ αὐτῆς (τῆς Λαύρας) οὖν ὁ Ἰωάννης τῶν θείων μελισμάτων ἀρχὴν ποιησάμενος, ᾖσε τὰ μελίρρυτα ᾄσματα... οὐ ταῦτα μόνον, ἀλλὰ καὶ τοὺς εἰς φαιδρὰς πανηγύρεις λόγους ἐξέθετο καὶ τὴν ἱερὰν βίβλον καὶ θεοχάρακτον πλάκα, ἵνα οὕτως εἴπω, διεχαράξατο... καὶ θύραν εἰσαγωγῆς τῆς εἰς τὰ τῆς θεολογίας μυστήρια καὶ τῶν ἄλλων δογμάτων τῆς ἀληθοῦς πίστεως καὶ τῆς τῶν ὄντων νοητῶν καὶ αἰσθητῶν συντομωτέρας θεωρίας καὶ γνώσεως..., ἔτι καὶ μακροὺς συνεῖραι λόγους ὁ Ἰωάννης, καὶ αὖθις περὶ τῆς τῶν θείων εἰκόνων περιφανοῦς προσκυνήσεως.» Βίος Κεφ. 33.

Ἐκ τῆς βιογραφίας οὐδόλως δύναταί τις νὰ βεβαιωθῇ, ἐὰν τὰ ὡς ἄνω συγγράμματα ἐγράφησαν πρὸ ἢ μετὰ τὴν χειροτονίαν αὐτοῦ. Ἐκ τῆς πληροφορίας μόνον, ὅτι ἐπεθεώρησε ταῦτα συμπεραίνομεν, ὅτι θὰ ἐγράφησαν πρὸ τῆς χειροτονίας του καὶ συνεπῶς, ὅτι ὁ Ἰ. ὁ Δαμασκηνὸς ἐπανῆλθεν αὖθις εἰς τὴν Λαύραν μετὰ πάροδον ἀρκετοῦ χρόνου ἀπὸ τῆς χειροτονίας του. Ἐκ τῶν πληροφοριῶν ὅμως, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἐξ αὐτῶν τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ, ἐμφαίνεται, ὅτι τὰ πλεῖστα αὐτῶν συνεγράφησαν μεταξὺ τῶν ἐτῶν 734—750, αὐτοῦ ὄντος ἤδη πρεσβυτέρου, ἐκ τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Σάβα.

(37) Τὸ κυριώτερον σύγγραμμα, ὡς πρὸς τὸν καθορισμὸν τοῦ χρόνου τοῦ θανάτου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ εἶναι τὸ τοῦ P. Vailhé : Date de la mort de St. Jean Damascene, Echos d'Orient IX 1906 p.p. 28—30.

Οὗτος παραδέχεται τὸ ἔτος 749, ὡς τὸ ἔτος τῆς τελευτῆς τοῦ ἱεροῦ Πατρός. Καίτοι τὰ ἐπιχειρήματα αὐτοῦ δὲν εἶναι ἀδιάσειστα, ἐν τούτοις τὰ συμπεράσματα εἰς τὰ ὁποῖα οὗτος κατέληξε ἐγένοντο ὑπὸ πολλῶν ἀποδεκτά, ὡς καὶ ὑπὸ τοῦ τελευταίως ἀσχοληθέντος μὲ τὰ ἀφορῶντα τὴν ἐποχήν, τὸν βίον καὶ τὰ ἔργα τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, P. Joseph Nasrallah, Saint Jean de Dama, son Epoque — sa vie—son oeuvre. Paris 1950.

Ἐν τῷ ὡς ἄνω ἔργῳ ὁ συγγραφεὺς παραδέχεται ὡς πιθανὴν τὴν προτει-

του ὁ ἀκριβὴς χρόνος τῆς τελευτῆς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ εἶναι ἄγνωστος.

Αἱ μέχρι σήμερον ὑφιστάμεναι πολλαὶ δυσκολίαι πρὸς ἀκριβῆ χρονολόγησιν τοῦ ἔτους τῆς τελευτῆς τοῦ Πατρὸς αὐτοῦ τῆς Ἐκκλησίας προέρχονται ἐκ τῶν ἑξῆς λόγων : Πρῶτον, ἐκ τῆς ἀγνοίας τῆς ἀκριβοῦς χρονολογίας τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Θετικαὶ πληροφορίαι θὰ ἠδύναντο νὰ χρησιμεύσωσι, ὡς ἰσχυρὰ καὶ ἀσφαλῆ τεκμήρια πρὸς ἐπίλυσιν τοῦ δυσκόλου αὐτοῦ ζητήματος ἐπὶ τῇ βάσει σοβαρῶν καὶ ἐγγὺς πρὸς τὴν πραγματικότητα συμπερασμάτων.

Δεύτερον, ἐκ τῶν περιωρισμένων, ἐν γένει, πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἔχομεν περὶ τοῦ βίου αὐτοῦ καὶ τὰς ὁποίας ἀποκλειστικῶς ἀρυόμεθα ἐκ τῆς βιογραφίας αὐτοῦ. Ἐν αὐτῇ ὁ συγγραφεὺς τοποθετεῖ κατὰ φυσικὴν σειρὰν τὰ περὶ τοῦ βίου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀπὸ τῆς γεννήσεως μέχρι τοῦ θανάτου αὐτοῦ, ἀποφεύγει, ὅμως, τὴν χρονολόγησιν καὶ τὸν ἀκριβῆ καθορισμὸν τῶν κατ' αὐτὸν καὶ περιορίζεται εἰς τὴν ἀναγραφὴν τῶν σπουδαίων Ἐκκλησιαστικῶν καὶ πολιτικῶν γεγονότων, μὲ τὰ ὁποῖα εἶναι συνδεδεμένον τὸ ὄνομα τοῦ ἱεροῦ Πατρός. Καὶ εἶναι δυνατόν, ἐκ τῶν πληροφοριῶν αὐτῶν τῆς βιογραφίας, νὰ καθορίσωμεν ἐπακριβῶς μὲν τὸν

νομένην ὑπὸ τοῦ P. Vailhé χρονολογίαν τῆς τελευτῆς τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ. «Depuis la parution d'un article du P. Vailhé... les suffrages se sont groupés autour de l'année 749/750. Nous croyons qu'elle peut être retenue d'une façon certaine... Un texte de la vie d'Etienne le Sabaîte a permis au P. Vailhé de preciser encore davantage la date de la mort du Damascène. Leonce de Damas affirme qu'Etienne quitta Damas et se retira a lu laure de Mâr Sâbas, auprès de son oncle paternel; il avait neuf ans accomplis et entrait dans sa dixième année; il resta auprès de lui pendant 15 ans. Or nous savons d'après le même Léonce qu'Etienne mourut le 31 Mart 794 âgé de 69 au révolus. Si de 794 nous retranchons 69, nous obtenons 725. Il s'ensuit qu'Etienne naquit en cette même année. Il entra donc à St — Sabas eu 734. Il y resta 15 ans sous la dépendance de son oncle paternel, donc jusqu'à l'année 749. Le Damascène dut mourir cette année même, autrement nous ne comprendrions pas pourquoi son neveu se serait soustrait à sa dépendance. On objectera peut — être que rien dans le texte de Léonce nefait allusion à la mort du Damascène. Cela est vrai.»
(Σελ. 127—128).

τὸν αἰῶνα, κατὰ προσέγγισιν δὲ τὰ χρονικὰ ὅρια ἐντὸς τῶν ὁποίων ἔζησε καὶ ἔδρασε ὁ Ἰ. Δαμασκηνός, κατ᾽ ἀρχὰς μέν, ὡς ἀνώτερος αὐλικὸς ἐν τῇ Αὐλῇ τοῦ Χαλίφη, εἶτα δέ, ὡς μοναχὸς καὶ πρεσβύτερος καὶ ἐκκλησιαστικὸς συγγραφεὺς ἐν τῇ Λαύρᾳ τοῦ ἁγίου Σάβα. Εἶναι ὅμως, ἐντελῶς ἀδύνατον, ἐκ τῶν πληροφοριῶν αὐτῶν, νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀκριβῆ χρονολόγησιν τῶν κυριωτέρων περιστατικῶν τοῦ βίου αὐτοῦ, ἓν τῶν ὁποίων θεωρεῖται καὶ τὸ ἔτος τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

Τρίτον, ἐκ τῆς ἀπολύτου σιωπῆς, τὴν ὁποίαν τηρεῖ ἐπὶ τοῦ θέματος τούτου, ὁ ἱστορῶν τὰ τοῦ βίου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ συγγραφεύς. Πληροφορίαι περὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ δὲν ὑπάρχωσιν ἐν τῇ βιογραφίᾳ. Δι᾽ ὃ καὶ ἀποκλείεται πᾶσα δι᾽ αὐτῆς ἐξακρίβωσις πρὸς καθορισμὸν τοῦ ἔτους τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

Καὶ ἀποτελεῖ μὲν ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τοῦ χρόνου, καθ᾽ ὃν ἐπισυνέβη ὁ θάνατος αὐτοῦ ἰδιαίτερον πρόβλημα, τοῦ ὁποίου ἡ ἐπίλυσις παρὰ τὰς καταβληθείσας πολλὰς προσπαθείας δὲν ἔχει ὁριστικῶς ἐπιτευχθῆ μέχρι σήμερον. Καίτοι ὅμως ἡ ἐπίλυσίς του δὲν ἐπετεύχθη, ἡ τοποθέτησις τοῦ ὅλου ζητήματος ἐντὸς στενωτάτων χρονικῶν ὁρίων, ἀδιαμφισβητήτως καθοριζομένων ἔκ τε τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἐκ τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας παρέχουσιν ἡ πρώτη βιογραφία καὶ αἱ μετ᾽ αὐτήν, καὶ τὰ λοιπὰ συγγράμματα τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, κατέστη κατόπιν τῶν καταβληθεισῶν πολλῶν προσπαθειῶν δυνατή. Ἡ τοποθέτησις τοῦ χρόνου τῆς τελευτῆς τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐντὸς καθωρισμένων ὁρίων γίγνεται ἐπὶ τῇ βάσει ἀσφαλῶν πληροφοριῶν, ἐξ ὧν συνάγονται ἀναμφισβήτητα συμπεράσματα.

Καὶ ἐκ μὲν τῆς πρώτης βιογραφίας, ὡς ἤδη ἔχει λεχθῆ ἀνωτέρω, οὐδὲν ἐπακριβῶς πληροφορούμεθα περὶ τοῦ χρόνου, καθ᾽ ὃν οὗτος ἐτελεύτησε. Ἐκ δὲ τῶν μεταγενεστέρων βιογραφιῶν ἔχομεν διαφόρους πληροφορίας περί τε τοῦ χρόνου καὶ τοῦ τρόπου τῆς τελευτῆς αὐτοῦ, αἱ ὁποῖαι ὅμως μὴ ἐπιβεβαιούμεναι ὑπ᾽ ἄλλων πηγῶν κρίνονται ἥκιστα ἀσφαλεῖς καὶ καθαρῶς ὑποκειμενικαί.

Κατὰ τὴν ἐν τῷ Μαρκιανῷ Κώδικι, σωζομένην βιογραφίαν τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, οὗτος ἐτελεύτησεν εἰς ἡλικίαν 70 περίπου ἐτῶν.

Μὴ ὑπαρχούσης, ὅμως, ἐπακριβῶς κεκαθορισμένης χρονολογίας τῆς γεννήσεως αὐτοῦ καθίσταται δυσχερής, καὶ ἂν ἀκόμη εἶναι ἀσφαλὴς ἡ ὡς ἄνω πληροφορία, ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τοῦ χρόνου τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. (38)

Ἐλάχισται εἶναι καὶ αἱ πληροφορίαι, τὰς ὁποίας ἔχομεν ἀπὸ τὰς κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην συγκληθείσας Συνόδους, τὴν Εἰκονομαχικὴν τοῦ

754 καὶ τὴν Ἑβδόμην Οἰκουμενικὴν τοῦ 787. Καὶ ἡ μὲν πρώτη, ἡ Εἰκονομαχική, ἐκφέρουσα τὸν κατὰ τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ καὶ τῶν ἄλλων ὀπαδῶν τῆς προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν Εἰκόνων ἀναθεματισμόν, οὐδὲν ἄλλο περὶ αὐτοῦ ἀναφέρει (39) καὶ δὴ ἐὰν εὑρίσκεται οὗτος εἰσέτι ἐν τῇ ζωῇ ἢ ἐὰν ἔχῃ ἀποθάνῃ. Ἡ δὲ δευτέρα, ἡ Ἑβδόμη, δηλ. Οἰκουμενική, δι' ὅσων περὶ αὐτοῦ λέγει, μᾶς ἐπιτρέπει νὰ σχηματίσωμεν ἀνεπιφυλάκτως τὴν γνώμην, ὅτι ὁ Ἰ. Δαμασκηνὸς κατὰ τὴν ἐποχήν, καθ' ἣν συνεκλήθη ἡ Σύνοδος αὕτη δὲν ὑπῆρχεν ἐν τῇ ζωῇ. (40)

Ἡ πληροφορία ἐπίσης, ὅτι ὁ Ἰ. Δαμασκηνὸς ἐτελεύτησε κατὰ τὸ 18ον ἔτος τῆς βασιλείας τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Γ' (41) δὲν εἶναι ὀρθή, διότι ἐξ αὐτῶν τῶν πραγμάτων ἀποδείκνυται αὕτη, ὡς ἐντελῶς ἀνεδαφική. (42)

Ἐκ τῶν διαφόρων αὐτῶν πληροφοριῶν τῶν τε βιογραφιῶν καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας περὶ τοῦ χρόνου τῆς τελευτῆς τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ ἐξάγονται τὰ ἑξῆς συμπεράσματα :

Ὁ χρόνος τῆς τελευτῆς αὐτοῦ δύναται ἀσφαλῶς νὰ τοποθετηθῇ πρὸ τοῦ 754. Αἱ περιωρισμέναι πληροφορίαι, τὰς ὁποίας λαμβάνομεν ἀ-

(38) «καὶ τῇ μελέτῃ τοῦ θείου νόμου διηνεκῶς χρόνους ἑβδομήκοντα... ἀνεπαύσατο ἐν Κυρίῳ, ἐν πόλει καλουμένῃ Δαμασκῷ, μηνὶ Δεκεμβρίῳ τετάρτῃ».

M. Gordillo «Orientalia Christiana» vol. VIII p. 65.

(39) Mansi XII 576.

(40) «Ἰωάννου καὶ Γεωργίου αἰωνία ἡ μνήμη».

«τῶν κηρύκων τῆς ἀληθείας αἰωνία ἡ μνήμη».

Mansi XIII Act. VI col. 357, Act. VII col. 399.

(41) Παπαδόπουλος Κεραμεύς, «Ἀνάλεκτα Ἱεροσολυμιτικῆς Σταχυολογίας». Τόμ. Γ', σελ. 2—3. Ἐν τῷ χειρογράφῳ γίνεται λόγος περὶ τῶν κατὰ καιροὺς Ἐπισκόπων καὶ Πατριαρχῶν, οἱ ὁποῖοι ἐκλέϊσαν τὸν θρόνον Ἱεροσολύμων ἀπὸ τῶν Ἀποστολικῶν χρόνων καὶ ἑξῆς. Μεταξὺ ἄλλων πληροφοριῶν ἀναφέρεται καὶ ὁ θάνατος τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ.

(42) Λέων ὁ Γ' ὑπῆρξεν Αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου ἀπὸ τοῦ 714 μέχρι 741. Ὡς ἔτος, ὅθεν, τῆς τελευτῆς τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, τίθεται, κατὰ τὴν πληροφορίαν αὐτὴν τὸ 732, ὅπερ ἀδύνατον. Ὁ θάνατος αὐτοῦ δὲν ἐπῆλθε τόσον ἐνωρίς. Ἡ εἴσοδός του εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάβα, ἡ χειροτονία αὐτοῦ εἰς πρεσβύτερον, ἡ συγγραφὴ τῶν ποικίλων θεολογικῶν αὐτοῦ πραγματειῶν ἰδίως μετὰ τὴν χειροτονίαν του, ἀποδεικνύουσι, ὅτι οὗτος ἐτελεύτησε πολὺν μετὰ τὸ 732 χρόνον.

πὸ τὰ πρακτικὰ τῆς Εἰκονομαχικῆς Συνόδου τοῦ 754, ὡς καὶ ἡ πληροφορία τῆς ἐν τῷ Μαρκιανῷ Κώδικι βιογραφίας, συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν οὗτος ἐτελεύτησεν εἰς ἡλικίαν περίπου ἑβδομήκοντα ἐτῶν πείθουσιν ἀσφαλῶς τὸν μελετητήν, ὅτι ὁ θάνατος αὐτοῦ δὲν ἐπισυνέβη μετὰ τὸ 754.

Ἐξ ὅσων γνωρίζομεν, οὐδεμία ὑπάρχει ἔνδειξις περὶ ἀντιδράσεως τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς τὰς ἀποφάσεις τῆς Εἰκονομαχικῆς Συνόδου τοῦ 754. Τοῦτο ἀποδεικνύει, ὅτι οὗτος δὲν εὑρίσκετο ἐν τῇ ζωῇ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην. Ἀλλέως, ἐὰν δηλ. οὗτος ἔζη, θ' ἀνελάμβανε τὴν συγγραφὴν ἔργου τινὸς ἀπολογητικοπολεμικοῦ ἐναντίον τῶν τολμηρῶν καὶ ἀπομεμακρυσμένων τοῦ πνεύματος τῆς παραδόσεως τῆς Ἐκκλησίας, ἀποφάσεων τῆς Συνόδου, ὡς ἔπραξε καὶ ἐναντίον τοῦ Αὐτοκράτορος Λέοντος τοῦ Γ΄ ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐκδόσεως τοῦ πρώτου αὐτοῦ διατάγματος κατὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων. Αἱ περιστάσεις κατὰ τὸ ἔτος 754 ἦσαν διὰ τὴν Ἐκκλησίαν πολὺ σοβαρότεραι ἐκείνων τῆς ἐποχῆς τοῦ Λέοντος τοῦ Γ΄ κατὰ τὸ 726 καὶ 730, ὅτε ὁ τελευταῖος οὗτος ἐξέδωκε τὰ κατὰ τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων διατάγματα. Τὰ Αὐτοκρατορικὰ διατάγματα τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ε΄, ὅστις διεδέχθη τὸν Λέοντα, τὰ ὁποῖα ἐξεδόθησαν μετὰ τὴν Εἰκονομαχικὴν Σύνοδον, ἦσαν πολὺ αὐστηρότερα καὶ βίαια ἐκείνων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Λέοντος. Γενικῶς δ' ἡ διοίκησις τῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν περίοδον ταύτην εὑρίσκετο εἰς χεῖρας ἀνθρώπων ἀδιαφόρων, οἱ ὁποῖοι ἦσαν τυφλὰ ὄργανα τῶν διωκτῶν Αὐτοκρατόρων καὶ πιστοὶ ἐκτελεσταὶ τῶν ἐντολῶν ἐκείνων.

Εἶναι, λοιπόν, δύσκολον νὰ παραδεχθῇ τις, ὅτι ὁ Ἰ. ὁ Δαμασκηνός, ὁ φανατικὸς αὐτὸς ὑποστηρικτὴς τῆς πράξεως τῆς Ἐκκλησίας, ὡς πρὸς τὸ ζήτημα τῆς προσκυνήσεως τῶν ἱερῶν εἰκόνων, θὰ παρέμενεν ἀδιάφορος καὶ ἁπλῶς θεατὴς πρὸ τῶν ἐκτυλισσομένων σοβαρῶν, εἰς βάρος τῆς Ἐκκλησίας, γεγονότων. Ἔδρασε κατὰ τῶν πολεμίων Αὐτῆς ἐκ τῆς Αὐλῆς τοῦ Χαλίφου καὶ θ' ἀπέφευγε νὰ πράξῃ τοῦτο ἐκ Παλαιστίνης καὶ ἐκ τῆς Λαύρας τοῦ ἁγίου Σάβα ; Ἡ σιωπὴ αὐτοῦ, ἡ ὁποία μαρτυρεῖται ἐκ τῆς ἐλλείψεως οἱουδήτινος ἔργου μεταξὺ τῶν πολλῶν αὐτοῦ συγγραμμάτων, (43) εἴτε κατὰ τῆς Συνόδου τοῦ 754 εἴτε κατὰ τῶν διαταγμά-

(43) Αἱ εἰδήσεις, ὅτι ἔγραψεν ἐναντίον τῆς Συνόδου τοῦ 754, στηρίζονται ἐπὶ τοῦ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ σωζομένου συγγράμματος, «Λόγος ἀποδεικτικὸς περὶ τῶν ἁγίων καὶ σεπτῶν εἰκόνων πρὸς πάντας τοὺς Χριστιανοὺς καὶ πρὸς τὸν βασιλέα Κωνσταντῖνον τὸν Καβαλῖνον καὶ πρὸς πάντας τοὺς αἱρετικούς». Ὡς ἀποδείκνυται ἐξ αὐτοῦ τοῦ περιεχομένου τοῦ Λό-

των τοῦ Κωνσταντίνου τοῦ Ε΄, συνηγορεῖ μᾶλλον ὑπὲρ τῆς ἐκδοχῆς, ὅτι κατὰ τὸ 754 δὲν εὑρίσκετο οὗτος ἐν τῇ ζωῇ, ἀλλ' εἶχεν ἀπέλθει εἰς τὰς αἰωνίους μονάς.

Γεγονός, ὅθεν, ἀναμφισβήτητον εἶναι, ὅτι ὁ θάνατος τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ δὲν ἐπισυνέβη μετὰ τὸ 754. Συνέπεια δὲ τοῦ ἀναμφισβητήτου τούτου γεγονότος εἶναι ἡ ἀναμφίβολος πλέον ἀποδοχὴ καθωρισμένων χρονικῶν ὁρίων ἐντὸς τῶν ὁποίων τίθεται ἀσφαλῶς τὸ ἔτος τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. Εἶναι δὲ ταῦτα τὸ μεταξὺ τῆς χειροτονίας αὐτοῦ καὶ τῆς Εἰκονομαχικῆς Συνόδου τοῦ 754 χρονικὸν διάστημα. Κατὰ τὸ διάστημα αὐτὸ ὁ Ἰ. ὁ Δαμασκηνὸς ἔγραψε τὰ περισσότερα τῶν συγγραμμάτων του, τὰ ὁποῖα καὶ ἐπεθεώρησε πρὸ τοῦ θανάτου του. Ἤρχισε δηλ. τὸ συγγραφικὸν αὐτοῦ ἔργον μετὰ τὴν εἴσοδόν του εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάβα καὶ συνέχισε τοῦτο μέχρι τῆς τελευτῆς αὐτοῦ. Τὸ σύγγραμμα αὐτοῦ «Πηγὴ Γνώσεως», τὸ ὁποῖον ἀφιεροῖ εἰς τὸν θετὸν αὐτοῦ ἀδελφόν, τὸν τότε Ἐπίσκοπον Μαϊουμᾶ, Κοσμᾶν, συνεγράφη μετὰ τὴν χειροτονίαν τοῦ τελευταίου εἰς Ἐπίσκοπον τοῦ δὲ Ἰωάννου εἰς πρεσβύτερον. Εἶναι, λοιπόν, πολὺ φυσικόν, νὰ ὑποτεθῇ, ὅτι μεταξὺ τῆς εἰσόδου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ εἰς τὴν Λαύραν τοῦ ἁγίου Σάβα καὶ τῆς τελευτῆς αὐτοῦ μεσολαβεῖ χρονικόν τι διάστημα, ὑπολογιζόμενον κατὰ προσέγγισιν εἰς μίαν ἢ δύο δεκαετηρίδας. Διότι, ἐφ' ὅσον τὸ ἔτος τῆς γεννήσεως τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ τίθεται εἰς τὸ Β΄ ἥμισυ τῆς 7ης ἑκατονταετηρίδος καὶ συγκεκριμένως ἀρχὰς τοῦ τελευταίου τετάρτου αὐτῆς, ἡ δ' ἐν τῷ Μαρκιανῷ Κώδικι βιογραφία ἀναφέρει τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπισυμβάντα εἰς ἡλικίαν 70 περίπου ἐτῶν, δὲν δύναται παρὰ νὰ συμπέσῃ τὸ ἔτος τῆς τελευτῆς αὐτοῦ μεταξὺ τῶν ἐτῶν 745—754.

Καὶ προβάλλεται μὲν σήμερον, σχεδὸν ὑπὸ πάντων, τὸ ἔτος 749, ὡς ἔτος θανάτου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ. Πλὴν ὅμως τῶν γνωστῶν ὑποθέσεων τοῦ P. Vailhé (44) οὐδὲν σοβαρὸν καὶ βασικὸν τεκμήριον ὑπάρχει, συνηγοροῦν ὑπὲρ τῆς ἀπόψεως ταύτης. (45)

γου, οὗτος δὲν ἀνήκει εἰς τὸν Ἰ. τὸν Δαμασκηνόν. Ἤδη δὲ ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Oudin καὶ Lequien θεωρηθεὶς ὑπ' αὐτῶν, ὡς νόθος ἀπορρίπτεται καὶ σήμερον σχεδὸν ὑπὸ πάντων ὡς τοιοῦτος.

Ἴδε Κ. Δυοβουνιώτου, μν. ἔρ. σελ. 27—29.

(44) Ἴδε ὑποσημ. 4.

(45) Ὁ διακριθεὶς διὰ τὰς πολλὰς καὶ βαθείας αὐτοῦ περὶ τὴν Πατερικὴν Θεολογίαν γνώσεις, ἀείμνηστος Θεολόγος G. L. Prestige εἰς ἄρθρον αὐτοῦ δημοσιευθὲν εἰς τὸ Περιοδικὸν Sobornost (τεῦχος Δ΄, ἔτος 1949, σελ.

Ἐφ' ὅσον ἐλλείπουν αἱ βασικαὶ προϋποθέσεις, τὰ ἀπαραίτητα δηλ. ἐκεῖνα στοιχεῖα, περὶ ὧν ἐγένετο ἀνωτέρω λόγος καὶ διὰ τῶν ὁποίων μόνον θὰ ἐπετυγχάνετο ὁ ἀκριβὴς καθορισμὸς τοῦ ἔτους τῆς τελευτῆς τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, οὐδεμία ὑπάρχει ἀμφιβολία, ὅτι ὁ ἀκριβὴς οὗτος καθορισμὸς εἶναι ἐντελῶς ἀδύνατος.

(Συνεχίζεται)

283), ἐπ ὶτῷ ἑορτασμῷ ἐν τῇ Δύσει κατὰ τὸ ἔτος 1949, τῶν 1200 ἐτῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ Ἰ. τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀπορεῖ πῶς πολλοὶ τῶν νεωτέρων δέχονται τὸ ἔτος 749, ὡς ἔτος τῆς τελευτῆς αὐτοῦ.

«Good modern authorities state that he died about 749, a riew which appears to meet with general appoval; but I have failed to trace the reason with which these authorities sustain their acceptan ce of that date».

ΑΡΧΙΜΑΝΔΡΙΤΟΥ ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ ΤΣΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
ΑΡΧΕΙΟΦΥΛΑΚΟΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ
ΤΩΝ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ
ΤΗΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΥ (*)

ΤΟΜΟΣ Γ΄.

«ΤΜΗΜΑ ΧΕΙΡΟΓΡΑΦΩΝ Ι. ΘΕΟΛΟΓΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ ΧΑΛΚΗΣ».

50) «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὴν ἁγίαν ἀνάληψιν τοῦ Κυρίου».

Ἀρχή : «Ἔτι (sic) μοι κατὰ ψυχὴν ἀριθμοῦντι...»

51) «Γεωργίου (sic) Πρεσβυτέρου Καισαρείας Καππαδοκίας, λόγος εἰς τοὺς τριακοσίους δέκα καὶ ὀκτὼ ἁγίους Πατέρας καὶ εἰς Κωνσταντῖνον τὸν εὐσεβέστατον βασιλέα».

Ἀρχ. : «Πείθεσθαι τοῖς ἡγουμένοις......».

52) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν Ἀνδρέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου, λόγος εἰς τὸν ἀνθρώπινον βίον καὶ εἰς τοὺς ἀπ' αἰώνων κεκοιμημένους».

Ἀρχ. : «Οὐδὲν ὡς ἀληθῶς τῶν ἐν ἀνθρώποις ἔχει τὸ στάσιμον βέβαιον......».

53) «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν».

Ἀρχ. : «Πᾶσα μὲν ἑορτή, φαιδρὰν τὴν ἡλιακὴν ἀκτῖνα φέρουσα...».

54) Τοῦ αὐτοῦ : «Λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν».

Ἀρχ. : «Ὁ οὐρανὸς ἡμῶν γέγονε σήμερον ἡ γῆ......».

55) «Λεοντίου Πρεσβυτέρου Κων)πόλεως, λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν».

---

*) Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου Γ΄. τεύχους, τόμ. ΛΒ΄. (1957), σελ. 386.

Ἀρχ. : Ὅσοι περὶ τὴν παροῦσαν ἑορταστικὴν ἀένναον χάριν ἐπείγεσθε.. ...».

Ἐν τῇ ἄνω ὤᾳ τοῦ λόγου δι' ἐρυθρῶν γραμμάτων :

«† ὁ παρὼν λόγος ἀναγινώσκεται εἰς τὴν τράπεζαν».

56) «Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, λόγος εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν».

Ἀρχ. : «Εὐλογητὸς ὁ Θεός.......».

57) «Κωνσταντίνου ἀρχιδιακόνου καὶ χαρτοφύλακος τῆς ἁγιωτάτης τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίας Κωνσταντινουπόλεως, λόγος εἰς τοὺς πάντας ἁγίους Μάρτυρας τοὺς ὑπὲρ Χριστοῦ κατὰ τὴν Οἰκουμένην ἀθλήσαντας».

Ἀρχ. : «Αἱ μὲν τοῦ Χριστοῦ πανηγύρεις, ὅσαι τὸ φῶς......».

Ἐν τέλει τοῦ λόγου τούτου καὶ τοῦ χειρογράφου σεσημείωται δι' ἐρυθρᾶς μελάνης :

«† Τέλος σὺν Θεῷ ἁγίῳ ἀμήν, ἐτελειώθη ἐπὶ ἔτει ἑπτακισχιλιοστῷ ξθ' ἐν μηνὶ Ἰανουαρίῳ κα', ἡμέρα τρίτῃ.»

Ἀκολούθως ἡ ἑξῆς σημείωσις δι' ἄλλης χειρός :

«† ἡ βίβλος αὕτη ὑπάρχει τῆς σεβασμίας καὶ ἱερᾶς μονῆς τῆς ἁγίας Τριάδος, ἐκ τοῦ Ὀλύμπου ὄρους».

Καὶ ἀμέσως διὰ μαύρης μελάνης :

«Ἐγράφη δὲ διὰ συνδρομῆς καὶ ἐξόδου τοῦ ὁσιωτάτου ἐν ἱερομονάχοις παπᾶ κὺρ Κλήμη τοῦ ὄντος ἐκ τῆς σκήτης τῆς λαύρας τοῦ ἁγίου ὄρους».

(29) ΑΡΙΘΜ. 33.

Ὀνομασία

Πανηγυρικὸν Σεπτεμβρίου - Νοεμβρίου

Ἐποχή

ΙΣΤ΄. αἰῶνος.

Χαρακτηρισμοί

Χάρτ. 0,32X0,21. φ. 448. Στίχοι σελ. 28. Διατήρησις καλή. Στάχωσις νέα ἐπὶ τῆς παλαιᾶς ξυλίνης βάσεως. Γραφὴ εὐανάγνωστος καὶ στρογγυλόσχημος. Διήρηται εἰς ὀκτάδια σεσημασμένα ἄνωθεν ἀπὸ τοῦ γ—ξ΄, ἐξ ὧν τὸ γ΄ ἑξάδιον τὸ ς΄ ἑπτάδιον καὶ τὸ ζ΄ μονόφυλλον, τὸ ια΄ τριάδιον, τὸ ιϐ΄ ἑξάδιον καὶ τὸ ξ΄ ἐννεάφυλλον.

Περιεχόμενον

Κῶδιξ ἄναρχος καὶ ἀτελής, τοῦ σωζομένου ἀρχομένου ἀπὸ τῶν λέξεων : «...νέραστος οὗ ἡ φωνὴ τοιάσδε ἐν ἄσμασιν......» καὶ λήγοντος εἰς τὰς λέξεις «καὶ τὰ κρίματα τῆς δικαιοσύνης ἀμώμως».

1) «Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς Θεοτόκου», ἄνευ ἀρχῆς, τοῦ σωζομένου ἀρχομένου ἀπὸ τῶν λέξεων, ἀφ' ὧν καὶ τὸ χειρόγραφον.

2) «Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου, 15) λόγος ἐγκωμιαστικὸς ὁ Γ΄. εἰς τὴν γενέθλιον ἡμέραν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀπόδειξις ἐκ παλαιᾶς ἱστορίας διαφόρων μαρτύρων, ὅτι ἐκ σπέρματος κατάγεται τοῦ Δαυΐδ».

Ἀρχ. : «Πάλιν ἑορτὴ καὶ πάλιν πανήγυρις......».

3) «Ἰωάννου ταπεινοῦ μοναχοῦ καὶ πρεσβυτέρου τοῦ Δαμασκηνοῦ, λόγος εἰς τὸ γενέσιον τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας».

Ἀρχ. : «Δεῦτε πάντα τὰ ἔθνη· πᾶν γένος ἀνθρώπων......».

4) «Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου, λόγος εἰς τὴν πάνσεπτον γέννησιν τῆς Παναγίας καὶ Ὑπεραμώμου Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ ἀειπαρθένου Μαρίας».

Ἀρχ. : «Εἰ μετρεῖται γῆ σπιθαμὴ καὶ σπαρτίῳ περιγράφεται....».

5) «Ἰακώβου ἀποστόλου τοῦ Ἀδελφοθέου, λόγος εἰς τὴν Ὑπεραγίαν Θεοτόκον καὶ Δέσποιναν».

Ἀρχ. : «Ἐν ταῖς ἱστορίαις τῶν δώδεκα φυλῶν τοῦ Ἰσραὴλ ἦν Ἰωκείμ......».

---

15) Ὁ Βασίλειος Λαούρδας ἐξέδωκε τύποις : «Ἀνδρέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου, ἐγκώμιον εἰς τοὺς ἁγίους δέκα καὶ καλλινίκους μάρτυρας», Κρήτη 1940.

Ἀναφέρει δὲ ἐκ παραδρομῆς «ὅτι ἡ παροῦσα ἔκδοσις τοῦ ἐγκωμίου τοῦ Ἀνδρέου Κρήτης ἐγένετο ἐπὶ τῇ βάσει φωτογραφιῶν τοῦ Κώδικος 88 τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης», ἐνῷ πρόκειται περὶ τοῦ ὑπ' ἀριθμ. 88 κώδικος τῆς Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης». βλ. (Αἰμ. Τσακοπούλου : Περιγραφικὸς Κατάλογος τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλ. τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Τόμ. Β΄. Χειρόγραφα Ἁγ. Τριάδος Χάλκης, Σταμποὺλ 1956, ἐν σελ. 86, Χειρόγρ. ὑπ' ἀριθμ. 88 Ἁγίας Τριάδος Χάλκης).

Τοῦ λόγου τούτου ὑπάρχει μόνον ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ τέλος, ὀκτὼ ἐνδιάμεσα φύλλα ἐλλείπουν.

6) «Ἀνδρέου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμήτου (sic), λόγος εἰς τὸ Γενέσιον τῆς Θεοτόκου......».

Ἀρχ. : «Ἀρχὴ μὲν ἑορτῶν ἡ παροῦσα πανήγυρις...»

7) «Τοῦ μακαρίου Κοσμᾶ Βεστήτορος, ἐγκώμιον εἰς τοὺς δικαίους Ἰωακεὶμ καὶ Ἄνναν». 16)

Ἀρχ. : «Ἡ χθὲς τῆς Θεοτόκου γενεθλιακὴ πανήγυρις, τῆς παγκοσμίου χαρᾶς ἡμῖν ἑορτὴν ἐν φήμοις δεδοξολόγημεν ὑμνωδίαις· ἡ δὲ σήμερον ἡμέρα, τὴν εὐχαριστίαν τοῖς γεννήτορσι προσφέρει τῆς Θεομήτορος......».

8) «Ἀνδρέου Κρήτης, λόγος σχεδιασθεὶς εἰς τὴν Ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ».

Ἀρχ. : «Σταυροῦ πανήγυριν ἄγομεν......».

9) «Τοῦ αὐτοῦ, λόγος δεύτερος εἰς τὴν Ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ».

Ἀρχ. : «Κινήσωμεν ἀγαπητοὶ σήμερον ὡς κιννύραν τὰ χείλη....».

10) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν καὶ ὁμολογητοῦ Ἰωσὴφ ἀρχιεπισκό-

16) Τοῦ ἐγκωμίου Κοσμᾶ Βεστήτορος «εἰς τοὺς δικαίους Ἰωακεὶμ καὶ Ἄνναν», ἀρχικὴ ἔκδοσις ἐγένετο ὑπὸ Ballerini «Sulloge monumentorum II (ἐν Ρώμῃ 1856), σελ. 660—685, ἀνατύπωσις ἐν τῇ Ἑλλην. Πατρολογίᾳ Migne τόμ. 106, στήλ. 1005—1012. Τοῦ Κ. Βεστήτορος σώζονται ἐν χειρογράφοις καὶ διάφοροι λόγοι, εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου (ἐν κώδικι Sabbait 60 saec. 12 fol. 1—3), εἰς τὸν Ποντίφηκα Ζαχαρίαν (ἐν κώδικι Paris, 760 saec. 14 fol. 14—16). Τεμάχια εἰς τὴν ἀνακομιδὴν τῶν λειψάνων Ἰ. Χρυσοστόμου ἐν τῇ Ἑλλην. Πατρολογ. Migne τόμ. 65, στήλ. 829—831 (Κρουμβάχερ μετάφρ. Γ. Σωτηριάδου, τόμ. Ι, σελ. 337—738).

που Θεσσαλονίκης, 17) λόγος εἰς τὸν τίμιον καὶ ζωοποιὸν Σταυρόν».

Ἀρχ. : «Σταυροῦ πρόκειται σήμερον ἑορτή, χορὸς ἀγγέλων σκιρτάτω......».

11) «Πανταλέοντος διακόνου τῆς τοῦ Θεοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας 18), λόγος εἰς τὴν Ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ».

17) Ἰωσὴφ ὁ Θεσσαλονίκης, Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκης καὶ ποιητὴς τοῦ τέλους τοῦ Η΄. καὶ τῶν ἀρχῶν τοῦ Θ΄. αἰῶνος, εἶναι ἀδελφὸς τοῦ Θεοδώρου τοῦ Στουδίτου. Τῷ 812 ἐξελέγη Ἀρχιεπίσκοπος Θεσσαλονίκκης. Σώζονται πλεῖσται ὁμιλίαι αὐτοῦ. Τὸ ἐγκώμιον εἰς τὸν μεγαλομάρτυρα Δημήτριον ἐξέδωκεν ὁ Ρῶσσος Ἀρσένιος, ἐν Μόσχᾳ 1889 (Πρβλ. E. Kurtz ἐν Βυζαντ. Δελτ. 2 (1893), σελ. 631 ἑξ.) Ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἀπόστολον Βαρθολομαῖον λατινιστὶ ἐν τῇ Ἑλλην. Πατρ. Migne τόμ. 105, στήλ. 1421—1427. Ἔγραψε λόγον εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ Τιμίου Σταυροῦ, ἕτερον εἰς τὴν ἀνάστασιν τοῦ Λαζάρου, ὅστις εὑρίσκεται ἐν κώδικι Athous 1037 saec. 13.

Ἐποίησεν ἰαμβικοὺς στίχους κατὰ τῶν εἰκονομάχων, κανόνας πολλοὺς τοῦ Τριῳδίου, τριώδια καὶ στιχηρὰ εἰς τὰς πέντε ἡμέρας τῆς Τυροφάγου καὶ τὰς λοιπὰς τῆς Μ. Τεσσαρακοστῆς καὶ τετραώδια εἰς τὰ τέσσαρα Σάββατα οὗ ἧς καί τινα ἄλλα ἀνέκδοτα. Οἱ ἐπ' ὀνόματι δ' αὐτοῦ φερόμενοι πέντε κανόνες τοῦ Πεντηκοσταρίου ὑπό τινων θεωροῦνται ποιήματα τοῦ ἑτέρου Ἰωσὴφ τοῦ Ὑμνογράφου.

18) Ὁ Παντολέων ἢ Πανταλέων, διάκονος τῆς Μ. Ἐκκλησίας, ἐτίθετο εἰς τὸν ΙΓ΄. αἰῶνα, ἀλλ' ἡ χρονολογία αὕτη ἀναιρεῖται δι' αὐτῆς τῆς Παραδόσεως τῶν χειρογράφων, ἅτινα διὰ τοῦ κώδ. Marcian Cl. 2,17 ἀνέρχονται μέχρι τοῦ Θ΄. αἰῶνος, προϋποτιθεμένου ὅτι ὁ διάκονος Παντολέων ἢ Πανταλέων ὁ Πρεσβύτερος τῆς μονῆς τῶν Βυζαντίων εἶναι ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πρόσωπον. Ὑπ' ἀμφότερα τὰ ὀνόματα φέρονται ὁμιλίαι, ἐξ ὧν ἓξ εἶναι ἐκδεδομέναι. Κατὰ παλαιοτέρας ἐκδόσεις (δύο μόνον λατινιστὶ) παρὰ Migne, Ἑλλην. Πατρολ., τόμ. 98, σελ. 1244—1269 καὶ τόμ. 140, σελ. 573—592, ἀναφέρονται εἰς διαφόρους Δεσποτικὰς ἑορτάς, εἶναι σύντομοι καὶ περιεχομένου καθαρῶς Θεολογικοῦ. Πραγματεία κατὰ τῆς πλάνης τῶν Γραικῶν, ἥτις ἔδωκεν ἀφορμὴν ἵνα τεθῇ εἰς μεταγενεστέρους χρόνους ἡ ἀκμὴ τοῦ Πανταλέοντος, προέρχεται παρὰ Λατίνου τινός. Ἐξεδόθη ἐν τῇ Ἑλλην. Πατρολογίᾳ Migne τόμ. 140, σελ. 487—574. (Πρβλ. Κρουμβάχερ. Ἱστορ. Βυζαντ. Λογοτεχν., μετάφρ. Γ. Σωτηριάδου, τόμ. 1, σελ. 332—333.

Ἀρχ. : «Πάλιν ὑψοῦται Σταυρός, πάλιν ἡ κτίσις ἀγάλλεται».

12) «Ἀναζήτησις καὶ εὕρεσις τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ, ἐπὶ Κωνσταντίνου καὶ Ἑλένης τῶν ἁγίων καὶ πρώτων ἐν Χριστιανοῖς βασιλέων».

Ἀρχ. : Ἐν ἔτι (sic) ἑβδόμῳ τῆς βασιλείας Κωνσταντίνου τοῦ μεγάλου Βασιλέως, κατὰ τὸν ἰαννουάριον (sic) μῆνα συνήχθησαν πλήθη βαρβάρων πολλά......».

Ἐν τῇ κάτω ὤᾳ τῆς ἀρχῆς τοῦ λόγου τούτου γέγραπται δι' ἐρυθρᾶς μελάνης : «οὗτος ὁ λόγος ἀναγινώσκεται εἰς τὴν τράπεζαν». Ἀκολουθεῖ δ' ἀμέσως ὑπὸ τὴν σημείωσιν ταύτην ἑτέρα δι' ἄλλης χειρὸς καὶ διὰ μαύρης μελάνης : «Τοῦτον τὸν λόγον μητ' ἐν ἐκκλησίᾳ μήτ' ἐν τραπέζῃ ἀναγνώσῃς. ἔστι γὰρ ψευδόπλαστος, ἀλλ' εἴ τι μοι πείθῃ, παράδος αὐτὸν τὸ πυρί, ἄξιον ὄντα τούτου».

Τουθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο, διότι τοῦ λόγου τούτου σώζεται ἡ ἀρχὴ μόνον καὶ τὸ τέλος, τῶν μεταξὺ ἑπτὰ φύλλων κοπέντων.

13) «Λόγος εἰς τὴν εὕρεσιν καὶ ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ ἐκτεθεὶς παρὰ Ἀλεξάνδρου μοναχοῦ». 19)

19) Ὁ Ἀλέξανδρος μοναχὸς ἀνήκει εἰς τὸν ΣΤ΄. αἰῶνα. Ἡ περὶ ἀνευρέσεως τοῦ Σταυροῦ διήγησις αὕτη, ἥτις ἀνατρέχει εἰς τὰ παλαιὰ καὶ φθάνει μέχρι τῆς δημιουργίας πάντων τῶν κτισμάτων διὰ τοῦ Λόγου, ἀκολουθεῖ ἐγκώμιον εἰς τὸν Σταυρὸν κατὰ τὴν συνήθη βυζαντινὴν ρητορικήν, ὅπερ καὶ πιθανὴν καθιστᾷ τὴν ἐκφώνησιν τῆς ὁμιλίας κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς εὑρέσεως τοῦ Τιμίου Σταυροῦ.

Ἔκδοσις ὑπὸ Gretser : Opera Omnia 2 (ἐν Regensburg 1744) 1—30, ἀνατύπωσις ἐν τῇ Ἑλλ. Πατρολογίᾳ Migne, 87, 3, στήλ. 4015—4076. Αὐτόθι 4077—4087 βραχεῖα ἐπιτομή. Εἰς τὸν αὐτὸν Ἀλέξανδρον ἀποδίδεται ἐγκώμιον εἰς τὸν Ἀπόστολον Βαρνάβαν, ἐκφωνηθὲν πιθανώτατα ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ ἁγίου Βαρνάβα ἐν Κύπρῳ. Ὅτι ὁ συγγραφεὺς ἐν ἀμφοτέροις εἶναι ὁ αὐτός, δύναται νὰ μαρτυρήσῃ ἡ ὁμοιότης τῆς οἰκονομίας καὶ τῆς ρητορικῆς ἀμφοτέρων. Ὁ λόγος εἰς τὸν ἅγιον Βαρνάβαν λατινιστὶ παρὰ Migne τόμ. 87, στήλ. 4087—4106. Πρβ. καὶ R. Lipsius, Die apokryphen Apostelgeschichten und Apostellegenden 2 (ἐν Braunschweig 1884), σελ. 298—304.

Ἀρχ. : «Τὴν κέλευσιν τῆς ὑμετέρας πατρικῆς ὁσιότητος δεξάμενος........». ..

14) «Παντολέοντος πρεσβυτέρου μονῆς τῶν βιζαντίων (σὶκ), λόγος εἰς τὴν ὕψωσιν τοῦ τιμίου καὶ ζωοποιοῦ Σταυροῦ».
Ἀρχ. : «Ὅτε τῆς παρούσης ἑορτῆς ἐν νῷ λάβω τὴν οἰκονομίαν ἀγαπητοί........».

15) «Τοῦ ἐν ἁγίοις πατρὸς ἡμῶν ἰωάννου ἀρχιεπισκόπου κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου, 20) λόγος εἰς τὴν στείρωσιν τῆς ἐλισάβετ καὶ τοῦ ζαχαρίου τὴν σιωπήν».
Ἀρχ. : «Οὐδὲν τοῖς δεσποτικοῖς ἀνυπότακτον ὅροις......».

16) «Νικήτα ῥήτορος 21) ἁγίου ἀνδρός, ἐγκώμιον εἰς τὸν ἅγιον καὶ πανεύφημον ἀπόστολον ἰωάννην τὸν θεολόγον καὶ εὐαγγελιστήν».
Ἀρχ. : Ὁ τὸν μέγαν τῆς βροντῆς γόνον προτρεπόμενος ἐπαινεῖν, αὐτό μοι δοκεῖ τὸ μέγα τοῦ Θεοῦ πνεῦμα παραινεῖν ἐπαινεῖν.......... .». (Συνεχίζεται)

20) Ὁ Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Χρυσόστομος Θέμελης, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ὁ νῦν Θεοφ. Ἐπίσκοπος Θαυμακοῦ) παρουσίασεν ἐσχάτως τύποις πρωτότυπον καὶ λίαν περισπούδαστον ἐργασίαν πέριξ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου : «Ἡ κοσμητικὴ φρασεολογία εἰς τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον ἐν τῇ ἐν χρήσει Ὑμνογραφίᾳ. Ἀθῆναι 1957».

21) Νικήτας Ἐπίσκοπος Δαδύβρων Παφλαγονίας (+ περὶ τὸ 890), ὁ ἐπικαλούμενος φιλόσοφος ῥήτωρ καὶ διδάσκαλος, ἦτο νεώτερος καὶ σύγχρονος τοῦ Ἱ. Φωτίου. Οἱ παλαιότεροι συγγραφεῖς τῆς ἱστορίας τῆς λογοτεχνίας θέτουσι τὸν Νικήταν εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ΙΒ΄. αἰῶνος. Ὀρθῶς τὸν χρόνον τῆς ἀκμῆς αὐτοῦ ὥρισε καὶ περὶ τῶν συγγραμμάτων ἐξηγήσεις ἔδωκεν ὁ J. Hergenröther, Photius I. 501 ἑξ. 645—649 καὶ ὁ Ἀ. Δημητρακόπουλος : «Ὀρθόδοξος Ἑλλὰς», σελ. 3 ἑξ.

Ἐκδόσεις : 20 λόγοι εἰς ἑορτὰς κατὰ τὰς παλαιοτέρας ἐκδόσεις τοῦ Fr. Combefis, ἰδίως ἐν τῷ Auctarium Novissimum 1. Paris 1672, σελ. 327—477, καὶ ἐν τῇ Ἑλλην. Πατρολ. Migne 105, στήλ. 16—488. Τὸ ἐγκώμιον εἰς Γρηγόριον τὸν Ναζιανζηνὸν μόνον λατινιστί. Τὸ ἑλληνικὸν αὐτοῦ κείμενον ἐν κώδικι Paris 133 saec. 11, σελ. 167—189. Ἄλλα ἐγκώμια ἐκτὸς τῶν ἐν τῷ περιγραφομένῳ ὡς ἄνω κώδικι, εἰς τοὺς ἐν καμίνῳ τρεῖς νέους, εἰς τοὺς μάρτυρας Στέφανον, Κοσμᾶν καὶ Δαμιανόν, εἰς τὸν Ἰωάννην Χρυσόστομον, Προκόπιον, Παντελεήμονα κ. ἄ. εἰς διάφορα χειρόγραφα, ἰδίως ἐν κώδικι Paris 1180 saec. 10. Ἱστορικὴν ἀξίαν ἔχει μόνον ὁ βίος Ἰγνατίου Πατριάρχου Κων)πόλεως.

Ο ΒΥΖΑΝΤΙΝΟΣ ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΑΡΚΟΥ ΕΝ ΒΕΝΕΤΙΑ

Ὁ ναὸς οὗτος ἐκτίσθη τὸ πρῶτον ὅταν οἱ Βενετοὶ ἔμποροι Μπουόνο Τεμοσίνο καὶ Ρούστικο, μετέφεραν κατὰ τὸ ἔτος 828 τὰ ἱερὰ λείψανα τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐξ Ἀλεξανδρείας εἰς Βενετίαν. Διὰ νὰ στεγάσῃ τὰ ἱερὰ ταῦτα λείψανα, τὰ ὁποῖα ἀπετέλεσαν τὸ παλλάδιον τῆς πόλεως καὶ ἐγγύησιν τοῦ μεγαλείου της, ὅπως ἐπίστευον οἱ Βενετοί, ὁ δόγης Ἰουστινιανὸς Παρτετζιάκο ἔκτισε ναόν, τὸν ὁποῖον συνεπλήρωσεν ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης. Τὰ ἱερὰ λείψανα ἦσαν κεκρυμμένα εἰς σημεῖον τοῦ ναοῦ γνωστὸν ὑπὸ τῶν ἑκάστοτε δογῶν καί τινων ἀξιωματούχων ἀνωτέρων μόνον. Ὅταν κατά τινα στάσιν, κατὰ τὸ ἔτος 976 ἀνετράπη ὁ δόγης Πέτρος Α΄., ὁ Καυδιάνο, ὁ ναὸς ὑπέστη σοβαρωτάτας βλάβας, τὸν ἀνεκαίνισε δὲ καὶ τὸν ἐξωραΐσεν ὁ Πέτρος Β΄. Ὀρσεόλο. Εἰς τὸν σημερινὸν Ἅγιον Μάρκον τὸν ἀνακαινισθέντα κατὰ τὸν ΙΒ΄ αἰῶνα ὑπὸ βυζαντινῶν εἰδικῶν καὶ διακοσμηθέντα μὲ πολυτέλειαν αὐτόχρημα ἀνατολικήν, ἐχρησιμοποιήθησαν ἐκ τῶν προηγουμένων δύο Ἁγίων Μάρκων κιονόκρανα καὶ λοιπὰ ὑλικά, τὰ ὁποῖα εἶναι καθαρᾶς βυζαντινῆς τέχνης. Ὁ ναὸς εἶναι ἐσωτερικῶς διακεκοσμημένος δι' ἀπαραμίλλων μωσαϊκῶν, τὰ ὁποῖα καλύπτουσιν ἐπιφάνειαν 4.240 τετρ. μέτρων. Τινὰ τῶν μωσαϊκῶν τούτων εἶναι τοῦ Ι΄ αἰῶνος καὶ ἄλλα τοῦ ΙΒ΄ καὶ ΙΓ΄, εἶναι δὲ [illegible] ἔργα βυζαντινῆς τέχνης. Ὑπεράνω τῆς κυρίας πύλης τοῦ ναοῦ ἐστήθησαν οἱ τέσσαρες ἐξ ἐπιχρύσου χαλκοῦ ἵπποι, οἵτινες θεωροῦνται ὡς ἔργον τοῦ Ἕλληνος γλύπτου Λυσίππου καὶ οἵτινες εἶναι ἀληθῆ ἀριστουργήματα. Οἱ ἵπποι οὗτοι πιθανῶς ἐκόσμουν τὴν ἁψῖδα τοῦ Νέρωνος ἐν Ρώμῃ, ὁ δὲ Μ. Κωνσταντῖνος μετέφερεν αὐτοὺς εἰς Κων)πολιν καὶ ἐκεῖθεν ὁ δόγης Δαίδολος εἰς Βενετίαν κατὰ τὴν ἅλωσιν τοῦ Βυζαντίου ὑπὸ τῶν Φράγκων. Μία ἐκ τῶν ἐκ χαλκοῦ θυρῶν τῆς εἰσόδου τοῦ ναοῦ, εἶναι βυζαντινῆς τέχνης τοῦ ΙΒ΄ αἰῶνος. Μεταξὺ τῶν ἀπειραρίθμων πολυτίμων ἀντικειμένων τοῦ Ἁγίου Μάρκου εἶναι καὶ ἡ pala d'oro, κόσμημα ἐκτελεσθέν, τῷ 1105 ἐν Κων)πόλει καὶ ἀποτελούμενον ἐκ πλακῶν ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐσμαλτωμένου ἀργύρου μετὰ πολυτίμων λίθων.

Περὶ τοῦ ναοῦ τούτου, Γάλλος εἰδικὸς γράφει τὰ ἑξῆς· «ἐπεσκέ-

φθην τὸν καθεδρικὸν ναὸν τοῦ Μιλάνου, διὰ τὸν ὁποῖον καυχῶνται οἱ Μιλανέζοι. Ἀπὸ ἀπόψεως ὅμως τέχνης δὲν ἔχει καμμίαν ἀξίαν. Τέχνην ἀπαράμιλλον, τέχνην ἀξίαν θαυμασμοῦ, ἔχει ὁ βυζαντινὸς ναὸς τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετίᾳ».

† Ὁ Εἰρηνουπόλεως ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ

Παροράματα.— Εἰς τὸ Β΄. τεῦχος τῆς «Ὀρθοδοξίας», (τόμ. ΛΒ΄ (1957) εἰς τὴν μελέτην μου «Περὶ Μπέϊογλου» ἐκ παραδρομῆς ἐγράφη ἔτος 1454 ἀντὶ τοῦ ἔτους 1461 καὶ περαιτέρω 1806 ἀντὶ τοῦ ἔτους 1606.

† ΑΘΗΝΑΓΟΡΑΣ

ΕΛΕΩ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ, ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΙΕΡΩ ΚΛΗΡΩ ΚΑΙ ΤΩ ΕΥΣΕΒΕΙ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ

ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ, ΕΛΕΟΣ
ΑΠΟ ΤΟΥ ΕΝ ΒΗΘΛΕΕΜ ΤΕΧΘΕΝΤΟΣ
ΣΩΤΗΡΟΣ ΙΗΣΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ.

Σήμερον ἡ Παρθένος τὸν Ὑπερούσιον τίκτει, καὶ ἡ γῆ τὸ σπήλαιον τῷ Ἀπροσίτῳ προσάγει. Ὁ ἀνέκφραστος Λόγος τοῦ Θεοῦ σήμερον ὑπερφυῶς ἐκφράζεται, ὁ Ἀόρατος ὁρᾶται, ὁ Ἀπερινόητος νοεῖται, ὁ Ἀκατάληπτος ἐν μέσῳ ἡμῶν παραγίνεται, καὶ μεθ' ἡμῶν συναναστρέφεται. Χριστὸς Γεννᾶται !

Γεννᾶται ὁ Μονογενὴς Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, ἵνα τὸν ἄνθρωπον πρὸς τὸν Πατέρα προσαγάγῃ. Γεννᾶται ὁ Προαιώνιος, ἵνα ἐπανασυνδέσῃ τὸ ἐφήμερον πρὸς τὸ αἰώνιον, ἵνα ἁγιάσῃ τὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου καὶ ἀποκαταστήσῃ καὶ πάλιν τὴν ἀγάπην καὶ τὴν ἐλπίδα αὐτοῦ πρὸς τὸν Θεόν. Ἔρχεται ὁ νέος Ἀδάμ, ἵνα τὸν παλαιὸν ἐπὶ τὴν ἀρχαίαν ἐπαναγάγῃ μακαριότητα.

Ἡ κτίσις τοίνυν πᾶσα σήμερον λαμπαδοφεγγεῖ καὶ ἀγάλλεται, οἱ Ἄγγελοι δὲ ἐν τοῖς οὐρανοῖς,καὶ οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τῆς γῆς, δοξολογοῦντες, ἐν συμφωνίᾳ ἀναμέλπουσι τὸν γλυκὺν ὕμνον τῆς ὑπὸ τοῦ Παναγάθου Θεοῦ δωρηθείσης καὶ πάλιν εἰρήνης Αὐτοῦ καὶ εὐδοκίας: «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνη, ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία» (Λουκ. 6' 14).

Τῆς παγκοίνου ἐπὶ τῷ συντελεσθέντι ὑπερφυεῖ τῆς ἐναν θρωπήσεως μυστηρίῳ χαρᾶς,σκιρτώσῃ καρδίᾳ, μετέχοντες καὶ ἡμεῖς, τέκνα ἡμῶν ἐν Κυρίῳ ἀγαπητὰ καὶ ἐπιπόθητα, τὴν ἱερὰν ταύτην στιγμήν, ἀποθώμεθα μὲν ἀπὸ τῶν ψυχῶν ἡμῶν πᾶν ταπεινὸν καὶ γήϊνον, πᾶσαν σκέψιν ἀναξίαν καὶ εὐτελῆ, καὶ πᾶσαν μέριμναν βιοτικήν, πρὸς τὰ ἄνω δὲ καὶ τὰ οὐράνια ἑαυτοὺς μεταρσιοῦντες, ἀναπέμψωμεν τὸν ἔνθερμον αἶνον ἡμῶν καὶ τὴν εὐχαριστίαν τῷ διὰ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν τὰ θαυμαστὰ καὶ ἐξαίσια ταῦτα καλοκαγάθως οἰκονομήσαντι καὶ ὑπερφυῶς ἐργασαμένῳ Θεῷ. Εἰς τοῦτο προτρέπεται ἡμᾶς καὶ ἡ Ἁγία Μήτηρ Ἐκκλησία, ἐν ἀγαλλιάσει ψάλλουσα : «Χριστὸς γεννᾶται, δοξάσατε. Χριστὸς ἐξ οὐρανῶν, ἀπαντήσατε. Χριστὸς ἐπὶ γῆς, ὑψώθητε.»

Καὶ ἁπτότερον δ' εἶτα τὸν πλοῦτον τῶν ἰδιαιτέρως σήμερον πληρούντων τὴν ψυχὴν ἡμῶν εὐσεβῶν καὶ εὐγνωμόνων πρὸς τὸν Θεὸν αἰσθημάτων ἐπιμαρτυροῦντες, προθυμηθῶμεν, ἵνα ἀσκήσωμεν ἕκαστος εὐρύτερον ἐπὶ τῇ ἐπιστάσῃ καὶ πάλιν ἁγίᾳ καὶ μεγάλῃ ταύτῃ τῆς εὐσεβείας ἡμῶν Ἑορτῇ τὸ καθῆκον τῆς πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπης καὶ ἀγαθῆς διαθέσεως. Εἶναι δὲ εἴπερ ποτὲ εὐρὺ τὸ πεδίον τῆς εὐποιίας σήμερον· ὁ κλαυθμὸς καὶ ἡ ὀδύνη, ἡ δυστυχία καὶ ἡ ἀθλιότης, εἶναι, ἀτυχῶς, πανταχοῦ φαινόμενα πρόχειρα καὶ συνήθη· πολλαὶ αἱ ἀνειμέναι χεῖρες καὶ πολλὰ τὰ παραλελυμένα γόνατα ἐκ τῶν ὑπὲρ δύναμιν δοκιμασιῶν καὶ ταλαιπωριῶν. Θὰ αἰσθανθῶσιν οὕτω πάντες μυχίως τὴν χαράν, ἣν δωρεῖται ἡ ἑορτὴ τῆς Γεννήσεως τοῦ Σωτῆρος, καὶ θὰ ἀντλήσωσι παραμυθίαν καὶ ἐνίσχυσιν ἐν τῇ δυσχερείᾳ καὶ ταῖς θλίψεσι τῆς ζωῆς.

Τέλος, ἐν θερμῇ πρὸς τὸν Γεννηθέντα Σωτῆρα Χριστὸν εὐχῇ καὶ ἱκεσίᾳ, δεηθῶμεν, ὅπως ἡ οὐρανόθεν ἐξαγγελθεῖσα εἰρήνη ἐπὶ τῆς γῆς κατισχύσῃ κατὰ τῆς ἔχθρας καὶ τοῦ μίσους καὶ τῆς διαιρέσεως ἐν αὐτῇ, παύσῃ δὲ καὶ ἡ τῶν ἐθνῶν καὶ τῶν λαῶν συνοχὴ καὶ ἀπορία, ἥν, ὡς μὴ

ὄφελεν, ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἐνισχύουσι καὶ ἐντείνουσιν αἱ προϊοῦσαι ἔκτακτοι καὶ ἀσυνήθεις πρόοδοι τῆς συγχρόνου ἐπιστημονικῆς τέχνης, ἐξ ἐνδιαφέροντος ἥκιστα ἐπαινετοῦ τεινούσης τὴν φορὰν ταύτην εἰς κατάκτησιν τοῦ ὑπεργείου χώρου· δεηθῶμεν ὅπως τὸ φῶς, ὅπερ ἀνέτειλε τῷ κόσμῳ ἡ Γέννησις τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ, τὸ φῶς τὸ τῆς γνώσεως, διαλύσῃ μὲν καὶ σκορπίσῃ τὸ ἀνὰ τὸν κόσμον σκότος καὶ τὴν ἀχλὺν τῆς κακίας, ἐπιφαύσῃ δὲ σελαγίζον καὶ σῷζον εἰς πᾶσαν τὴν γῆν.

Ἐπὶ τούτοις, προσαγορεύοντες πατρικῶς πάντας ἐπὶ ταῖς ἁγίαις καὶ χαρμοσύνοις Ἑορταῖς, ἐπευχόμεθα, ὅπως ὁ Κύριος ταύτας μὲν δῷ ὑμῖν διελθεῖν ἐν ὑγείᾳ καὶ πνευματικῇ χαρᾷ καὶ εὐφροσύνῃ, δωρήσηται δὲ καὶ τὸν ἐπιτέλλοντα νέον τῆς χρηστότητος Αὐτοῦ ἐνιαυτὸν ὑμῖν, τοῖς οἴκοις ὑμῶν, τῇ προσφιλεῖ ἡμῶν Χώρᾳ καὶ παντὶ τῷ κόσμῳ φορὸν εὐημερίας, εὐτυχίας καὶ γαλήνης.

Ἡ χάρις τοῦ κατὰ σάρκα Γεννηθέντος Κυρίου καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ σὺν τῇ παρ' ἡμῶν εὐλογίᾳ εἴη μετὰ πάντων ὑμῶν.

Χριστούγεννα τοῦ 1957

† Ὁ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

διάπυρος πρὸς Θεὸν εὐχέτης πάντων ὑμῶν.

ΙΕΡΑ ΘΕΟΛΟΓΙΚΗ ΣΧΟΛΗ ΧΑΛΚΗΣ

ΕΝΑΡΞΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Τὴν Δευτέραν, 30ὴν Ὀκτωβρίου, ἐγένετο ἡ ἔναρξις τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους.

Παρέστησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Πριγκηπονήσων κ. Δωρόθεος, Πρόεδρος, Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος, Ἐφοροταμίας, Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος, Μέλος τῆς Ἐφορίας τῆς Σχολῆς, ὁ Σχολάρχης Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος, οἱ Καθηγηταὶ αὐτῆς, οἱ Ἱεροσπουδασταί, ὁ Ἐπίτροπος τοῦ Παναγίου Τάφου, Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Ἰωάννης, ὁ Ἰατρὸς κ. Φίλ. Ἐβρενιάδης, ἐκ Παρισίων.

Ὀλίγον πρὸ τῆς τελετῆς, ἐγένετο ἐν τοῖς προπυλαίοις τῆς Σχολῆς, ἡ ἔπαρσις τῆς Σημαίας, ψαλλομένου τοῦ Ὕμνου τῆς Ἀνεξαρτησίας ἐν χορῷ ὑπὸ τῶν Μαθητῶν.

Τῆς εἰθισμένης Ἱεροτελεστίας ἐν τῷ Μεγάλῳ Συνοδικῷ, προέστη ἡ Α. Σ. ὁ Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας, συμπαραστατούμενος ὑπὸ τελειοφοίτων Κληρικῶν Ἱεροσπουδαστῶν.

Ἔψαλεν ἡ Χορῳδία τῆς Σχολῆς.

Ὁ Ἅγιος Σχολάρχης ἐξεφώνησε τὸν ἐναρκτήριον λόγον. Ἀφοῦ ἐξέφρασε τὴν εὐγνωμοσύνην τῆς Σχολῆς πρὸς τὴν Κυβέρνησίν μας καὶ τὴν Ἐκκλησίαν, συνεχάρη τὸ Καθηγητικὸν Σῶμα διὰ τὸ ὑψηλὸν ἔργον, ὅπερ ἐπιτελεῖ, ηὐχήθη εἰς τοὺς μαθητὰς τὴν ἀπὸ Θεοῦ ἐνίσχυσιν καὶ εὐλογίαν πρὸς δόκιμον συνέχισιν τῆς μαθητίας καὶ ἀποφοίτησιν αὐτῶν, καὶ ἀνέπτυξεν εἶτα τὴν ἐσωτερικὴν διττὴν ἀντινομίαν, ἐν τῇ συγχρόνῳ ἀθεΐᾳ, ὅπως αὕτη ἐμφανίζεται εἰς τὸν σύγχρονον διαλεκτικὸν ὑλισμὸν καὶ τὸν ἀρνητικὸν ὑπαρξισμόν.

Ὁ Ἐλλογ. Καθηγητὴς κ. Βασίλειος Ἀναγνωστόπουλος, ἀνέγνωσε τὴν βαθμολογίαν ἑκάστου μαθητοῦ τοῦ παρελθόντος ἔτους.

Τὴν τελετὴν ἐπεσφράγισεν ὁ Σεβ. Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας, εὐχηθεὶς ὅπως τὸ νέον σχολικὸν ἔτος ἀποβῇ καρποφόρον ἐπὶ διδάσκοντας καὶ διδασκομένους.

Ἐν τέλει οἱ μαθηταὶ κατὰ σειρὰν ἠσπάσθησαν τὴν χεῖρα τοῦ Σεβασμιωτάτου Προέδρου καὶ τῶν λοιπῶν Ἐφόρων τῆς Σχολῆς καὶ εἰσῆλθον εἰς τὰς παραδόσεις.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ — ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ 1957

Ἀνακαίνισις Ἱ. Ναῶν.

Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, συνεκροτήθη, τῇ 7ῃ Δεκεμβρίου, ἐν τῷ Πατριαρχείῳ, σύσκεψις μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶ, Αἴνου κ. Γερμανοῦ, Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου, τοῦ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου κ. Αἰμιλιανοῦ, τῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς ἀνακαινίσεως τῶν Ἱ. Ναῶν κ.κ. Γεωργίου Παπαδοπούλου καὶ Δημοσθένους Γιαγτζόγλου καὶ τοῦ Ἀρχιτέκτονος κ. Χρήστου Ἰωαννίδου, εἰς ἀνασκόπησιν τῆς προόδου τῶν σχετικῶν ἐργασιῶν.

Κατ' αὐτήν, ἀπὸ μέρους τοῦ Σεβ. Προέδρου καὶ τῶν λοιπῶν μελῶν τῆς Ἐπιτροπῆς καὶ τοῦ Ἀρχιτέκτονος ἀνεπτύχθησαν, ἐν λεπτομερείᾳ, ἡ μέχρι σήμερον γενομένη ἐργασία, αἱ δυσκολίαι ἃς συναντᾷ αὕτη, καὶ ἡ προοπτικὴ διὰ τὴν περαιτέρω συνέχειαν αὐτῆς, τοῦθ' ὅπερ δημιουργεῖ τὴν βεβαιότητα ὅτι ἐντὸς χρονικοῦ τινος διαστήματος καὶ συγκεκριμένως, κατὰ τὸ προσεχὲς ἔτος, τὸ ὅλον ἔργον θὰ ἔχῃ συμπληρωθῇ καὶ διὰ τὰς ἐκ θεμελίων ἀνακαινισθησομένας Ἐκκλησίας.

Πατριαρχικὴ ἐπίσκεψις.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνοδευομένη ὑπὸ τοῦ Ἐντιμ. Ἄρχοντος Μ. Ρήτορος κ. Βλαδ. Μιρμίρογλου, τοῦ Πανοσιολ. Διακόνου τῆς Σειρᾶς κ. Εὐαγγέλου καὶ τοῦ Ἀρχ. κλητῆρος, ἐπεσκέφθη τὴν Δευτέραν, 14ην τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου τὸν Ἐξοχ. Νομάρχην τῆς Πόλεως ἡμῶν Δρα Φαχρετὶν Κερὶμ Γκιοκάϋ πρὸς τὸν σκοπὸν ὅπως χαιρετίσῃ αὐτὸν ἐπὶ τῇ αἰσίᾳ ἐξ Εὐρώπης ἐπανόδῳ αὐτοῦ.

Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι ἀπεδόθησαν κατά τε τὴν μετάβασιν καὶ τὴν ἀναχώρησιν Αὐτῆς αἱ προσήκουσαι τιμαί.

Χειροτονία τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν πάσῃ μεγαλοπρεπείᾳ ἐγένετο ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, τῇ Κυριακῇ, 22ᾳ Δεκεμβρίου, ἡ εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ νέου Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου Πανοσ. Διακόνου κ. Συμεὼν Ἀμαρυλλίου.

Τὴν χειροτονίαν ἐτέλεσεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς μετὰ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Λαοδικείας κ. Μαξίμου καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου, συμπαραστατουμένου ὑπὸ τῶν Πανοσιολ. Μ. Ἐκκλησιάρχου κ. Γερασίμου καὶ Ἀρχιμ. κ. Φιλαρέτου, διακονούντων δὲ τῶν Πανοσιολ. Ὑπογραμματέως κ. Γαβριὴλ καὶ Τριτεύοντος κ. Ἀγαπίου.

Ἐν τῷ Ἱ. Βήματι παρέστησαν

συμπροσευχόμενοι ἡ Α. Θ. Παναγιότης, οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Κυδωνιῶν κ. Ἀγαθάγγελος καὶ Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος, ὁ Σχολάρχης τῆς Ἱ. Θεολ. Σχολῆς, Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Μάξιμος, οἱ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἰωάννης, Ἔξαρχος τοῦ Παναγίου Τάφου ἐνταῦθα, κ. Κωνσταντῖνος Πλακωτάρης, Ἱ. Προϊστάμενος Πριγκήπου καὶ ὁ Ἀρχιδιάκονος τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Πριγκηποννήσων κ. Καλλίνικος. Ἔψαλον δὲ οἱ Πατριαρχικοὶ Χοροί.

Ἐν τῷ Σολέᾳ παρέστησαν οἱ Ἐντιμ. Γ. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Ἄγις Καψαμπέλης, Πρόξενος αὐτῆς κ. Εὐστάθιος Λογάκος, κ. Μπροσσὰρ Γεν. Γραμματεὺς τοῦ Γαλλ. Προξενείου ἐνταῦθα, ἐκ μέρους τοῦ Γάλλου Προξένου, οἱ Ἄρχοντες Ὀφφικιάλοι Μ. Χαρτουλάριος κ. Ἀ. Μόσχος, Μ. Ρεφερενδάριος κ. Γεώργιος Χόλλεμπαχ, Μ. Πρωτονοτάριος κ. Ἐμμαν. Φωτιάδης, ὁ Νομικὸς Σύμβουλος κ. Καλούδης Λάσκαρις, Καθηγηταὶ τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς καὶ τῶν Γυμνασίων, οἱ οἰκεῖοι, οἱ φίλοι τοῦ χειροτονηθέντος, Ἀντιπροσωπεῖαι τῆς Ἐφοροεπιτροπῆς, τοῦ Μορφωτικοῦ Συνδέσμου καὶ τῆς Φιλοπτώχου Ἀδελφότητος Πριγκήπου, τῆς Ἀδελφότητος Χάλκης καὶ μέγα πλῆθος εὐσεβοῦς Ἐκκλησιάσματος.

Εἰς τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ὁ χειροτονηθεὶς διένειμεν εἰς τὸ ἐκκλησίασμα τὸ ἀντίδωρον καὶ ἐδέχθη τὰ συγχαρητήρια αὐτοῦ.

Κατὰ τὴν ἐπακολουθήσασαν δεξίωσιν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη τὸν νεοχειροτονηθέντα καὶ ἀνέλυσε τὴν ἀξίαν τῆς οἰκουμενικότητος, τὴν σημασίαν τοῦ Γραφείου τῆς Ἱ. Συνόδου, δι' οὗ τὸ Οἰκουμενικὸν Πατριαρχεῖον ἐπικοινωνεῖ μεθ' ὅλων τῶν ἁπανταχοῦ γῆς Ἀρχιερέων καὶ τέκνων τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας, μετὰ τῶν λοιπῶν Ὀρθοδόξων Πατριαρχείων καὶ Αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν καὶ τῶν ἄλλων Ἐκκλησιῶν τοῦ Χριστοῦ, ἐξῆρε τὴν φιλοπονίαν τοῦ νεωστὶ διορισθέντος Ἀρχιγραμματέως, ηὐχαρίσησε τὸν προκάτοχον ἐκείνου Σεβ. Μητροπολίτην Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβον καὶ πάντας τοὺς προσελθόντας εἰς τὴν χειροτονίαν καὶ ἐν τέλει ἀνήγγειλεν ὅτι κατὰ τὴν Θείαν Λειτουργίαν τῶν Χριστουγέννων θὰ ἀπονεμηθῇ τῷ χειροτονηθέντι εἰς Πρεσβύτερον τὸ ὀφφίκιον τοῦ Ἀρχιμανδρίτου.

Οὗτος ηὐχαρίστησε τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας καὶ ἅπαντας τοὺς παρευρεθέντας ἐν τῇ τελετῇ ταύτῃ.

Τὴν μεσημβρίαν εἰς τὴν παρατεθεῖσαν τράπεζαν Πατριαρχικήν, παρεκάθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται, ὁ Μέγ. Πρωτοσύγκελλος, ὁ Ἀρχιγραμματεύς, ὁ Μέγ. Ἐκκλησιάρχης, ὁ Γυμνασιάρχης κ. Ἀλέξανδρος Ἰατρόπουλος καὶ ὁ Καθηγητὴς κ. Γ. Ζαχαριάδης.

Αἱ ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις.

Ἡ εἰς Ἀρχιμανδρίτην χειροθεσία τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου.

Ἐν κατανύξει καὶ ἱερᾷ μεγαλοπρεπείᾳ διεξήχθησαν καὶ κατὰ τὸ παρὸν ἔτος ἐν τοῖς Πατριαρχείοις αἱ ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις ἱεραὶ ἀκολουθίαι καὶ τελεταί. Προεξῆρχεν αὐτῶν ἡ Α. Θ. Παναγιότης, χοροστατήσασα μὲν κατὰ τὴν παραμονήν, καθ' ἣν ἐψάλησαν αἱ ἀκολουθίαι τῶν Μεγάλων Ὡρῶν καὶ τοῦ Ἑσπερινοῦ μετὰ τῆς Θ. Λειτουργίας τοῦ Μ. Βασιλείου, τελέσασα δὲ τὴν κυρίαν τῇ

μέραν τῆς ἑορτῆς τῆς τοῦ Χριστοῦ Γεννήσεως τὴν Θ. Λειτουργίαν, συλλειτουργοὺς ἔχουσα τοὺς Σεβ. Μητροπολίτας Αἴνου κ. Γερμανόν, Προικοννήσου κ. Φιλόθεον, Χαλδίας κ. Κύριλλον, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομον καὶ Λαοδικείας κ. Μάξιμον.

Τὴν ἐπὶ τῇ ἑορτῇ Πατριαρχικὴν Ἀπόδειξιν, καταχωριζομένην ἐν τῷ παρόντι τεύχει, ἀνέγνω ἀπὸ τοῦ Ἱ. Ἄμβωνος ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Συμεών.

Παρέστησαν συμπροσευχόμενοι οἱ Ἐντιμ. κ.κ. Ἄγις Καψαμπέλης, Γεν. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐνταῦθα μετὰ τῆς Εὐγενεστ. μητρὸς καὶ τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ, Εὐστάθιος Λαγάκος Πρόξενος αὐτῆς, οἱ Ἐντιμ. Βουλευταὶ τῆς Πόλεως ἡμῶν κ.κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος καὶ Χρῆστος Ἰωαννίδης, οἱ Ἐντιμ. Ὀφφικιάλοι Ἄρχοντες Μ. Ρήτωρ κ. Βλ. Μπαγίρογλου, Μ. Χαρτοφύλαξ κ. Ἀχιλλεὺς Μόσχος, Μ. Ρεφερενδάριος κ. Γεώργιος Χόλλεμπαχ, ὁ ἐν Ἀγκύρᾳ Στρατιωτικὸς Ἀκόλουθος τῆς Ἑλλάδος Ἀντισυνταγματάρχης κ. Ἀνάργυρος Μπάλλας μετὰ τῆς Εὐγεν. συζύγου αὐτοῦ, ὁ κ. Ἀλέξανδρος Ἰατρόπουλος, Γυμνασιάρχης τοῦ Ἰωακειμείου Παρθεναγωγείου, πλεῖστοι Καθηγηταὶ καὶ πλῆθος εὐσεβοῦς ἐκκλησιάσματος.

Περὶ τὸ τέλος τῆς Θ. Λειτουργίας ἐγένετο ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἡ εἰς Ἀρχιμανδρίτην τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας χειροθεσία τοῦ νέου Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱ. Συνόδου Πανοσιολ. Ἱερομονάχου κ. Συμεὼν Ἀμαρυλλίου.

Πατριαρχικαὶ εὐχαὶ καὶ συγχαρητήρια.

— Ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ τῆς Α. Ἐξοχότητος τοῦ Δρος Ἀδενάουερ, Προέδρου τῆς Γερμανικῆς Κυβερνήσεως, σεπτῇ ἐντολῇ ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μεταβὰς εἰς τὸ ἐνταῦθα Γερμανικὸν Προξενεῖον, διεβίβασε τῷ κ. Χέλμουτ Νόακ, Προξένῳ τῆς Γερμανίας, τὰς Πατριαρχικὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς καὶ προσρήσεις.

Ὁ κ. Πρόξενος συγκεκινημένος διὰ τὰς Πατριαρχικὰς ταύτας ἐκδηλώσεις, παρεκάλεσεν, ὅπως ὑποβληθῶσι τῇ Α. Θ. Παναγιότητι, τὰ βαθύτατα σέβη καὶ αἱ εὐγνώμονες εὐχαριστίαι αὐτοῦ, προσεπιδηλώσας, ὅτι τὰ τῆς ἐπισκέψεως ταύτης, θέλει διαβιβάσει καταλλήλως εἰς τὴν Α. Ἐξοχότητα, τὸν Πρόεδρον τῆς Γερμανίας.

— Ὁ Ἐντιμ. κ. Ἰωάννης Χατζῆ — Θωμᾶς, Γ. Πρόξενος τοῦ Λιβάνου, μετατεθεὶς εἰς τὸ Γ. Προξενεῖον τῆς Σάο Πάουλο τῆς Βραζιλίας, ἀνεχώρησε μετὰ τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, ἀεροπορικῶς ἐκ τῆς Πόλεως ἡμῶν τὴν 30ὴν Νοεμβρίου.

Ἡ αὐτοῦ Ἐντιμότης πρὸ τῆς ἀναχωρήσεως αὐτῆς, ὑπέβαλε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τὰ σέβη αὐτῆς καὶ ἐξητήσατο τὰς ἐπὶ τῷ γεγονότι τούτῳ Πατριαρχικὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας.

Σεπτῇ ἐντολῇ ὁ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μεταβὰς τὴν 30ὴν τ. μ. εἰς τὸ ἐνταῦθα Γ. Προξενεῖον τοῦ Λιβάνου, διεβίβασεν εἰς τὸν Ἐντιμ κ. Ἰωάννην Χατζῆ — Θωμᾶν καὶ τὴν Εὐγενεστ. σύζυγον αὐτοῦ τὰς ἁγίας Πατριαρχικὰς εὐχάς, εὐχηθεὶς κατευόδιον καὶ εὐδόκιμον σταδιοδρομίαν ἐν τῇ νέᾳ του θέσει.

Συγκεκινημένοι διὰ τὴν Πατριαρχικὴν ταύτην ἐκδήλωσιν ὁ κ. καὶ ἡ κ. Χατζῆ — Θωμᾶ παρεκάλεσαν, ὅπως διαβιβασθῶσι τὰ ἑαυτῶν σεβάσματα τῇ Α.Θ.Παναγιότητι δι' ἔτυχον Πατριαρχικὴν ἀγάπην κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἐνταῦθα παραμονῆς αὐτῶν.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια.

Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ βασ.λέως τῆς Νορβηγίας Χάκωνος τοῦ Ζ΄., ἐπισυμβάντι τῇ 21ῃ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου, ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος μεταβάς, σεπτῇ ἐντολῇ, ἐν συνοδείᾳ τοῦ κ. Νικ. Σαρρῆ, δικηγόρου τῶν Πατριαρχείων, εἰς τὸ ἐνταῦθα Προξενεῖον τῆς Νορβηγίας, διηρμήνευσεν εἰς τὸν Ἐντιμ. κ. Κέναν Σέσμπες, Γ. Πρόξενον, τὴν συμπάθειαν καὶ τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος μετὰ τῆς παρακλήσεως ὅπως διαβιβασθῶσι ταῦτα εἰς τὸν βασιλικὸν Οἶκον τῆς Νορβηγίας.

Ἡ Α. Ἐντιμότης ἐν συγκινήσει, ἐδέχθη τὴν Πατριαρχικὴν ταύτην ἐκδήλωσιν καὶ παρεκάλεσεν ὅπως ὑποβληθῶσι τῇ Α. Θ. Παναγιότητι αἱ εὐχαριστίαι καὶ τὰ σεβάσματα αὐτῆς, προσεπιδηλώσασα ὅτι εὐχαρίστως θέλει γίνῃ διερμηνεὺς τῶν Πατριαρχικῶν συλλυπητηρίων εἰς τὸν ἐν Ἀγκύρᾳ Πρεσβευτὴν τῆς Χώρας αὐτῆς καὶ εἰς τὸν βασιλικὸν Οἶκον.

Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων, ἀφίχθη ἀτμοπλοϊκῶς, τῇ 29ῃ Ὀκτωβρίου προερχόμενος ἐκ τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ὑπεδέχθη τὴν Α. Σεβασμιότητα ὁ Πανοσ. Μ. Ἀρχιδιάκονος κ. Γεώργιος.

Ἡ Α. Σεβασμιότης προκειμένου ἵνα προστῇ τῶν Ἱ. Ἀκολουθιῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτῆς ἀνεχώρησε τὴν Τετάρτην, 18ην Δεκεμβρίου, ἀτμοπλοϊκῶς, εἰς Ἴμβρον, προπεμφθεῖσα ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Ὑπογραμματέως κ. Γαβριήλ.

Μητροπολίτης Μελίτης.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Μελίτης κ. Ἰάκωβος, μόνιμος Ἀντιπρόσωπος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου παρὰ τῷ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν, ἐν Γενεύῃ, προερχόμενος ἐξ αὐτῆς, ἀφίκετο εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν, τὴν 17ην Ὀκτωβρίου.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑπηντήθη ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος, ἐλθὼν δὲ κατ' εὐθεῖαν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐν οἷς καὶ φιλοξενεῖται, ὑπέβαλε τὰ σέβη αὐτοῦ τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

Κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τοῦ Σαββάτου, 19ῃ Ὀκτωβρίου, ἡ Α. Σεβασμιότης ἐχοροστάτησε ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, τὴν δ' ἐπομένην, Κυριακήν, ἐτέλεσεν ἐν αὐτῷ τὴν Θ. Λειτουργίαν,κηρύξασα ἅμα καὶ Θ. λόγον.

Ἡ Α. Σεβ. ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν ἀεροπορικῶς, τῇ 14ῃ Νοεμβρίου ἐπιστρέφουσα εἰς τὴν ἐν Γενεύῃ θέσιν αὐτῆς.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος προεπέμφθη ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος κ. Γαβριήλ.

Ἐπὶ τῇ ἐπετείῳ τοῦ θανάτου τοῦ Ἀτατούρκ.

Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς 19ης ἐπετείου ἀπὸ τοῦ θανάτου τοῦ αἰωνίου Ἀρχηγοῦ τῆς προσφιλοῦς ἡμῶν Πατρίδος Τουρκίας Κεμὰλ Ἀτατούρκ, ἡ Ἐθνικὴ Φοιτητικὴ Ἕνωσις ἐν τῇ ἕδρᾳ αὐτῆς διωργάνωσεν ἔκθεσιν φωτογραφιῶν ἀναφερομένων εἰς τὴν ὅλην ζωὴν καὶ τὸ ἔργον τοῦ μεγάλου Ἀνδρός.

Εἰς τὴν εἴσοδον τῆς ἕδρας ὑπῆρχε προτομὴ τοῦ Ἀτατούρκ, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἔκαιε πυρσὸς καὶ πέριξ αὐτῆς ἵσταντο εἰς στάσιν τιμητικῆς

προσοχῆς, πρόσκοποι καὶ φοιτηταί.

Κατὰ τὴν τελετὴν παρέστη ὁ Ἐξοχ. Νομάρχης κ. Φ. Κ. Γκιοκάϋ, ὅστις δι' ὀλίγων ἀναφερθεὶς εἰς τὴν ζωὴν τοῦ μεγάλου Τέκνου τοῦ Τουρκικοῦ Ἔθνους ἐξῆρε τὴν δρᾶσιν καὶ τὸ ἔργον αὐτοῦ, καὶ ἐν συνεχείᾳ συνεχάρη τὴν φοιτητικὴν ἕνωσιν διὰ τὴν εὐγενῆ αὐτῆς πρωτοβουλίαν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, προσκληθεῖσα δι' ἐπισήμου γράμματος τοῦ Συνδέσμου, ἀντεπροσωπεύθη κατὰ τὴν τελετὴν ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου, διαβιβάσαντος τὰς Πατριαρχικὰς συγχαρητηρίους εὐχὰς καὶ προσρήσεις.

Ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Ἡ Α. Ἐξοχότης ὁ Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν Ἀγκύρᾳ, κ. Γεώργιος Πεσματζόγλου, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Ἐντιμ. κ. Ἄγιδος Καψαμπέλη, Γεν. Προξένου ἐνταῦθα, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τῇ 5ῃ Νοεμβρίου, γενόμενος δεκτὸς μετὰ τῶν ὑπὸ τοῦ Πρωτοκόλλου προβλεπομένων τιμῶν, παρὰ δὲ τοῦ Πατριάρχου μετ' ἐγκαρδιότητος πολλῆς. Τὴν μεσημβρίαν ἀμφότεροι παρεκάθησαν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν.

Ἐκπρόσωπος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Τῇ 17ῃ τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου ἀφίκετο ἐνταῦθα ὁ Αἰδεσιμ. κ. Ραϋμόνδος Μάξγουελλ, ἐκπρόσωπος τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὅν, ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐχαιρέτησεν ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ ὁ Πανοσ. Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Γαβριήλ.

Ἡ Α. Αἰδεσιμολογιότης προσελθοῦσα εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Θ. Παναγιότητα καὶ ὑπέβαλε τὰ σεβάσματα αὐτῆς, τὴν δὲ μεσημβρίαν παρεκάθησεν εἰς τὴν Πατριαρχικὴν τράπεζαν.

Τὴν 21ην τοῦ αὐτοῦ μηνός, ἀνεχώρησεν ἀεροπορικῶς, διὰ Μ. Ἀνατολήν, προπεμφθεῖσα ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐν τῷ ἀεροδρομίῳ, ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος κ. Γαβριήλ.

Ἐκπρόσωποι τῆς ἐν Ἀμερικῇ Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Προερχόμενος ἐκ τῆς Ἄπω Ἀνατολῆς καὶ τῶν Ἰνδιῶν, ἀφίκετο εἰς τὴν Πόλιν ἡμῶν, τὴν 23ην Νοεμβρίου, Σάββατον, ὁ Σεβ. Ἐπίσκοπος κ. Γ. Μπρούμλεϋ Ὄξναμ, ἀρχηγὸς τῆς ἐν Ἀμερικῇ Μεθοδιστικῆς Ἐκκλησίας, συνοδευόμενος ὑπὸ τῆς Εὐγεν. συζύγου αὐτοῦ Ροὺθ καὶ τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Ἁγίου Φραγκίσκου τῆς αὐτῆς Ἐκκλησίας κ. Γεράλδου Κένεντυ μετὰ τῆς Εὐγεν. συζύγου αὐτοῦ Μαρίας.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ὑπεδέχθη αὐτοὺς ὁ Πανοσιολ. Δευτερεύων.

Τὴν δ' ἐπομένην, 24ην τοῦ μηνός, Κυριακήν, πάντες οἱ ἀνωτέρω συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, εἰς τὴν Κεντρ. Εἴσοδον τῶν ὁποίων ἀνέμενεν αὐτοὺς ὁ Πανοσ. Μ. Πρωτοσύγκελλος, καὶ ὡδήγησεν εἰς τὸν ἱ. Ναόν, ἔνθα παρηκολούθησαν, ἀπὸ τῶν Ἡγεμονικῶν στασιδίων, τὴν Θ. Λειτουργίαν χοροστατοῦντος τοῦ Πατριάρχου.

Μετὰ τὴν ἀπόλυσιν, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη τοὺς ὡς ἄνω ξένους εἰς τὸ Πατριαρχικὸν Γραφεῖον μετὰ πολλῆς τῆς χαρᾶς καὶ ἔσχεν ἐγκάρδι-

αν συνομιλίαν ἐπὶ διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων.

Τὴν μεσημβρίαν ὁ Πατριάρχης παρέθηκε πρὸς τιμὴν τῶν δύο Ἐπισκόπων γεῦμα.

Τῇ 25ῃ ἰδίου, συνοδείᾳ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας, μετέβησαν οἱ ὑψηλοὶ ξένοι εἰς τὴν Ἱ. Θεολογικὴν Σχολὴν Χάλκης καὶ τὴν 26ην τοῦ ἰδίου ἀνεχώρησαν δι' Ἀθήνας, προπεμφθέντες ὑπὸ τοῦ Πανοσ. Δευτερεύοντος.

Πάστωρ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Προερχόμενοι ἐκ Βερολίνου ἀφίκοντο ἐνταῦθα ὁ Αἰδεσιμ. Ἰωάννης Ράτκε, Πάστωρ τῆς ἐν Γερμανίᾳ Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, οἵτινες, συνοδευόμενοι ὑπὸ τοῦ Αἰδεσ. κ. Χέρμαν Χέμπερλε, Πάστορος τῆς ἐνταῦθα Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας καὶ τοῦ κ. Κ. Καλλινίκου, Καθηγητοῦ τῆς Ἱερᾶς ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς, προσῆλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ ἐπεσκέφθησαν τὴν Α. Θ. Παναγιότητα, τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ.

Οἱ Ὁμογενεῖς Βουλευταὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα.

Οἱ ἐκλεγέντες Ὁμογενεῖς Βουλευταὶ Σταμπούλ, Ἐντιμ. κ.κ. Ἀλέξανδρος Χατζόπουλος καὶ Χρῆστος Ἰωαννίδης προσελθόντες εἰς τὰ Πατριαρχεῖα, τῇ 30ῇ Ὀκτωβρίου, ἐξῃτήσαντο τὰς εὐχὰς καὶ εὐλογίας τῆς Α. Θ. Παναγιότητος ἐπὶ τῇ ἐκλογῇ αὐτῶν.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐδέχθη αὐτοὺς μετ' ἰδιαζούσης χαρᾶς καὶ ηὐχήθη αὐτοῖς πᾶσαν ἄνωθεν ἐνίσχυσιν ἐν τῇ ὑψηλῇ αὐτῶν ἀποστολῇ.

Μεταθέσεις Ἱερέων.

Τοῦ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Παγκρατίου Γούναρη, Ἱ. Προϊσταμένου τῆς Κοινότητος Ξηροκρήνης, κατόπιν σχετικῆς αἰτήσεως αὐτοῦ, τεθέντος ὑπὸ σύνταξιν, εἰς τὴν ὡς ἄνω θέσιν διωρίσθη Προϊστάμενος, ὑπὸ τύπον προσωρινότητος, ὁ Αἰδεσ. Οἰκονόμος κ. Ἀντώνιος Καπραμαδάκης.

Θεῖον κήρυγμα.

Κατὰ τὰς Κυριακὰς τῆς Νηστείας τῶν Χριστουγέννων ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ τὸν θ. λόγον ἐκήρυξαν:

Τῇ Κυριακῇ, 17ῃ Νοεμβρίου, ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Φιλάρετος, τῇ Κυριακῇ 24ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ὁ Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἀνδρέας Παντολέων, Διευθυντὴς τοῦ Γυμνασιακοῦ τμήματος τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης, τῇ Κυριακῇ, 1ῃ Δεκεμβρίου ὁ Πανοσιολ. Διάκονος τῆς Σειρᾶς κ. Εὐάγγελος, τῇ Κυριακῇ 8ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ὁ Πανοσιολ. Τριτεύων κ. Ἀγάπιος καὶ τῇ Κυριακῇ 15ῃ τοῦ αὐτοῦ μηνός, ὁ Πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου κ. Γαβριήλ.

— Ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς τῆς Ἁγιωτάτης Ἀρχιεπισκοπῆς, τὸ θεῖον κήρυγμα ἐγένετο ὑπὸ τῶν ἐν αὐτοῖς ἱερουργησάντων Ἀρχιερέων, τῶν Ἀρχιερατικῶς Προϊσταμένων καὶ τῶν Θεολόγων ἢ ἐχόντων τὸ δικαίωμα τοῦ κηρύττειν τὸν θεῖον λόγον Ἱερατικῶς Προϊσταμένων καὶ τῶν τακτικῶν Ἱεροκηρύκων αὐτῶν.

Ὁ Σύνδεσμος Βοηθείας Γηροκομουμένων.

Τὴν Κυριακήν, 17ην Δεκεμβρίου, ἑώρτασε τὴν ἑνδεκάτην ἐπέτειον ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτοῦ.

Ἐπὶ τούτῳ, ἐν τῷ Ἱ. Ναῷ τῆς Ἁ-

γίας Τριάδος Σταυροδρομίου ἐτελέσθη ἡ καθιερωμένη Θ. Λειτουργία, ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτωνος, ὃς κατὰ τὴν ἀρτοκλασίαν ἐδεήθη ὑπὲρ ὑγείας τῶν μελῶν τοῦ Συνδέσμου καὶ ἐκήρυξε τὸν θ. λόγον.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος παρέστη συμπροσευχόμενος ὁ Πανοσιολ. Δευτερεύων κ. Γαβριήλ, ὅστις διεβίβασεν εἰς τὰ μέλη τοῦ Διοικητικοῦ Συμβουλίου τοῦ Συνδέσμου τὰς Πατριαρχικὰς εὐχάς.

Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον.

Ἡ Α. Μακαριότης ὁ Πατριάρχης τῶν Ἀρμενίων κ. Καρεκὶν Χατζαντουριάν, ἀνεχώρησεν εἰς Μαδρίτην ἀεροπορικῶς, τῇ 29η Σεπτεμβρίου, συνοδείᾳ τοῦ ἰδιαιτέρου αὐτοῦ Γραμματέως.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος, ἐπεσκέφθη τὴν Α. Μακαριότητα τὴν προτεραίαν τοῦ ταξειδίου, ὁ Πανοσιολ. Μ. Ἀρχιδιάκονος καὶ ηὐχήθη Αὐτῇ καλὸν κατευόδιον.

Ἡ Α. Μακαριότης ηὐχαρίστησε τὸν Μ. Ἀρχιδιάκονον καὶ παρεκάλεσεν ὅπως διαβιβάσῃ τοὺς ἀδελφικοὺς αὐτῆς ἀσπασμοὺς τῇ Α. Θ. Παναγιότητι.

Ἡ Α. Μακαριότης ἐκ τοῦ ὡς ἄνω ταξειδίου Αὐτῆς ἐπανέκαμψεν ἐνταῦθα ἀεροπορικῶς, τῇ 10η Ὀκτωβρίου.

Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος.

Ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τοῦ νέου Ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους ἔλαβον χώραν ἐν τοῖς Ἀνωτάτοις Ἐκπαιδευτηρίοις τῆς Πόλεως ἡμῶν αἱ εἰθισμέναι τελεταί :

Τοῦ Πανεπιστημίου, τῇ 1η Ὀκτωβρίου καὶ τοῦ Πολυτεχνείου τῇ 2α ἰδίου.

Παρέστησαν οἱ Πρυτάνεις αὐτῶν Δ)ρες Ἀλῆ Τάνογλου καὶ Μουσταφᾶ Ἰχσάν, τὰ Καθηγητικὰ Σώματα, ὁ Ἐξοχ. Νομάρχης καὶ Δήμαρχος τῆς Πόλεως ἡμῶν Δρ. Φ. Γκιοκάϋ, αἱ Στρατιωτικαὶ καὶ Διοικητικαὶ Ἀρχαί, Καθηγηταὶ καὶ πλῆθος πολὺ ἐπισήμων.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης, ὁ Πατριάρχης, προσκληθεὶς ὑπὸ τῶν οἰκείων Πρυτάνεων, ἀντεπροσωπεύθη ὑπὸ τοῦ Πανοσιολ. Μ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ τοῦ κ. Νικ. Σαρρῆ.

Μετὰ τὸν «Ὕμνον τῆς Ἀνεξαρτησίας», οἱ Πρυτάνεις ἀνέγνωσαν τοὺς ἐναρκτηρίους λόγους, ἐκθέσαντες τὰ πεπραγμένα καὶ τὰ μελετώμενα, καὶ συστήσαντες πατρικῶς εἰς τοὺς φοιτητάς, ὅπως ἐν φιλοτιμίᾳ καὶ ἀγάπῃ ἐπιδοθῶσιν εἰς τὸν καταρτισμόν των, καθ' ὅσον θὰ κληθῶσιν ἐντὸς μικροῦ νὰ γίνωσιν ἀπὸ διαφόρων θέσεων οἱ ποδηγέται τοῦ εὐγενοῦς Τουρκικοῦ Ἔθνους.

Ὁ δὲ κ. Νομάρχης, διὰ γλαφυρᾶς, ὡς πάντοτε, ὁμιλίων ἐξῆρε τὴν ὑψηλὴν ἀποστολὴν τῶν Ἱδρυμάτων τούτων καὶ τὰς πρὸς τὴν Χώραν καὶ τὴν ἀνθρωπότητα ὑπηρεσίας αὐτῶν.

Ἀνασυγκρότησις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Γενομένης ἀνασυγκροτήσεως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, κατὰ τὴν συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς Πέμπτης, 10ης Ὀκτωβρίου, συνῳδὰ ταῖς κειμέναις Διατάξεσι, ἀπεχώρησαν οἱ Σεβασμιώτατοι Μητροπολῖται Ἰκονίου κ. Ἰάκωβος, Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτων καὶ Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος, ἐκλήθησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται Περγάμου κ. Ἀδαμάντιος, Νεοκαισαρείας κ. Χρυσόστομος καὶ Ροδοπόλεως κ. Ἱερώνυμος καὶ ἐπανεξελέγησαν οἱ Σεβ. Μητροπολῖται

Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς, Δέρκων κ. Ἰάκωβος καὶ Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεος.

Οὕτως ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ἀπαρτίζεται ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Χαλκηδόνος, Δέρκων, Πριγκηποννήσων, Εἰρηνουπόλεως, Αἴνου, Προικοννήσου, Περγάμου, Χαλδίας, Νεοκαισαρείας, Λαοδικείας, Σάρδεων καὶ Ροδοπόλεως.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος ὑπὸ τὴν νέαν αὐτῆς σύνθεσιν συνεκλήθη εἰς πρώτην συνεδρίαν, τῇ 17ῃ Ὀκτωβρίου, καθ' ἣν μεταξὺ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος καὶ τῶν νεωστὶ παρακαθημένων Σεβ. Ἁγίων Συνοδικῶν Ἀρχιερέων ἀντηλλάγησαν αἱ προσήκουσαι προσφωνήσεις καὶ ἀντιφωνήσεις.

Πατριαρχικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς Θεσσαλονίκην.

Πρὸς ἐπιτόπιον ἐξέτασιν καὶ μελέτην τῶν τὰς Ἱ. Πατριαρχικὰς καὶ Σταυροπηγιακὰς Μονὰς Βλατάδων, ἐν Θεσσαλονίκῃ καὶ Ἁγίας Ἀναστασίας τῆς Φαρμακολυτρίας, ἐν Χαλκιδικῇ, ἀπασχολούντων διαφόρων ζητημάτων, συνοδικῇ ἀποφάσει, ἀνεχώρησεν ἐντεῦθεν τῇ 8ῃ Νοεμβρίου, σιδηροδρομικῶς εἰς Θεσσαλονίκην Πατριαρχικὴ Ἐπιτροπὴ ἐκ τῶν Σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων κ. Μαξίμου καὶ Ἰκονίου κ. Ἰακώβου.

Ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τὴν ὡς ἄνω Πατριαρχικὴν Ἐπιτροπὴν προέπεμψεν ἐν τῷ σιδηροδρομικῷ σταθμῷ τοῦ Σιρκετζῆ ὁ Μ. Πρωτοσύγκελλος, διαβιβάσας αὐτῇ τὰς ἐπὶ κατευοδώσει σεπτὰς Πατριαρχικὰς εὐχάς.

Γραφεῖον Ἱερᾶς Συνόδου.

Τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας κ. Ἰακώβου, ὑποβαλόντος παραίτησιν ἀπὸ τῆς θέσεως τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 10ης Δεκεμβρίου, Ἀρχιγραμματεὺς διωρίσθη ὁ τέως Ὑπογραμματεὺς Διάκ. κ. Συμεὼν Ἀμαρύλλιος καὶ Ὑπογραμματεὺς ὁ ἐκτελῶν καθήκοντα Κωδικογράφου καὶ Δευτερεύων τῶν Πατριαρχικῶν Διακόνων κ. Γαβριὴλ Πρεμετίδης.

Χειροτονίαι.

— Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τῆς Μ. Πρωτοσυγκελλίας, ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἡ εἰς Πρεσβύτερον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν ἐφετεινῶν ἀποφοίτων τῆς Ἱ. ἐν Χάλκῃ Θεολογικῆς Σχολῆς Διακόνου Παντελεήμονος Κοντογιάννη, ἐκ Χίου.

Ἡ χειροτονία τοῦ εἰρημένου ἐτελέσθη τῇ Κυριακῇ, 13ῃ Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Ναϋδρίῳ τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰκονίου κ. Ἰακώβου.

— Ἐπὶ τῇ βάσει σχετικῶν γραμμάτων τῆς Σχολαρχίας καὶ τῆς Ἐφορίας τῆς ἐν Χάλκῃ Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, μετ' αἰτήσεως τοῦ ἐκ τῶν ἀριστούχων μαθητῶν τῆς Δ'. τάξεως τοῦ Θεολογικοῦ τμήματος τῆς Σχολῆς Στυλιανοῦ Χαρκιανάκη, ἐκ Ρεθύμνου Κρήτης, ἐνεκρίθη ἐν τῇ Συνοδικῇ Συνεδρίᾳ τῆς 1ης Ὀκτωβρίου ἐ. ἔ., ἡ εἰς Διάκονον χειροτονία αὐτοῦ, τελεσθεῖσα ἐν τῷ Ναϋδρίῳ τῆς Σχολῆς, τῇ 19ῃ Ὀκτωβρίου ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἰκονίου κ. Ἰακώβου, Ἐφοροταμίου.

— Ἐνεκρίθη συνοδικῶς ἐπὶ τῇ βάσει αἰτήσεως τοῦ ἐνδιαφερομένου καὶ σχετικῶν γραμμάτων τῆς Σχολαρχίας καὶ τῆς Ἐφορίας τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, ἡ εἰς Διάκονον χειροτονία τοῦ ἐκ τῶν μαθητῶν τῆς Γ'. τάξεως

τοῦ Θεολογικοῦ Τμήματος τῆς Σχολῆς Κωνσταντίνου Γιοκαρίνη, ἐξ Ἀθηνῶν.

Ἡ χειροτονία τοῦ εἰρημένου, ἐτελέσθη τῇ 10ῃ Νοεμβρίου ἐν τῷ Ναϋδρίῳ τῆς Σχολῆς ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ἴμβρου καὶ Τενέδου κ. Μελίτωνος. Ὁ νεοχειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ὠνομάσθη Τιμόθεος.

— Συστάσει τῆς Ἐφορίας τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς, ἐνεκρίθη Συνοδικῶς αἴτησις χειροτονίας τοῦ ἐκ τῶν Ἱεροσπουδαστῶν τῆς Γ΄. τάξεως τοῦ Θεολογικοῦ Τμήματος τῆς Σχολῆς Γεωργίου Σκλάβου, ἐκ Θεσσαλονίκης. Ἡ χειροτονία ἐτελέσθη τῇ Κυριακῇ, 17ῃ Νοεμβρίου ἐν τῷ Ναϋδρίῳ τῆς Σχολῆς, ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πριγκηποννήσων κ. Δωροθέου.

Ὁ χειροτονηθεὶς ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ αὐτοῦ εἰς τὸ κληρικὸν στάδιον ἔλαβε τὸ ὄνομα Παντελεήμων.

Ἱερὰ Μητρόπολις Κρήτης.

Ἱερὰ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος.

— Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κρήτης κ. Εὐγένιος, διὰ τηλεγραφήματος αὐτοῦ ἠτήσατο τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐνάρξει τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἱ. Ἐπαρχιακῆς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης, αἵτινες καὶ διεβεβαίωσαν αὐτῷ τηλεγραφικῶς.

— Ἡ Α. Σεβασμιότης δι' ἐκθέσεως αὐτῆς ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀντίγραφα τῆς ΜΣ΄. Συνελεύσεως τῆς Ἱ. Ἐπαρχιακῆς Συνόδου Κρήτης, ἅτινα παρεπέμφθησαν συνοδικῶς τῇ Κανονικῇ Ἐπιτροπῇ πρὸς μελέτην.

Ἐκλογὴ Ἐπισκόπου Κυσσάμου καὶ Σελίνου.

Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρήτης κ. Εὐγενίου συνελθοῦσα τῇ 12ῃ Νοεμβρίου ἡ Ἱ. Ἐπαρχιακὴ ἐκ τῶν Θεοφιλεστ. Ἐπισκόπων Ἀρκαδίας κ. Τιμοθέου, Ρεθύμνης καὶ Αὐλοποτάμου κ. Ἀθανασίου, Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Ἀγαθαγγέλου, Λάμπης καὶ Σφακίων κ. Ἰσιδώρου, Ἱερᾶς καὶ Σητείας κ. Φιλοθέου καὶ Πέτρας κ. Δημητρίου Σύνοδος Κρήτης, παρόντος καὶ τοῦ Βασιλικοῦ Ἐπιτρόπου κ. Βασιλείου Ἰωαννίδου, Γενικοῦ Διευθυντοῦ τῶν Θρησκευμάτων ἐν τῷ οἰκείῳ Ὑπουργείῳ καὶ Καθηγητοῦ ἐν τῇ Θεολογικῇ Σχολῇ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, προέβη εἰς τὴν πλήρωσιν τῆς χηρευούσης Ἐπισκοπῆς Κισσάμου καὶ Σελίνου.

Ἡ Ἱερὰ Ἐπαρχιακὴ Σύνοδος, συμφώνως τῷ σχετικῷ ἄρθρῳ τοῦ Καταστατικοῦ Νόμου αὐτῆς, ἐξέλεξεν ὡς ὑποψηφίους διὰ τὴν ὡς ἄνω χηρεύουσαν Ἐπισκοπὴν τοὺς Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτας κ.κ. Εἰρηναῖον Γαλανάκην, Φιλόθεον Βουζουνεράκην καὶ Νικηφόρον Συντζανάκην, ἐξ ὧν ἡ Ἑλληνικὴ Πολιτεία προέκρινε τὸν Πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Εἰρηναῖον Γαλανάκην, ἐκδοθέντος πρὸς τοῦτο Βασιλικοῦ διατάγματος.

Ἡ χειροτονία τοῦ ἐψηφισμένου Ἐπισκόπου Κισσάμου καὶ Σελίνου ἐτελέσθη ἐν τῷ ἐν Ἡρακλείῳ Ἱ. Μητροπολιτικῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, τῇ Κυριακῇ 8ῃ Δεκεμβρίου, ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρήτης κ. Εὐγενίου καὶ τῶν Θεοφλ. Ἐπισκόπων Ἀρκαδίας κ. Τιμοθέου, Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Ἀγαθαγγέλου, Λάμπης καὶ Σφακίων κ. Ἰσιδώρου, Ἱερᾶς καὶ Σητείας κ. Φιλοθέου καὶ Πέτρας κ. Δημητρίου.

Ἐπηκολούθησε τῇ 21ῃ Δεκεμβρίου ἡ ὑπὸ τοῦ οἰκείου Καταστατικοῦ Νόμου ὁριζομένη διαβεβαίωσις τῆς Α.

Θεοφιλίας, ἡ δὲ ἐνθρόνισις αὐτῆς ἐγένετο τῇ Κυριακῇ, 22ᾳ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς ἐν τῇ ἕδρᾳ τῆς Ἐπισκοπῆς αὐτῆς.

Ἵδρυσις Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου.

Ὁ Θεοφ. Ἐπίσκοπος Ἀρκαδίας κ. Τιμόθεος, δι' ἐκθέσεως αὐτοῦ, ὑποβληθείσης διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρήτης κ. Εὐγενίου, ἀνήγγειλε τῇ Ἐκκλησίᾳ τὴν ἵδρυσιν καὶ λειτουργίαν ἐν τῇ Θεοσώστῳ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Ὀρφανοτροφείου, περιλαμβάνοντος μὲν ἐπὶ τοῦ παρόντος τριάκοντα ὀρφανά, μέλλοντος ὅμως νὰ ἐξελιχθῇ εἰς συγκρότημα μέγα Ἐκκλησιαστικῶν Ἱδρυμάτων.

Διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος διαβιβασθέντος κατὰ τὴν τάξιν διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρήτης, ἐξεφράσθησαν τῇ Α. Θεοφιλίᾳ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας ἐπὶ τῇ ἐνζήλῳ ποιμαντορικῇ αὐτῆς δράσει.

Ἱερατικὰ Συνέδρια.

— Ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κρήτης ἐν τῇ Ἱ. Μονῇ Ἁγίου Γεωργίου Γοργολαΐνίου συνεκλήθη ἀπὸ τῆς 17ης μέχρι τῆς 20ῆς Σεπτεμβρίου Ἱερατικὸν Συνέδριον, τοῦ ὁποίου μετέσχον ἑξήκοντα Ἱερεῖς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Κρήτης, ἡλικίας μέχρι 50 ἐτῶν. Τὸ Συνέδριον ἠσχολήθη μὲ τὰ σύγχρονα προβλήματα τῆς δράσεως τοῦ Ἱερέως. Καθ' ἑκάστην ἐτελεῖτο ἡ Θ. Λειτουργία. Τὴν 19ην ἱερούργησεν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης, χειροτονήσας εἰς Πρεσβύτερον τὸν ἐκλελεγμένον Ἐφημέριον Καλλονῆς Ἱερολ. Διάκονον κ. Κωνσταντῖνον Καλαϊτζάκην, ἀπόφοιτον τοῦ Ἀνωτέρου Ἐκκλησ. Φροντιστηρίου Κρήτης. Ἅπαντες δὲ οἱ Ἱερεῖς ἐκοινώνησαν τῶν Ἀχράντων Μυστηρίων διὰ τῶν χειρῶν τοῦ Σεβασμιωτάτου.

— Κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα, συνῆλθον εἰς Ἱερατικὰ Συνέδρια οἱ Ἱερεῖς τῶν Ἐπισκοπῶν Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου καὶ Ἀρκαδίας, Λάμπης καὶ Σφακίων. Τὰς ἐργασίας τῶν Ἱερατικῶν τούτων Συνεδρίων διηύθυνον οἱ οἰκεῖοι Ἱεράρχαι.

Νοσοκομεῖον Χανίων.

— Τῇ 22ᾳ Σεπτεμβρίου ἐγένετο μετὰ πάσης ἐπισημότητος ἡ θεμελίωσις τῆς νέας πτέρυγος τοῦ Νοσοκομείου Χανίων, διὰ τὴν ἀνέγερσιν τῆς ὁποίας ἡ Παγκρητικὴ Ἕνωσις Ἀμερικῆς προσέφερε πεντήκοντα χιλιάδας δολλάρια. Μετὰ τὸν ἁγιασμόν, ὑπὸ τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Κυδωνίας καὶ Ἀποκορώνου κ. Ἀγαθαγγέλου, κατετέθη ὁ θεμέλιος λίθος ὑπὸ τῆς Ὑπουργοῦ τῆς Κοινωνικῆς Προνοίας κ. Λίνας Τσαλδάρη. Ἀπὸ μέρους τῶν Κρητῶν τῆς ἐν Ἀμερικῇ Παγκρητικῆς Ἑνώσεως παρίστατο ὁ κ. Νικ. Δελλάκης, Ἀρχηγὸς τῶν ἀφιχθέντων ἐξ Ἀμερικῆς εἰς Κρήτην προσκυνητῶν.

Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς.

Ἐγκαίνια Κοινοτικοῦ Κέντρου.

Ἡ ἐν Μπρόκτον, Μασ., Ὀρθόδοξος Κοινότης, διὰ γράμματος αὐτῆς, ἀνήγγειλεν, ὅτι προσεχῶς τελεῖ τὰ ἐγκαίνια τοῦ νεοδμήτου Κοινοτικοῦ αὐτῆς Κέντρου καὶ ἐξητήσατο τὰς ἐπὶ τούτῳ εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες διεβιβάσθησαν διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος.

Ἵδρυσις Ἱ. Ναοῦ.

Ἡ ἐν Πίττσμπουργκ Ὀρθόδοξος

Κοινότης τῆς Ἁγίας Τριάδος, διὰ γράμματος αὐτῆς ἀνήγγειλεν, ὅτι ἐπίκειται ἡ ἔναρξις τῆς ἀνοικοδομήσεως νέου Ἱ. Ναοῦ καὶ ἐξητήσατο τὰς ἐπὶ τούτῳ εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας.

Διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος διεβιβάσθησαν αὐτῇ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας.

Ἡ ἐν Σάμερβιλ Μασσαχουσέτης Φιλόπτωχος Ἀδελφότης.

Ἡ ὡς ἄνω Φιλόπτωχος Ἀδελφότης διὰ γράμματος αὐτῆς ὑπέβαλεν ὅτι ὁσονούπω συμπληροῦται εἰκοσιπενταετία ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς καὶ ἐξητήσατο τὰς εὐχὰς τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας, αἵτινες ἐπεδαψιλεύθησαν διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος.

Ἡ ἐν Μελγουώκη Γουϊσκώνσιν Ὀρθόδοξος Κοινότης.

Ἡ ὡς ἄνω Κοινότης διὰ γράμματος αὐτῆς ἐξητήσατο, ἐπὶ τῇ συμπληρώσει τριακονταετίας ἀπὸ τῆς ἱδρύσεως αὐτῆς, τὰς εὐχὰς τῆς Ἐκκλησίας, αἵτινες διεβιβάσθησαν αὐτῇ διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος.

Μεγάλη δωρεὰ τῆς ΓΚΑΠΑ

Ἡ μεγάλη Ὀργάνωσις ΓΚΑΠΑ, κατὰ τὸ ἐν Ἁγίῳ Φραγκίσκῳ συνελθόν, ἀπὸ 25ης μέχρι 31ης Αὐγούστου, 29ον Συνέδριον αὐτῆς, κατόπιν συστάσεων τοῦ Θεοφ. Ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιήλ, ἐψήφισε νὰ διαθέσῃ διὰ τὸ ἐν Σικάγῳ ἀνεγερθησόμενον Ἵδρυμα Κοινωνικῆς Προνοίας καὶ Γηροκομεῖον τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς μας, τὸ ποσὸν τῶν ἑκατὸν (100) χιλ. Δολλαρίων.

Τὸ πλεῖστον τοῦ ποσοῦ τούτου ὑπάρχει ἤδη κατατεθειμένον εἰς Τράπεζαν ἐν Σικάγῳ. Τὸ ὑπόλοιπον θὰ συλλεγῇ δι' ἐνεργειῶν τῶν Γκαπικῶν Στοῶν τῆς Περιφερείας.

Τὸ ποσὸν τοῦτο θὰ διατεθῇ κυρίως διὰ τὴν ἀνέγερσιν εἰς τὸ Ἵδρυμα Προνοίας τῆς πόλεως ταύτης ἰδιαιτέρας πτέρυγος προστασίας παίδων, φερούσης τὸ ὄνομα τῆς Γκάπα.

Διὰ τὴν ἐξασφάλισιν τῆς γενναίας αὐτῆς δωρεᾶς ἐπρωτοστάτησαν οἱ κ.κ. Ἰατρὸς Γ. Γάβαρης, δικηγόρος, Ἰωάννης Βόσνος, Ἰωάννης Μάνος καὶ Ἀθανασόπουλος, μέλη τῆς εἰδικῆς Γκαπικῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Σικάγου, ἡ ὁποία ἔχει ἀναλάβει τὴν φύλαξιν τοῦ ἰδιαιτέρου Ταμείου Κοινωνικῆς Προνοίας τῆς Ὀργανώσεως.

α) Ἀπὸ δύο ἐτῶν ἱδρύθη καὶ λειτουργεῖ νέα Κοινότης εἰς τὴν πόλιν Μάντισον πρωτεύουσαν τοῦ Γουϊσκόνσιν, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν 50 Ὀρθοδόξων Οἰκογενειῶν τῆς πόλεως καὶ τῶν Ὀρθοδόξων Φοιτητῶν τοῦ ἐν τῇ πόλει ταύτῃ Πανεπιστημίου τοῦ Γουϊσκόνσιν. Ἡ Κοινότης ἔχει ἰδιόκτητον Ἱ. Ναὸν ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Θεοτόκου, ὡς καὶ κατοικίαν διὰ τὸν Ἱερέα.

β) Ἴδιον Ἱ. Ναόν, ἐπ' ὀνόματι τοῦ Προφήτου Ἠλιοῦ, ἀπέκτησαν ἐσχάτως καὶ αἱ εἰκοσιπέντε ἐν ὅλῳ Ὀρθόδοξοι οἰκογένειαι τῆς πόλεως Ντουμποὺκ Ἀϊόβα. Ὁ ἀνοικοδομηθεὶς Ἱ. Ναὸς καὶ ἡ Κοινοτικὴ αἴθουσα ἐστοίχισαν 110 χιλιάδες δολλάρια, ποσὸν τὸ ὁποῖον συνεκέντρωσεν ἡ εὐσέβεια καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὴν Ὀρθοδοξίαν τῶν ὀλίγων ἀλλ' ἐκλεκτῶν Χριστιανῶν τῆς πόλεως ταύτης.

γ) Τὸ παράδειγμα τῶν καλῶν Χριστιανῶν, τοῦ Ντουμποὺκ ἠκολούθησαν καὶ οἱ ὀλιγάριθμοι, ἀλλ' ἐπίσης ἐκλεκτοὶ Χριστιανοὶ τοῦ Σπρίγκφιελντ, πρωτευούσης τοῦ Ἰλλινόϊς, οἱ ὁποῖοι κτίζουν κατ' αὐτὰς Ναὸν διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας αὐτῶν καὶ τῶν τέκνων των. Διὰ τὸν νέον τοῦτον Ἱ. Ναὸν ἐδαπανήθη μέχρι τῆς στιγμῆς τὸ ποσὸν τῶν 40.000 δολ.

Τὴν Κυριακήν, 19ην Ἰανουαρίου 1958, θὰ τελεσθοῦν ὑπὸ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ναζιανζοῦ κ. Ἰεζεκιὴλ τὰ Θυρανοίξια τῆς νέας ταύτης Ἐκκλησίας.

δ) Ὑπέβαλαν αἴτησιν εἰς τὴν Ἀρχιεπισκοπὴν καὶ ζητοῦν ἄδειαν νὰ ἱδρύσουν νέαν Κοινότητα καὶ Ἐκκλησίαν οἱ Ὀρθόδοξοι ἀδελφοί τοῦ Φὸρτ Γουέϊν, Ἰνδιάνα. Εἰς τὴν πόλιν ταύτην ὑπάρχουν 72 Οἰκογένειαι, αἱ ὁποῖαι ἔχουν 65 τέκνα σχολικῆς ἡλικίας. Ἤδη ἔχουν ἀγοράσει οἰκόπεδον διὰ τὴν Ἐκκλησίαν των καὶ συλλέξει σεβαστὸν ποσὸν διά τὸν σκοπὸν τοῦτον.

Ἀναλυτικὸν πρόγραμμα διδακτικῆς ὕλης.

Τὸ Ἀνώτατον Ἐκπαιδευτικὸν Συμβούλιον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἐμελέτησε τὸ ἀναλυτικὸν πρόγραμμα διδακτικῆς ὕλης, τὸ ὁποῖον ἡτοίμασεν ὁ Διευθυντὴς τῆς Παιδείας καὶ τῶν Γραμμάτων ἐκλεκτὸς Ἐκπαιδευτικὸς κ. Φίλιππος Ἐμμανουήλ. Τὸ πρόγραμμα τοῦτο, τὸ ὁποῖον συντόμως θὰ ἐκδοθῇ εἰς ἰδιαίτερον τεῦχος, περιλαμβάνει τοὺς γενικοὺς σκοποὺς τῆς ἐν Ἀμερικῇ πατρώας παιδείας, τοὺς εἰδικοὺς σκοποὺς ἑκάστης σχολικῆς βαθμίδος, τὴν διδακτέαν ὕλην, τὰς ἐξωσχολικὰς ἐνασχολήσεις καὶ τὰς βασικὰς μεθοδολογικὰς ἀρχάς.

Τόνωσιν πολλὴν εἰς τὴν διδασκαλίαν τῆς Ἱ. γλώσσης τοῦ Εὐαγγελίου δίδουσι τὰ Κολλέγια καὶ τὰ Πανεπιστήμια τῆς Χώρας μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸ Πανεπιστήμιον Κολομβίας Ν. Ὑόρκης, τὰ ὁποῖα περιλαμβάνουν εἰς τὸ πρόγραμμά των συστηματικωτέραν διδασκαλίαν τῆς κλασσικῆς μορφώσεως καὶ αὐξάνουν διαρκῶς τὰς ὥρας διδασκαλίας τῶν σχετικῶν μαθημάτων.

Τὸ ἰδιαίτερον χαρακτηριστικὸν τῆς θερινῆς περιόδου ἀπὸ ἀπόψεως ἐκπαιδευτικῆς ἔδωκε καὶ ἐφέτος τὸ θερινὸν Κατηχητικὸν Φροντιστήριον, ἐν τῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Ἁγίου Βασιλείου.

Ἱερὰ Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων.

Δωρεὰ Ἱ Ναοῦ.

Ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Θυατείρων κ. Ἀθηναγόρας διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐγνώρισε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι διὰ Βασιλικοῦ Διατάγματος παρεχωρήθη ὁ ἐν Λονδίνῳ Ἀγγλικανικὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Βαρνάβα εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Θυατείρων καὶ ὅτι καταβάλλει προσπαθείας, ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τοῦ Θεοφιλ. Ἐπισκόπου Ἀπαμείας κ. Ἰακώβου πρὸς ἀπόκτησιν καὶ ἄλλων Ἱ. Ναῶν διὰ τὰς θρησκευτικὰς ἀνάγκας τῆς πολυμελοῦς ταύτης παροικίας.

Πρὸς τὴν Α. Σεβασμιότητα καὶ τὸν Θεοφ. Ἐπίσκοπον Ἀπαμείας ἀπεστάλησαν τὰ προσήκοντα συγχαρητήρια καὶ εὐχαριστήρια γράμματα.

Ἱερὰ Μητρόπολις Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας κ. Θεοφύλακτος δι' ἐπὶ τούτῳ γράμματος αὐτοῦ ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ, ὅτι τῇ 25ῃ παρελθόντος μηνὸς Αὐγούστου κατέθηκεν ἐν ἰδιαιτέρᾳ τελετῇ ἐν Πὸρτ — Πηρὶ τὸν θεμέλιον λίθον τοῦ νέου Κοινοτικοῦ Ναοῦ.

Διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐξεφράσθησαν τῇ Α. Σεβασμιότητι τὰ συγχαρητήρια καὶ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας.

— Ἐνεργείαις τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Αὐστραλίας, τὸ Διοικητικὸν Συμ-

βούλιον τῆς Ὀρθοδόξου Ἑλληνικῆς Κοινότητος Σίδνεϋ καὶ Νέας Νοτίου Οὐαλλίας προῆλθον εἰς τὴν ἀγορὰν ἑνὸς Ἀγγλικανικοῦ Ναοῦ ἐν τῇ ἐν Σίδνεϋ, συνοικίᾳ Ρέντφερν πρὸς θεραπείαν καὶ ἐξυπηρέτησιν τῶν θρησκευτικῶν ἀναγκῶν τῶν ἐκεῖσε Χριστιανῶν.

Ὁ ὡς ἄνω Ἱ. Ναὸς ἀφιερώθη ἐπ' ὀνόματι τῆς Κοιμήσεως τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου.

— Ὁ Μακ. Πατριάρχης Ἀντιοχείας κ. Ἀλέξανδρος ἀπένειμε τῷ Σεβ. Μητροπολίτῃ Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας κ. Θεοφυλάκτῳ τὰ διάσημα τοῦ Πατριαρχείου Ἀντιοχείας «Πέτρου καὶ Παύλου, εἰς ἐπιβράβευσιν τῆς ἐνδελεχοῦς αὐτοῦ μερίμνης ὑπὲρ τῶν ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ ἐκ Συρίας καὶ Λιβάνου ὁρμωμένων Συροορθοδόξων.

Διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐξεφράσθησαν τῇ Α. Σεβασμιότητι ἐπὶ πᾶσι τοῖς ὡς ἄνω τὰ συγχαρητήρια καὶ ἡ εὐαρέσκεια τῆς Μητρὸς Ἐκκλησίας.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ρόδου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ρόδου κ. Σπυρίδων τηλεγραφικῶς ἐξῃτήσατο τὴν ἄδειαν τῆς Ἐκκλησίας πρὸς μετάβασιν αὐτοῦ εἰς Ἀθήνας διὰ λόγους ἐπαρχιακούς.

Τῇ Α. Σεβασμιότητι παρεσχέθη ἡ ζητηθεῖσα ἄδεια.

Ἱερὰ Μητρόπολις Καρπάθου καὶ Κάσου.

Ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Καρπάθου καὶ Κάσου κ. Ἀπόστολος δι' ἐκθέσεως αὐτοῦ ὑπέβαλε τὰ πεπραγμένα ἐν τῇ Ἐπαρχίᾳ αὐτοῦ κατὰ τὸ ἀπὸ τοῦ παρελθόντος μηνὸς Ἰουλίου καὶ ἐντεῦθεν τρίμηνον, παρέχων πληροφορίας περὶ τῶν ἐγκαινίων νεοδμήτου ἐν Καρπάθῳ Ναοῦ, τῶν θερινῶν Ἐκκλησιαστικῶν Κατασκηνώσεων, τοῦ συγκληθέντος Ἱερατικοῦ Συνεδρίου κ. ἄ.

Διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐξεφράσθη τῇ Α. Σεβασμιότητι ἡ εὐαρέσκεια τῆς Ἐκκλησίας.

Ἅγιον Ὄρος.

Ἀρχαιρεσίαι.

Ἡ Ἱ. Μονὴ Κουτλουμουσίου διὰ γράμματος αὐτῆς, διαβιβασθέντος διὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ὑπέβαλε τῇ Ἐκκλησίᾳ ὅτι ἡ Ἱ. Σύναξις αὐτῆς, προέβη εἰς κανονικὰς ἀρχαιρεσίας, καθ' ἃς ἐξελέγησαν Ἐπίτροποι διὰ τὴν τρέχουσαν ἐνιαύσιον περίοδον, οἱ Γέροντες Δωρόθεος Μοναχὸς καὶ Σωφρόνιος Ἱερομόναχος, Ἀντιπρόσωπος δὲ παρὰ τῇ Ἱ. Κοινότητι ὁ Γέρων Νεκτάριος καὶ ὡς Προϊστάμενος, ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς Γέρων Θεόδουλος, εἰς ἀντικατάστασιν τοῦ παραιτηθέντος, λόγῳ γήρατος, Γέροντος Τιμοθέου.

Χειροτονίαι.

Ἐπὶ σχετικῇ αἰτήσει τῆς Ἱ. Μονῆς Δοχειαρίου, διαβιβασθείσης, κατὰ τὴν τάξιν, διὰ τῆς Ἱερᾶς Κοινότητος, ἐνεκρίθη ἡ εἰς Διακόνους χειροτονία τῶν ἐκ τῶν ἀδελφῶν αὐτῆς Ἰωακεὶμ καὶ Πορφυρίου Μοναχῶν.

Ἄδειαι Μεταβάσεως εἰς Ἅγ. Ὄρος

Κατόπιν ὑποβολῆς σχετικῶν αἰτήσεων παρεσχέθη συνοδικῶς ἡ ἄδεια πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἁγίου Ὄρους :

— Τῷ Ἱερομονάχῳ Ἰγνατίῳ Διαμαντοπούλῳ, ἐκ τῶν ἀδελφῶν τῆς Ἱ. Μονῆς Ἱερουσαλήμ, τῆς Ἐπαρχίας Θηβῶν Λεβαδείας.

— Τῷ Κόπτῃ Ἀρχιμανδρίτῃ Κυ-

ρίλλῳ Ἐλ — Ἀντώνη, Ἡγουμένῳ τῆς ἐν Αἰγύπτῳ Μονῆς τοῦ Ἁγίου Ἀντωνίου.

Διακοπαὶ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου.

Ἐν τῇ συνοδικῇ συνεδρίᾳ τῆς 17ης Δεκεμβρίου, ἐπὶ ταῖς διακοπαῖς, λόγῳ τῶν ἑορτῶν τοῦ Ἁγίου Δωδεκαημέρου, τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐν προσαγορεύσει ηὐχήθη τὰ εἰκότα εἰς τοὺς Σεβ. Ἁγίους Συνοδικοὺς Ἀρχιερεῖς, ἀπὸ μέρους τῶν ὁποίων ἀπήντησε καταλλήλως ὁ Α΄. τῇ τάξει Σεβ. Μητροπολίτης Χαλκηδόνος κ. Θωμᾶς.

Ἡ ἐν Πάτμῳ Ἱ. Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου.

Ἐπίσκεψις ἐπισήμων.

Τὴν 6ην Ὀκτωβρίου ἐπεσκέφθη τὴν Νῆσον Πάτμον, τὴν Ἱ. Μονὴν τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, προερχόμενος ἐκ Ρόδου, ὁ Ἀρχηγὸς τῆς Στ΄. Μοίρας τοῦ Ἀμερικανικοῦ Στόλου, Ἀντιναύαρχος κ. Μπράουν, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Σπυρίδωνος, τοῦ Νομάρχου Δωδεκανήσου κ. Ρεμπάκου καὶ εἰκοσάδος Ἐπιτελῶν καὶ ἀκολούθων.

Πρὸς τὸν Ναύαρχον, καὶ τὴν ἀκολουθίαν του, ἡ Νῆσος καὶ ἡ Ἱ. Μονὴ ἐπεφύλαξαν θερμὴν ὑποδοχὴν μετὰ τιμῶν. Ἐν τῷ Καθολικῷ αὐτῆς ἀνεπέμφθη κατάλληλος δέησις, ἣν ἐπηκολούθησε προσφώνησις τοῦ Πανοσ. Ἡγουμένου κ. Μελετίου καὶ δεξίωσις ἐν τῷ Ἡγουμενείῳ τῆς Μονῆς.

Περαιτέρω ὁ κ. Ναύαρχος ἐπεσκέφθη τό τε σκευοφυλάκιον καὶ τὴν βιβλιοθήκην τῆς Μονῆς ὡς καὶ τὸ Ἅγιον Σπήλαιον τῆς Ἀποκαλύψεως μεθ' ὃ προεπέμφθη, μετὰ τῶν αὐτῶν προσηκουσῶν τιμῶν, ἐκφράσας εὐχαριστίας διὰ τὴν προσγεναμένην αὐτῷ πρόφρονα ὑποδοχήν, πρὸς δὲ καὶ τὴν χαρὰν καὶ ἱκανοποίησίν του διὰ τὴν ἣν ἠξιώθη ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Ἱ. Μονὴν καὶ τὴν ἱστορικὴν Νῆσον Πάτμον.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΙΕΡΟΣΟΛΥΜΩΝ.

Παρασημοφορία Ἱεράρχου καὶ ἀνωτέρων Κληρικῶν.

Τῇ 14ῃ παρελθόντος μηνὸς Σεπτεμβρίου, ἐν τῇ μεγάλῃ αἰθούσῃ τοῦ Πατριαρχείου, ἐγένετο τελετή, καθ' ἣν διὰ χειρὸς τῆς Α. Μακ. τοῦ Πατριάρχου Ἱεροσολύμων κ. Βενεδίκτου ἀπενεμήθησαν τὰ διάσημα τοῦ Τάγματος τοῦ Φοίνικος εἰς τοὺς Σεβασμ. Ἀρχιεπ. Μαδάβων, Πέλλης καὶ Γάζης, ὡς καὶ εἰς τοὺς Πανοσ. Ἀρχιμ. κ. Βασίλειον, Ἀρχιγραμματέα, καὶ κ. Γερμανόν, Πρόεδρον ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν τοῦ Πατριαρχείου.

Τὰ αὐτὰ διάσημα ἀπενεμήθησαν εἰς τοὺς Σεβ. Νεαπόλεως κ. Ἀρτέμιον, Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον ἐν Βηθλεέμ, Ναζαρὲτ κ. Ἰσίδωρον καὶ Κυριακουπόλεως κ. Ἀριστόβουλον Πατριαρχικὸν Ἐπίτροπον ἐν Ἀμμάν.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΡΟΥΜΑΝΙΑΣ

Ἡ Α. Μ. ὁ Πατριάρχης Ρουμανίας κ. Ἰουστινιανὸς διὰ γράμματος αὐτοῦ ἐγνώρισεν ὅτι ἀποστέλλει τοὺς νεωστὶ ἐκδοθέντας βίους μετὰ ἀσματικῶν ἀκολουθιῶν τῶν κατὰ τὸ ἔτος 1955 ὑπὸ τῆς Ρουμανικῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας ἐν τοῖς Ἁγίοις συναριθμηθέντων Ἱεραρχῶν Καλλινίκου, Ὀρέστου καὶ Σάββα, Ὁσιομαρτύρων Βησσαρίωνος Σαράϊ καὶ Σωφρονίου τοῦ ἐκ Τσόρα καὶ Μάρτυρος Ἄπρεα τοῦ ἐκ Σαλίτσης.

Τῇ Α. Μακαριότητι ἀπεστάλη τὸ προσῆκον εὐχαριστήριον γράμμα.

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΕΛΛΑΔΟΣ

— Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπανέλαβε τὰς ἐργασίας αὐτῆς, μετὰ τὰς θερινὰς διακοπάς, ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μακ. Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν κ. Θεοφυλάκτου, παρουσίᾳ καὶ τοῦ Ὑπουργοῦ Θρησκευμάτων καὶ Παιδείας κ. Ἀλ. Γεροκωστοπούλου, τῇ 10ῃ Ὀκτωβρίου.

Μετὰ τὸν ἁγιασμόν, ἡ Α. Μακαριότης ἀνέπτυξε διὰ πολλῶν τὰ ἐκκρεμῆ ζητήματα τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐπεκαλέσθη τὴν ἀδελφικὴν συνεργασίαν τῶν Ἁγίων Συνοδικῶν καὶ τὴν Κυβερνητικὴν ἐνίσχυσιν. Ὁ κ. Ὑπουργὸς ἀπαντῶν ἐδήλωσεν, ὅτι ἡ Πολιτεία θὰ παράσχῃ τῇ Ἐκκλησίᾳ ἀμέριστον τὴν βοήθειαν αὐτῆς.

* * *

Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος ἐνέκρινεν ὅπως εἰσαχθοῦν εἰς τὸ οἰκοτροφεῖον τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας 10 ὑπότροφοι ἐκ τῶν φοιτώντων εἰς τὴν Θεολογικὴν Σχολὴν Ἀθηνῶν, ἀφοῦ ὑποβάλουν ὑπεύθυνον δήλωσιν ὅτι ἀποφοιτῶντες θὰ γίνουν Κληρικοί. Ἐπίσης ἀπεφάσισε τὴν παροχὴν ὑποτροφιῶν εἰς 20 μαθητὰς τοῦ Ὠδείου Ἀθηνῶν, οἱ ὁποῖοι θὰ σπουδάσουν τὴν Ἐκκλησιαστικὴν μουσικήν.

— Ὁ Μακ. Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος, θέτων εἰς ἐφαρμογὴν τὸ ὑπ' αὐτοῦ ἐξ ἀρχῆς ἐκτεθὲν πρόγραμμα ἤρξατο μεριμνῶν μεταξὺ ἄλλων καὶ περὶ τοῦ πνευματικοῦ ἔργου τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς Ἀθηνῶν.

Οὕτως, ἀπεφάσισε νὰ διαιρέσῃ τὴν περιοχὴν αὐτῆς εἰς 15 τομεῖς, μὲ ἀνάλογον ἀριθμὸν Ναῶν καὶ Ἐφημερίων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐτοποθέτησεν ἤδη τομεάρχας — Ἐπόπτας, μὲ τὴν ἐντολὴν νὰ παρακολουθοῦν τὴν κίνησιν τῶν Ναῶν καὶ τὸ ἔργον τῶν Ἐφημερίων.

Εἰς τοὺς τομεῖς θὰ γίνωνται συγκεντρώσεις τῶν Ἐφημερίων, εἰς ἃς θ' ἀναπτύσσωνται θέματα ἀφορῶντα εἰς τὸ ἔργον τοῦ Ἱερέως εἰς τὴν σύγχρονον κοινωνίαν.

Ἐν συνεχείᾳ, ὁ Μακαριώτατος καθώρισεν ὅπως τελῶνται διπλαῖ Λειτουργίαι εἰς ὡρισμένους Ναούς, σκέπτεται δὲ νὰ καθιερώσῃ καὶ τριπλᾶς Λειτουργίας κατὰ τὰς Κυριακὰς καὶ τὰς μεγάλας ἑορτάς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἐκκλησιάζωνται εὐκολώτερα οἱ πιστοί.

Περαιτέρω καὶ συμφώνως πρὸς τὸ νέον πρόγραμμα, ὑπεχρεώθησαν ὅλοι οἱ δυνάμενοι νὰ κηρύττουν Κληρικοί, ὅπως προπαρασκευάζωνται δεόντως,

ὥστε ὄχι μόνον νὰ κηρύττουν τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ καὶ νὰ δίδουν κατευθυντηρίους γραμμὰς ἀντιμετωπίσεως τῶν ἀντιξοοτήτων τῆς ζωῆς ὑπὸ τὸ πνεῦμα τῆς ἀγάπης πρὸς τὸν πλησίον.

Μεταξὺ ἄλλων μέτρων πρὸς ἐξύψωσιν τῆς 'Εκκλησίας εἶναι : ὁ διορισμὸς 'Εφημερίων μὲ τὰ ἀπαραίτητα ψυχικὰ καὶ πνευματικὰ προσόντα.

Καταρτισμὸς ἱκανῶν 'Εξομολόγων.

Πύκνωσις τοῦ κηρύγματος καὶ βελτίωσις τῆς ποιότητος καὶ ἀποδόσεώς του.

'Επέκτασις καὶ ἐνίσχυσις τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν μαθημάτων.

Τακτική, προσεκτικὴ καὶ εὐλαβὴς τέλεσις τῶν Μυστηρίων καὶ τῶν 'Ιερῶν 'Ακολουθιῶν.

—'Η 'Ι. Σύνοδος, συνελθοῦσα ἐκτάκτως, τῇ 7η Νοεμβρίου ὑπὸ τὴν προεδρείαν τοῦ Μακ. 'Αρχιεπισκόπου 'Αθηνῶν καὶ πάσης 'Ελλάδος κ. Θεοκλήτου, προέβη εἰς τὴν πλήρωσιν τῶν κενῶν Μητροπολιτικῶν 'Εδρῶν, αἱ πλεῖσται τῶν ὁποίων συνεπληρώθησαν διὰ μεταθέσεων.

Οὕτως, συνεπληρώθη διὰ μεταθέσεως ἡ Μητρόπολις Πατρῶν διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Κοζάνης, Σερβίων κ. Κωνσταντίνου, ἡ Μητρόπολις Δημητριάδος (Βόλου) διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Τριφυλίας — 'Ολυμπίας κ. Δαμασκηνοῦ, ἡ Μητρόπολις Τριφυλίας διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίου Ζακύνθου κ. Χρυσοστόμου καὶ ἡ Μητρόπολις Αἰγιαλείας — Καλαβρύτων διὰ τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Θήρας κ. Γεωργίου.

Μητροπολίτης 'Ορεστιάδος — Διδυμοτείχου ἐξελέγη ὁ Πανοσιολ. 'Αρχιμανδρίτης κ. Κωνστ. Ποῦλος, Πρωτοσύγκελλος Αἰτωλοακαρνανίας.

Μετὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἀνωτέρω, τὰ Μέλη τῆς 'Ι. Συνόδου κατῆλθον εἰς τὸ Παρεκκλήσιον τοῦ 'Αγίου 'Ανδρέου καὶ ἐτέλεσαν τὸ καθιερωμένον μικρὸν μήνυμα.

ΚΑΘΟΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

Τὸ ἐπίσημον ὄργανον τοῦ Βατικανοῦ «Ρωμαῖος Παρατηρητὴς» ἐκάλεσε τοὺς ἁπανταχοῦ τοῦ κόσμου Ρωμαιοκαθολικοὺς ν' ἀντιμετωπίζουν μετ' ἄκρας ἐπιφυλάξεως τὴν κίνησιν τοῦ Φρὰγκ Βούκμαν, τὴν γνωστὴν ὑπὸ τὸ ὄνομα «'Ηθικὸς 'Επανοπλισμός».

'Αναλύων δὲ τοὺς λόγους «ὁ Ρωμαῖος Παρατηρητής», προσθέτει, ὅτι ἡ κίνησις ἔχει τόσον ὁμιχλώδεις καὶ ἰσχνὰς Θρησκευτικὰς ἀρχάς, ὥστε ἀποτελεῖ διὰ τὰ μέλη της κίνδυνον προφανοῦς καὶ σοβαροῦ Θρησκευτικοῦ ἀδιαφορισμοῦ.

'Ως ἐκ τούτου οἱ Ρωμαιοκαθολικοὶ Κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἀποφεύγουν τόσον ἀπὸ τοῦ νὰ γίνωνται μέλη, ὅσον καὶ ἀπὸ τοῦ νὰ παρακολουθοῦν ἁπλῶς τὰ συνέδρια τοῦ «'Ηθικοῦ 'Επανοπλισμοῦ».

—Τὸ ἐφετεινὸν Χριστουγεννιάτικον μήνυμα τοῦ Πάπα Πίου τοῦ ΙΒ' μετεδόθη τὴν Κυριακὴν 22αν Δεκεμβρίου, ἀπὸ τοῦ ἰδιωτικοῦ ραδιοφωνικοῦ σταθμοῦ τοῦ Βατικανοῦ, ὁ ὁποῖος μόλις ἐνεκαινιάσθη καὶ εἶναι ἀπὸ τοὺς ἰσχυροτέρους τοῦ κόσμου.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΤΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ

Ἀπονομὴ Γερμανικῶν Παρασήμων εἰς Ἐκκλησιαστικοὺς Ἀρχηγοὺς τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως.

Ἐν ἐπὶ τούτῳ τελετῇ, γενομένῃ ἐν Γενεύῃ, τῇ 10ῃ παρελθόντος Νοεμβρίου, παρουσίᾳ τοῦ Προέδρου τῆς Γερμανικῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας Ὄττο Ντιμπέλιους, Μέλους τοῦ Προεδρείου τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου τῶν Ἐκκλησιῶν, ὁ Γερμανὸς Πρέσβυς κ. Φρειδερῖκος Χολτσάπφελ ἀπένειμε πρὸς τοὺς Δρας Βίσσερ Τούφτ, Γενικὸν Γραμματέα τοῦ Π. Σ. Ε. καὶ Κάρολον Λίνκουϊστ, Γραμματέα τῆς Παγκοσμίου Λουθηρανικῆς Ὁμοσπονδίας, τὰ διάσημα τοῦ «Μεγαλοσταύρου ἀξίας».

Τὸ παράσημον τοῦτο εἶναι ἐκ τῶν ἀνωτάτων, ἅτινα ἀπονέμει ἡ Ὁμόσπονδος Γερμανικὴ Δημοκρατία.

Ἐν τῇ προσφωνήσει αὐτοῦ ὁ Γερμανὸς Πρέσβυς εἶπεν ὅτι τὰ παράσημα ταῦτα ἀποτελοῦσιν «ἐκδήλωσιν εὐγνωμοσύνης ἀνθ' ὧν, ὑμεῖς, οἱ ὑμέτεροι Ὀργανισμοὶ καὶ οἱ συνεργάται ὑμῶν ἐπράξατε ὑπὲρ ἡμῶν ἐν Γερμανίᾳ, κατὰ τὴν περίοδον τῶν δυσκόλων ἡμερῶν καὶ τῶν μεγάλων ἡμῶν δοκιμασιῶν». Μετὰ τὸν πόλεμον, εἶπεν ὁ Γερμανὸς Πρέσβυς, αἱ Ἐκκλησίαι ἤνοιξαν πρῶται τὴν θύραν πρὸς τὸν Γερμανικὸν Λαόν, διὰ νὰ εἰσέλθῃ καὶ πάλιν εἰς τὴν κοινωνίαν τῶν Ἐθνῶν. Αἱ Ἐκκλησίαι, ἐδήλωσε, διὰ τῆς πνευματικῆς καὶ ὑλικῆς βοηθείας ἐκούφισαν τὴν μεγάλην δοκιμασίαν τῶν Γερμανῶν. Προσέθεσε δ' ὅτι πλέον τῶν πεντήκοντα ἑκατομμυρίων Δολλαρίων, βοηθείας, ἐλήφθη ἐν Γερμανίᾳ μέσῳ διαφόρων Ἐκκλησιαστικῶν Ὀργανώσεων καὶ ὅτι ἄνευ τῆς βοηθείας αὐτῆς ὀλίγα ἐκ τῶν βρεφῶν τῆς Γερμανίας θὰ ἐπέζων σήμερον.

Ὁ Δρ. Χολτσάπφελ ἐτόνισεν ὅτι ἡ ἀπονομὴ τῶν παρασήμων δὲν σημαίνει ὅτι ἡ Γερμανία ἐξεπλήρωσε τὸ πρὸς τὰς Ἐκκλησίας χρέος αὐτῆς, ἀλλ' ὅτι εἶναι ἁπλῶς μία ἐξωτερικὴ ἐκδήλωσις τῆς εὐγνωμοσύνης τοῦ Γερμανικοῦ Λαοῦ. Ἐπέρανε δὲ διὰ τῶν ἑξῆς: «Καί, ἤδη εἶναι ἡ σειρὰ τοῦ Γερμανικοῦ Λαοῦ νὰ βοηθήσῃ τοὺς Ὀργανισμοὺς ὑμῶν πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἐν ἀνάγκαις τελουσῶν σήμερον Χωρῶν, συμφώνως πρὸς τὴν βιβλικὴν ἐντολὴν τοῦ «βαστάζειν ἀλλήλων τὰ βάρη».

Αἱ Ἐκκλησίαι ἐπιδίδουσι πρὸς τὰς Κυβερνήσεις τὴν περὶ ἀφοπλισμοῦ ἀπόφασιν τοῦ Π. Σ. τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ὡς ἀνεγράφη ἐν τῷ Δελτίῳ τῆς Οἰκουμενικῆς Κινήσεως, αἱ ἐν Ἡνωμέναις Πολιτείαις, Ἀγγλίᾳ, Γερμανίᾳ, καὶ Ὁλλανδίᾳ Ἐκκλησίαι ἐπέδωκαν πρὸς τὰς Κυβερνήσεις αὐτῶν τὴν περὶ ἀφοπλισμοῦ δήλωσιν, ἣν συνέταξε κατὰ τὸ ἐν Νιοῦ Χαῖβεν Συνέδριον αὐτῆς ἡ Κεντρικὴ Ἐπιτροπὴ κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος.

Τὰ κυριώτερα σημεῖα τῆς δηλώσεως ταύτης εἶναι τὰ ἀκόλουθα:

α) Παῦσις τῶν ἀτομικῶν δοκιμῶν. Συμμόρφωσις πάντων πρὸς κατάπαυσιν τῶν δοκιμῶν πρέπει νὰ ἐξελέγχηται, διότι ἄλλως ἡ κακοπιστία εἶναι δυνατὸν νὰ αὐξηθῇ.

β) Κατάπαυσις παραγωγῆς ἀτομικῶν ὅπλων διὰ στρατιωτικοὺς σκοπούς.

γ) Λῆψις μέτρων περὶ ἀφοπλι-

σμοῦ. Πρέπει νὰ καταβληθῇ προσπάθεια πρὸς ἀφοπλισμὸν καὶ ἐκ τῶν ἀτομικῶν ὅπλων, τῶν τηλεκατευθυνομένων βλημάτων καὶ τῶν βιολογικῶν καὶ χημικῶν ὅπλων.

δ) Συνεργασία πρὸς χρησιμοποίησιν τοῦ ἀτόμου δι' εἰρηνικοὺς σκοπούς. Ἡ λῆψις διεθνῶν μέτρων ἐναντίον τῶν παραβάσεων θὰ εὐνοήσῃ τὴν συνεργασίαν πρὸς χρησιμοποίησιν τοῦ ἀτόμου δι' εἰρηνικοὺς σκοπούς, καὶ

ε) Ἡ εἰρηνικὴ διευθέτησις.

Τελικῶς ἡ ἀληθὴς εἰρήνη θὰ ἔγκειται εἰς τὴν συνεχῆ διευθέτησιν τῶν ἀντικρουομένων συμφερόντων καὶ ἐπιδιώξεων. Πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον πρέπει νὰ ἐνισχυθῶσι καὶ καθιερωθῶσι τὰ διεθνῆ ὄργανα, προσαρμοζόμενα πρὸς τὰς ἀπαιτήσεις ἑνὸς διεθνοῦς συστήματος ἀσφαλείας.

Τοπικαὶ συγκρούσεις δυνατὸν νὰ ἀποσπάσωσι μὲ κίνδυνον χρησιμοποιήσεως ἀτομικῶν ὅπλων. Διὰ τοῦτο τὰ ἔθνη ὀφείλουσι νὰ ἀποτρέπωσι τοιαύτας συγκρούσεις δι' ἐγκαίρων διαπραγματεύσεων καὶ συμβιβασμῶν. Ὅταν πᾶσαι αἱ προσπάθειαι αὗται ναυαγήσωσι τότε πρέπει νὰ φροντίσωσιν ὅπως αἱ συγκρούσεις γένωνται ἄνευ τῆς χρήσεως ἀτομικῶν ὅπλων.

Ἑβδομὰς τῆς Προσευχῆς ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν.

Ἡ τρίτη ἑβδομὰς τοῦ μηνὸς Ἰανουαρίου 19—25, ὡρίσθη καὶ πάλιν ἐφέτος ὑπὸ τοῦ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν ὡς «Ἑβδομὰς Προσευχῆς ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως τῶν Ἐκκλησιῶν». Τὴν ἔμπνευσιν διὰ τὴν καθιέρωσιν μιᾶς τοιαύτης Ἑβδομάδος εἶχεν ὁ Ρωμαιοκαθολικὸς «οἰκουμενιστὴς» Ἱερεὺς Παῦλος Κουτουριὲ (ἐκ Λυῶνος), ὁ ὁποῖος καὶ ἐκάλεσε τοὺς Χριστιανοὺς τῆς Εὐρώπης ἤδη ἀπὸ τοῦ 1953, ὅπως τὴν ἀποδεχθοῦν. Ἀπεδέχθησαν δὲ προθύμως τὴν πρότασιν τοῦ ἀειμνήστου κ. Κουτουριὲ τόσον ἡ Ρωμαιοκαθολικὴ ἑνωτικὴ κίνησις τοῦ Πατρὸς Ντυμὸν (Παρίσιοι) καὶ τοῦ Πατρὸς Λιαλὲν (Σιεβετὸν Βελγίου) ὅσον καὶ ἡ γνωστὴ οἰκουμενικὴ κίνησις «Πίστεως καὶ Διοικήσεως», καθιερώσασα ἀπὸ τοῦ 1940, τὴν 3ην ἑβδομάδα ἑκάστου Ἰανουαρίου ὡς ἑβδομάδα προσευχῆς ὑπὲρ τῆς ἑνώσεως. Τὸ ἐφετεινὸν πρόγραμμα τῆς «Ἑβδομάδος Προσευχῆς» ὑπὲρ τῆς Ἑνώσεως προβλέπει τὴν ἀνάλυσιν τῶν 7 αἰτημάτων.

Διεθνὲς Θεολογικὸν Συνέδριον ἐν Ὀξφόρδῃ.

Ὑπὸ τὴν ὀνομασίαν «Τὰ τέσσαρα Εὐαγγέλια κατὰ τὸ 1957», συνῆλθεν ἐν Ὀξφόρδῃ, τὴν 16ην μέχρι τῆς 20ῆς Σεπτεμβρίου, Διεθνὲς Θεολογικὸν Συνέδριον. Κατ' αὐτὸ παρέστη καὶ ὁ Ἀρχιμ. Διονύσιος Ψιάχος, Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Θυατείρων, ὡς εἷς τῶν Συνέδρων, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ Θεολόγου κ Κ. Κούρκουλα.

Τὸ Συνέδριον τοῦτο ἦτο ἓν τῶν μεγαλυτέρων τοῦ εἴδους του, ἐξ ὅσων συνῆλθον μέχρι σήμερον, διότι μεταξὺ τῶν Συνέδρων ὑπῆρχον διακεκριμένοι καὶ ἐξέχοντες Ἐπιστήμονες Θεολόγοι Καθολικοί, Διαμαρτυρόμενοι καὶ Ὀρθόδοξοι, ἐν οἷς διεκρίνετο ὁ Θεοφιλ. Ἐπίσκοπος Κατάνης κ. Κασσιανός, Διευθυντὴς τοῦ ἐν Παρισίοις Ὀρθοδόξου Θεολογικοῦ Ἰνστιτούτου.

Τὴν ἑσπέραν τῆς 16ης, ὁ Ἀντιπρύτανις τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὀξφόρδης κ. J. C. Masterman ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τοῦ Συνεδρίου. Οὗτος ἀφοῦ ἐχαιρέτησε τοὺς συνέ-

δρους, εἰσήγαγε τὸν πρῶτον ὁμιλητήν.

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐργασιῶν τοῦ Συνεδρίου, ἐν γενικαῖς γραμμαῖς, εἶχεν ὡς ἑξῆς :

Καθ' ἑκάστην πρωΐαν τοῦ Συνεδρίου, ὥραν 9.20 π.μ., ἀνεγινώσκοντο ἐπὶ ὀλίγα λεπτὰ διάφοροι περικοπαὶ ἐκ τῶν Εὐαγγελίων καὶ ἐπηκολούθει σύντομος ἑρμηνεία τῶν κυριωτέρων σημείων των.

Κατόπιν, ἡ ἐργασία ἐχωρίζετο εἰς δύο τομεῖς καὶ ὡμίλουν ἀλληλοδιαδοχικῶς ἓξ ὁμιληταί, μέχρι τῆς μεσημβρίας, εἰς δύο διαφόρους αἰθούσας.

Τὸ ἀπόγευμα, 4.30΄ μ.μ., ἐγίνοντο συγκεντρώσεις διὰ τὰ «κύρια θέματα», ὡς ὠνομάσθησαν ταῦτα. Σκοπὸν δὲ εἶχον τὸν σχηματισμὸν ὁμίλων διὰ τὴν ἀνταλλαγὴν σκέψεων, πληροφοριῶν καὶ συζήτησιν δέκα προκαθορισθέντων θεμάτων. Ὁ ὁμιλητής, ἀφοῦ ἀνεγίνωσκε τὴν ἔκθεσίν του, συνεζήτει ταύτην μετὰ τῶν ἀκροατῶν του.

Ἀπὸ τὰς 6—7 μ.μ., ἐδίδοντο ἄλλαι δύο ὁμιλίαι εἰς διαφόρους αἰθούσας. Ἐπηκολούθει τὸ φαγητὸν εἰς τὰ καθορισθέντα Κολλέγια καὶ ἐν τέλει εἰς τὰς 8.30 μ.μ. ἐγένετο ἐκτενὴς ὁμιλία. Ἐδόθησαν δὲ τέσσαρες τοιαῦται ὁμιλίαι.

Πρῶτος ὁμιλητὴς ἦτο ὁ Καθηγητὴς Δρ. H. Reisenfeld τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐψάλης, μὲ θέμα : «Ἡ Εὐαγγελικὴ παράδοσις καὶ αἱ ἀρχαί της».

Δεύτερος, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Ὑόρκης Δρ. A. M. Ramsey, μὲ θέμα : «Τὸ Εὐαγγέλιον καὶ τὰ Εὐαγγέλια». Τοῦτον εἰσήγαγεν ὁ Σεβ. Καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος Λιβερπούλης.

Τρίτος, ὁ Καθηγητὴς κ. W. C. Van Unnik τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Οὐτρέχτης, μὲ θέμα : «Ὁ σκοπὸς τοῦ κατὰ Ἰωάννην Εὐαγγελίου».

Τέταρτος, ὁ Καθηγητὴς κ. J. Danielou, τοῦ Καθολικοῦ Ἰνστιτούτου Παρισίων, μὲ θέμα : «Ἡ Καινὴ Διαθήκη καὶ Θεολογία τῆς Ἱστορίας». Τοῦτον εἰσήγαγεν ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Καντουρίας.

Τὸ ὅτι εἷς Διαμαρτυρόμενος Ἀρχιεπίσκοπος εἰσήγαγεν ἕνα Καθολικὸν διάσημον Καθηγητήν, καὶ τἀνάπαλιν, εἷς Καθολικὸς Ἀρχιεπίσκοπος εἰσήγαγεν ἕνα διάσημον Διαμαρτυρόμενον Ἀρχιεπίσκοπον, ἐθεωρήθη σημαντικὸν γεγονός.

Τὸ Συνέδριον ἐσημείωσε μεγάλην ἐπιτυχίαν καθ' ὅλα. Τὸ παρηκολούθησαν πλέον τῶν 600 πρόσωπα.

Ἐν συνόλῳ ἀνεγνώσθησαν περὶ τὰς ἑκατὸν δέκα ἐργασίαι καὶ ἐγένετο συζήτησις εἰς τριάκοντα ἓξ αὐτῶν. Αἱ πλεῖσται τῶν ὁμιλιῶν θὰ δημοσιευθοῦν εἰς τὸ Γερμανικὸν Περιοδικὸν «Texte und Untersuchungen» καὶ εἰς τὴν γλῶσσαν, εἰς ἣν ἀνεγνώσθησαν.

Ἡ τάξις καὶ ἡ ὀργάνωσις ἦτο κατὰ πάντα τελεία καὶ ἀρτία. Τὰ πάντα ἦσαν ρυθμισμένα καὶ ἡ ὅλη ἐργασία ἐγίνετο διὰ τοῦ καλυτέρου τρόπου. Ἐκτὸς τῆς πνευματικῆς ὠφελείας, τὰ μέλη εἶχον καὶ τὴν εὐκαιρίαν τῆς ἀλληλογνωριμίας καὶ τῆς ἀλληλοσχετίσεως, πρᾶγμα τὸ ὁποῖον ἀνοίγει νέους ὁρίζοντας καὶ δι' ἄλλα μελλοντικὰ ἐποικοδομητικὰ Συνέδρια. Ὀφείλεται δὲ ἡ μεγάλη ἐπιτυχία τοῦ Συνεδρίου τούτου εἰς τὸν ὀργανωτήν του, τὸν διακεκριμένον Καθηγητὴν τῆς Ὀξφόρδης Δρ F. L. Cross, ὁ ὁποῖος ἐγένετο ἄξιος θερμοτάτων συγχαρητηρίων.

Οἱ τίτλοι τῶν «κυρίων θεμάτων» εἶχον ὡς ἑξῆς :

1.— «Τὰ Εὐαγγέλια καὶ ὁ σύγχρονος Ἰουδαϊσμός».

Ὡμίλησαν τρεῖς :

α.— Ὁ H. Odeberg ἐπὶ τοῦ «Ἡ λατρεία τῆς Συναγωγῆς εἰς τοὺς χρόνους τῆς Καινῆς Διαθήκης».

β.— Ὁ J. Bowman ἐπὶ τοῦ «Τὰ Φυλακτήρια».

γ.— Ὁ M. De Jonge ἐπὶ τοῦ «Ἡ Διαθήκη τῶν Δώδεκα Πατριαρχῶν».

2.— «Ἡ Συνοπτικὴ Γραφή».

α.— Ὁ O. Linton ἐπὶ τοῦ «Ἐπὶ τῶν συνοπτικῶν παραλλήλων».

β.— Ὁ N. Turner ἐπὶ τοῦ «Μικραὶ συμφωνίαι τοῦ Ματθαίου καὶ τοῦ Λουκᾶ κατὰ τοῦ Μάρκου».

γ.— Ὁ J. Coutts ἐπὶ τοῦ «Ταξινόμησις τῶν ἀφηγηματικῶν περικοπῶν ἐν τοῖς Συνοπτικοῖς Εὐαγγελίοις».

3.— «Ἡ Εὐαγγελικὴ Παράδοσις».

Ὡμίλησαν τρεῖς :

α.— Ὁ A. Descamps ἐπὶ τοῦ «Γύμνασμα ἑρμηνεύσεως τοῦ κατὰ Ματθαῖον, 5, 17—48, ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἱστορικῆς κριτικῆς».

β.— Ὁ D. E. Niheman ἐπὶ τοῦ «Ἡ μαρτυρία αὐτόπτου μάρτυρος καὶ ἡ Εὐαγγελικὴ Παράδοσις».

γ.— Ὁ J. W. Doeve ἐπὶ τοῦ «Die Gefangennahme Jesu in Gethsemane. Eine Traditionsgeschichtliche untersuchung.

4.— «Συνοπτικὴ Θεολογία».

Ὡμίλησαν τρεῖς :

α.— Ὁ H. Clavier ἐπὶ τοῦ «Ὁ πολλαπλασιασμὸς τῶν ἄρτων εἰς τὸ Μυστήριον τοῦ Ἰησοῦ».

β.— Ὁ J. J. Vincent ἐπὶ τοῦ «Αἱ παραβολαὶ τοῦ Κυρίου, ὡς αὐτοαποκαλυπτόμεναι».

γ.— Ὁ F. Fuchs ἐπὶ τοῦ «Ἡ παραβολὴ τοῦ ἀσπλάγχνου ὑπηρέτου». (Ματθ. 18, 23—35).

5.— «Τὰ Ἰωάννεια Προβλήματα».

Ὡμίλησαν τρεῖς :

α.— Ὁ I. De La Potterie ἐπὶ τοῦ «Τὸ βάθος τοῦ θέματος τῆς ἀληθείας εἰς τὸ κατὰ Ἰωάννην».

β.— Ὁ W. H. Cadman ἐπὶ τοῦ «Ἡ ἀνάστασις τοῦ Λαζάρου. Ἡ Ἰωάννειος σημασία τῆς διηγήσεως».

γ.— Ὁ E. S. Tanner ἐπὶ τοῦ «Τὸ τελέω ἐν τῷ 4ῳ Εὐαγγελίῳ.

6.— «Ὁ Ἱστορικὸς Χριστός».

Ὡμίλησαν τρεῖς :

α.— Ὁ J. M. Robinson ἐπὶ τοῦ «Τὸ κήρυγμα καὶ ἡ ἔρευνα τοῦ Ἱστορικοῦ Ἰησοῦ».

β.— Ὁ T. A. Roberts ἐπὶ τοῦ «Μερικαὶ προϋποθέσεις τοῦ ἱστορικοῦ κριτικισμοῦ τοῦ Εὐαγγελίου».

γ.— Ὁ R. E. Hill ἐπὶ τοῦ «Ἡ Μεσσιανικὴ ἐκπλήρωσις ἐπὶ τοῦ κατὰ Λουκᾶν».

7.— «Ἡ Ἠθολογία τοῦ Εὐαγγελίου».

Ὡμίλησαν τρεῖς :

α.— Ὁ J. N. Sevenster ἐπὶ τοῦ «Ἡ μέριμνα τοῦ Θεοῦ, διὰ τὸ ἄτομον, ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις καὶ ἐν τοῖς συγγράμμασι τοῦ Σενέκα».

β.— Ὁ E. F. H. Dunnicliffe ἐπὶ τοῦ «Μὴ Χριστιανικὴ ἠθολογία κατὰ τὰς Εὐαγγελικὰς περιόδους».

γ.— Ὁ W. Pelz ἐπὶ τοῦ «Ἡ ἐπὶ τοῦ Ὄρους Ὁμιλία καὶ ἡ δικαίωσις διὰ τῆς Χάριτος».

(†) Μητροπολίτης
ΑΜΑΣΕΙΑΣ ΑΠΟΣΤΟΛΟΣ

Ἡ Μήτηρ Ἐκκλησία, ἐν λύπῃ βαθείᾳ, ἔλαβε γνῶσιν ἀπὸ τηλεγράφημα τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Ρόδου, τῆς πρὸς Κύριον ἐκδημίας τοῦ πολιοῦ Ἱεράρχου Μητροπολίτου Ἀμασείας κυροῦ Ἀποστόλου, ἐπισυμβάνσης τῇ 29ῃ παρελθόντος μηνὸς Νοεμβρίου, Παρασκευῇ, ἐν Ρόδῳ.

Ὁ ἀείμνηστος Μητροπολίτης Ἀμασείας Ἀπόστολος Τρύφωνος, ἐγεννήθη τῇ 26ῃ Νοεμβρίου τοῦ 1878 ἐν Κριθιᾷ Καλλιπόλεως, ἔνθα καὶ διήκουσε τὰ πρῶτα γράμματα. Τὰς γυμνασιακὰς αὐτοῦ σπουδὰς διήνυσε καὶ συνεπλήρωσεν ἐν τῇ Μεγάλῃ Σχολῇ τῷ 1895, ἀκολούθως δὲ εἰσήχθη εἰς τὴν Ἱερὰν ἐν Χάλκῃ Θεολογικὴν Σχολήν, ἐξ ἧς ἀπεφοίτησε τῷ 1901. Κατ' Αὔγουστον τοῦ αὐτοῦ ἔτους χειροτονηθεὶς εἰς Διάκονον ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἡρακλείας Γρηγορίου, προσελήφθη ὡς Διάκονος τῆς Σειρᾶς καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν ἐν τῷ Α΄. Πατριαρχικῷ Γραφείῳ.

Τῷ 1904 προήχθη εἰς Τριτεύοντα, τῷ 1906 εἰς Ὑπογραμματέα καὶ τῷ 1909 εἰς Ἀρχιγραμματέα, χειροτονηθεὶς εἰς Πρεσβύτερον καὶ εἰς Ἀρχιμανδρίτην προχειρισθεὶς ὑπὸ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Ἰωακεὶμ τοῦ Γ΄.

Διὰ τὸν ζῆλον καὶ τὴν πρὸς τὸ καθῆκον ἀφοσίωσιν αὐτοῦ ἐξελέγη τῷ 1913, ἐπὶ τοῦ ἀοιδίμου Πατριάρχου Γερμανοῦ τοῦ Ε΄., Μητροπολίτης Ρόδου, χειροτονηθεὶς ὑπ' Αὐτοῦ καὶ τῆς περὶ Αὐτὸν Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου εἰς Ἀρχιερέα ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ.

Τὴν λαχοῦσαν αὐτῷ Ἐπαρχίαν ἐποίμανεν ἐπὶ 33 συναπτὰ ἔτη, ἄλλοτε ἐγγὺς καὶ ἄλλοτε μακρὰν τοῦ ποιμνίου αὐτοῦ εὑρισκόμενος, λόγῳ τῶν καιρικῶν περιστάσεων, μετὰ πολλῆς περινοίας καὶ συνέσεως μέχρι τῆς 6ης Ἰουνίου 1946, ὁπότε καὶ παρῃτήθη, ἐφησυχάζων ἔκτοτε ἐν Ρόδῳ.

Ἡ Ἐκκλησία ἀμείβουσα τὴν εὔορκον ἐκκλησιαστικὴν αὐτοῦ διακονίαν, ἧς δείγματα ἐξετίμησε δεόντως, ἀπένειμεν αὐτῷ τῇ 25ῃ Ὀκτωβρίου 1951 τὸν γεροντικὸν τίτλον τοῦ Μητροπολίτου Ἀμασείας.

Ὁ ἀείμνηστος κατὰ καιροὺς διετέλεσε μέλος τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου, Πρόεδρος τῆς Ἐφορίας τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου καὶ Μέλος τῆς Ἐφορίας τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς.

Ἀπολαύων τοῦ σεβασμοῦ καὶ τῆς ἀγάπης τοῦ Ἱεροῦ Κλήρου καὶ τῶν Χριστιανῶν τῆς Ἐπαρχίας Ρόδου, πολλῶν δὲ περι-

ποιήσεων ἀπὸ μέρους τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Σπυρίδωνος, διῆλθεν ἐν γαλήνῃ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς ζωῆς αὐτοῦ, ἔχων τὴν συμμαρτυρίαν τῆς συνειδήσεως αὐτοῦ, ὅτι καλῶς ἐξεπλήρωσε τὸ πρὸς τὴν Ἁγίαν τοῦ Χριστοῦ Μεγάλην Ἐκκλησίαν ἱερὸν αὐτοῦ καθῆκον.

Ἡ κηδεία τοῦ ἀειμνήστου Ἱεράρχου ἐτελέσθη ἐν ἀθρόᾳ συρροῇ τῶν Χριστιανῶν, προεξάρχοντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Ρόδου κ. Σπυρίδωνος, ἐν Ρόδῳ, τῇ Δευτέρᾳ 2 ἁ.μ.

Ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐνετείλατο ὅπως, κατὰ τὴν κηδείαν ἐκπροσωπήσῃ Αὐτὴν ὁ Πρωτοσύγκελλος τῆς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Ρόδου Πανοσιολ. Ἀρχιμ. κ. Ἀλέξανδρος, κατὰ δὲ τὴν Συνοδικὴν συνεδρίαν τῆς Τρίτης ἀρξαμένου μηνὸς Δεκεμβρίου ἀνήγγειλε τὴν πρὸς Κύριον ἐκδημίαν τοῦ κοιμηθέντος Ἱεράρχου, οὗτινος ἐξῆρε τὸ ἔργον καὶ τὴν εὔορκον ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ διακονίαν αὐτοῦ, καὶ ἐν τέλει ἐγερθεῖσα μετὰ τῶν Σεβ. Συνοδικῶν Ἀρχιερέων, ηὐχήθη ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῆς ψυχῆς αὐτοῦ.

Τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀμασείας κυροῦ Ἀποστόλου εἴη ἡ μνήμη ἄληστος καὶ αἰωνία.

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, (νῦν Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ), Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Διαρκοῦς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (Ἐπὶ τῇ 100ῇ περιόδῳ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς), ἐκδ. ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι, 1954, σελ. 76.

Ἡ θέσις τοῦ Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου Ἐκκλησίας τινὸς Ὀρθοδόξου εἶναι προνομιοῦχος, διότι φέρει τὸν κατέχοντα αὐτὴν εἰς ἄμεσον ἐπαφὴν πρὸς τὸ ἀνώτατον διοικητικὸν σῶμα τῆς Ἐκκλησίας, τὴν Σύνοδον, καὶ τὸν καθ.στᾷ ἐνήμερον τῶν ἀπασχολούντων τὴν Ἐκκλησίαν φύσεως γενικῆς καὶ εἰδικῆς προβλημάτων.

Ὁ χρηματίσας Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος τότε Ἀρχιμανδρ. κ. Χρυσόστομος Θέμελης 1) ἐξέδωκε κατὰ τὸ ἔτος 1954 μετὰ πολλῆς ἐπιμελείας εἰς 76 σελίδας τὴν «Συνοπτικὴν Ἱστορίαν τῆς Διαρκοῦς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος» καὶ προσέφερε τοιουτοτρόπως εἰς τὴν Θεολογικὴν Γραμματείαν μίαν εὐσύνοπτον ἀλλὰ καὶ περιεκτικὴν συνάμα ἐξιστόρησιν τῶν σχετικῶν μὲ τὴν ἵδρυσιν, τὴν ὀνομασίαν, τὴν λειτουργίαν, τὸ ἔργον τῆς Διαρκοῦς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅλων τῶν συναφῶν πρὸς αὐτὴν ζητημάτων.

Ὁ Θεοφ. συγγραφεὺς ἐκθέτει κατ' αὐστηρὰν χρονολογικὴν σειρὰν τὰ γεγονότα καὶ τὰ πεπραγμένα χωρὶς νὰ προβαίνῃ, ἐκτὸς ἐλαχίστων ἐξαιρέσεων (σελ. 67 περὶ τῆς ταξινομήσεως τοῦ ἀρχείου καὶ τῆς κατασκευῆς εἰδικοῦ Ἀρχειοφυλακείου, σελ. 71 περὶ τοῦ ἔργου τῆς Ἱ. Συνόδου, κ. ἄ.), εἰς προσωπικὰς κρίσεις.

Ὁ μελετητὴς τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας καὶ ἰδίως τῆς Ἱστορίας τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἀποκτᾷ διὰ τῆς ἐνταῦθα σημειουμένης ἐργασίας, μίαν πολύτιμον εἰσαγωγὴν εἰς τὴν Ἱστορίαν τοῦ Συνοδικοῦ Θεσμοῦ τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος. Εὐχὴ τοῦ γράφοντος θὰ ἦτο ὅπως ὁ αὐτὸς συγγραφεύς, ὁ ἐπιμεληθεὶς καὶ τῆς μνημειώδους ἐκδόσεως τῶν «Συνοδικῶν Ἐγκυκλίων», 2) ἀναλάβῃ τὴν συγγραφὴν καὶ τῆς Συνοδικῆς Ἱστορίας τῆς Αὐτοκεφάλου Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (σελ. 5—7).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

---

1) Κατὰ μῆνα Νοέμβριον τοῦ 1957 προήχθη εἰς Ἐπίσκοπον Θαυμακοῦ.

2) Αἱ Συνοδικαὶ Ἐγκύκλιοι, ἐκδιδόμεναι ὑπὸ τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῇ 100ῇ Περιόδῳ τῶν Ἐργασιῶν Αὐτῆς, τόμος Α' (1901 - 1933), ἐπιμελείᾳ Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη, Ἀρχιγραμματέως τῆς Ἱ. Συνόδου, Ἀθῆναι, Τυπ. τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, 1955, σελ. 728.

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Καρύστου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἀν. ἐκ τῆς Θεολογίας, Ἀθῆναι, 1955, σελ. 44.

Ἡ παροῦσα ἐργασία ἀποτελεῖ μέρος τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Ἱστορίας τῆς νήσου Εὐβοίας, τῆς ὁποίας τὴν συγγραφὴν ἔχει ἀναλάβει ὁ Θεοφ. συγγραφεύς, «ἀποτίων τὸν φόρον τῆς ἀγάπης πρὸς τὴν γενέτειραν νῆσον» (σελ. 5). Τμήματα τῆς αὐτῆς ἱστορίας εἶναι καὶ αἱ μέχρι σήμερον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ δημοσιευθεῖσαι μελέται : Παναγία Δημιοῦς, Βόλος, 1949. Ὁ Μητροπολίτης Εὐρίπου Παΐσιος, Ἐκκλησία ΚΗ΄ (1951)53 ἑξ. Δύο Θεόδωροι Ἐπίσκοποι Εὐρίπου, Ἀθῆναι, 1951. Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Εὐρίπου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, Ἀθῆναι, 1952. Ἡ Ἐπισκοπὴ Ὠρεῶν, Ἀθῆναι, 1953. Ἡ ἐν Βορείῳ Εὐβοίᾳ Ἱερὰ Μονὴ Ἅγιος Γεώργιος «Ἥλια» (ἐπεξεργασία), Ἀθῆναι, 1953. Αἱ Ἐπισκοπαὶ Πορθμοῦ, Αὐλῶνος, Αἰδηψοῦ, Ζάρκων καὶ Καναλίων, Ἀθῆναι, 1954. Ἀρχαὶ καὶ διάδοσις τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐν Εὐβοίᾳ, Θεσσαλονίκη, 1954. Ἐκκλησιαστικὰ Εὐβοϊκὰ σημειώματα ἐν οἷς ὁ ἀοίδιμος Πενταπόλεως Νεκτάριος Ἀθῆναι, 1955. Καθαιρέσεις Μητροπολιτῶν Εὐρίπου, Ἀθῆναι, 1955. Ἡ καθαίρεσις τοῦ Μητροπολίτου πρώην Εὐρίπου Παϊσίου Β΄ (1763), Ἐκκλησία ΛΒ΄. (1955)113.

Ἡ ὑπὸ ἐξέτασιν Ἱ. Μητρόπολις φέρει ἐν τῷ παρόντι τὸν τίτλον «Καρυστίας». Εἰς τὸ Προοίμιον ὑποστηρίζεται ἡ ἄποψις ὅτι θὰ πρέπη νὰ καθιερωθῇ ἐκ νέου ἡ παλαιὰ ὀνομασία «Καρύστου». Λέγονται δὲ τὰ ἑξῆς χαρακτηριστικά : «Διότι, ὅπως ἱερὰ καὶ ἐράσμια εἶναι τὰ ἀρχαιοεκκλησιαστικὰ μνημεῖα, οὕτω πως καὶ αἱ ἀρχαῖαι τῶν μέχρι σήμερον σωζομένων ἐπισκοπῶν (μητροπόλεων) ὀνομασίαι, πρέπει νὰ ἀπολαμβάνωσι τῆς ἡμετέρας ἀγάπης, καὶ τῆς διαφυλάξεως αὐτῶν, ἵνα διατηρῆται ἡ ἱστορικὴ συνέχεια καὶ ἐν αὐταῖς εἰσέτι ταῖς ὀνομασίαις» (σελ. 6).

Ἡ Ἱστορία τῆς Ἱ. Μητροπόλεως Καρύστου ἐκτίθεται εἰς 4 κεφάλαια : Α) Εἰδωλολατρικὴ Περίοδος. Β) Ἵδρυσις, «τάξις» καὶ ἐξέλιξις τῆς Μητροπόλεως Καρύστου. Γ) Ἐπίσκοποι Καρύστου, καὶ Δ) Ἱστορικὰ σημειώματα. Ὡρισμένα μέρη τῆς παρούσης ἐργασίας ἀνευρίσκονται εἰς τὰς προαναφερθείσας μελέτας. Τοῦτο ὅμως δὲν σημαίνει ἐπανάληψιν, ἐφόσον τὴν χρῆσιν τοῦ ἰδίου ὑλικοῦ ἀπαιτεῖ ὁ τρόπος διαρθρώσεως τῶν ἐπὶ μέρους θεμάτων.

Μεταξὺ τῶν ἐκ Καρύστου καταγομένων, ἀναφέρεται καὶ ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Φιλαδελφείας κ. Ἰάκωβος, τοῦ Κλίματος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (σελ. 44).

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

Τοῦ αὐτοῦ, Ἡ κοσμητικὴ Φρασεολογία εἰς τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον ἐν τῇ ἐν χρήσει Ὑμνογραφίᾳ, ἀν. ἐκ τῆς Θεολογίας, Ἀθῆναι, 1957, σελ. 19.

Ἡ ἀνὰ χεῖρας μελέτη ἀνάγεται εἰς τὸν τομέα τῆς Ὑμνογραφίας καὶ εἶναι εἰδικῶς ἀφιερωμένη εἰς τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον, τοῦ ὁποίου τὸ ὄνομα φέρει ὁ Θεοφ. συγγραφεύς. Μετὰ τὰ σύντομα εἰσαγωγικὰ περὶ τοῦ Ἐγκωμιαστικοῦ Λόγου καὶ τῆς Ὑμνογραφίας καὶ περὶ τῶν ἐγκωμίων καὶ πανηγυρικῶν λόγων εἰς τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον (σελ. 4—7), ἐκτίθεται κατ' ἀλφαβητικὴν σειρὰν ὁ πίναξ τῶν κοσμητικῶν φράσεων εἰς τὸν αὐτὸν Ἅγιον ἐκ τῶν Ἱερῶν Ἀκολουθιῶν τῆς ΙΓ΄ Νοεμβρίου, τῆς ΚΖ΄ Ἰανουαρίου καὶ τῆς Λ΄ τοῦ αὐτοῦ μηνὸς τῶν Μηναίων.

Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἡμῶν Ὑμνολογία ἀποτελεῖ κεφάλαιον σημαντικώτατον τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καὶ πᾶσα ἐνασχόλησις περὶ αὐτὴν πρέπει νὰ θεωρῆται ὡς προσφορὰ οὐκ εὐκαταφρόνητος διὰ τὸν μὴ ἐπαρκῶς εἰσέτι ἐξερευνηθέντα τοῦτον κλάδον τῆς Θεολογίας.

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ Θ. ΣΤΑΥΡΙΔΗΣ

ΠΙΝΑΞ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΑΡΘΡΑ - ΜΕΛΕΤΑΙ - ΛΟΓΟΙ

† Ἡ Α. Θ. Παναγιότης :

— Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τῷ Πάσχα 139
— Πατριαρχικὴ Πασχάλιος ἀπάντησις 228
— Πατριαρχικὴ Ἀπόδειξις ἐπὶ τοῖς Χριστουγέννοις 505

† Πριγκηποννήσων Δωροθέου :

— Ἡ ψυχὴ τοῦ κόσμου 3
— Ὁ Ἥλιος τῆς Ἀναστάσεως 142
— Εἰς τὴν Κυριακὴν τῶν Βαΐων 144
— Εἶδαν τὸ φῶς τὸ ἀληθινὸν 261
— Λόγος ἐπὶ τῇ καθοσιώσει τῶν ἐφετεινῶν τελειοδιδάκτων 281
— Ἡ κλεὶς τῆς Θείας Λειτουργίας 429

† Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου :

— Τὸ Βυζαντινὸν Σκούταρι καὶ τὰ Μοναστήριά του 7
— Τὸ Μπέϊογλου κατὰ καὶ μετὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν 146
— Ἡ μεγάλη γυναικεία Μονὴ τῆς Πριγκήπου 285
— Ἡ διαρρύθμισις τῶν Νοσοκομείων κατὰ τὴν Βυζαντινὴν ἐποχὴν 432
— Ὁ Βυζαντινὸς Ναὸς τοῦ Ἁγίου Μάρκου ἐν Βενετίᾳ 503

† Προικοννήσου Φιλοθέου :

— Ἡ περὶ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ διδασκ. τοῦ Κυρίου 10, 150, 288, 434

† Φιλαδελφείας Ἰακώβου :

— Ἡ Β'. Γενικὴ Συνέλευσις τοῦ Παγκοσμίου Συμβουλίου Ἐκκλησιῶν (15...31 Αὐγούστου 1955) (ἐκθέσεις) 20, 158, 297
— Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τὴν θρονικὴν ἑορτὴν τοῦ Ἀποστ. Ἀνδρέου 440

† Μ. Πρωτοσυγκέλλου Αἰμιλιανοῦ :

— Ἡ διαθήκη τοῦ Σταυροῦ. (Λόγος εἰς τὴν Μ. Παρασκευήν) 309

† Διακόνου Συμεὼν Ἀμαρυλλίου (νῦν Ἀρχιγραμματέως) :

— Λόγος πανηγυρικὸς εἰς τοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας 35

† Ἀρχειοφύλακος Αἰμιλιανοῦ Τσακοπούλου :

— Περιγραφικὸς Κατάλογος τῶν Χειρογράφων τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. — Τόμος Γ΄.... Τμῆμα Χειρογράφων Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς Χάλκης. (Συνέχεια). 41, 194, 371, 495

— Ἐπισκοπικοὶ Κατάλογοι. Κατὰ τοὺς Κώδικας τῶν Ὑπομνημάτων τοῦ Ἀρχειοφυλακίου τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου (Συνέχεια). 77, 171, 317, 461

† Δ. Χρυσοστόμου Κωνσταντινίδου (Καθηγητοῦ) :

— Αἱ ἐν Κότταγιαμ τῶν Ἰνδιῶν Θεολογικαὶ Συνομιλίαι 333

Βασιλείου Σταυρίδου (Καθηγητοῦ) :

— Ἡ Ἀλεξανδρινὴ Σχολὴ μετὰ τὸν Ὠριγένη. (Συν.) 58, 187, 362, 445

Βασιλείου Ἀναγνωστοπούλου (Καθηγητοῦ) :

— Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνὸς (Συνέχεια). 67, 485

Γεωργίου Σ. Μπεμπῆ :

— Ἑλληνικὴ Ὀρθόδοξος Θεολογικὴ Σχολὴ «Ὁ Τίμιος Σταυρός» ... 211

Νικήτα Παλάση :

— Ἐπ' εὐκαιρίᾳ τῆς εἰκοσαετηρίδος τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς «Ὁ Τίμιος Σταυρός». 216

ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΝ ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΟΝ

Ἱερὰ Σύνοδος :

— Ἐπανάληψις Συνοδικῶν ἐργασιῶν 115
— Συνοδικαὶ Συνεδρίαι 123, 235, 409, 521
— Ἀνασυγκρότησις τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου 515
— Γραφεῖον Ἱ. Συνόδου 516
— Διακοπὴ τῶν ἐργασιῶν τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου 522
— Πατριαρχικὴ Ἀντιπροσωπεία εἰς Ἀθήνας 102
— Πατριαρχικὴ Ἐπιτροπὴ εἰς Θεσσαλονίκην 516
— Ἑόρτιοι Χαιρετισμοί 115, 236
— Ἄδειαι μεταβάσεως εἰς Ἅγιον Ὄρος 521
— Ἀνακαίνισις Ἱ. Ναῶν 119, 237, 401, 509
— Ἀποστολὴ Καθηγητοῦ εἰς Φιλλανδίαν 412

Προαγωγαί :

— Πανοσ. Ὑπογραμματέως τῆς Ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου εἰς Ἀρχιγραμματέα 516
— Πανοσ. Δευτερεύοντος εἰς Ὑπογραμματέα τῆς Ἁγ. καὶ Ἱ. Συνόδου .. 516

Τιμητικαὶ διακρίσεις :

— Τιμητικὴ διάκρισις πρὸς τὸν Σεβ. Μητροπολίτην Πριγκηποννήσων κ. Δωρόθεον 229
— Τιμητικὴ διάκρισις πρὸς τὸν Δ. Χρυσόστομον Κωνσταντινίδην (Καθ.) 229

Ἀρχειοφυλάκιον καὶ Βιβλιοθήκη τῶν Πατριαρχείων 119

Θεῖον Κήρυγμα :

— Ἐν τῷ Π. Πατριαρχικῷ Ναῷ, ἐν τοῖς Ἱ. Ναοῖς τῆς Ἁγ. Ἀρχιεπισκοπῆς 514

Χειροτονίαι —Προαγωγαὶ —Μεταθέσεις —Ποιναί :

Πρεσβυτέρων :

— Πανοσ. Διακόνου Συμεὼν Ἀμαρυλλίου 509
— Διακόνου Ἀμβροσίου Χαραλαμπίδου 237

— Διακόνου Γεωργίου Δημοπούλου 405
— » Γεωργίου Παπαϊωάννου 405
— » Κωνσταντίνου, Ἱ. Μονῆς Ξενοφῶντος 409
— » Παντελεήμονος Κοντογιάννη (ἐκ Χίου) 516

Διακόνων :

— Ἐμμανουὴλ Ἀλευροφᾶ 119
— Εὐσταθίου Μοναχοῦ Μ. Λαύρας 123
— Γερασίμου Μοναχοῦ, Ἱ. Μονῆς Ξενοφῶντος 123
— Αἰμιλιανοῦ Τσιρπανλῆ (ἐκ Δωδεκαννήσου) 236
— Θεοφυλάκτου Μαρινάκη (ἐκ Κρήτης) 236
— Μαξίμου Ἁγιωργούση (ἐκ Χίου) 237
— Στυλιανοῦ Χαρκιανάκη (ἐκ Κρήτης) 516
— Κωνσταντίνου Γιοκαρίνη (ἐξ Ἀθηνῶν) 517
— Γεωργίου Σκλάβου (ἐκ Θεσσαλονίκης) 517
— Μοναχοῦ Ἰωακεὶμ 521
— Μοναχοῦ Πορφυρίου 521

Ποιναί :

— Φωτίου Φράνσις Μιχαὴλ Ντολάχιου 120
— Ἰωάννου Χρυσάκη 241

Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή :

— Ἑορτὴ τοῦ Ἱεροῦ Φωτίου 119
— Ἡ καθοσίωσις τῶν τελειοδιδάκτων 263
— Ἡ ὁμιλία τοῦ Καθηγητοῦ κ. Ἰχσὰν Μπαλκίρ 267
— Ὁ λόγος τοῦ Σχολάρχου 269
— Προσφώνησις τελειοδιδάκτων 274
— Ὁ λόγος τοῦ Ἁγίου Προέδρου 281
— Ἔναρξις τῶν μαθημάτων 508

Πνευματικὴ Διακονία :

— Παιδόπολις, Θερινὴ Ἐξοχή 404

Πάνσεπτος Πατριαρχικὸς Ναός :

— Ἡ πρώτη τοῦ ἔτους ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 115

— Τὰ Θεοφάνεια ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 116
— Ἡ Ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν 117
— Κυριακὴ τῆς Ὀρθοδοξίας ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 231
— Τὸ Ἅγιον Πάσχα ἐν τοῖς Πατριαρχείος 232
— Ἡ Ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Γεωργίου ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 234
— Ἡ τελετὴ τῆς Ἰνδίκτου ἐν τῷ Οἰκουμ. Πατριαρχείῳ 402
— Αἱ Ἑορταὶ τῶν Χριστουγέννων ἐν τοῖς Πατριαρχείοις 510

Ἐπαρχίαι Οἰκουμενικοῦ Θρόνου :

Ι. Ἀρχιεπισκοπὴ Ἀμερικῆς :

— Ἡ ἐν Κόγκορντ Νιοῦ — Χέρσαϊρ Ὀρθόδοξος Ἑλλην. Κοινότης Ἁγίας Τριάδος 120
— Ὀρθόδοξος Ἑλλην. Κοινότης Κορώνας καὶ περιχώρων Ν. Ὑόρκης ... 120
— Ὁ ἑορτασιμὸς τῆς ἡμέρας τῶν γραμμάτων 121
— Ἡ ἐν Στάμφορτ Ὀρθόδοξος Ἑλλην. Κοινότης τοῦ Εὐαγγελισμοῦ 239
— Ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ 239
— Θεολογικὴ Σχολὴ Βοστώνης 239
— Ὀργάνωσις Γκάπα 239
— Ἱ. Ναὸς Ἀναλήψεως Ν. Ὑόρκης 239
— Ἐπίσκοπος Τροπαίου (ἄφιξις εἰς τὰ Πατριαρχεῖα) 404
— Ἀπόκτησις Γηροκομείου 405
— Δέκατον Πανηπειρωτικὸν Συνέδριον 405
— Ἡ ἐν Βαλτιμόρῃ Ὀρθόδοξος Κοινότης 405
— Ἡ ἐν Ἀστορίᾳ Νέας Ὑόρκης Ὀρθόδοξος Κοινότης 406
— Στ΄. Συνέδριον τῆς Ὀρθοδόξου Νεολαίας 406
— Ἡ ἐν Σαβάννα Γεωργίας Ὀρθόδοξος Κοινότης 406
— Ἡ ἐν Πρόβιντενς Ὀρθόδοξος Κοινότης τοῦ Εὐαγγελισμοῦ 406
— Ἐπίσκοπος Ἀβύδου Εἰρηναῖος. (Παραίτησις αὐτοῦ ἐκ τῆς ι΄. Ἐπισκοπικῆς περιφερείας) 406
— Ἐγκαίνια Κοινοτικοῦ Κέντρου 518
— Ἡ ἐν Σάμερβιλ Μασσαχουσέττης Φιλόπτωχος Ἀδελφότης 519
— Ἡ ἐν Μιλγουώκῃ Γουϊσκώνσιν Ὀρθόδοξος Κοινότης 519
— Μεγάλη δωρεὰ τῆς Γκάπα 519
— Ἀναλυτικὸν πρόγραμμα διδακτικῆς ὕλης 520

Ἐπαρχίαι — Μοναὶ — Κοινότητες :

— Ἅγιον Ὄρος, διοικητικαὶ μεταβολαὶ 123, 242, 409, 521

— Ἡ ἐν Πάτμῳ Ἱ. Πατριαρχικὴ καὶ Σταυροπηγιακὴ Μονὴ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου 243, 409, 522
— Ὄρος Σινᾶ 226
— Ἱ. Μητρόπολις Κρήτης 517
— Ἱ. Μητρόπολις Αὐστραλίας καὶ Νέας Ζηλανδίας 520
— Ἀρχιεπισκοπὴ Θυατείρων 240, 406, 520
— Μητροπολίτης Λαοδικείας 404
— Μητροπολίτης Ἴμβρου καὶ Τενέδου 512
— Μητροπολίτης Ροδοπόλεως 404
— Ἱ. Μητρόπολις Ρόδου 121, 241, 408, 521
— Ἱ. Μητρόπολις Κῶου 242
— Ἱ. Μητρόπολις Καρπάθου καὶ Κάσου 121, 242, 408, 521
— Ἱ. Σύναξις Μητροπλιτῶν Δωδεκανήσου 122
— Ἱ. Μητρόπολις Φιλίππων, Νεαπόλεως καὶ Θάσου 245
— Ἱ. Μητρόπολις Δρυϊνουπόλεως 244
— Ἱ. Μητρόπολις Σισανίου καὶ Σιατίστης 409
— Μητροπολίτης Μελίτης 512
— Ἐπίσκοπος Θερμῶν 407

— Ρωσσικὴ Ἐξαρχία τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου ἐν Εὐρώπῃ 407

ΠΑΤΡΙΑΡΧΕΙΑ, ΑΥΤΟΚΕΦΑΛΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

— Ἐκκλησία Ἀλεξανδρείας 218
— Ἐκκλησία Ἀντιοχείας 219
— Ἐκκλησία Ἱεροσολύμων
(ἐκλογὴ Πατριάρχου Βενεδίκτου) 93, 98, 100, 220, 410, 522
— Ἐκκλησία Ρωσσίας 221, 410
— Ἐκκλησία Σερβίας 222
— Ἐκκλησία Ρουμανίας 222, 523
— Ἐκκλησία Ἑλλάδος 123, 225, 243, 387, 392, 523
— Ἐκκλησία Βουλγαρίας 246
— Ἐκκλησία Φιλλανδίας 247, 411

ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΕΚΚΛΗΣΙΑΙ

— Ἐκκλησία Παλαιοκαθολικῶν 410
— Σχέσεις Ὀρθοδόξων καὶ Παλαιοκαθολικῶν 126
— Ρωμαϊκὴ Ἐκκλησία 524

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ 105, 109, 111, 525

— Μητροπολίτης Μελίτης, εἰς συνέδριον τῆς Παγκοσμίου Ἐπιτροπῆς Χριστιανικῆς Ραδιοφωνίας 242, 251
— Τὸ ἐπὶ τῇ ἑορτῇ τῆς Πεντηκοστῆς μήνυμα τῶν Προέδρων αὐτοῦ 247
— Ὁ Γραμματεὺς τῆς Ἐπιτροπῆς Διεκκλησιαστικῆς βοηθείας τοῦ Π. Σ. Ἐκκλησιῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 250
— Συνέδριον Π. Σ. Ε. ἐν Νιοῦ Χαῖβεν, Κονν., Η. Π. Α. 413
— Ἐκπρόσωπος αὐτοῦ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 513

ΔΙΕΘΝΕΣ ΘΕΟΛΟΓΙΚΟΝ ΣΥΝΕΔΡΙΟΝ ΕΝ ΟΞΦΟΡΔΗ 526

Δ Ι Α Φ Ο Ρ Α

Ἐκ τῶν Χρονικῶν :

— Ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ Ἀτατούρκ 512
— Πατριαρχικαὶ ἐπισκέψεις 117, 509
— Πατριαρχικὰ συγχαρητήρια, συλλυπητήρια 401, 402, 511, 512
— Δρ. Φαχρεττὶν Κερὶμ Γκιοκάϋ 403
— Ἀναπληρωτὴς Νομάρχης 403
— Συμπάθεια τοῦ Οἰκουμ. Πατριαρχείου πρὸς τοὺς σεισμοπλήκτους τῶν περιοχῶν Φετχιὲ καὶ Μπολοῦ 236
— Οἱ Ὁμογενεῖς Βουλευταὶ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 514
— Ἀκαδημαϊκὸν ἔτος 515
— Ἀρμενικὸν Πατριαρχεῖον 238, 515
— Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 513
— Ἡ Γκόγια εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 402
— Ἐκπρόσωποι τῆς ἐν Ἀμερικῇ Μεθοδ. Ἐκκλησίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 513
— Ὁ Διευθυντὴς τοῦ ἐν Βρυξέλλαις Καθολικκοῦ Ἰνστιτούτου Ἀνατολικῶν

Σπουδῶν εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 237
— Ὁ Καθηγητὴς Φρειδερῖκος Χάϋλερ εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 238
— Πάστωρ τῆς Εὐαγγελικῆς Ἐκκλησίας εἰς τὰ Πατριαρχεῖα 514
— Δωρεὰ πρὸς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον Πριγκήπου 236
— Ὁ Σύνδεσμος Βοηθείας Γηροκομουμένων 514
Κανονικαὶ ἄδειαι 120, 405
— Ὁ Χριστιανισμὸς εἰς τὴν Ἀσίαν 250

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑΙ

† Πριγκηποννήσων Δωροθέου :

— Παναγιώτου Ἰ. Παναγιωτάκου : Σύστημα τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Δικαίου κατὰ τὴν ἐν Ἑλλάδι ἰσχὺν αὐτοῦ 127
— Μητροπολίτου Μεσσηνίας Χρυσοστόμου : Ὁ Σπυρίδων Ἀλεξανδρείας καὶ τὰ Ἀλεξανδράκεια Κληροδοτήματα 416
— Μητροπολίτου Κασσανδρείας Καλλινίκου : Διατριβαί 417
— Ἀρχιμ. Ἱερωνύμου Ἰ. Κοτσώνη : Ἡ Κανονικὴ ἄποψις περὶ τῆς ἐπικοινωνίας μετὰ τῶν ἑτεροδόξων 418
— Τοῦ αὐτοῦ: Προβλήματα τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Οἰκονομίας» 419
— Ἀποστόλου Δ. Μέξη : Ἡ ἐν Χάλκῃ Ἱερὰ Θεολογικὴ Σχολή. Ἱστορικὰ Σημειώματα. III Ἐπετηρίς 421

† Πρεσβ. Παναγιώτου Θεοδωρίδου (Βιβλιοφύλακος)

— Ἀρχιμ. Αἰμιλιανοῦ Τσακοπούλου, Ἀρχειοφύλακος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου : «Περιγραφικὸς Κατάλογος τῶν Χειρογράφων τῆς Βιβλιοθήκης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου», Τόμος Β΄. (Τμῆμα Χειρογράφων Ἱ. Μονῆς Ἁγίας Τριάδος Χάλκης). Σταμποὺλ 1956. (Ἐκ τοῦ Πατριαρχικοῦ Τυπογραφείου) 130

Βασιλείου Σταυρίδου (Καθηγητοῦ):

— Γερασίμου Ι. Κονιδάρη: Νέαι ἔρευναι πρὸς λύσιν τῶν προβλημάτων τῶν πηγῶν τοῦ Ἐκκλησιαστικοῦ Πολιτεύματος τοῦ Ἀρχικοῦ Χριστιανισμοῦ 44—156 μ. Χ. π.), Οἱ Λειτουργοὶ καὶ τὰ Λειτουργήματα, Τόμος Α΄. Εἰσαγωγή, τεῦχος 1ον, Αἱ νέαι φιλολογικοϊστορικαὶ θέσεις καὶ πηγαί, Ἀθῆναι, 1956, σ. 8—79 132
— Νικολάου Β. Τωμαδάκη : Εἰσαγωγὴ εἰς τὴν Βυζαντινὴν Φιλολογίαν, Τό-

μος Α΄., ἔκδοσις δευτέρα, Ἀθῆναι, Τυπ. Μηνᾶ Μυρτίδη, 1956, σ. 166 252
— Σύγχρονος ἐπαφὴ Ὀρθοδόξου καὶ Ρωμαιοκαθολικῆς Ἐκκλησίας. Ἐπισκόπου Ἀθηναγόρου Κοκκινάκη καὶ Καρδιναλίου Φραγκίσκου Μακιντάϊαρ. Ἅγιος Φραγκῖσκος, Καλιφόρνια, 1957, σελ. 63 422
— Ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Θέμελη (νῦν Ἐπισκόπου Θαυμακοῦ), Συνοπτικὴ Ἱστορία τῆς Διαρκοῦς Ἱ. Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος (ἐπὶ τῇ 100ῇ περιόδῳ τῶν ἐργασιῶν αὐτῆς), ἀν. ἐκ τῆς Ἐκκλησίας, Ἀθῆναι 1954, σελ. 76 531
— Τοῦ αὐτοῦ : Ἡ Ἱερὰ Μητρόπολις Καρύστου διὰ μέσου τῶν αἰώνων, ἀν. ἐκ τῆς Θεολογίας, Ἀθῆναι, 1955, σελ. 44 532
— Τοῦ αὐτοῦ : Ἡ κοσμικὴ φρασεολογία εἰς τὸν Ἱερὸν Χρυσόστομον ἐν τῇ ἐν χρήσει Ὑμνογραφίᾳ, ἀν. ἐκ τῆς Θεολογίας, Ἀθῆναι, 1957, σελ. 19 533

ΜΝΗΜΟΣΥΝΑ

— Μητροπολίτου Ἡλιουπόλεως Γενναδίου 234
— Ἀρχιεπισκόπου Ἀθηνῶν Δαμασκηνοῦ 245
— Κωνσταντίνου Οἰκονόμου, τοῦ ἐξ Οἰκονόμων 245
— Κτιτόρων τοῦ Ζαππείου Παρθεναγωγείου 235

ΝΕΚΡΟΛΟΓΙΑΙ

— (+) Μητροπολίτης Ἀμασείας Ἀπόστολος 529
— Ὁ πρ. Νευροκοπίου Εὐγένιος 135
— Ὁ πρ. Ἐλασσῶνος Καλλίνικος 254
— Πρεσβύτερος Ἄνθιμος Χρυσαφόπουλος 415
— Ἰωάννης Παπαδόπουλος (Τζαννῆς) 255
— Αὐρήλιος Σπαθάρης 415

ΕΙΚΟΝΕΣ

— Ἱ. Εἰκὼν Μ. Βασιλείου (φωτοτυπία), ὑπ' ἀριθμὸν 23 Χειρογράφου Κώδικος Ἱ. Θ. Σχολῆς Χάλκης 205
— Ἱ. Εἰκὼν Ἰωάννου Χρυσοστόμου (φωτοτυπία) ὑπ' ἀριθμὸν 23 Χειρογράφου Κώδικος Ἱ. Θεολ. Σχολῆς Χάλκης 201
— Φωτοτυπία ὑπ' ἀριθ. 23 Χειρογράφου Κώδικος Ἱ. Θ. Σχολῆς Χάλκης 197
— Ἡ Α. Μ., ὁ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Βενέδικτος 95
— Ἡ Α.Μ., ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Ἀθηνῶν καὶ πάσης Ἑλλάδος κ. Θεόκλητος 393
— Ἱ. Θεολ. Σχολὴ Χάλκης 260
— Τὸ ναΐδριον τῆς Ἱ. Θ. Σχολῆς Χάλκης (ἐκτὸς κειμένου ἐν ἀρχῇ τοῦ Δ΄. τεύχους καὶ πρὸ τῆς σελ. 429).

«ORTODOKSİA» — Ahlâki ve Dinî Resale
İmtiyaz sahibi ve Umum Neşriyat Müdürü
Adalar Metropoliti, DOROTEOS YEORGİADİS
Basıldığı yer ve tarih : 21-1-1958.
Mahal İdare : Büyükada, Kanarya sokak, No. 16.
Rum Patrikhanesi adına, Vasil Vasiliadis Matbaası.

«ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ»
– Τριμηνιαῖον Ἠθικοθρησκευτικὸν Περιοδικὸν
Ἰδιοκτήτης — Διευθυντής :
Ὁ Μητροπολίτης Πριγκηποννήσων ΔΩΡΟΘΕΟΣ.